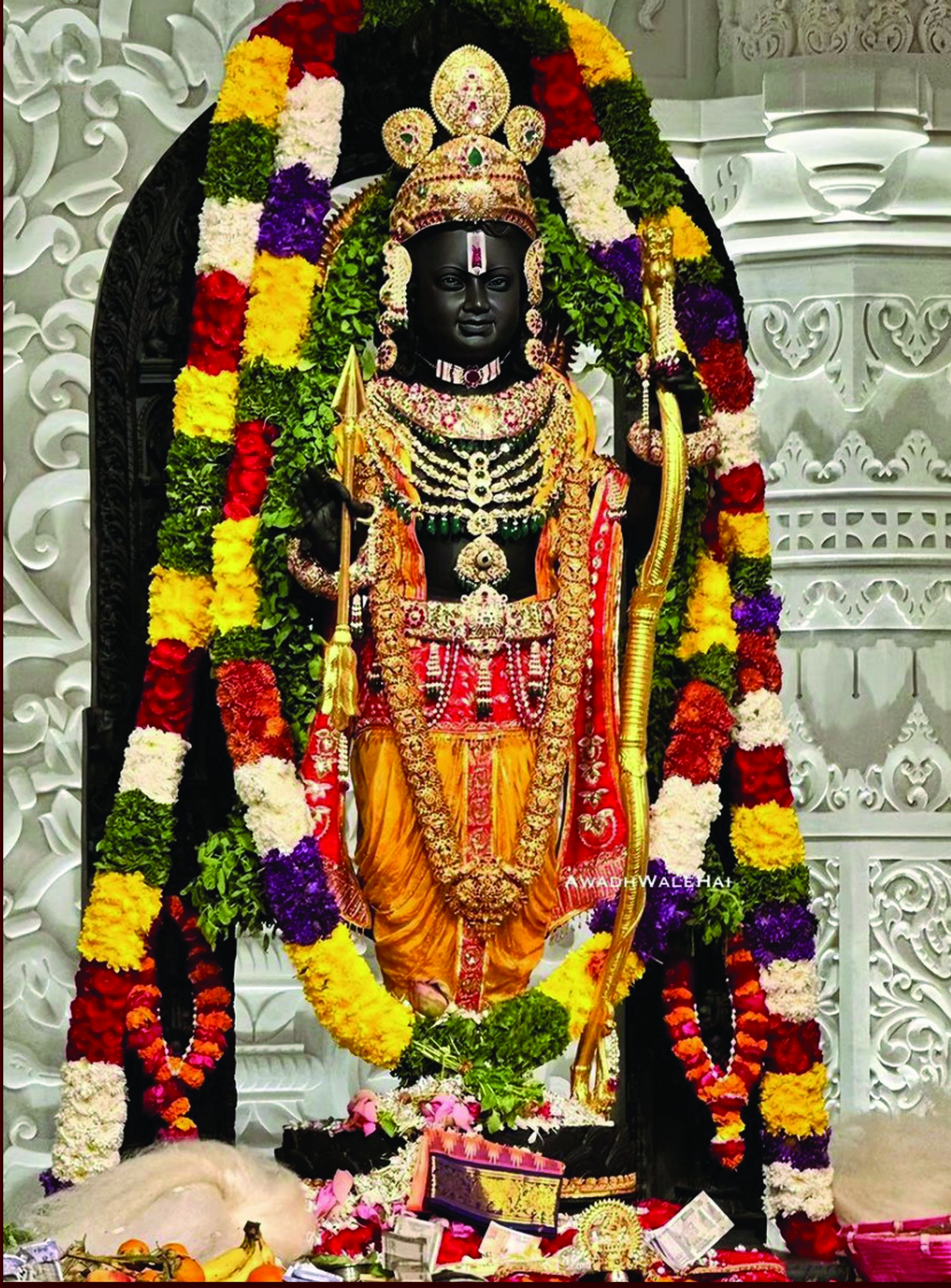
శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణం
బాలకాండము

సంకల్పము, సమర్పణ, సమీకరణము

ఆచార్య కొవ్వలి పద్మనాభశర్మ

శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత

బాలకాండము

మూలపాఠము - పారాయణ విధులతో

సంకల్పము - సమర్పణ - సమీకరణము

ఆచార్య కొవ్వలి పద్మనాభశర్మ

శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత

బాలకాండము

మూలపాఠము, పారాయణ విధులతో...

సంకల్పము,సమర్పణ,సమీకరణము

ఆచార్య **కొవ్వలి పద్మనాభశర్మ**

శ్రీగాయత్రీభవన్ ప్రచురణలు

ప్రచురణ	:	**జనవరి 2024**
వెల	:	**అమూల్యం**
బొమ్మలు	:	**శ్రీ బాపు (శ్రీసత్తిరాజు లక్ష్మీనారాయణగారు)**
విలాసము	:	**ఆచార్య కొవ్వలి పద్మనాభ శర్మ**

ఫ్లాట్ నం. 101, శిరిడీహిల్స్,గాజులరామారం
హైదరాబాద్ - 500055
సెల్ : 9642744413
email: guruji@live.com

అయోధ్యారాముని ప్రాణప్రతిష్ఠాక్రతువు - జగత్కల్యాణహేతువు
ప్రతి ఇంటా రామాయణ పారాయణం - లోకకల్యాణదాయకం
ప్రతి ఒక్కరూ రామనామంతో పునీతులవ్వాలి.
ప్రతి ఇల్లూ రామమందిరం కావాలి.
జగమంతా రామమయం కావాలి.
జై శ్రీరామ్ జయజయ రామ్

అయోధ్యారాముని రాక ! జగతికి మంగళసూచిక!

వాల్మీకి మహర్షి రచించిన శ్రీమద్రామాయణాన్ని ఎన్నిసార్లు, ఎన్ని రకాలుగా చదివినా, ఎన్ని రకాలుగా విన్నా ఆత్మానందం కలుగుతుంది. ఎన్ని దృక్కోణాలతో రామాయణ మహాకావ్యాన్ని ప్రవచించినా రసజ్ఞులయిన భావుకులకు ఏదో కొత్త కోణం కనపడుతూనే ఉంటుంది. నవ్యత గోచరిస్తూనే ఉంటుంది. రామకథకు పునరుక్తి దోషం లేదు. రమ్యరమణీయతతో నిత్యనూతనంగా భాసిస్తూనే ఉంది, ఉంటుంది.

సకలగుణాభిరాముడయిన శ్రీరామచంద్రుడు దీనికి కథానాయకుడు కావడమే దీనికి ప్రధానమైన కారణం. తలచిన మాత్రాన మనందరినీ ఆపదల నుంచి కాపాడి, సకల సంపదలను ప్రసాదించే లోకాభిరాముని దివ్వమంగళరూపం మనసులో మెదిలితే అప్రయత్నంగా రెండుచేతులూ జోడించి నమస్కరిస్తాం. పరిసమాప్తి అయ్యాక పూజలందుకున్న అవతారాలు లేవు ఒక్క రామావతారం తప్పించి. రామావతారం పూర్తయినా రాముడు ఇవాల్టికీ పూజలందుకుంటున్నాడు. సీతారాముల నామం వినబడని ప్రదేశం లేదు. 'లోకాభిరామం భూయో భూయో నమామ్యహం' అన్న నమోవాకంలో కూడా పునరుక్తి పుణ్యోక్తి అయ్యింది.

శ్రీరామ రామ రామేతి రమే రామే మనోరమే
సహస్ర నామ తత్తుల్యం రామనామ వరాననే

రామ తత్త్వం రామ నామం రామ చరితం.... ఈ మూడింటిని కలిపి పార్వతీదేవికి పరమేశ్వరుడు 'శ్రీరామ రామ రామ' అనే తిరుమంత్రం చెప్పాడేమో! 'శ్రీరామ రామ రామ' అని మూడుసార్లు రామనామాన్ని స్మరిస్తే చాలు, వెయ్యినామాలతో ఆయన్ను ధ్యానించినట్లవుతుందట.

రామశబ్దానికి ఇంతటి రమణీయత, మహనీయత, కమనీయత ఎలా వచ్చిందో తెలుసుకోవాలంటే రామకథను అంటే రామాయణాన్ని భక్తితో చదివాలి, తెలుసుకోవాలి. అంతే కాదు సుమా, అనుష్ఠించాలి. అపుడే వాల్మీకి మహర్షుల వారి హృదయం గోచరిస్తుంది. రామాయణంలోని రహస్యాలు దర్శనమవుతాయి. రామకథలోని శీల, శక్తి, సౌందర్యాలను త్రికరణశుద్ధిగా భావించి సేవించిన ధన్యజీవులు త్యాగయ్య, తులసీదాసు, కబీరు, రామదాసులతో బాటుగా అనేకులున్నారు. 'రామనామమే మేలు రామచింతనే చాలు' అని ఎంతో చిన్నమాటలలో చిరంతన తత్త్వాన్ని చెప్పేశారు.

రాముని కథ ఒక్క అయోధ్యను ఉద్ధరిస్తే రామనామం యావత్ ప్రపంచాన్ని తరిపంజేసిందని తులసీదాసు రామనామ మహిమను కొనియాడాడు.

దశరథనందనుడని రాముడిని అందరూ కీర్తిస్తుంటే రామనామంలో పరమ రహస్యాన్ని తాను ఆస్వాదిస్తూ....

"మోమే తోమే సరబ మే జహఁ దేఖూం తహఁ రామ్
రామ బినా ఛిన ఏక్ హీ, సరై న ఏకో కామ్" అంటాడు కబీరు.

నీలో నాలో, జనులందరిలో ఎక్కడ చూసినా రాముడే ఉన్నాడు. రాముడులేని ప్రదేశం ఒక్కటీ లేదు. రాముడు లేని క్షణమొక్కటీ లేదు. రాముని అనుగ్రహం లేని ఏకార్యమూ సఫలం కాదని కబీరు వాక్యం.

కంచర్లగోపన్న రామభక్తితో 'రామదాసు' అయ్యాడు రాముని మీద అచంచల భక్తి విశ్వాసాలు ఆయనవి. భద్రాచలంలో రామునికి ఆలయాన్ని కట్టించాడు. తెలుగునాట రామనామాన్ని తన సంగీతపరిమళాలను జోడించి సుప్రతిష్ఠితం చేశాడు. 'దాశరథీ కరుణాపయోనిధీ' అనే మకుటంతో 'దాశరథీ శతకాన్ని' రచించాడు. ఆయన రాముని మీద రచించిన కీర్తనలలో చాలా ప్రాచుర్యంలో ఉన్న కీర్తనలు..

తారక మంత్రము కోరిన దొరికెను ధన్యుడనైతిని ఓరన్నా...	**ధన్యాసి రాగం**
ఏ తీరుగ నను దయజూచెదవో ఇనవంశోత్తమ రామా...	**నాదనామక్రియ**
అదిగో భద్రాద్రి గౌతమి ఇదుగో జూడండి..	**వరాళి రాగం**
అంతా రామమయం.... ఈ జగమంతా రామమయం	**దర్బారి కానడ**
దశరథరామా గోవిందా....	**కమాస్ రాగం**
ఓ రామా! నీ నామము....	**పూర్వికళ్యాణి రాగం**
పలుకే బంగారమాయెనా....	**ఆనంద భైరవి**

ఇంతమంది మహానుభావులలో జనించిన రామభక్తికి, భావనకు ఆధారం వాల్మీకి మహర్షులు చెప్పిన రామకథ – రామాయణం.

ప్రాచేతసుడయిన వాల్మీకి ప్రపంచానికి ప్రసాదించిన ప్రాగ్భారతి రామాయణం. అక్షరబద్ధమయిన కావ్యజగత్తుకు తొలివెలుగును చూపిన ఆదికావ్యం రామాయణం. వేదవేద్యుడయిన పరంధాముడు రామునిగా దశరథుని ఇంట కౌసల్య కడుపుపంటగా

ఉదయిస్తే, వేదమే కావ్యంగా ఆదికవి వాల్మీకి నోట పలికిందని సహృదయులు భావించారు.

వేదవేద్యే పరే పుంసి జాతే దశరథాత్మజే,
వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్ సాక్షాత్ రామాయణాత్మనా.

లోకోత్తరమయిన వేదవాఙ్మయాన్ని లోకసమ్మతమయిన కావ్యంగా రూపొందించడమే వాల్మీకి మహర్షి మనోరథం. దీనికి నారదుని వాక్సారథ్యం తోడయ్యింది. వాల్మీకి మహర్షి తపస్సుకు నారదుని నాదసౌందర్యం తోడయ్యింది. లోకకల్యాణకరమైన కృతి సాక్షాత్కారమయ్యింది వాల్మీకి మహర్షులవారికి. నారదుడు కేవలం తపస్వి మాత్రమే కాదు. తపస్వాధ్యాయ నిరతుడు. వాగ్విదాంపరుడు. మునిపుంగవుడు.

తపస్సుతో పాటు స్వాధ్యాయం, వాక్సంపద, గాంభీర్యం మూడూ ఉన్న మేధావి నారదుడు. నారదుని వాల్మీకి మహర్షి ప్రశ్నించారు.

కోన్వస్మిన్ సాంప్రతంలోకే గుణవాన్ కశ్చ వీర్యవాన్
ధర్మజ్ఞశ్చ కృతజ్ఞశ్చ సత్యవాక్యో ధృఢవ్రతః
చారిత్రేణ చ కోయుక్తః సర్వభూతేషు కోహితః
విద్వాన్ కః కస్సమర్ధశ్చ కశ్చైక ప్రియదర్శనః
ఆత్మవాన్కో జితక్రోధః ద్యుతిమాన్ కోఽ నసూయకః
కస్యబిభ్యతి దేవాశ్చ జాతరోషశ్చ సంయుగే

ఎవరు గుణవంతుడు, విద్యావంతుడు, ధర్మజ్ఞుడు, కృతజ్ఞుడు, సత్యవాక్యం ఉన్నవాడు. ధృఢవ్రతుడు, చరిత్రకలవాడు, సర్వభూతహితుడు, విద్వాంసుడు, సమర్ధుడు, ప్రియదర్శనుడు, ఆత్మవంతుడు, జితక్రోధుడు, ద్యుతిమంతుడు, అసూయలేనివాడు, కోపం వస్తే దేవతలుకూడా భయపడదగినవాడు – ఇవీ పదహారు గుణాలు. ఇవన్నీ ఉన్నవాడెవడు? ఈ పదహారు గుణములు పరిపూర్ణ మానవ లక్షణాలు. ఇవే పరమేశ్వర కళలు. అవే శివశక్తి కళలు. అందుకే ఆ జగన్మాతకి షోడశి అని పేరు.

వెంటనే నారదమహర్షి సమాధానంగా

ఇక్ష్వాకువంశ ప్రభవో రామోనామ జనైశ్రృతా

అని ప్రారంభించి సంగ్రహంగా రామచరిత్రను వివరించి

దశవర్ష సహస్రాణి దశవర్ష శతానిచ

రామోరాజ్యముపాసిత్వా బ్రహ్మలోకం గమ్యతి

అని పూర్తి చేశారు. కనుక పరిపూర్ణ మానవుడయిన రాముని చరితం రామాయణం.

శ్రీమద్రామాయణంలో ప్రథమకాండ బాలకాండ. రాముని బాల్యం గురించి వర్ణించాడు కాబట్టి బాలకాండ అయ్యిందని అనుకోవచ్చు. కానీ ఈ కాండలో ఎక్కడా రాముని బాల్యం గురించి చెప్పలేదు. అంతా విశ్వమిత్రుని కథే. విశ్వామిత్రుడినే ఈ కాండలో బాలునిగా చెప్పారు వాల్మీకి. ఉపనిషత్తులో

పాండిత్యం నిర్విద్య బాల్యేన తిష్ఠాసేత్ అథ మునిః

అని ఉంది.బ్రహ్మజ్ఞానం పొందినవాడు బాలుడు. తరువాత ముని అవుతాడు. బ్రహ్మజ్ఞానాన్ని పొంది రాముని దగ్గరకు వచ్చాడు విశ్వామిత్రుడు. ఎక్కడా తన గొప్పలు ప్రదర్శించకుండా ఉన్నాడు కాబట్టి బాలుడు. మరి బాలుడు తన రక్షణ తాను చేసుకోలేడు కదా! అందుకో తన రక్షణ భారాన్ని రాముని మీద ఉంచాడు. అందుకే ఆయన బాలుడు. అందుకే ఈ కాండకు **'బాలకాండ'** అనే పేరు.

అయోధ్యారాముని ఆలయ ప్రతిష్ఠ 24,జనవరి 2024 నాడు ఎంతో శోభాయమానంగా,మంగళప్రదంగా,అంగరంగవైభవంగా నిర్వహిస్తున్నారు.రామభక్తులు, సంత్ మహాత్ములు,మునులు,రుషులు,పీఠాధిపతులు రాముని ఆలయప్రతిష్ఠను కనులారా వీక్షించి ధన్యులవడానికి వేంచేస్తున్నారు.ఇటువంటి అపురూప చారిత్రక ఘట్టానికి మనమంతా సాక్షులం కావడం మన పురాకృత సుకృతం.సీతమ్మవారి జన్మస్థలం నుంచి ఎన్నో కానుకలను తీసుకుని పుణ్యాత్ములు అయోధ్యకు వచ్చిన సన్నివేశం చూసినపుడు ఎంతో ఆత్మానందం.రామజన్మభూమి వివాద సమయంలో కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పి రామభద్రుని స్వస్థలం "అయోధ్య" మాత్రమే అని కేసు గెలవడానికి ఇతోధికంగా దోహదపడిన జగద్గురువులు పూజ్యశ్రీ రామభద్రాచార్యగారు చర్మచక్షువులు లేకున్నా, ఆత్మచక్షువులతో అనుక్షణం సీతారాములను దర్శనంచేయగలిగిన మహానుభావులు. రాముని సేవ కోసమే జన్మించి, తొమ్మిది పదుల వయసులో అన్యాక్రాంతం అయిన అయోధ్య రామమందిర స్థల వివాదంలో కోర్టులో వాదించి ఆ స్థలం రాముని సొంతం చేసిన మహానుభావులు లాయర్ కె.పరాశరన్ గారు.రామజన్మభూమి వివాదంలో ఎంతో మంది తమప్రాణాలను కోల్పోయారు.లాల్‌కృష్ణ అద్వానీ, అటల్‌బిహారీ వాజ్‌పేయిల వంటి దేశభక్తులు, అనేకమంది కరసేవకులతో పాటుగా రామజన్మభూమి మీద

రామమందిరం రావాలని కొన్ని దశాబ్దాలుగా పోరాటం చేస్తున్నారు.వీరంతా మనకు ప్రాతఃస్మరణీయులు.

మన జీవితాల్లో ఈ క్షణాలు మధురక్షణాలు.సీతారాముల రాకకోసం అయోధ్యతో పాటు జగతిన ఉన్న ప్రతిజీవీ ఉత్సాహంగా ఎదురుచూస్తోంది.ఆనందం,ఆశ్చర్యం, ఉత్సాహం, ఉత్కంఠ ప్రతి ఇంటా... ప్రతి ప్రాంతాన.. ప్రకృతి ఎంతో శోభాయమానంగా రాముని స్వాగతిస్తోంది. సరయూ మాతతో పాటు గంగా, యమున, సరస్వతీ, గోదావరి, కృష్ణా, తుంగభద్ర, నర్మద, సింధు,కావేరీ వంటి నదులన్నీ నిండుగా ప్రవహిస్తూ ఆహ్వానం పలుకుతున్నాయి.

వాల్మీకి మహర్షుల ఆశీస్సులతో, గురుదేవులు డా.బాదంపూడి వెంకయ్య గారు, బ్రహ్మశ్రీ వెంపటి సత్యనారాయణమూర్తిగారు (తాతగారు) బ్రహ్మశ్రీ నిడుగొంది వేంకటరమణారావుగారు, బ్రహ్మశ్రీ కొండూరి కామేశ్వరరావు గారు, బ్రహ్మశ్రీ అయలసోమయాజుల శ్రీరామచంద్రమూర్తి గార్ల నిరంతర అనుగ్రహ ప్రసారాలతో రామాయణం పూర్తిపాఠాన్ని పారాయణం చేసుకునే వారికోసం వీలుగా నిర్మాణం చేయడం జరిగింది. అయోధ్యారాముని రాకకోసం ఎదురుచూస్తున్న కోటానుకోట్ల భక్తజనులతో పాటుగా నేను సైతం ఆ సీతారాముల పాదముల మీద పూజాకుసుమంగా వారి గాథను వారికే ఇలా అక్షరార్చన గావిస్తూ సభక్తి పూర్వకంగా సమర్పిస్తున్నాను.

మహామహోపాధ్యాయ శ్రీపుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడుగారి టీకా తాత్పర్యసహిత శ్రీమద్రామాయణము, రామాయణాన్ని ఇంటింటికీ తీసుకెళ్లటానికి అహరహము కృషిచేసిన బ్రహ్మశ్రీ శ్రీభాష్యం అప్పలాచార్యులవారి రామాయణము,పురాతనమైన 1912 నాటి ప్రతిని సంపాదించి దానిని డిజిటల్ రూపంలో మార్చి ముందుతరాల కోసం పదిలపరచిన మహానుభావులు శ్రీరామ కామేశ్వరీ ఉపాసకులు బ్రహ్మశ్రీ అయలసోమయాజుల రామచంద్రమూర్తి గారు వారి తనయుల ద్వారా ప్రసాదించిన రామాయణము, నూరువసంతాలు ఇటీవలనే జరుపుకున్న మహోన్నత ధార్మిక ప్రచురణలసంస్థ శ్రీగీతాప్రెస్సు-గోరఖ్‌పూర్ వారి రామాయణం, ఆరుతరాలుగా వేదనారాయణుని సేవచేస్తున్న పుణ్యవంశజులు బ్రహ్మశ్రీ కాశీభొట్ల సత్యనారాయణ మాష్టారు ఆశీఃపూర్వకానుగ్రహంగా ఇచ్చిన వారి రామాయణప్రవాహినీ వ్యాఖ్య నాకు మార్గదర్శనం చేశాయి. వారందరికీ శతథా కృతజ్ఞుడిని. ఇవి గాక మరెందరో మహానుభావులు రచించిన రామాయణములు నాకు ఎంతగానో ఉపయోగించాయి....

శ్రీరామరక్ష... సర్వజగద్రక్ష!

నారదమహర్షి చెప్పిన ఒక ఆదర్శమూర్తి రామభద్రుని గాథను లోకానికి చెప్పడం కోసం 'ఋషి' వాల్మీకి 'కవి' వాల్మీకి అయ్యాడు. ఆ కథను మనందరికీ వినిపించడం కోసం ఆ ఋషికవికి వైదికచ్ఛందాలకు భిన్నమైన తాళ లయాత్మకమైన ఒక వాగ్ధార అప్రయత్నంగా పుట్టుకువచ్చింది. తమసానదికి స్నానానికి వెళ్లిన వారికి అక్కడ అనుకోకుండా ఒక సంఘటన జరిగింది..

మా నిషాద ప్రతిష్ఠాం త్వం అగమః శాశ్వతీ స్సమాః ।
యత్ క్రౌంచ మిథునాదేకం అవధీః కామమోహితం ॥

అనే మాట ఆయన నోట వెలువడింది. ఇది అనుష్టుప్ ఛందస్సులోనే ఉంది. మహర్షికి చాలా ఆశ్చర్యం వేసింది. ఆశ్చర్యం ఎందుకంటే ఇంతవరకూ తాను వైదికమైన చాలా ఛందాల నెరుగుదును. అందులో అనుష్టుప్ ఉంది. కానీ ఈ అనుష్టుప్ చాలా భిన్నంగా ఉంది. వైదిక అనుష్టుప్పుల్లో ఉన్న స్వరం ఇందులో లేదు. ఆ ఉదాత్త, అనుదాత్త స్వరితాల కంటే భిన్నమైన వేరే తాళ లయాత్మకమైన స్వరమేదో ఇందులో ఉంది. ఈ ఆశ్చర్యమే సర్వ సంస్కృత వాఙ్మయ ఛందో వైశిష్ట్యానికి మూలమైంది. శ్రీమద్రామయణం పుట్టిన తరువాతే సాహిత్య ఛందో వైవిధ్యాలను నిర్ణయించే ఛందశ్శాస్త్రాలు పుట్టాయి. ఆదికావ్యంగా పరిఢవిల్లుతున్న శ్రీమద్రామయణ మహాకావ్యం 'అనుష్టుప్ ఛందస్సు' కు పర్యాయపదంగా, స్థిరపడిపోయింది.

ఎనిమిది అక్షరాలు ఒక పాదం.
ఇలాంటివి నాలుగు పాదములు ఒక శ్లోకం.
ముప్పైరెండక్షరములు మొత్తంగా ఉండాలి. ఇదీ అనుష్టుప్ స్వరూపం.

వైదిక అనుష్టుప్పు ఎన్నిరకాలుగా స్వరవైచిత్రులను ప్రదర్శిస్తుందో, సంస్కృత సాహిత్య అనుష్టుప్పు కూడా అన్ని రకాల వైఖరీ సోయగాలను ప్రదర్శిస్తుంది.

హరేరామ హరేరామ రామ రామ హరేహరే
హరేకృష్ణ హరేకృష్ణ కృష్ణ కృష్ణ హరేహరే

ఇది అనుష్టుప్పు. కానీ దీనికి మాత్రా బద్ధత వలన ఒక లయ ఏర్పడింది. శబ్దసౌందర్యం ఏర్పడింది. ఇదొక సొగసు.

తత్ సవితుః వరేణియం భర్గోదేవస్య ధీమహి
ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ అనే గాయత్రీమంత్రం
నమస్తే రుద్రమన్యవ ఉతోత ఇషవే నమః
నమస్తే అస్తు ధన్వనే బాహుభ్యాముతతే నమః అనే రుద్రమంత్రం

అనుష్టుప్పుకు చెందినవే. ఇవి వైదిక ఛందములు కావటం వలన స్వర ప్రధానమై వీటినడక వేరుగా అనిపిస్తుంది. వాల్మీకి మహర్షి అనుష్టుప్పు నిర్మాణంలోనూ అనేకాద్భుతాలను చేశారు. వృత్తాల ఎంపికలోను, వృత్తాల మిశ్రమంలోనూ అనేక విశేషాలను ప్రదర్శించారు. గణాల శత్రుత్వ మిత్రత్వాది వ్యవస్థలోనూ జరుగబోయే సంఘటనలను స్ఫురింప జేశారు.

ఇంతవరకూ అనుష్టుప్ ఛందస్సులో ఉన్న శ్రీమద్రామాయణ కావ్యాన్ని రెండు పాదాలుగా ప్రచురిస్తూ వచ్చారు అందరూ. అలా ప్రస్తుతం ఉన్న పాఠాలకు భిన్నంగా నాలుగు పాదాలలో శ్రీమద్రామాయణ మహాకావ్యాన్ని తయారు చేయాలని గురుదేవులు బ్రహ్మశ్రీ నిడుగొంది వేంకట రమణారావు గారి సంకల్పంలో భాగమే శ్రీమద్రామాయణం లోని ప్రథమకాండ అయిన 'బాలకాండ' మూలపాఠంగా ఇలా ముస్తాబయ్యింది. అంతరార్థంగా శ్రీమద్రామయణం అంతా మంత్రాత్మకమే అయినపుడు, ఇందున్న ప్రతి శ్లోకమూ బీజాక్షరసంపుటియే అవుతుంది. అటువంటి బీజాక్షరసంపుటిని ఒద్దిగ్గా, అనుష్టుప్ ఛందస్సులో ఒక క్రమంలో అమరిస్తే కావ్య ప్రయోజనంతో బాటుగా కామ్యసిద్ధి, కార్యసిద్ధి లభిస్తాయనే గట్టి నమ్మకం కలిగింది. ఆ నమ్మకానికి శ్రీగురుదేవుల నిరంతర అనుగ్రహ ప్రసారాలు, హనుమ కరుణా కటాక్షవీక్షణాలు తోడయ్యాయి. వాయువేగంతో శ్రీమద్రామాయణం సర్వాంగ సుందరంగా అయోధ్యాపతి రాకవేళ ఇలా మనముందుకు ఇలా రావడం భగవత్కృప తప్పితే మరొకటి కాదని నా పరిపూర్ణ విశ్వాసం.

అక్షరదోషాలను సరిచేసి సాయం చేసిన సోదరుడు చి. అక్కిరాజు శివప్రసాదు, తమ్ముడు చి. కొవ్వలి నాగవెంకట రామకృష్ణ, ఆర్థికపరిపుష్టిని తన శిష్యులద్వారా అందించిన వాడు, కంచికామకోటి పీఠాధిపతుల అనుజ్ఞతో వేదనారాయణుని సేవను హస్తినలో నిరంతరం చేస్తున్న మరొక తమ్ముడు చి. కొవ్వలి శ్రీరామచంద్రమూర్తి, ఇంకా సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అందించిన మా కుమారుడు చి. కొవ్వలి వెంకటకృష్ణ ఆదిత్యలకు మనసారా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. వీరికి శ్రీసీతారామానుగ్రహసిద్ధిరస్తు !

ఆచార్య కొవ్వలి పద్మనాభశర్మ

విషయానుక్రమణిక

ప్రార్థనా శ్లోకములు
శ్రీమద్రామాయణ పారాయణ విధి
శ్రీమద్రామాయణ పూజా విధి

సర్గ		పుట
1.	వాల్మీకి మహర్షికి రామాయణమును తెలిపిన నారదుడు	33
2.	శ్రీమద్రామాయణకావ్య ఆవిర్భావము	42
3.	రామాయణకావ్య కథా సంగ్రహము	46
4.	రామాయణమును గానం చేసిన కుశలవులు	50
5.	అయోధ్యానగర వర్ణనము	53
6.	దశరథుని పాలనలో అయోధ్యానగర వైభవము	55
7.	దశరథుని మంత్రులు- వారి గుణగణములు	58
8.	అశ్వమేధయాగమునకై సంకల్పము చేసిన దశరథుడు	60
9.	పుత్రసంతాన ప్రాప్తికై ఋష్యశృంగుని పిలిపించుట	63
10.	అంగదేశమునకు ఋష్యశృంగుని ఆగమనము	65
11.	అయోధ్యకు విచ్చేసిన ఋష్యశృంగుడు	68
12.	అశ్వమేధయాగమునకు ఏర్పాట్లు	71
13.	యజ్ఞశాలలో ప్రవేశించిన దశరథుడు	73
14.	అశ్వమేధయాగమును చేసిన దశరథుడు	77
15.	రావణసంహారమునకై మహావిష్ణువును ప్రార్థించిన దేవతలు	82
16.	యజ్ఞపురుషుని రాక - పాయసప్రదానము	85
17.	బ్రహ్మప్రేరణతో భల్లూక వానరవీరుల జననము	88
18.	శ్రీరామావతారము - విశ్వామిత్రుని ఆగమనము	92
19.	యజ్ఞసంరక్షణకై శ్రీరాముని పంపమని కోరిన విశ్వామిత్రుడు	94

20. విశ్వామిత్రునితో పంపుటకు తన అశక్తతను తెలిపిన దశరథుడు 99
21. విశ్వామిత్రుని ఆగ్రహము, దశరథునికి వసిష్ఠుని ఉపదేశము 102
22. రామలక్ష్మణులకు బల,అతిబల విద్యలనొసగిన విశ్వామిత్రుడు 104
23. ఋష్యాశ్రమములో రామలక్ష్మణుల బస 106
24. గంగాసరయూ ప్రాంత ప్రాశస్త్యాన్ని తెలిపిన విశ్వామిత్రుడు 108
25. తాటకను చంపమని శ్రీరాముని ఆదేశించిన విశ్వామిత్రుడు 111
26. తాటకను వధించిన శ్రీరామచంద్రుడు 113
27. శ్రీరామునికి దివ్యాస్త్రములనొసంగిన విశ్వామిత్రుడు 117
28. దివ్యాస్త్రముల ఉపసంహార విధము తెలిపిన విశ్వామిత్రుడు 120
29. సిద్ధాశ్రమ వృత్తాంతము, యజ్ఞదీక్షను స్వీకరించిన విశ్వామిత్రుడు 123
30. సుబాహుమారీచాది రాక్షసుల సంహారం చేసిన శ్రీరాముడు 126
31. రామలక్ష్మణులతో మిథిలకు బయలుదేరిన విశ్వామిత్రుడు 129
32. కుశనాభుని కుమార్తెల వృత్తాంతము 132
33. బ్రహ్మదత్తుని జన్మవృత్తాంతము 135
34. విశ్వామిత్రుని జన్మవృత్తాంతము 138
35. గంగా పార్వతుల వృత్తాంతము 140
36. పార్వతీదేవి మహిమ 143
37. కుమారస్వామి జన్మవృత్తాంతము 146
38. సగరునకు పుత్రప్రాప్తి 149
39. సగరుని యజ్ఞము, యజ్ఞాశ్వమును వెదుకుట 152
40. సగరుని కుమారులను భస్మం చేసిన కపిలమహర్షి 155
41. యజ్ఞాశ్వమును పట్టి తెచ్చిన అంశుమంతుడు 158
42. గంగను దివినుంచి తెచ్చుటకై భగీరథుని ప్రయత్నం 161
43. గంగావతరణము 164
44. పవిత్ర గంగాజలముతో సగరపుత్రులకు కైవల్యప్రాప్తి 168

45. క్షీరసాగరమథనం 170
46. దితి తపస్సును భంగం చేసిన ఇంద్రుడు 174
47. సప్తమరుత్తుల వృత్తాంతము 176
48. అహల్యా శాప వృత్తాంతము 178
49. అహల్యా శాప విముక్తి 181
50. మిథిల చేరిన రామలక్ష్మణులు 183
51. విశ్వామిత్రుని పూర్వచరిత్రను తెలిపిన శతానందుడు 186
52. ఆతిథ్యమునకై విశ్వామిత్రుని ఆహ్వానించిన వసిష్ఠుడు 189
53. కామధేనువును కోరిన విశ్వామిత్రుడు 192
54. కామధేనువును అపహరించుటకు ప్రయత్నించిన విశ్వామిత్రుడు 195
55. వసిష్ఠుని ఆశ్రమాన్ని ధ్వంసం చేసిన విశ్వామిత్రుడు 198
56. విశ్వామిత్రుని అస్త్రములను తిప్పికొట్టిన వసిష్ఠుడు 201
57. త్రిశంకుని వృత్తాంతము 204
58. త్రిశంకునికి శాపమిచ్చిన వసిష్ఠపుత్రులు 206
59. సశీరముతో స్వర్గానికి పంపుతానన్న విశ్వామిత్రుడు 209
60. త్రిశంకుని కోసం స్వర్గమును సృష్టించిన విశ్వామిత్రుడు 211
61. పుష్కరతీర్థమున విశ్వామిత్రుని తపస్సు 214
62. శునశ్శేపుని వృత్తాంతము 216
63. మేనక వలన విశ్వామిత్రుని తపోభంగము 219
64. రంభను శపించిన విశ్వామిత్రుడు 222
65. బ్రహ్మర్షి అయిన విశ్వామిత్రుడు 224
66. శివధనుస్సు గొప్పదనాన్ని రాకుమారులకు తెలిపిన జనకుడు 228
67. శివధనుర్భంగ మొనర్చిన శ్రీరాముడు 231
68. జనకుని ఆహ్వానమందుకొని ఆనందించిన దశరథుడు 234
69. సపరివారముగా మిథిలానగరమునకు చేరిన దశరథుడు 236

70. జనకసోదరులకు ఇక్ష్వాకువంశచరిత్రను తెలిపిన దశరథుడు 238
71. దశరథునకు తమ వంశ వృత్తాంతమును తెలిపిన జనకుడు 242
72. శ్రీరామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నుల వివాహ నిర్ణయం 245
73. శ్రీరామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నుల వివాహం 248
74. అయోధ్యకు వెళ్తున్న దారిలో పరశురాముడు ఎదురగుట 252
75. శ్రీరాముని వైష్ణవధనుస్సును ఎక్కుపెట్టమన్న పరశురాముడు. 255
76. వైష్ణవ ధనుస్సును ఎక్కుబెట్టిన శ్రీరాముడు 258
77. నూతన వధూవరులతో అయోధ్య చేరిన దశరథుడు 261

కృతజ్ఞతాభివందనములు

వాల్మీకి మహర్షులవారు ఆదికావ్యంగా వెలయించిన రామాయణమహాగ్రంథాన్ని అందున్న ఇరవైనాలుగువేల శ్లోకాలను ఇంత అందంగా అతి తక్కువ కాలంలో తయారుచేయడమనే మహాయజ్ఞానికి సారథ్యం వహించిన మూలస్థంభాల్లాంటి వ్యక్తుల్లో ముఖ్యులు - తమ్ముడు చి.రామకృష్ణ పరమహంస, చి.కాళీప్రసాదు నాయుడు, చి.శివగణేష్, చి.యర్రాగోవిందు. సీతారాముల సేవలో వారు తరించడమే గాక నాకునూ ధన్యత చేకూర్చారు. వీరందరికీ ఆ అయోధ్యాపతి రామచంద్రప్రభువు,జానకీమాతలతో పాటుగా హనుమదనుగ్రహం ఎల్లపుడూ ఉంటుందని,ఉండాలని మనసారా ఆ వేదమాత శ్రీగాయత్రీదేవిని వేడుకుంటున్నాను.

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

ప్రార్థనా శ్లోకములు

శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥

వాగీశాద్యాః సుమనసః సర్వార్థానాముపక్రమే ।
యం నత్వా కృతకృత్యాస్స్యుః తం నమామి గజాననమ్ ॥

శారదా శారదాంభోజవదనా వదనాంబుజే ।
సర్వదా సర్వదాస్మాకం సన్నిధిః సన్నిధిం క్రియాత్ ॥

దోర్భిర్యుక్తా చతుర్భిః స్ఫటిక మణిమయీమక్షమాలం దధానా
హస్తేనైకేన పద్మం సితమపిచ శుకం పుస్తకం చాపరేణ ।
భాసా కుందేందు శంఖ స్ఫటిక మణి నిభా భాసమానా సమానా
సా మే వాగ్దేవతేయం నివసతు వదనే సర్వదా సుప్రసన్నా ॥

వాల్మీకి నమస్క్రియా

కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్యకవితాశాఖాం వందే వాల్మీకికోకిలమ్ ॥

వాల్మీకేర్మునిసింహస్య కవితావనచారిణః ।
శృణ్వన్ రామకథానాదం కో న యాతి పరాంగతిమ్ ॥

యః పిబన్ సతతం రామచరితామృతసాగరమ్ ।
అతృప్తస్తం మునిం వందే ప్రాచేతసమకల్మషమ్ ॥

ఆంజనేయ నమస్క్రియా

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృత రాక్షసమ్ ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥

అంజనానందనం వీరం జానకీశోకనాశనమ్ ।
కపీశమక్షహంతారం వందే లంకాభయంకరమ్ ॥

అమిషీకృతమార్తాండం గోష్పదీకృతసాగరమ్ ।
తృణీకృతదశగ్రీవ మాంజనేయం నమామ్యహమ్ ॥

మనోజవం మారుత తుల్యవేగం, జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం వరిష్ఠమ్ ।
వాతాత్మజం వానరయూథముఖ్యం, శ్రీరామదూతం శిరసానమామి ॥

ఉల్లంఘ్యసింధోస్సలీలం యశ్శోకవహ్నిం జనకాత్మజాయాః ।
ఆదాయతేనైవ దదాహలంకాం నమామి తం ప్రాంజలిరాంజనేయమ్ ॥

ఆంజనేయమతిపాటలాననం కాంచనాద్రి కమనీయవిగ్రహమ్ ।
పారిజాతతరుమూలవాసినం భావయామి పవమాన నందనమ్ ॥

యత్ర యత్ర రఘునాథకీర్తనం తత్ర తత్ర కృతమస్తకాంజలిమ్ ।
బాష్పవారిపరిపూర్ణలోచనమ్ మారుతిమ్ నమత రాక్షసాంతకమ్ ॥

శ్రీరామాయణ ప్రార్థనా

వాల్మీకిస్మృతిమందరేణ మథిత స్సీతారమాసంభవ
స్సుగ్రీవామరభూరుహోంగదగజ స్సౌమిత్రిచంద్రోదయః ।
వాతోత్పన్నమణిర్విభీషణసుధః పౌలస్త్యహాలాహలః
శ్రీరామాయణ దుగ్ధసింధు రమలో భూయాత్సన శ్శ్రేయసే ॥

యః కర్ణాంజలిసంపుటైః అహరహ స్సమ్యక్ పిబత్యాదరాత్
వాల్మీకేర్వదనారవిందగళితం రామాయణాఖ్యం మధు ।
జన్మవ్యాధిజరావిపత్తిమరణైః అత్యంతసోపద్రవమ్
సంసారం స విహాయ గచ్ఛతి పుమాన్ విష్ణోః పదం శాశ్వతమ్ ॥

తదుపగత సమాస సంధియోగం సమమధురోపనతార్థ వాక్యబద్ధమ్ ।
రఘువరచరితం మునిప్రణీతం దశశిరసశ్చ వధం నిశామయధ్వమ్ ॥

వాల్మీకిగిరిసంభూతా రామసాగరగామినీ ।
పునాతిభువనం పుణ్యా రామాయణమహానదీ ॥

శ్లోకసారసమాకీర్ణం సర్గ కల్లోల సంకులమ్ ।
కాండగ్రాహమహామీనం వందే రామాయణార్ణవమ్ ॥

వేదవేద్యే పరే పుంసి జాతే దశరథాత్మజే ।
వేదః ప్రాచేతసాదాసీత్ సాక్షాద్రామాయణాత్మనా ॥

శ్రీరామధ్యానమ్

శ్రీరాఘవం దశరథాత్మజమప్రమేయం
సీతాపతిం రఘుకులాన్వయరత్నదీపమ్ ।
ఆజానుబాహుమ్ అరవిందదళాయతాక్షం
రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి ॥

వైదేహీ సహితం సురద్రుమతలే హైమే మహామంటపే
మధ్యే పుష్పకమాసనే మణిమయే వీరాసనే సుస్థితమ్ ।
అగ్రే వాచయతి ప్రభంజనసుతే తత్త్వం మునిభ్య పరం
వ్యాఖ్యాంతం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్ ॥

వామే భూమిసుతా పురశ్చ హనుమాన్ పశ్చాత్ సుమిత్రాసుతః
శత్రుఘ్నో భరతశ్చ పార్శ్వదళయోః వాయ్వాదికోణేషు చ ।
సుగ్రీవశ్చ విభీషణశ్చ యువరాట్ తారాసుతో జాంబవాన్
మధ్యే నీలసరోజకోమలరుచిం, రామం భజే శ్యామలమ్ ॥

మాతా రామో మత్పితా రామభద్రో భ్రాతా రామో మత్సఖా రాఘవేశః ।
సర్వస్వం మే రామచంద్రో దయాళుర్నాన్యం దైవం నైవ జానే న జానే ॥

నమోఽస్తు రామాయణ సలక్ష్మణాయ దేవ్యై చ తస్యై జనకాత్మజాయై ।
నమోఽస్తు రుద్రేంద్రయమానిలేభ్యో నమోఽస్తు చంద్రార్కమరుద్గణేభ్యః ॥

సాకేతే శరదిందుకుందధవళే సౌధే మహామండపే
పర్యస్తాగరుధూపదీపలలితే కర్పూరదీపోజ్జ్వలే ।
సుగ్రీవాంగద జాంబవత్పరివృతం సౌమిత్రిణా సేవితం
లీలామానుషవిగ్రహం రఘువరం రామం భజే శ్యామలం ॥

రామం రామానుజం సీతాం భరతం భరతానుజమ్ ।
సుగ్రీవం వాయుసూనుం చ ప్రణమామి పునః పునః ॥

పారాయణానంతరం పునఃపూజా కర్తవ్యా
పారాయణానంతరం పఠించు శ్లోకములు

స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయంతాం న్యాయ్యేన మార్గేణ మహీం మహీశాః ।
గోబ్రాహ్మణేభ్యః శుభమస్తు నిత్యం లోకాస్సమస్తాః సుఖినో భవంతు ॥

కాలేవర్షతు పర్జన్యః పృథివీ సస్యశాలినీ ।
దేశోఽయం క్షోభరహితో బ్రాహ్మణాస్సంతు నిర్భయాః ॥

అపుత్రాః పుత్రిణస్సంతు పుత్రిణస్సంతు పౌత్రిణః ।
అధనాస్సధనాస్సంతు జీవంతు శరదాం శతమ్ ॥

చరితం రఘునాథస్య శతకోటి ప్రవిస్తరమ్ ।
ఏకైక మక్షరం ప్రోక్తం మహాపాతకనాశనమ్ ॥

శృణ్వన్ రామాయణం భక్త్యా యః పాదం పదమేవ వా ।
స యాతి బ్రహ్మణః స్థానం బ్రహ్మణా పూజ్యతే సదా ॥

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥

లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం పరాభవ ।
యేషామిందీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః ॥

మంగళం కోసలేంద్రాయ మహనీయ గుణాబ్ధయే ।
చక్రవర్తి తనూజాయ సార్వభౌమాయ మంగళమ్ ॥

అమృతోత్పాదనే దైత్యాన్ ఘ్నతో వజ్రధరస్య యత్ ।
అదితిర్మంగళం ప్రాదాత్ తత్తే భవతు మంగళమ్ ॥

త్రీన్ విక్రమాన్ ప్రక్రమతో విష్ణోరమిత తేజసః ।
యదాసీన్మంగళం రామ తత్తే భవతు మంగళమ్ ॥

ఋతవస్సాగరా ద్వీపాః వేదా లోకా దిశశ్చ తే ।
మంగళాని మహాబాహో దిశంతు తవ సర్వదా ॥

వేదవేదాంత వేద్యాయ మేఘశ్యామలమూర్తయే ।
పుంసాం మోహనరూపాయ పుణ్యశ్లోకాయ మంగళమ్ ॥

విశ్వామిత్రాంతరంగాయ మిథిలానగరీపతేః ।
భాగ్యానాం పరిపాకాయ భవ్యరూపాయ మంగళమ్ ॥

పితృభక్తాయ సతతం భ్రాతృభిస్సహ సీతయా ।
నందితాఖిలలోకాయ రామభద్రాయ మంగళమ్ ॥

త్యక్తసాకేతవాసాయ చిత్రకూట విహారిణే ।
సేవ్యాయ సర్వయమినాం ధీరోదాత్తాయ మంగళమ్ ॥

సౌమిత్రిణా చ జానక్యా చాపబాణాసిధారిణే ।
సంసేవ్యాయ సదా భక్త్యా స్వామినే మమ మంగళమ్ ॥

దండకారణ్యవాసాయ ఖండితామరశత్రవే ।
గృధ్రరాజాయ భక్తాయ ముక్తిదాయాస్తు మంగళమ్ ॥

సాదరం శబరీదత్తఫలమూలాభిలాషిణే ।
సౌలభ్యపరిపూర్ణాయ సత్త్వోద్రిక్తాయ మంగళమ్ ॥

హనుమత్సమవేతాయ హరీశాభీష్టదాయినే ।
వాలిప్రమథనాయాస్తు మహాధీరాయ మంగళమ్ ॥

శ్రీమతే రఘువీరాయ సేతూల్లంఘితసింధవే ।
జితరాక్షసరాజాయ రణధీరాయ మంగళమ్ ॥

విభీషణకృతే ప్రీత్యా లంకాభీష్టప్రదాయినే ।
సర్వలోకశరణ్యాయ రామచంద్రాయ మంగళమ్ ॥

బ్రహ్మాదిదేవసేవ్యాయ బ్రహ్మణ్యాయ మహాత్మనే ।
జానకీప్రాణనాథాయ రఘునాథాయ మంగళమ్ ॥

యన్మంగళం సహస్రసాక్షే సర్వదేవ నమస్కృతే ।
వృత్రనాశే సమభవత్ తత్తే భవతు మంగళమ్ ॥

యన్మంగళం సుపర్ణస్య వినతాకల్పయత్ పురా ।
అమృతం ప్రార్థయానస్య తత్తే భవతు మంగళమ్ ॥

ఆసాద్య నగరీం దివ్యామ్ అభిషిక్తాయ సీతయా ।
రాజాధిరాజరాజాయ రామభద్రాయ మంగళమ్ ॥

మంగళాశాసనపరైః మదాచార్యపురోగమైః
సర్వైశ్చ పూర్వైరాచార్యై సత్కృతాయాస్తు మంగళమ్ ॥

కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్వాఽఽత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్
కరోమి యద్యత్ సకలం పరస్మై
నారాయణేతి సమర్పయామి ॥

శ్రీపారాశర్య పురాణోక్త

శ్రీమద్రామాయణ మాహాత్మ్యమ్

త్రివర్గఫలకామేన విసదుద్ధరణేచ్ఛునా ।
శ్రీమత్సురకాండస్య పాఠః కార్యో విజానతా ॥

శాంతికర్మణి సర్వత్ర తథా దుస్స్వప్న దర్శనే ।
గ్రహపీడాసు చోగ్రాసు రోగేషు విషమేషుచ ॥

అరణ్యే ప్రాంతరే వాపి శస్త్రచోరాగ్ని పీడాని ।
సర్వా స్వాపత్సు ఘోరాసు నైతస్మా త్తారకం పరమ్ ॥

శ్రీమత్సుందరకాండస్య సప్తసర్గస్యభిపాఠతః ।
మహారాజ్యాదిసంపత్తి ర్లభ్యతే దుర్ల భాపి వా ॥

ఆయుష్కామో లభే దాయు ర్ధనకామో ధనాన్యపి ।
శ్రీకామః శ్రియమాప్నోపి క్షితికామస్తథా క్షితిమ్ ॥

విద్యాకామస్తథా విద్యాం స్త్రీకామశ్చ తథా స్త్రియమ్ ।
ఆరోగ్యకామ స్త్వారోగ్యం సప్తసర్గ్యభిపాఠనాత్ ॥

యదాయదాహి రామస్య వృత్తం పిపఠిషేద్బుధః ।
తదా తదా తు "ధర్మాత్మ" త్యేత న్మాల మనుంజపేత్ ॥

శ్రీరామ చరణాంబోజ ద్వంద్వం ధ్యాయన్ ప్రసన్నధీః ।
సకృదేవేతి చరమశ్లోకం చ శుభదం జపేత్ ॥

ఉమాసంహితాయామ్
శ్రీమద్రామాయణ మాహాత్మ్యమ్

శ్రీరామ ప్రాతిపదిక మవశేనాపి సంగృణన్ ।
ముక్తిం ప్రాప్నోతి మనుజః కింపున ర్బుద్ధిపూర్వకమ్ ॥

రాశబ్దోచ్చారణాదేవ పాతకా దేహపంజరాత్ ।
నిర్యాం త్యాయాంతి పాపాని మవర్ణదర్శనాత్ పునః ॥

రాశబ్దోచ్చారణే జాతే వక్త్రాత్ పాపం విగచ్ఛతి ।
మకార శ్రవణే జాతే భస్మీభావం గమిష్యతి ॥

రామేతి రామచంద్రేతి రామభద్రేతి వా మనుమ్ ।
యావజ్జీవం జపన్ మర్త్యో జీవన్ముక్తో న సంశయః ॥

రామాయణస్య మాహాత్మ్యం వక్తుం వర్షశతైరపి ।
అశక్యం విస్తరా ద్వక్తుం సంక్షేపా ద్వచ్మి సాంప్రతమ్ ॥

రామాయణస్య వాక్యం వా పాదం వా పదమేవ వా ।
భుక్త్యంతే తు ప్రయుంజానో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ॥

రామాయణ కథా మేవ యే శృణ్వంతి నరోత్తమా ।
విధూతపాపాస్తే యాంతి బ్రహ్మలోక మనామయమ్ ॥

తత్త్వసంగ్రహే రామాయణే

సంసార తాపయుక్తానాం జంతూనాం హతచేతసామ్ ।
శ్రీమద్రామాయణాఖ్యా పీయూషం భేషజం స్మృతమ్ ॥

శ్రీ మద్రామాయణ పారాయణ విధిః

శ్రీ మద్రామాయణ పూజా విధానము

గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్ పరబ్రహ్మా తస్మై శ్రీగురువే నమః ॥

శ్రీగణపతికి నమస్కరించి దీపారాధనము చేసి, దానిని గంధ పుష్పాక్షతలతో అలంకరించవలెను.

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్ సర్వవిఘ్నోప శాంతయే ॥

శ్లో॥ అపసర్పంతు తే భూతా యే భూతా భూమి సంస్థితాః ।
యే భూతా విఘ్నకర్తారః తే గచ్ఛంతు శివాజ్ఞయా ॥

ఆహ్వాన లాంఛనము

శ్లో॥ ఆగమార్థంతు దేవానాం గమనార్థంతు రక్షసామ్ ।
కురు ఘంటారవం తత్ర దేవతాహ్వాన లాంఛనమ్ ॥

అనుచు గంట వాయించి, ఆ తరువాత ఆచమనము చేయవలెను.

ఓం కేశవాయ నమః
ఓం నారాయణాయ నమః
ఓం మాధవాయ నమః
ఓం గోవిందాయ నమః
ఓం విష్ణవే నమ
ఓం మధుసూదనాయ నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః
ఓం వామనాయ నమః
ఓం శ్రీధరాయ నమః
ఓం హృషీకేశాయ నమః
ఓం పద్మనాభాయ నమః

ఓం దామోదరాయ నమః
ఓం సంకర్షణాయ నమ
ఓం వాసుదేవాయ నమః
ఓం ప్రద్యుమ్నాయ నమః
ఓం అనిరుద్ధాయ నమః
ఓం పురుషోత్తమాయ నమః
ఓం అధోక్షజాయ నమః
ఓం నారసింహాయ నమః
ఓం అచ్యుతాయ నమః
ఓం జనార్దనాయ నమః
ఓం ఉపేంద్రాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం శ్రీకృష్ణాయ నమః

భూతోచ్చాటనము

శ్లో॥ ఉత్తిష్ఠంతు భూతపిశాచాః ఏతే భూమి భారకాః ।
ఏతేషామ విరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥

ప్రాణాయామము

ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్ం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యం ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥ ఓమాపోజ్యోతీ రసోఽమృతం భూర్భువస్సువరోమ్ ।

సంకల్పము

మమోపాత్త సమస్త దురితక్షయ ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం శుభే శోభనే ముహూర్తే శ్రీ మహావిష్ణోరాజ్ఞయా ప్రవర్తమానస్య అద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయ పరార్ధే శ్వేతవరాహకల్పే వైవస్వత మన్వంతరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖండే మేరోర్దక్షిణ దిగ్భాగే శోభనగృహే సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణ హరిచరణ సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమాన వ్యవహారిక చాంద్రమానేన ... సంవత్సరే ... ఆయనే ... ఋతౌ ...

మాసే ... పక్షే ... తిథౌ... వాసరే ... శుభనక్షత్రే ... శుభయోగే ... శుభకరణే ... ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ శ్రీమాన్ ... గోత్రః ... నామధేయః శ్రీమతః ... గోత్రస్య ... నామధేయస్య । ధర్మపత్నీ సమేతస్య అస్మాకం సహ కుటుంబానాం, క్షేమ స్థైర్య ధైర్య విజయ ఆయుః ఆరోగ్య ఐశ్వరాభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్ధ కామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, ఇష్టకామ్యార్ధ సిద్ధర్థం, సర్వపాపక్షయార్థం శ్రీసీతాలక్ష్మణభరత శత్రుఘ్న హనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర ప్రసాద సిద్ధ్యర్థం శ్రీవాల్మీకిరామాయణ పారాయణం కరిష్యే. ఆదౌ నిర్విఘ్న పరిసమాప్త్యర్థ్యం గణాధిపతి పూజాం కరిష్యే। అని గణపతిపై పుష్పమును ఉంచి నమస్కరించవలెను.

ఓం గణానాంత్వా గణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనాముపమ శ్రవస్తమం ।
జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆనశృణ్వన్నూతిభిస్సీద సాదనమ్ ॥

అని గణపతిపై అక్షింతలుంచవలెను.

శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । ధ్యాయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । ఆవాహయామి ఆవాహనం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । నవరత్న ఖచిత సింహాసనం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । పాదయోః పాద్యం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । హస్తయో అర్ఘ్యం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । ముఖే ఆచమనీయం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । స్నాపయామి స్నానం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । గంధం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । పుష్పాణి పూజయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । ధూపం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । దీపం దర్శయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । ఆచమనీయం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । నైవేద్యం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । తాంబూలం సమర్పయామి

శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । నీరాజనం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । మంత్రపుష్పం సమర్పయామి
శ్రీమహాగణాధిపతయే నమః । ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి

అనయాధ్యానాఽ వాహనాది షోడశోపచార పూజయాచ

శ్రీమహాగణాధిపతి స్సుప్రీత సుప్రసన్నో వరదా భవతు ।
శ్రీమహాగణాధిపతి ప్రసాదం శిరసా గృహ్ణామి ॥

అని పూజ చేసిన అక్షతలు శిరసున ధరించవలెను.

అథ శ్రీరామచంద్ర పూజావిధిః

శ్లో॥ కందర్పకోటి లావణ్యం మందస్మిత శుభేక్షణం ।
మహాభుజం శ్యామవర్ణం సీతారామం భజామ్యహం ॥

శ్రీసీతారామంచంద్ర పరమాత్మనే నమః ధ్యాయామి

శ్లో॥ శ్రీరామా గచ్ఛ భగవన్ రఘువీర నృపోత్తమ ।
జానక్యా సహ రాజేంద్ర సుస్థిరో భవ సర్వదా ॥

రామచంద్ర మహేష్వాస రావణాంతక రాఘవ ।
యావత్పూజాం సమాప్యేహం తావత్త్వం సన్నిధిం కురు ॥

రఘునాయక రాజర్షే నమో రాజీవలోచన ।
రఘునందన మే దేవ శ్రీరామాభిముఖో భవ ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః ఆవాహయామి

శ్లో॥ రాజాధిరాజ రాజేంద్ర రామచంద్ర మహాప్రభో ।
రత్నసింహాసినం తుభ్యం దాస్యామి స్వీకురు ప్రభో ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః నవరత్నఖచిత సింహాసనం సమర్పయామి

శ్లో॥ త్రైలోక్య పావనానంత నమస్తే రఘునాయక ।
పాద్యం గృహాణ రాజర్షే నమో రాజీవలోచన ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః పాద్యం సమర్పయామి

శ్లో॥ పరిపూర్ణ పరానంద నమో రాజీవలోచన ।
గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం కృష్ణవిష్ణో జనార్దన ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః అర్ఘ్యం సమర్పయామి

శ్లో॥ నమోనిత్యాయ శుద్ధాయ బుద్ధాయ పరమాత్మనే ।
గృహాణాచమనం రామ సర్వలోకైకనాయక ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః ఆచమనీయం సమర్పయామి

శ్లో॥ ఓం యత్పురుషేణ హవిషా । దేవా యజ్ఞ మతన్వత ।
వసంతో అస్యాసీదాజ్యమ్ । గ్రీష్మ ఇధ్మశ్శరద్ధవిః ॥
నమఃశ్రీవాసుదేవాయ సత్యానంద స్వరూపిణే ।
మధుపర్కం గృహాణేదం రాజరాజాయతే నమః ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః పంచామృతస్నానం సమర్పయామి

శ్లో॥ బ్రహ్మాండోదర మధ్యస్థ తీర్థైశ్చ రఘునందన ।
స్నాపయిష్యా మ్యహం భక్త్యా సంగృహాణ జనార్దన ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః శుద్ధోదక స్నానం సమర్పయామి

శ్లో॥ సంతప్త కాంచన ప్రఖ్యం పీతాంబర యుగం శుభం ।
సంగృహాణ జగన్నాథ రామచంద్ర నమోఽస్తుతే ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి

శ్లో॥ అజ్ఞాన ధ్వంసనం నౄణాం ప్రజ్ఞాకర మనుత్తమం ।
ధర యజ్ఞోపవీతం మే వాంఛితార్థ ఫలప్రద ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః యజ్ఞోపవీం సమర్పయామి

శ్లో॥ కౌస్తుభాహార కేయూర రత్న కంకణ నూపురాన్ ।
ఏవమాదీ నలంకారాన్ గృహాణ జగదీశ్వర ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః ఆభరణాని సమర్పయామి

శ్లో॥ కుంకుమాగరు కస్తూరీ కర్పూరై ర్మిశ్ర చందనం ।
తుభ్యం దాస్యామి దేవేశ శ్రీరామ స్వీకురు ప్రభో ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః దివ్య శ్రీచందనం సమర్పయామి

శ్లో॥ తులసీకుందమందార జాతీపున్నాగచంపకైః
కదంబకరవీరైశ్చ వకుళై శ్శతపత్రకై
నీలాంబుజైర్బిల్వదళైః పుష్పమాల్యైశ్చ రాఘవ
పూజయిష్వా మ్యహం భక్త్యా సంగృహాణ జనార్దన

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః పుష్పం సమర్పయామి

శ్లో॥ తులసీ కుంద మందార పారిజాతాంబుజై ర్యుతాం ।
వనమాలాం ప్రదాస్యామి గృహాణ జగదీశ్వర ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః వనమాలా సమర్పయామి

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః

నానావిధ పరిమళ పుష్పాణి సమర్పయామి

అథాంగపూజా

ఓం శ్రీరామాయ నమః	పాదౌ పూజయామి
ఓం శ్రీరామభద్రాయ నమః	జంఘే పూజయామి
ఓం శ్రీరామచంద్రాయ నమః	జానునీ పూజయామి
ఓం శాశ్వతాయ నమః	ఊరూ పూజయామి
ఓం రఘువల్లభాయ నమః	కటిం పూజయామి
ఓం దశరథాత్మజాయ నమః	ఉదరం పూజయామి
ఓం కౌసలేయాయ నమః	నాభిం పూజయామి
ఓం లక్ష్మణాగ్రజాయ నమః	వక్షస్థలం పూజయామి
ఓం కౌస్తుభాభరణాయ నమః	కంఠం పూజయామి
ఓం రాజరాజాయ నమః	స్కంధౌ పూజయామి
ఓం కోదండధరాయ నమః	బాహూ పూజయామి
ఓం భరతాగ్రజాయ నమః	ముఖం పూజయామి
ఓం పద్మాక్షాయ నమః	నేత్రే పూజయామి
ఓం సర్వేశ్వరాయ నమః	శిరః పూజయామి

శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః సర్వాణ్యంగాని పూజయామి

అథ దిక్పాల పూజా

ఇంద్రాయ నమః । అగ్నయే నమః । యమాయ నమః । నైరృతయే నమః । వరుణాయ నమః । వాయవే నమః । కుబేరాయ నమః । ఈశానాయ నమః ॥

శ్రీరామాష్టోత్తరశతనామావళిః

ఓం శ్రీరామాయ నమః
ఓం రామభద్రాయ నమః
ఓం రామచంద్రాయ నమః
ఓం శాశ్వతాయ నమః
ఓం రాజీవలోచనాయ నమః
ఓం శ్రీమతే నమః
ఓం రాజేంద్రాయ నమః
ఓం రఘుపుంగవాయ నమః
ఓం జానకీవల్లభాయ నమః
ఓం జైత్రాయ నమః 10
ఓం జితామిత్రాయ నమః
ఓం జనార్దనాయ నమః
ఓం విశ్వామిత్రప్రియాయ నమః
ఓం దాంతాయ నమః
ఓం శరణత్రాణతత్పరాయ నమః
ఓం వాలిప్రమథనాయ నమః
ఓం వాగ్మినే నమః
ఓం సత్యవాచే నమః
ఓం సత్యవిక్రమాయ నమః
ఓం సత్యవ్రతాయ నమః 20
ఓం వ్రతధరాయ నమః
ఓం సదాహనుమదాశ్రితాయ నమః
ఓం కౌసలేయాయ నమః
ఓం ఖరధ్వంసినే నమః

ఓం విరాధవధపండితాయ నమః
ఓం విభీషణపరిత్రాత్రే నమః
ఓం హరకోదణ్డఖణ్డనాయ నమః
ఓం సప్తతాళప్రభేత్రే నమః
ఓం దశగ్రీవశిరోహరాయ నమః
ఓం జామదగ్న్యమహాదర్పదలనాయ నమః 30
ఓం తాటకాంతకాయ నమః
ఓం వేదాంతసారాయ నమః
ఓం వేదాత్మనే నమః
ఓం భవరోగస్య భేషజాయ నమః
ఓం దూషణత్రిశిరోహంత్రే నమః
ఓం త్రిమూర్తయే నమః
ఓం త్రిగుణాత్మకాయ నమః
ఓం త్రివిక్రమాయ నమః
ఓం త్రిలోకాత్మనే నమః
ఓం పుణ్యచారిత్రకీర్తనాయ నమః 40
ఓం త్రిలోకరక్షకాయ నమః
ఓం ధన్వినే నమః
ఓం దండకారణ్యవర్తనాయ నమః
ఓం అహల్యాశాపవిమోచనాయ నమః
ఓం పితృభక్తాయ నమః
ఓం వరప్రదాయ నమః
ఓం జితేంద్రియాయ నమః
ఓం జితక్రోధాయ నమః
ఓం జితమిత్రాయ నమః
ఓం జగద్గురవే నమః 50
ఓం ఋక్షవానరసంఘాత్రినే నమః
ఓం చిత్రకూటసమాశ్రయాయ నమః
ఓం జయంతత్రాణవరదాయ నమః

ఓం సుమిత్రాపుత్రసేవితాయ నమః
ఓం సర్వదేవాదిదేవాయ నమః
ఓం మృతవానరజీవనాయ నమః
ఓం మాయామారీచహంత్రేనమః
ఓం మహాదేవాయ నమః
ఓం మహాభుజాయ నమః
ఓం సర్వదేవస్తుతాయ నమః 60
ఓం సౌమ్యాయ నమః
ఓం బ్రహ్మణ్యాయ నమః
ఓం మునిసంస్తుతాయ నమః
ఓం మహాయోగినే నమః
ఓం మహోదరాయ నమః
ఓం సుగ్రీవేప్సితరాజ్యదాయ నమః
ఓం సర్వపుణ్యాధికఫలాయ నమః
ఓం స్మృతసర్వౌఘనాశనాయ నమః
ఓం ఆదిపురుషాయ నమః
ఓం పరమపురుషాయ నమః 70
ఓం మహాపురుషాయ నమః
ఓం పుణ్యోదయాయ నమః
ఓం దయాసారాయ నమః
ఓం పురాణపురుషోత్తమాయ నమః
ఓం స్మితవక్త్రాయ నమః
ఓం మితభాషిణే నమః
ఓం పూర్వభాషిణే నమః
ఓం రాఘవాయ నమః
ఓం అనంతగుణగంభీరాయ నమః
ఓం ధీరోదాత్తగుణోత్తమాయ నమః 80
ఓం మాయామానుషచారిత్రాయ నమః
ఓం మహాదేవాదిపూజితాయ నమః

ఓం సేతుకృతే నమః
ఓం జితవారాశయే నమః
ఓం సర్వతీర్థమయాయ నమః
ఓం హరయే నమః
ఓం శ్యామాంగాయ నమః
ఓం సుందరాయ నమః
ఓం శూరాయ నమః
ఓం పీతవాససే నమః 90
ఓం ధనుర్ధరాయ నమః
ఓం సర్వయజ్ఞాధిపాయ నమః
ఓం యజ్వినే నమః
ఓం జరామరణవర్జితాయ నమః
ఓం శివలింగప్రతిష్ఠాత్రే నమః
ఓం సర్వాపగుణవర్జితాయ నమః
ఓం పరమాత్మనే నమః
ఓం పరబ్రహ్మణే నమః
ఓం సచ్చిదానందవిగ్రహాయ నమః
ఓం పరస్మైజ్యోతిషే నమః 100
ఓం పరంధామ్నే నమః
ఓం పరాకాశాయ నమః
ఓం పరాత్పరాయ నమః
ఓం పరేశాయ నమః
ఓం పారగాయ నమః
ఓం పారాయ నమః
ఓం సర్వదేవాత్మకాయ నమః
ఓం పరస్మై నమః 108

ఇతి శ్రీరామాష్టోత్తరశతనామావళిః సంపూర్ణమ్
శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః
నానావిధ పరిమళ పత్ర పుష్పాణి సమర్పయామి

శ్లో॥ వనస్పత్యుద్భవై ర్దివ్యై ర్నానాగంధై స్సుసంయుతః ।
ఆఘ్రేయ స్సర్వదేవానాం ధూపోయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః ధూపమాఘ్రాపయామి

శ్లో॥ జ్యోతిషాం పతయే తుభ్యం నమో రామాయ వేధసే ।
గృహాణ దీపకం రాజన్ త్రైలోక్య తిమిరాపహం ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః దీపం సందర్శయామి

శ్లో॥ ఇదం దివ్యాన్న మమృతం రసైష్షడ్భిః సమన్వితం ।
శ్రీరామచంద్ర రాజేంద్ర నైవేద్యం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః నైవేద్యం సమర్పయామి

మధ్యే మధ్యే పానీయం సమర్పయామి । హస్తౌ ప్రక్షాళయామి ।
పాదౌ ప్రక్షాళయామి
శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి ॥

శ్లో॥ పూగీఫల సమాయుక్తం నాగవల్లీ దళైర్యుతం ।
ముక్తాచూర్ణ సమాయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతాం ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః తాంబూలం సమర్పయామి

శ్లో॥ మంగళం విశ్వకల్యాణ నీరాజన మిదం హరే ।
సంగృహాణ జగన్నాథ రామభద్ర నమోఽస్తుతే ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః నీరాజనం దర్శయామి

శ్లో॥ నమో దేవాదిదేవాయ రఘునాదాయ శారంగిణే
చిన్మయానంద రూపాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః సువర్ణ దివ్య మంత్రపుష్పం సమర్పయామి

శ్లో॥ యాని కానిచ పాపాని జన్మాంతర కృతానిచ
తాని తాని ప్రణశ్యంతి ప్రదక్షిణ పదేపదే
పాపోఽహం పాపకర్మాహం పాపాత్మా పాపసంభవః
త్రాహిమాం కృపయా దేవ శరణాగత వత్సల

అన్యథా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ
తస్మాత్కారుణ్య భావేన రక్షరక్ష రఘూత్తమ ॥

శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మనే నమః ఆత్మప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి

అనయా ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజయా చ భగవాన్ శ్రీసీతారామచంద్ర పరమాత్మః స్సుప్రీత స్సుప్రీసన్నో వరదో భవతు ॥

శ్రీమద్రామాయణ పారాయణ ఉపక్రమః

అస్య శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణ మహామంత్రస్య నారదో భగవాన్ ఋషిః, అనుష్టుప్ ఛందః, శ్రీసీతాలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న హనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్రో దేవతా, ఓం బీజమ్, ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథిర్యది ఇతి శక్తిః, పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వః శరైనం జహి రావణిమ్ ఇతి కీలకమ్, శ్రీసీతారామచంద్ర ప్రసాద సిద్ధర్థ్యే జపే వినియోగః

అంగన్యాసః

ధర్మాత్మా	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
సత్యసంధశ్చ	తర్జనీభ్యాం నమః
రామః	మధ్యమాభ్యాం నమః
దాశరథిర్యది	అనామికాభ్యాం నమః
పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వః	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః
శరైనం జహి రావణిమ్	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః

కరన్యాసః

ధర్మాత్మా	హృదయాయ నమః
సత్యసంధశ్చ	శిరసే స్వాహా
రామః	శిఖాయై వౌషట్
దాశరథిర్యది	కవచాయ హుం
పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వః	నేత్రత్రయాయ వౌషట్
శరైనం జహి రావణిమ్	అస్త్రాయఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ప్రథమస్సర్గః (1)

వాల్మీకి మహర్షికి రామాయణమును సంక్షిప్తముగా తెలిపిన నారదుడు

ఓమ్ తపస్స్వాధ్యాయనిరతం
తపస్వీ వాగ్విదాం వరమ్
నారదం పరిపప్రచ్ఛ
వాల్మీకిర్మునిపుంగవమ్. 1

కో న్వస్మిన్ సాంప్రతం లోకే
గుణవాన్ కశ్చ వీర్యవాన్
ధర్మజ్ఞశ్చ కృతజ్ఞశ్చ
సత్యవాక్యో దృఢవ్రతః. 2

చారిత్రేణ చ కో యుక్తః
సర్వభూతేషు కో హితః
విద్వాన్ కః కస్సమర్థశ్చ
కశ్చైకప్రియదర్శనః. 3

ఆత్మవాన్ కో జితక్రోధో
ద్యుతిమాన్ కోఽనసూయక
కస్య బిభ్యతి దేవాశ్చ
జాతరోషస్య సంయుగే. 4

ఏతదిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుం
పరం కౌతూహలం హి మే
మహర్షే త్వం సమర్థోఽసి
జ్ఞాతుమేవంవిధం నరమ్. 5

శ్రుత్వా చైతత్ త్రిలోకజ్ఞో
వాల్మీకేర్నారదో వచః
శ్రూయతామితి చామంత్ర్య
ప్రహృష్టో వాక్యమబ్రవీత్. 6

బహవో దుర్లభాశ్చైవ
యే త్వయా కీర్తితా గుణాః
మునే వక్ష్యామ్యహం బుద్ధ్వా
తైర్యుక్తః శ్రూయతాన్నర. 7

ఇక్ష్వాకువంశప్రభవో
రామో నామ జనైః శ్రుతః
నియతాత్మా మహావీర్యో
ద్యుతిమాన్ ధృతిమాన్ వశీ. 8

బుద్ధిమాన్ నీతిమాన్ వాగ్మీ
శ్రీమాన్ శత్రునిబర్హణః
విపులాంసో మహాబాహుః
కంబుగ్రీవో మహాహనుః 9

మహోరస్కో మహేష్వాసో
గూఢజత్రుః అరిందమః
ఆజానుబాహు స్సుశిరాః
సులలాటః సువిక్రమః. 10

సమః సమవిభక్తాంగః
స్నిగ్ధవర్ణః ప్రతాపవాన్
పీనవక్షా విశాలాక్షో
లక్ష్మీవాన్ శుభలక్షణః. 11

ధర్మజ్ఞః సత్యసంధశ్చ
ప్రజానాం చ హితే రతః
యశస్వీ జ్ఞానసంపనః
శుచి ర్వశ్యః సమాధిమాన్. 12

ప్రజాపతిసమః శ్రీమాన్
ధాతా రిపునిషూదనః
రక్షితా జీవలోకస్య
ధర్మస్య పరిరక్షితా. 13

రక్షితా స్వస్య ధర్మస్య
స్వజనస్య చ రక్షితా
వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞో
ధనుర్వేదే చ నిష్ఠితః. 14

సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞః
స్మృతిమాన్ ప్రతిభానవాన్
సర్వలోకప్రియః సాధుః
అదీనాత్మా విచక్షణః. 15

సర్వదాభిగతః సద్భిః
సముద్ర ఇవ సింధుభిః
ఆర్యః సర్వసమశ్చైవ
సదైవప్రియదర్శనః. 16

స చ సర్వగుణోపేతః
కౌసల్యానందవర్ధనః
సముద్ర ఇవ గాంభీర్యే
ధైర్యేణ హిమవానివ. 17

విష్ణునా సదృశో వీర్యే
సోమవత్ ప్రియదర్శనః
కాలాగ్నిసదృశః క్రోధే
క్షమయా పృథివీసమః
ధనదేన సమస్త్యాగే
సత్యే ధర్మ ఇవాపరః. 18

తమేవం గుణసంపన్నం
రామం సత్యపరాక్రమమ్
జ్యేష్ఠం శ్రేష్ఠగుణైర్యుక్తం
ప్రియం దశరథస్సుతమ్. 19

ప్రకృతీనాం హితైర్యుక్తం
ప్రకృతిప్రియకామ్యయా
యౌవరాజ్యేన సంయోక్తుమ్
ఇచ్ఛత్ ప్రీత్యా మహీపతిః. 20

తస్యాభిషేకసంభారాన్
దృష్ట్వా భార్యాఽథ కైకయీ. 21

పూర్వం దత్తవరా దేవీ
వరమేనమ్ అయాచత
వివాసనం చ రామస్య
భరతస్యాభిషేచనమ్. 22

స సత్యవచనాద్రాజా
ధర్మపాశేన సంయతః
వివాసయామాస సుతం
రామం దశరథః ప్రియమ్. 23

స జగామ వనం వీరః
ప్రతిజ్ఞామ్ అనుపాలయన్
పితు ర్వచన నిర్దేశాత్
కైకేయ్యాః ప్రియకారణాత్. 24

తం వ్రజంతం ప్రియో భ్రాతా
లక్ష్మణోఽనుజగామ హ
స్నేహాద్వినయసంపన్నః
సుమిత్రానందవర్ధనః
భ్రాతరం దయితో భ్రాతుః
సౌభ్రాత్రమనుదర్శయన్. 25

రామస్య దయితా భార్యా
నిత్యం ప్రాణసమా హితా
జనకస్య కులే జాతా
దేవమాయేవ నిర్మితా. 26

సర్వలక్షణసంపన్నా
నారీణాముత్తమా వధూః
సీతాఽప్యనుగతా రామం
శశినం రోహిణీ యథా. 27

పౌరైరనుగతో దూరం
పిత్రా దశరథేన చ. 28

శృంగిబేరపురే సూతం
గంగాకూలే వ్యసర్జయత్
గుహమాసాద్య ధర్మాత్మా
నిషాదాధిపతిం ప్రియమ్. 29

గుహేన సహితో రామో
లక్ష్మణేన చ సీతయా
తే వనేన వనం గత్వా
నదీస్తీర్త్వా బహూదకాః 30

చిత్రకూటమనుప్రాప్య
భరద్వాజస్య శాసనాత్
రమ్య మావసథం కృత్వా
రమమాణా వనే త్రయః
దేవగంధర్వసంకాశాః
తత్ర తే న్యవసన్ సుఖమ్. 31

చిత్రకూటం గతే రామే
పుత్రశోకాతురస్తదా
రాజా దశరథః స్వర్గం
జగామ విలపన్ సుతమ్. 32

మృతే తు తస్మిన్ భరతో
వసిష్ఠప్రముఖై ర్ద్విజై
నియుజ్యమానో రాజ్యాయ
నైచ్ఛద్రాజ్యం మహాబలః 33

స జగామ వనం వీరో
రామపాదప్రసాదకః 34

గత్వా తు సుమహాత్మానం
రామం సత్యపరాక్రమమ్
అయాచత్ భ్రాతరం రామమ్
ఆర్యభావపురస్కృతః
త్వమేవ రాజా ధర్మజ్ఞ
ఇతి రామం వచోఽబ్రవీత్. 35

రామోఽపి పరమోదారః
సుముఖః సుమహాయశాః
న చైచ్ఛత్ పితురాదేశాత్
రాజ్యం రామో మహాబలః. 36

పాదుకే చాస్య రాజ్యాయ
న్యాసం దత్వా పునః పునః
నివర్తయామాస తతో
భరతం భరతాగ్రజః. 37

స కామమ్ అనవాప్యైవ
రామపాదావుపస్పృశన్
నందిగ్రామేఽకరోత్ రాజ్యం
రామాగమనకాంక్షయా. 38

గతే తు భరతే శ్రీమాన్
సత్యసంధో జితేంద్రియః. 39

రామస్తు పునరాలక్ష్య
నాగరస్య జనస్య చ
తత్రాగమనమేకాగ్రో
దండకాన్ ప్రవివేశ హ. 40

ప్రవిశ్య తు మహారణ్యం
రామో రాజీవలోచనః
విరాధం రాక్షసం హత్వా
శరభంగం దదర్శ హ
సుతీక్ష్ణం చాప్యగస్త్యం చ
అగస్త్యభ్రాతరం తథా. 41

అగస్త్యవచనాచ్చైవ
జగ్రాహైంద్రం శరాసనమ్
ఖడ్గం చ పరమప్రీతః
తూణీ చాక్షయసాయకౌ. 42

వసతస్తస్య రామస్య
వనే వనచరైః సహ
ఋషయోఽభ్యాగమన్ సర్వే
వధాయాసురరక్షసామ్. 43

స తేషాం ప్రతిశుశ్రావ
రాక్షసానాం తథా వనే. 44

ప్రతిజ్ఞాతశ్చ రామేణ
వధః సంయతి రక్షసామ్
ఋషీణామగ్నికల్పానాం
దండకారణ్యవాసినామ్. 45

తేన తత్రైవ వసతా
జనస్థాన నివాసినీ
విరూపితా శూర్పణఖా
రాక్షసీ కామరూపిణీ. 46

తతః శూర్పణఖావాక్యాత్
ఉద్యుక్తాన్ సర్వరాక్షసాన్
ఖరం త్రిశిరసం చైవ
దూషణం చైవ రాక్షసమ్
నిజఘాన రణే రామః
తేషాం చైవ పదానుగాన్. 47

వనే తస్మిన్ నివసతా
జనస్థాననివాసినామ్
రక్షసాం నిహతాన్యాసన్
సహస్రాణి చతుర్దశ. 48

తతో జ్ఞాతివధం శ్రుత్వా
రావణః క్రోధమూర్ఛితః
సహాయం వరయామాస
మారీచం నామ రాక్షసమ్. 49

వార్యమాణస్సుబహుశో
మారీచేన స రావణః
న విరోధో బలవతా
క్షమో రావణ తేన తే. 50

అనాదృత్య తు తద్వాక్యం
రావణః కాలచోదితః
జగామ సహ మారీచః
తస్యాశ్రమపదం తదా. 51

తేన మాయావినా దూరమ్
అపవాహ్య నృపాత్మజౌ
జహార భార్యాం రామస్య
గృధ్రం హత్వా జటాయుషమ్. 52

గృధ్రం చ నిహతం దృష్ట్వా
హృతాం శ్రుత్వా చ మైథిలీమ్
రాఘవః శోకసంతప్తో
విలలాపాకులేంద్రియః. 53

తతస్తేనైవ శోకేన
గృధ్రం దగ్ధ్వా జటాయుషమ్. 54

మార్గమాణో వనే సీతాం
రాక్షసం సందదర్శ హ
కబంధం నామ రూపేణ
వికృతం ఘోరదర్శనమ్
తం నిహత్య మహాబాహుః
దదాహ స్వర్గతశ్చ సః. 55

స చాస్య కథయామాస
శబరీం ధర్మచారిణీమ్
శ్రమణీం ధర్మనిపుణామ్
అభిగచ్ఛేతి రాఘవ. 56

సోఽభ్యగచ్ఛన్మహాతేజాః
శబరీం శత్రుసూదనః
శబర్యా పూజితః సమ్యక్
రామో దశరథాత్మజః. 57

పంపాతీరే హనుమతా
సంగతో వానరేణ హ

హనుమద్వచనా చ్చైవ
సుగ్రీవేణ సమాగతః. 58

సుగ్రీవాయ చ తత్సర్వం
శంసద్రామో మహాబలః
ఆదితస్తద్ యథావృత్తం
సీతాయాశ్చ విశేషతః. 59

సుగ్రీవశ్చాపి తత్సర్వం
శ్రుత్వా రామస్య వానరః
చకార సఖ్యం రామేణ
ప్రీతశ్చైవాగ్నిసాక్షికమ్. 60

తతో వానరరాజేన
వైరానుకథనం ప్రతి
రామాయావేదితం సర్వం
ప్రణయాద్దుఃఖితేన చ. 61

ప్రతిజ్ఞాతం చ రామేణ
తదా వాలివధం ప్రతి
వాలినశ్చ బలం తత్ర
కథయామాస వానరః. 62

సుగ్రీవ శ్శంకిత శ్చాసీ
న్నిత్యం వీర్యేణ రాఘవే. 63

రాఘవప్రత్యయార్థం తు
దుందుభేః కాయ ముత్తమమ్
దర్శయామాస సుగ్రీవో
మహాపర్వతసన్నిభమ్. 64

ఉత్స్మయిత్వా మహాబాహుః
ప్రేక్ష్య చాస్థి మహాబలః
పాదాంగుష్ఠేన చిక్షేప
సంపూర్ణం దశయోజనమ్. 65

బిభేద చ పునస్సాలాన్
సప్తైకేన మహేషుణా
గిరిం రసాతలం చైవ
జనయన్ ప్రత్యయం తథా. 66

తతః ప్రీతమనాస్తేన
విశ్వస్తః స మహాకపిః
కిష్కింధాం రామసహితో
జగామ చ గుహాం తదా. 67

తతోఽగర్జత్ ధరివరః
సుగ్రీవో హేమపింగళః
తేన నాదేన మహతా
నిర్జగామ హరీశ్వరః. 68

అనుమాన్య తదా తారాం
సుగ్రీవేణ సమాగతః
నిజఘాన చ తత్రైనం
శరేణైకేన రాఘవః. 69

తతః సుగ్రీవవచనాత్
హత్వా వాలినమాహవే
సుగ్రీవమేవ తద్రాజ్యే
రాఘవః ప్రత్యపాదయత్. 70

స చ సర్వాన్ సమానీయ
వానరాన్ వానరర్షభః
దిశః ప్రస్థాపయామాస
దిదృక్షుర్జనకాత్మజామ్. 71

తతో గృధ్రస్య వచనాత్
సంపాతేర్హనుమాన్ బలీ
శతయోజనవిస్తీర్ణం
పుప్లువే లవణార్ణవమ్. 72

తత్ర లంకాం సమాసాద్య
పురీం రావణపాలితామ్
దదర్శ సీతాం ధ్యాయంతీం
అశోకవనికాం గతామ్. 73

నివేదయిత్వాభిజ్ఞానం
ప్రవృత్తిం చ నివేద్య చ
సమాశ్వాస్య చ వైదేహీం
మర్దయామాస తోరణమ్. 74

పంచ సేనాగ్రగాన్ హత్వా
సప్తమంత్రిసుతానపి
శూరమక్షం చ నిష్పిష్య
గ్రహణం సముపాగమత్. 75

అస్త్రేణోన్ముక్త మాత్మానం
జ్ఞాత్వా పైతామహాద్వరాత్
మర్షయన్ రాక్షసాన్ వీరో
యంత్రిణస్తాన్ యదృచ్ఛయా. 76

తతో దగ్ధ్వా పురీం లంకాం
ఋతే సీతాం చ మైథిలీమ్
రామాయ ప్రియమాఖ్యాతుం
పునరాయాన్మహాకపిః. 77

సోఽభిగమ్య మహాత్మానం
కృత్వా రామం ప్రదక్షిణమ్
న్యవేదయదమేయాత్మా
దృష్టా సీతేతి తత్త్వతః. 78

తతః సుగ్రీవసహితో
గత్వా తీరం మహోదధేః
సముద్రం క్షోభయామాస
శరైరాదిత్యసన్నిభైః. 79

దర్శయామాస చాత్మానం
సముద్రస్సరితాం పతిః
సముద్రవచనాచ్చైవ
నళం సేతుమకారయత్. 80

తేన గత్వా పురీం లంకాం
హత్వా రావణమాహవే
రామః సీతామనుప్రాప్య
పరాం వ్రీడాముపాగమత్. 81

తామువాచ తతో రామః
పరుషం జనసంసది
అమృష్యమాణా సా సీతా
వివేశ జ్వలనం సతీ. 82

తతోఽగ్నివచనాత్ సీతాం
జ్ఞాత్వా విగతకల్మషామ్
బభౌ రామఽసంప్రహృష్టః
పూజితస్సర్వదైవతైః. 83

కర్మణా తేన మహతా
త్రైలోక్యం సచరాచరమ్
సదేవర్షిగణం తుష్టం
రాఘవస్య మహాత్మనః. 84

అభిషిచ్య చ లంకాయాం
రాక్షసేంద్రం విభీషణమ్
కృతకృత్యస్తదా రామో
విజ్వరః ప్రముమోద హ. 85

దేవతాభ్యో వరం ప్రాప్య
సముత్థాప్య చ వానరాన్
అయోధ్యాం ప్రస్థితో రామః
పుష్పకేణ సుహృద్వృతః. 86

భరద్వాజాశ్రమం గత్వా
రామః సత్యపరాక్రమః
భరతస్యాంతికం రామో
హనూమంతం వ్యసర్జయత్. 87

పునరాఖ్యాయికాం జల్పన్
సుగ్రీవసహితశ్చ సః
పుష్పకం తత్ సమారుహ్య
నందిగ్రామం యయౌ తదా. 88

నందిగ్రామే జటాం హిత్వా
భ్రాతృభిస్సహితోఽనఘః
రామః సీతామనుప్రాప్య
రాజ్యం పునరవాప్తవాన్. 89

ప్రహృష్టముదితో లోకః
తుష్టః పుష్టః సుధార్మికః
నిరామయో హ్యరోగశ్చ
దుర్భిక్షభయవర్జితః. 90

న పుత్రమరణం కించిత్
ద్రక్ష్యంతిపురుషాః క్వచిత్
నార్యశ్చాఽవిధవా నిత్యం
భవిష్యంతి పతివ్రతాః. 91

న చాగ్నిజం భయం కించిత్
నాప్సు మజ్జంతి జంతవః
న వాతజం భయం కించిత్
నాపి జ్వరకృతం తథా
న చాపి క్షుద్భయం తత్ర
న తస్కరభయం తథా. 92

నగరాణి చ రాష్ట్రాణి
ధనధాన్యయుతాని చ
నిత్యం ప్రముదితాః సర్వే
యథా కృతయుగే తథా. 93

అశ్వమేధశతైరిష్ట్వా
తథా బహుసువర్ణకైః. 94

గవాం కోట్యయుతం దత్వా
బ్రహ్మలోకం ప్రయాస్యతి
అసంఖ్యేయం ధనం దత్వా
బ్రాహ్మణేభ్యో మహాయశాః. 95

రాజవంశాన్ శతగుణాన్
స్థాపయిష్యతి రాఘవః
చాతుర్వర్ణ్యం చ లోకేస్మిన్
స్వే స్వే ధర్మే నియోక్ష్యతి. 96

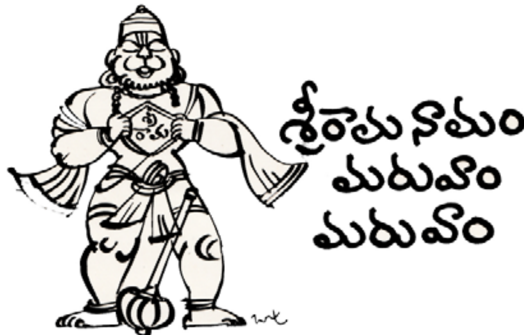
దశవర్షసహస్రాణి
దశవర్షశతాని చ
రామో రాజ్యముపాసిత్వా
బ్రహ్మలోకం ప్రయాస్యతి. 97

ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం
పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితమ్
యః పఠేద్రామచరితం
సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే. 98

ఏతదాఖ్యానమాయుష్యం
పఠన్ రామాయణం నరః
సపుత్రపౌత్రః సగణః
ప్రేత్య స్వర్గే మహీయతే. 99

పఠన్ ద్విజో వాగృషభత్వమీయాత్
స్యాత్ క్షత్రియో భూమిపతిత్వమీయాత్
వణిగ్జనః పణ్యఫలత్వమీయాత్
జనశ్చ శూద్రోపి మహత్వమీయాత్
100

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ప్రథమస్సర్గః (1)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్వితీయస్సర్గః (2)

శ్రీమద్రామాయణకావ్య ఆవిర్భావము

నారదస్య తు తద్వాక్యం
శ్రుత్వా వాక్యవిశారదః
పూజయామాస ధర్మాత్మా
సహశిష్యో మహామునిః. 1

యథావత్ పూజితస్తేన
దేవర్షిః నారదస్తదా
ఆపృష్ట్వైవాభ్యనుజ్ఞాతః
స జగామ విహాయసమ్. 2

స ముహూర్తం గతే తస్మిన్
దేవలోకం మునిస్తదా
జగామ తమసాతీరం
జాహ్నవ్యాస్త్వవిదూరతః. 3

స తు తీరం సమాసాద్య
తమసాయా మునిస్తదా
శిష్యమాహ స్థితం పార్శ్వే
దృష్ట్వా తీర్థమకర్దమమ్. 4

అకర్దమమిదం తీర్థం
భరద్వాజ నిశామయ
రమణీయం ప్రసన్నాంబు
సన్మనుష్యమనో యథా. 5

న్యస్యతాం కలశస్తాత
దీయతాం వల్కలం మమ
ఇదమేవావగాహిష్యే
తమసాతీర్థముత్తమమ్. 6

ఏవముక్తో భరద్వాజో
వాల్మీకేన మహాత్మనా
ప్రాయచ్ఛత మునేస్తస్య
వల్కలం నియతో గురోః. 7

స శిష్యహస్తాదాదాయ
వల్కలం నియతేంద్రియః
విచచార హ పశ్యంస్తత్
సర్వతో విపులం వనమ్. 8

తస్యాభ్యాశే తు మిథునం
చరంతమనపాయినమ్
దదర్శ భగవాంస్తత్ర
క్రౌంచయోః చారునిస్వనమ్. 9

తస్మాత్తు మిథునాదేకం
పుమాంసం పాపనిశ్చయః
జఘాన వైరనిలయో
నిషాదస్తస్య పశ్యతః. 10

తం శోణితపరీతాంగం
వేష్టమానం మహీతలే
భార్యా తు నిహతం దృష్ట్వా
రురావ కరుణాం గిరమ్. 11

వియుక్తా పతినా తేన
ద్విజేన సహచారిణా
తామ్రశీర్షేణ మత్తేన
పత్రిణా సహితేన వై. 12

తథా తు తం ద్విజం దృష్ట్వా
నిషాదేన నిపాతితమ్
ఋషేః ధర్మాత్మనస్తస్య
కారుణ్యం సమపద్యత. 13

తతః కరుణవేదిత్వాత్
అధర్మోఽయమితి ద్విజః
నిశామ్య రుదతీం క్రౌంచీమ్
ఇదం వచనమబ్రవీత్. 14

మా నిషాద ప్రతిష్ఠాం త్వ
మగమః శాశ్వతీః సమాః
యత్ క్రౌంచమిథునాదేకం
అవధీః కామమోహితమ్. 15

తస్యైవం బ్రువతశ్చింతా
బభూవ హృది వీక్షతః
శోకార్తేనాస్య శకునేః
కిమిదం వ్యాహృతం మయా. 16

చింతయన్ స మహాప్రాజ్ఞః
చకార మతిమాన్ మతిమ్
శిష్యం చైవాబ్రవీద్వాక్యమ్
ఇదం స మునిపుంగవః. 17

పాదబద్ధోఽక్షరసమః
తంత్రీలయసమన్వితః
శోకార్తస్య ప్రవృత్తో మే
శ్లోకో భవతు నాన్యథా. 18

శిష్యస్తు తస్య బ్రువతో
మునేర్వాక్యమ్ అనుత్తమమ్
ప్రతిజగ్రాహ సంహృష్టః
తస్య తుష్టోఽభవద్గురుః. 19

సోఽభిషేకం తతః కృత్వా
తీర్థే తస్మిన్ యథావిధి
తమేవ చింతయన్నర్థమ్
ఉపావర్తత వై మునిః. 20

భరద్వాజస్తతః శిష్యో
వినీతః శ్రుతవాన్ గురోః
కలశం పూర్ణమాదాయ
పృష్ఠతోఽనుజగామ హ. 21

స ప్రవిశ్యాశ్రమపదం
శిష్యేణ సహ ధర్మవిత్
ఉపవిష్టః కథాశ్చాన్యాః
చకార ధ్యానమాస్థితః. 22

ఆజగామ తతో బ్రహ్మా
లోకకర్తా స్వయం ప్రభుః
చతుర్ముఖో మహాతేజా
ద్రష్టుం తం మునిపుంగవమ్. 23

వాల్మీకిరథ తం దృష్ట్వా
సహసోత్థాయ వాగ్యతః
ప్రాంజలిః ప్రయతో భూత్వా
తస్థౌ పరమవిస్మితః. 24

పూజయామాస తం దేవం
పాద్యార్ఘ్యాసనవందనైః
ప్రణమ్య విధివచ్చైనం
పృష్ట్వాఽనామయమవ్యయమ్ 25

అథోపవిశ్య భగవాన్
ఆసనే పరమార్చితే
వాల్మీకయే చ ఋషయే
సందిదేశాసనం తతః. 26

బ్రహ్మణా సమనుజ్ఞాతః
సోఽప్యుపావిశదాసనే
ఉపవిష్టే తదా తస్మిన్
సాక్షాల్లోకపితామహే. 27

తద్గతేనైవ మనసా
వాల్మీకిర్ధ్యానమాస్థితః
పాపాత్మనా కృతం కష్టం
వైరగ్రహణబుద్ధినా. 28

యస్తాదృశం చారురవం
క్రౌంచం హన్యాదకారణాత్
శోచన్నేవ ముహుః క్రౌంచీమ్
ఉపశ్లోకమిమం పునః
జగావంతర్గతమనా
భూత్వా శోకపరాయణః. 29

త మువాచ తతో బ్రహ్మా
ప్రహసన్ మునిపుంగవమ్
శ్లోక ఏవ త్వయా బద్ధో
నాత్ర కార్యా విచారణా. 30

మచ్ఛందాదేవ తే బ్రహ్మన్
ప్రవృత్తేయం సరస్వతీ
రామస్య చరితం సర్వం
కురు త్వమ్ ఋషిసత్తమ. 31

ధర్మాత్మనో గుణవతో
లోకే రామస్య ధీమతః
వృత్తం కథయ ధీరస్య
యథా తే నారదాచ్ఛ్రుతమ్. 32

రహస్యం చ ప్రకాశం చ
యద్వృత్తం తస్య ధీమతః
రామస్య సహసౌమిత్రేః
రాక్షసానాం చ సర్వశః. 33

వైదేహ్యాశ్చైవ యద్వృత్తం
ప్రకాశం యది వా రహః

తచ్చాప్యవిదితం సర్వం
విదితం తే భవిష్యతి. 34

న తే వాగనృతా కావ్యే
కాచిదత్ర భవిష్యతి
కురు రామకథాం పుణ్యాం
శ్లోకబద్ధాం మనోరమామ్. 35

యావత్ స్థాస్యంతి గిరయః
సరితశ్చ మహీతలే
తావద్రామాయణకథా
లోకేషు ప్రచరిష్యతి. 36

యావద్రామాయణకథా
త్వత్కృతా ప్రచరిష్యతి
తావదూర్ధ్వమధశ్చ త్వం
మల్లోకేషు నివత్స్యసి. 37

ఇత్యుక్త్వా భగవాన్ బ్రహ్మా
తత్రైవాంతరధీయత
తతః సశిష్యో వాల్మీకిః
మునిర్విస్మయమాయయౌ. 38

తస్య శిష్యాస్తతః సర్వే
జగుః శ్లోకమిమం పునః
ముహుర్ముహుః ప్రీయమాణాః
ప్రాహుశ్చ భృశవిస్మితాః. 39

సమాక్షరైః చతుర్భిర్యః
పాదై ర్గీతో మహర్షిణా
సోఽనువ్యాహరణాద్భూయః
శోకః శ్లోకత్వమాగతః. 40

తస్య బుద్ధిరియం జాతా
వాల్మీకేః భావితాత్మనః
కృత్స్నం రామాయణం కావ్యమ్
ఈదృశైః కరవాణ్యహమ్. 41

ఉదారవృత్తార్థపదైర్మనోరమైః
తదాస్య రామస్య చకారకీర్తిమాన్
సమాక్షరైః శ్లోకశతైర్యశస్వినో
యశస్కరం కావ్యముదారధీర్మునిః. 42

తదుపగతసమాససంధియోగం
సమమధురోపనతార్థవాక్యబద్ధమ్
రఘువరచరితం మునిప్రణీతం
దశశిరసశ్చ వధం నిశామయధ్వమ్. 43

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్వితీయస్సర్గః (2)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - తృతీయస్సర్గః (3)

రామాయణకావ్య కథా సంగ్రహము

శ్రుత్వా వస్తు సమగ్రం తత్
ధర్మాత్మా ధర్మసంహితమ్
వ్యక్తమన్వేషతే భూయో
యద్వృత్తం తస్య ధీమతః. 1

ఉపస్పృశ్యోదకం సమ్యక్
మునిః స్థిత్వా కృతాంజలిః
ప్రాచీనాగ్రేషు దర్భేషు
ధర్మేణాన్వేషతే గతిమ్. 2

రామలక్ష్మణసీతాభీ
రాజ్ఞా దశరథేన చ
సభార్యేణ సరాష్ట్రేణ
యత్ ప్రాప్తం తత్ర తత్త్వతః. 3

హసితం భాషితం చైవ
గతిర్యా యచ్చ చేష్టితమ్
తత్సర్వం ధర్మవీర్యేణ
యథావత్ సంప్రపశ్యతి. 4

స్త్రీతృతీయేన చ తదా
యత్ప్రాప్తం చరతా వనే
సత్యసంధేన రామేణ
తత్సర్వం చాన్వవేక్షితమ్. 5

తతః పశ్యతి ధర్మాత్మా
తత్సర్వం యోగమాస్థితః
పురా యత్తత్ర నిర్వృత్తం
పాణావామలకం యథా. 6

తత్సర్వం తత్త్వతో దృష్ట్వా
ధర్మేణ స మహాద్యుతిః
అభిరామస్య రామస్య
చరితం కర్తుముద్యతః. 7

కామార్థగుణసంయుక్తం
ధర్మార్థగుణవిస్తరమ్
సముద్రమివ రత్నాఢ్యం
సర్వశ్రుతిమనోహరమ్. 8

స యథా కథితం పూర్వం
నారదేన మహర్షిణా
రఘువంశస్య చరితం
చకార భగవాన్ ఋషిః. 9

జన్మ రామస్య సుమహత్
వీర్యం సర్వానుకూలతామ్
లోకస్య ప్రియతాం క్షాంతిం
సౌమ్యతాం సత్యశీలతామ్. 10

నానాచిత్రకథాశ్చాన్యాః
విశ్వామిత్రసమాగమే
జానక్యాశ్చ వివాహం చ
ధనుషశ్చ విభేదనమ్. 11

రామరామవివాదం చ
గుణాన్ దాశరథేస్తథా
తథాఽభిషేకం రామస్య
కైకేయ్యా దుష్టభావతామ్. 12

విఘాతం చాభిషేకస్య
రాఘవస్య వివాసనమ్
రాజ్ఞశ్శోకవిలాపం చ
పరలోకస్య చాశ్రయమ్. 13

ప్రకృతీనాం విషాదం చ
ప్రకృతీనాం విసర్జనమ్
నిషాదాధిపసంవాదం
సూతోపావర్తనం తథా. 14

గంగాయాశ్చాపి సంతారం
భరద్వాజస్య దర్శనమ్
భరద్వాజాభ్యనుజ్ఞానాత్
చిత్రకూటస్య దర్శనమ్. 15

వాస్తుకర్మ నివేశం చ
భరతాగమనం తథా
ప్రసాదనం చ రామస్య
పితుశ్చ సలిలక్రియామ్. 16

పాదుకాగ్ర్యాభిషేకం చ
నందిగ్రామనివాసనమ్
దండకారణ్యగమనం
విరాధస్య వధం తథా. 17

దర్శనం శరభంగస్య
సుతీక్ష్ణేన సమాగమమ్
అనసూయాసహాస్యామ
ప్యంగరాగస్య చార్పణమ్. 18

అగస్త్యదర్శనం చైవ
జటాయోరభిసంగమమ్
పంచవట్యాశ్చ గమనం
శూర్పణఖ్యాశ్చ దర్శనమ్. 19

శూర్పణఖ్యాశ్చ సంవాదం
విరూపకరణం తథా
వధం ఖరత్రిశిరసోః
ఉత్థానం రావణస్య చ. 20

మారీచస్య వధం చైవ
వైదేహ్యా హరణం తథా
రాఘవస్య విలాపం చ
గృధ్రరాజనిబర్హణమ్. 21

కబంధదర్శనం చైవ
పంపాయాశ్చాపి దర్శనమ్
శబర్యాః దర్శనం చైవ
హనూమద్దర్శనం తథా. 22

ఋశ్యమూకస్య గమనం
సుగ్రీవేణ సమాగమమ్
ప్రత్యయోత్పాదనం సఖ్యం
వాలిసుగ్రీవవిగ్రహమ్. 23

వాలిప్రమథనం చైవ
సుగ్రీవప్రతిపాదనమ్
తారావిలాపం సమయం
వర్షరాత్రనివాసనమ్. 24

కోపం రాఘవసింహస్య
బలానాముపసంగ్రహమ్
దిశః ప్రస్థాపనం చైవ
పృథివ్యాశ్చ నివేదనమ్. 25

అంగుళీయకదానం చ
ఋక్షస్య బిలదర్శనమ్
ప్రాయోపవేశనం చాపి
సంపాతే శ్చాపి దర్శనమ్. 26

పర్వతారోహణం చైవ
సాగరస్య చ లంఘనమ్
సముద్రవచనాచ్చైవ
మైనాకస్య చ దర్శనమ్. 27

రాక్షసీతర్జనం చైవ
ఛాయాగ్రాహస్య దర్శనమ్
సింహికాయాశ్చ నిధనం
లంకామలయదర్శనమ్

రాత్రౌ లంకాప్రవేశం చ
ఏకస్యాపి విచింతనమ్. 28

ఆపానభూమిగమనమ్
అవరోధస్య దర్శనమ్
దర్శనం రావణస్యాపి
పుష్పకస్య చ దర్శనమ్ . 29

అశోకవనికాయానం
సీతాయాశ్చాపి దర్శనమ్
అభిజ్ఞానప్రదానం చ
సీతాయాశ్చాభిభాషణమ్ 30

రాక్షసీతర్జనం చైవ
త్రిజటాస్వప్నదర్శనమ్
మణిప్రదానం సీతాయాః
వృక్షభంగం తథైవ చ. 31

రాక్షసీవిద్రవం చైవ
కింరరాణాం నిబర్హణమ్
గ్రహణం వాయుసూనోశ్చ
లంకాదాహాభిగర్జనమ్. 32

ప్రతిప్లవనమేవాథ
మధూనాం హరణం తథా
రాఘవాశ్వాసనం చాపి
మణినిర్యాతనం తథా. 33

సంగమం చ సముద్రేణ
నళసేతోశ్చ బంధనమ్

ప్రతారం చ సముద్రస్య
రాత్రౌ లంకావరోధనమ్. 34

విభీషణేన సంసర్గం
వధోపాయనివేదనమ్
కుంభకర్ణస్య నిధనం
మేఘనాదనిబర్హణమ్. 35

రావణస్య వినాశం చ
సీతావాప్తిమరేః పురే
విభీషణాభిషేకం చ
పుష్పకస్య చ దర్శనమ్. 36

అయోధ్యాయాశ్చ గమనం
భరతేన సమాగమమ్
రామాభిషేకాభ్యుదయం
సర్వసైన్యవిసర్జనమ్. 37

స్వరాష్ట్రరంజనం చైవ
వైదేహ్యాశ్చ విసర్జనమ్
అనాగతం చ యత్కించిత్
రామస్య వసుధాతలే
తచ్చకారోత్తరే కావ్యే
వాల్మీకిర్భగవాన్ ఋషిః. 38

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే తృతీయస్సర్గః (3)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుర్థస్సర్గః (4)

రామాయణమును గానం చేసిన కుశలవులు

ప్రాప్తరాజ్యస్య రామస్య
వాల్మీకిర్భగవాన్ ఋషిః
చకార చరితం కృత్స్నం
విచిత్రపదమాత్మవాన్. 1

చతుర్వింశత్ సహస్రాణి
శ్లోకానామ్ ఉక్తవాన్ ఋషిః
తథా సర్గశతాన్ పంచ
షట్కాండాని తథోత్తరమ్. 2

కృత్వాఽపి తన్మహాప్రాజ్ఞః
సభవిష్యం సహోత్తరమ్
చింతయామాస కో న్వేతత్
ప్రయుంజీయాదితి ప్రభుః. 3

తస్య చింతయమానస్య
మహర్షేర్భావితాత్మనః
అగృహ్ణీతాం తతః పాదౌ
మునివేషౌ కుశీలవౌ. 4

కుశీలవౌ తు ధర్మజ్ఞౌ
రాజపుత్రౌ యశస్వినౌ
భ్రాతరౌ స్వరసంపన్నౌ
దదర్శాశ్రమవాసినౌ. 5

స తు మేధావినౌ దృష్ట్వా
వేదేషు పరినిష్ఠితౌ
వేదోపబృంహణార్థాయ
తావగ్రాహయత ప్రభుః. 6

కావ్యం రామాయణం కృత్స్నం
సీతాయాశ్చరితం మహత్
పౌలస్త్యవధమిత్యేవ
చకార చరితవ్రతః. 7

పాఠ్యే గేయే చ మధురం
ప్రమాణైస్త్రిభిరన్వితమ్
జాతిభిస్సప్తభిర్బద్ధం
తంత్రీలయసమన్వితమ్. 8

రసైః శృంగారకారుణ్య
హాస్యవీరభయానకైః
రౌద్రాదిభిశ్చ సంయుక్తం
కావ్యమేతదగాయతామ్. 9

తౌ తు గాంధర్వతత్త్వజ్ఞౌ
మూర్ఛనాస్థానకోవిదౌ
భ్రాతరౌ స్వరసంపన్నౌ
గంధర్వావివ రూపిణౌ. 10

రూపలక్షణసంపన్నౌ
మధురస్వరభాషిణౌ
బింబాదివోద్ధృతౌ బింబౌ
రామదేహాత్తథాపరౌ. 11

తౌ రాజపుత్రౌ కార్త్స్న్యేన
ధర్మ్యమాఖ్యానముత్తమమ్
వాచోవిధేయం తత్సర్వం
కృత్వా కావ్యమనిందితౌ. 12

ఋషీణాం చ ద్విజాతీనాం
సాధూనాం చ సమాగమే
యథోపదేశం తత్త్వజ్ఞౌ
జగతుస్సుసమాహితౌ. 13

మహాత్మానౌ మహాభాగౌ
సర్వలక్షణలక్షితౌ
తౌ కదాచిత్ సమేతానామ్
ఋషీణాం భావితాత్మనామ్.
ఆసీనానాం సమీపస్థౌ
ఇదం కావ్యమగాయతామ్. 14

తచ్ఛ్రుత్వా మునయస్సర్వే
బాష్పపర్యాకులేక్షణాః
సాధుసాధ్వితి తావూచుః
పరం విస్మయమాగతాః. 15

తే ప్రీతమనసస్సర్వే
మునయో ధర్మవత్సలాః
ప్రశశంసుః ప్రశస్తవ్యౌ
గాయమానౌ కుశీలవౌ. 16

అహో గీతస్య మాధుర్యం
శ్లోకానాం చ విశేషతః
చిరనిర్వృత్తమప్యేతత్
ప్రత్యక్షమివ దర్శితమ్. 17

ప్రవిశ్య తావుభౌ సుష్ఠు
భావం సమ్యగగాయతామ్
సహితౌ మధురం రక్తం
సంపన్నం స్వరసంపదా. 18

ఏవం ప్రశస్యమానౌ తౌ
తపశ్శ్లాఘ్యైః మహాత్మభిః
సంరక్తతరమత్యర్థం
మధురం తావగాయతామ్. 19

ప్రీతః కశ్చిన్మునిస్తాభ్యాం
సంస్థితః కలశం దదౌ
ప్రసన్నో వల్కలం కశ్చిత్
దదౌ తాభ్యాం మహాయశాః. 20

ఆశ్చర్యమిదమాఖ్యానం
మునినా సంప్రకీర్తితమ్
పరం కవీనామాధారం
సమాప్తం చ యథాక్రమమ్. 21

అభిగీతమిదం గీతం
సర్వగీతేషు కోవిదౌ
ఆయుష్యం పుష్టిజనకం
సర్వశ్రుతిమనోహరమ్. 22

ప్రశస్యమానౌ సర్వత్ర
కదాచిత్తత్ర గాయకౌ
రథ్యాసు రాజమార్గేషు
దదర్శ భరతాగ్రజః. 23

స్వవేశ్మ చానీయ తదా
భ్రాతరౌ స కుశీలవౌ
పూజయామాస పూజార్హౌ
రామశ్శత్రునిబర్హణః. 24

ఆసీనః కాంచనే దివ్యే
స చ సింహాసనే ప్రభుః
ఉపోపవిష్టస్సచివైః
భ్రాతృభిశ్చ పరంతపః. 25

దృష్ట్వా తు రూపసంపన్నౌ
తావుభౌ నియతస్తథా
ఉవాచ లక్ష్మణం రామః
శత్రుఘ్నం భరతం తదా. 26

శ్రూయతామిదమాఖ్యానమ్
అమనయోర్దేవవర్చసోః
విచిత్రార్థపదం సమ్యక్
గాయకౌ తావచోదయత్. 27

తౌ చాపి మధురం రక్తం
స్వచింతాయత నిస్వనమ్
తంత్రీలయవదత్యర్థం
విశ్రుతార్థమగాయతామ్. 28

హ్లాదయత్ సర్వగాత్రాణి
మనాంసి హృదయాని చ
శ్రోత్రాశ్రయసుఖం గేయం
తద్బభౌ జనసంసది. 29

ఇమౌ మునీ పార్థివలక్షణాన్వితౌ
కుశీలవౌ చైవ మహాతపస్వినౌ
మమాపి తద్భూతికరం ప్రవక్ష్యతే
మహానుభావం చరితం నిబోధత. 30

తతస్తు తౌ రామవచఃప్రచోదితా
వగాయతాం మార్గ విధానసంపదా
స చాపి రామః పరిషద్గతశ్శనైః
బుభూషయాసక్తమనా బభూవ హ 31

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే చతుర్థస్సర్గః (4)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచమస్సర్గః (5)

అయోధ్యానగర వర్ణనము

సర్వా పూర్వమియం యేషామ్
ఆసీత్కృత్స్నా వసుంధరా
ప్రజాపతిముపాదాయ
నృపాణాం జయశాలినామ్. 1

యేషాం స సగరో నామ
సాగరో యేన ఖానితః
షష్టిః పుత్రసహస్రాణి
యం యాంతం పర్యవారయన్. 2

ఇక్ష్వాకూణామిదం తేషాం
రాజ్ఞాం వంశే మహాత్మనామ్
మహదుత్పన్నమాఖ్యానం
రామాయణమితి శ్రుతమ్. 3

తదిదం వర్తయిష్యామి
సర్వం నిఖిలమాదితః
ధర్మకామార్థసహితం
శ్రోతవ్యమనసూయయా. 4

కోసలో నామ ముదితః
స్ఫీతో జనపదో మహాన్
నివిష్టస్సరయూతీరే
ప్రభూతధనధాన్యవాన్. 5

అయోధ్యా నామ నగరీ
తత్రాసీల్లోకవిశ్రుతా
మనునా మానవేంద్రేణ
యా పురీ నిర్మితా స్వయమ్. 6

ఆయతా దశ చ ద్వే చ
యోజనాని మహాపురీ
శ్రీమతీ త్రీణి విస్తీర్ణా
సువిభక్తమహాపథా. 7

రాజమార్గేణ మహతా
సువిభక్తేన శోభితా
ముక్తపుష్పావకీర్ణేన
జలసిక్తేన నిత్యశః. 8

తాం తు రాజా దశరథో
మహారాష్ట్రవివర్ధనః
పురీమావాసయామాస
దివం దేవపతిర్యథా. 9

కవాటతోరణవతీం
సువిభక్తాంతరాపణామ్
సర్వయంత్రాయుధవతీం
ఉపేతాం సర్వశిల్పిభిః. 10

సూతమాగధసంబాధాం
శ్రీమతీమతులప్రభామ్
ఉచ్చాట్టాలధ్వజవతీం
శతఘ్నీశతసంకులామ్. 11

వధూనాటకసంఘైశ్చ
సంయుక్తాం సర్వతః పురీమ్
ఉద్యానామ్రవణోపేతాం
మహతీం సాలమేఖలామ్. 12

దుర్గగంభీరపరిఘాం
దుర్గామన్యైర్దురాసదామ్
వాజివారణసంపూర్ణాం
గోభిరుష్ట్రై ఖరైస్తథా. 13

సామంతరాజసంఘైశ్చ
బలికర్మభిరావృతామ్
నానాదేశనివాసైశ్చ
వణిగ్భిరుపశోభితామ్. 14

ప్రాసాదై రత్నవికృతైః
పర్వతైరుపశోభితామ్
కూటాగారైశ్చ సంపూర్ణామ్
ఇంద్రస్యేవామరావతీమ్. 15

చిత్రామష్టాపదాకారాం
నరనారీగణైర్యుతామ్
సర్వరత్నసమాకీర్ణాం
విమానగృహశోభితామ్. 16

గృహగాఢామవిచ్ఛిద్రాం
సమభూమౌ నివేశితామ్
శాలితండులసంపూర్ణామ్
ఇక్షుకాండరసోదకామ్. 17

దుందుభీః మృదంగశ్చ
వీణాభిః పణవైస్తథా
నాదితాం భృశమత్యర్థం
పృథివ్యాం తామనుత్తమామ్. 18

విమానమివ సిద్ధానాం
తపసాధిగతం దివి
సునివేశితవేశ్మాంతాం
నరోత్తమసమావృతామ్. 19

యే చ బాణైర్న విధ్యంతి
వివిక్తమపరాపరమ్
శబ్దవేధ్యం చ వితతం
లఘుహస్తా విశారదాః. 20

సింహవ్యాఘ్రవరాహాణాం
మత్తానాం నర్దతాం వనే
హంతారో నిశితైః శస్త్రైః
బలాద్బాహుబలైరపి. 21

తాదృశానాం సహస్రైస్తామ్
అభిపూర్ణాం మహారథైః
పురీమావాసయామాస
రాజా దశరథస్తదా. 22

తామగ్నిమద్భిర్గుణవద్భిరావృతాం
ద్విజోత్తమైర్వేదషడంగపారగైః
సహస్రదైస్సత్యరతైర్మహాత్మభిః
మహర్షికల్పై ఋషిభిశ్చ కేవలైః. 23

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచమస్సర్గః(5)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షష్ఠస్సర్గః (6)

దశరథుని పాలనలో అయోధ్యానగర వైభవము

తస్యాం పుర్యామయోధ్యాయాం
వేదవిత్సర్వసంగ్రహః
దీర్ఘదర్శీ మహాతేజాః
పౌరజానపదప్రియః. 1

ఇక్ష్వాకూణామతిరథో
యజ్వా ధర్మరతో వశీ
మహర్షికల్పో రాజర్షిః
త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః. 2

బలవాన్నిహతామిత్రో
మిత్రవాన్విజితేంద్రియః
ధనైశ్చ సంగ్రహైశ్చాన్యైః
శక్రవైశ్రవణోపమః. 3

యథా మనుర్మహాతేజా
లోకస్య పరిరక్షితా
తథా దశరథో రాజా
వసన్ జగదపాలయత్. 4

తేన సత్యాభిసంధేన
త్రివర్గమనుతిష్ఠతా
పాలితా సా పురీ శ్రేష్ఠా
ఇంద్రేణేవామరావతీ. 5

తస్మిన్ పురవరే హృష్టా
ధర్మాత్మానో బహుశ్రుతాః
నరాస్తుష్టా ధనైః స్వైః స్వైః
అలుబ్ధాస్సత్యవాదినః. 6

నాల్పసన్నిచయః కశ్చిత్
ఆసీత్తస్మిన్ పురోత్తమే
కుటుంబీ యో హ్యసిద్ధార్థోఽ
గవాశ్వధనధాన్యవాన్. 7

కామీ వా న కదర్యో వా
నృశంసః పురుషః క్వచిత్
ద్రష్టుం శక్యమయోధ్యాయాం
నావిద్వాన్న చ నాస్తికః. 8

సర్వే నరాశ్చ నార్యశ్చ
ధర్మశీలాస్సుసంయతాః
ఉదితాశ్శీలవృత్తాభ్యాం
మహర్షయ ఇవామలాః. 9

నాకుండలీ నామకుటీ
నాస్రగ్వీ నాల్పభోగవాన్
నామృష్టో నానులిప్తాంగో
నాసుగంధశ్చ విద్యతే. 10

నామృష్టభోజీ నాదాతా
నాప్యనంగదనిష్కధృక్
నాహస్తాభరణో వాపి
దృశ్యతే నాప్యనాత్మవాన్. 11

నానాహితాగ్నిర్నాయజ్వా
న క్షుద్రో వా న తస్కరః
కశ్చిదాసీదయోధ్యాయాం
న చ నిర్వృత్తసంకరః. 12

స్వకర్మనిరతా నిత్యం
బ్రాహ్మణా విజితేంద్రియాః
దానాధ్యయనశీలాశ్చ
సంయతాశ్చ పరిగ్రహే. 13

న నాస్తికో నానృతకో
న కశ్చిదబహుశ్రుతః
నాసూయకో న చాశక్తో
నావిద్వాన్విద్యతే తదా. 14

నాషడంగవిదత్రాసీత్
నావ్రతో నాసహస్రదః
న దీనః క్షిప్తచిత్తో వా
వ్యథితో వాపి కశ్చన. 15

కశ్చిన్నరో వా నారీ వా
నాశ్రీమాన్నాప్యరూపవాన్
ద్రష్టుం శక్యమయోధ్యాయాం
నాపి రాజన్యభక్తిమాన్. 16

వర్ణేష్వగ్ర్యచతుర్థేషు
దేవతాతిథిపూజకాః.
కృతజ్ఞాశ్చ వదాన్యాశ్చ
శూరా విక్రమసంయుతాః. 17

దీర్ఘాయుషో నరాస్సర్వే
ధర్మం సత్యం చ సంశ్రితాః
సహితాః పుత్రపౌత్రైశ్చ
నిత్యం స్త్రీభిః పురోత్తమే. 18

క్షత్రం బ్రహ్మముఖం చాసీత్
వైశ్యాః క్షత్రమనువ్రతాః
శూద్రాస్స్వధర్మనిరతాః
త్రీన్ వర్ణానుపచారిణః. 19

సా తేనేక్ష్వాకునాథేన
పురీ సుపరిరక్షితా
యథా పురస్తాన్మనునా
మానవేంద్రేణ ధీమతా. 20

యోధానామగ్నికల్పానాం
పేశలానామమర్షిణామ్
సంపూర్ణా కృతవిద్యానాం
గుహా కేసరిణామివ. 21

కాంభోజవిషయే జాతైః
బాహ్లీకైశ్చ హయోత్తమైః
వనాయుజైర్నదీజైశ్చ
పూర్ణా హరిహయోత్తమైః. 22

వింధ్యపర్వతజైర్మత్తైః
పూర్ణా హైమవతైరపి
మదాన్వితైరతిబలైః
మాతంగైః పర్వతోపమైః. 23

ఐరావతకులీనైశ్చ
మహాపద్మకులైస్తథా
అంజనాదపి నిష్పన్నైః
వామనాదపి చ ద్విపైః. 24

భద్రైర్మంద్రై ర్మృగై శ్చైవ
భద్రమంద్రమృగైస్తథా
భద్రమంద్రైర్భద్రమృగైః
మృగమంద్రైశ్చ సా పురీ
నిత్యమత్తైః సదా పూర్ణా
నాగైరచలసన్నిభైః. 25

సా యోజనే చ ద్వే భూయః
సత్యనామా ప్రకాశతే
యస్యాం దశరథో రాజా
వసన్ జగదపాలయత్. 26

తాం పురీం స మహాతేజా
రాజా దశరథో మహాన్
శశాస శమితామిత్రో
నక్షత్రాణీవ చంద్రమాః. 27

తాం సత్యనామాం దృఢతోరణార్గళాం
గృహైర్విచిత్రైః ఉపశోభితాం శివామ్
పురీమ్అయోధ్యాం నృసహస్రసంకులాం
శశాస వై శక్రసమో మహీపతిః. 28

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షష్ఠస్సర్గః (6)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తమస్సర్గః (7)

దశరథుని మంత్రులు - వారి గుణగణములు

తస్యామాత్యా గుణైరాసన్
ఇక్ష్వాకోఽస్తు మహాత్మనః
మంత్రజ్ఞాశ్చేంగితజ్ఞాశ్చ
నిత్యం ప్రియహితే రతాః. 1

అష్టౌ బభూవుర్వీరస్య
తస్యామాత్యా యశస్వినః
శుచయశ్చానురక్తాశ్చ
రాజకృత్యేషు నిత్యశః. 2

ధృష్టిర్జయంతో విజయః
సిద్ధార్థో హ్యర్థసాధకః
అశోకో మంత్రపాలశ్చ
సుమంత్రశ్చాష్టమోఽభవత్. 3

ఋత్విజౌ ద్వావభిమతౌ
తస్యాస్తామృషిసత్తమౌ
వసిష్ఠో వామదేవశ్చ
మంత్రిణశ్చ తథాఽపరే. 4

విద్యావినీతా హ్రీమంతః
కుశలా నియతేంద్రియాః
శ్రీమంతశ్చ మహాత్మానః
శాస్త్రజ్ఞా దృఢవిక్రమాః. 5

కీర్తిమంతః ప్రణిహితాః
యథావచనకారిణః
తేజః క్షమాయశః ప్రాప్తాః
స్మితపూర్వాభిభాషిణః. 6

క్రోధాత్కామార్థహేతోర్వా
న బ్రూయురనృతం వచః
తేషామవిదితం కించిత్
స్వేషు నాస్తి పరేషు వా
క్రియమాణం కృతం వాపి
చారేణాపి చికీర్షితమ్. 7

కుశలా వ్యవహారేషు
సౌహృదేషు పరీక్షితాః
ప్రాప్తకాలం తు తే దండం
ధారయేయుస్సుతేష్వపి. 8

కోశసంగ్రహణే యుక్తా
బలస్య చ పరిగ్రహే
అహితం చాపి పురుషం
న విహింస్యురదూషకమ్. 9

వీరాశ్చ నియతోత్సాహా
రాజశాస్త్రమనుష్ఠితాః
శుచీనాం రక్షితారశ్చ
నిత్యం విషయవాసినామ్. 10

బ్రహ్మ క్షత్రమహింసన్తస్తే
కోశం సమపూరయన్
సుతీక్ష్ణదండాః సంప్రేక్ష్య
పురుషస్య బలాబలమ్. 11

శుచీనామేకబుద్ధీనాం
సర్వేషాం సంప్రజానతామ్
నాసీత్పురే వా రాష్ట్రే వా
మృషావాదీ నరః క్వచిత్. 12

కశ్చిన్న దుష్టస్తత్రాసీత్
పరదారరతో నరః
ప్రశాంతం సర్వమేవాసీత్
రాష్ట్రం పురవరం చ తత్. 13

సువాససస్సువేషాశ్చ
తే చ సర్వే సుశీలినః
హితార్థం చ నరేంద్రస్య
జాగ్రతో నయచక్షుషా. 14

గురౌ గుణగృహీతాశ్చ
ప్రఖ్యాతాశ్చ పరాక్రమే
విదేశేష్వపి విజ్ఞాతాః
సర్వతో బుద్ధినిశ్చయాత్. 15

సంధివిగ్రహతత్త్వజ్ఞాః
ప్రకృత్యా సంపదాన్వితాః. 16

మంత్రసంవరణే శక్తాః
శ్లక్ష్ణాః సూక్ష్మాసు బుద్ధిషు
నీతిశాస్త్రవిశేషజ్ఞాః
సతతం ప్రియవాదినః. 17

ఈదృశైస్తైరమాత్యైస్తు
రాజా దశరథోఽనఘః
ఉపపన్నో గుణోపేతైః
అన్వశాసద్వసున్ధరామ్. 18

అవేక్షమాణశ్చారేణ
ప్రజా ధర్మేణ రంజయన్
ప్రజానాం పాలనం కుర్వన్
అధర్మాన్పరివర్జయన్. 19

విశ్రుతస్త్రిషు లోకేషు
వదాన్యస్సత్యసంగరః
స తత్ర పురుషవ్యాఘ్రః
శశాస పృథివీమిమామ్. 20

నాధ్యగచ్ఛద్విశిష్టం వా
తుల్యం వా శత్రుమాత్మనః
మిత్రవాన్నతసామంతః
ప్రతాపహతకంటకః
స శశాస జగద్రాజా
దివం దేవపతిర్యథా. 21

తైర్మంత్రిభిర్మంత్రహితే నియుక్తైః
వృతోఽనురక్తైః కుశలైస్సమర్థైః
స పార్థివో దీప్తిమవాప యుక్తః
తేజోమయైర్గోభిరివోదితోఽర్కః. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తమస్సర్గః (7)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - అష్టమస్సర్గః (8)

సంతానము కోసం అశ్వమేధయాగము చేయుటకు సంకల్పించిన దశరథుడు

తస్య త్వేవం ప్రభావస్య
ధర్మజ్ఞస్య మహాత్మనః.
సుతార్థం తప్యమానస్య
నాసీద్వంశకరస్సుతః. 1

చిన్తయానస్య తస్యైవం
బుద్ధిరాసీన్మహాత్మనః
సుతార్థం హయమేధేన
కిమర్థం న యజామ్యహమ్. 2

స నిశ్చితాం మతిం కృత్వా
యష్టవ్యమితి బుద్ధిమాన్
మంత్రిభిస్సహ ధర్మాత్మా
సర్వైరేవ కృతాత్మభిః. 3

తతోఽబ్రవీదిదం రాజా
సుమంత్రం మంత్రిసత్తమమ్
శీఘ్రమానయ మే సర్వాన్
గురూంస్తాన్ సపురోహితాన్. 4

తతస్సుమంత్రస్త్వరితం
గత్వా త్వరితవిక్రమః
సమానయత్స తాన్ సర్వాన్
సమస్తాన్వేదపారగన్. 5

సుయజ్ఞం వామదేవం చ
జాబాలిమథ కాశ్యపమ్
పురోహితం వశిష్ఠం చ
యే చాన్యే ద్విజసత్తమః. 6

తాన్పూజయిత్వా ధర్మాత్మా
రాజా దశరథస్తదా
ఇదం ధర్మార్థసహితం
శ్లక్ష్ణంవచనమబ్రవీత్. 7

మమ లాలప్యమానస్య
పుత్రార్థన్నాస్తి వై సుఖమ్
తదర్థం హయమేధేన
యక్ష్యామీతి మతిర్మమ. 8

తదహం యష్టుమిచ్ఛామి
శాస్త్రదృష్టేన కర్మణా
కథం ప్రాప్స్యామ్యహం కామం
బుద్ధిరత్రవిచార్యతామ్. 9

తతస్సాధ్వితి తద్వాక్యం
బ్రాహ్మణాః ప్రత్యపూజయన్
వసిష్ఠప్రముఖాస్సర్వే
పార్థివస్య ముఖాచ్చ్యుతమ్. 10

ఊచుశ్చ పరమప్రీతాః
సర్వే దశరథం వచః
సంభారాస్సంభ్రియంతాం
తే తురగశ్చ విముచ్యతామ్. 11

సర్వథా ప్రాప్స్యసే పుత్రాన్
అభిప్రేతాంశ్చ పార్థివ
యస్య తే ధార్మికీ బుద్ధిః
ఇయం పుత్రార్థమాగతా. 12

తతః ప్రీతోభవద్రాజా
శ్రుత్వా తద్విజభాషితమ్
అమాత్యాంశ్చాబ్రవీద్రాజా
హర్షపర్యాకులేక్షణః. 13

సంభారాస్సంభ్రియంతాం
మే గురూణాం వచనాదిహ
సమర్థాధిష్ఠితశ్చాశ్వః
సోపాధ్యాయో విముచ్యతామ్. 14

సరయ్వాశ్చోత్తరే తీరే
యజ్ఞభూమిర్విధీయతామ్
శాంతయశ్చాభివర్ధంతాం
యథాకల్పం యథావిధి. 15

శక్యః ప్రాప్తుమయం
యజ్ఞస్సర్వేణాపి మహీక్షితా
నాపరాధో భవేత్కష్టో
యద్యస్మిన్ క్రతుసత్తమే. 16

ఛిద్రం హి మృగయంతేఽత్ర
విద్వాంసో బ్రహ్మరాక్షసాః
నిహతస్య చ యజ్ఞస్య
సద్యః కర్తా వినశ్యతి. 17

తద్యథా విధిపూర్వం మే
క్రతురేష సమాప్యతే
తథా విధానం క్రియతాం
సమర్థాః కరణేష్విహ. 18

తథేతి చాబ్రువన్సర్వే
మంత్రిణః ప్రత్యపూజయన్
పార్థివేంద్రస్య తద్వాక్యం
యథాజ్ఞప్తం నిశమ్య తే. 19

తథా ద్విజాస్తే ధర్మజ్ఞా
వర్ధయంతో నృపోత్తమమ్
అనుజ్ఞాతాస్తతస్సర్వే
పునర్జగ్ముః యథాగతమ్. 20

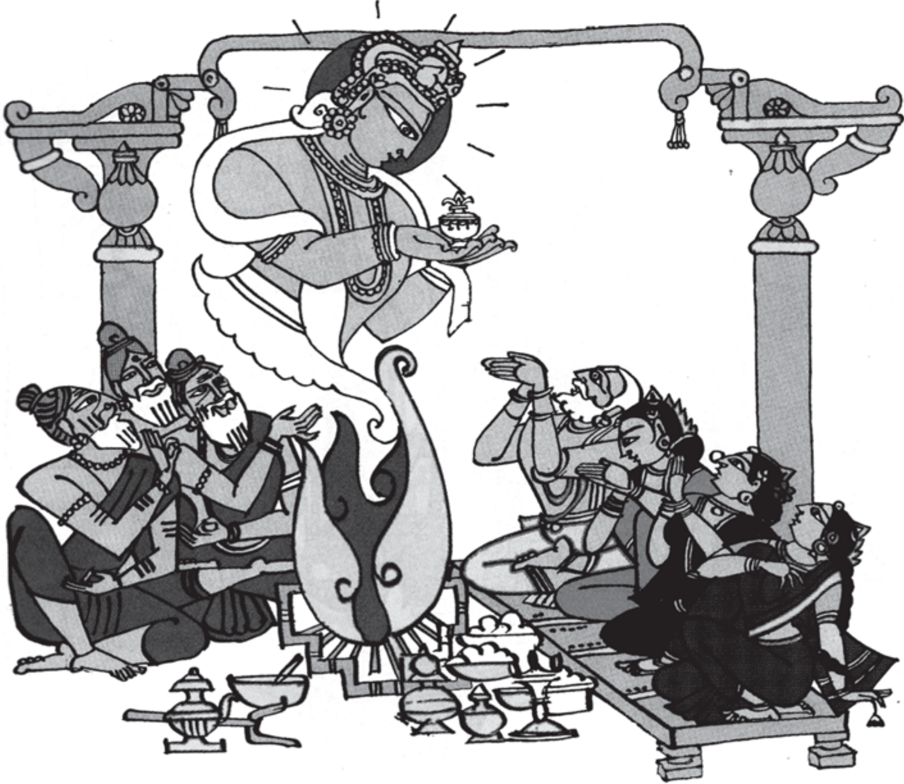
విసర్జయిత్వా తాన్ విప్రాన్
చివానిదమబ్రవీత్
ఋత్విగ్భిరుపదిష్టోఽయం
యథావత్క్రతురాప్యతామ్. 21

ఇత్యుక్త్వా నృపశార్దూలః
సచివాన్ సముపస్థితాన్
విసర్జయిత్వా స్వం వేశ్మ
ప్రవివేశ మహాద్యుతిః. 22

తతస్స గత్వా తాఃపత్నీః
నరేంద్రో హృదయప్రియాః
ఉవాచ దీక్షాం విశత
యక్ష్యేఽహం సుతకారణాత్. 23

తాసాం తేనాతికాంతేన
వచనేన సువర్చసామ్
ముఖపద్మాన్యశోభంత
పద్మానీవ హిమాత్యయే. 24

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే అష్టమస్సర్గః (8)

యజ్ఞపురుషునిచే పాయస ప్రదానము

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - నవమస్సర్గః (9)

పుత్రసంతానప్రాప్తికి ఋష్యశృంగుని పిలిపించుట
రోమపాదుని వృత్తాంతమును తెలిపిన సుమంతుడు

ఏతచ్ఛ్రుత్వా రహస్సూతో
రాజానమిదమబ్రవీత్
ఋత్విగ్భిరుపదిష్టోయం
పురావృత్తో మయా శ్రుతః. 1

సనత్కుమారో భగవాన్
పూర్వం కథితవాన్కథామ్
ఋషీణాం సన్నిధౌ రాజన్!
తవ పుత్రాగమం ప్రతి. 2

కాశ్యపస్యతు పుత్రోస్తి
విభణ్డక ఇతి శ్రుతః
ఋష్యశృంగ ఇతి ఖ్యాతః
తస్య పుత్రో భవిష్యతి. 3

స వనే నిత్యసంవృద్ధో
మునిర్వనచరస్సదా
నాన్యం జానాతి విప్రేంద్రో
నిత్యం పిత్రనువర్తనాత్. 4

ద్వైవిధ్యం బ్రహ్మచర్యస్య
భవిష్యతి మహాత్మనః
లోకేషు ప్రథితం రాజన్
విప్రైశ్చ కథితం సదా. 5

తస్యైవం వర్తమానస్య
కాలస్సమభివర్తత
అగ్నిం శుశ్రూషమాణస్య
పితరం చ యశస్వినమ్. 6

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు
రోమపాదః ప్రతాపవాన్
అఙ్గేషు ప్రథితో రాజా
భవిష్యతి మహాబలః. 7

తస్య వ్యతిక్రమాద్రాజ్ఞో
భవిష్యతి సుదారుణా
అనావృష్టిస్సుఘోరా వై
సర్వభూతభయావహా. 8

అనావృష్ట్యాం తు వృత్తాయాం
రాజా దుఃఖసమన్వితః
బ్రాహ్మణాన్ఛ్రుతవృద్ధాంశ్చ
సమానీయ ప్రవక్ష్యతి. 9

భవంతశ్శ్రుతధర్మాణో
లోకచారిత్రవేదినః
సమాదిశన్తు నియమం
ప్రాయశ్చిత్తం యథా భవేత్. 10

వక్ష్యంతి తే మహీపాలం
బ్రాహ్మణా వేదపారగాః
విభండకసుతం రాజన్
సర్వోపాయైరిహానయ. 11

ఆనాయ్య చ మహీపాల!
ఋశ్యశృంగ సుసత్కృతమ్
ప్రయచ్ఛ కన్యాం శాంతాం
వై విధినా సుసమాహితః. 12

తేషాం తు వచనం శ్రుత్వా
రాజా చింతాం ప్రపత్స్యతే
కేనోపాయేన వై శక్య
ఇహానేతుం స వీర్యవాన్. 13

తతో రాజా వినిశ్చిత్య
సహ మన్త్రిభిరాత్మవాన్
పురోహితమమాత్యాంశ్చ
తతః ప్రేష్యతి సత్కృతాన్. 14

తే తు రాజ్ఞో వచశ్శ్రుత్వా
వ్యథితా వినతాననాః
న గచ్ఛేమ ఋషేర్భీతా
అనునేష్యన్తి తం నృపమ్. 15

వక్ష్యన్తి చిన్తయిత్వా తే
తస్యోపాయాంశ్చ తత్క్షమాన్
ఆనేష్యామో వయం విప్రం
న చ దోషో భవిష్యతి. 16

ఏవమ్గధిపేనైవ
గణికాభిః ఋషేస్సుతః
ఆనీతోవర్షయద్దేవః
శాంతా చాస్మై ప్రదీయతే. 17

ఋశ్యశృంగస్తు జామాతా
పుత్రాంస్తవ విధాస్యతి
సనత్కుమారకథితమ్
ఏతావద్వ్యాహృతం మయా. 18

అథ హృష్టో దశరథః
సుమంత్రం ప్రత్యభాషత
యథర్శ్యశృస్త్వానీతో
విస్తరేణ త్వయోచ్యతామ్. 19

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే నవమస్సర్గః (9)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ -దశమస్సర్గః (10)

అంగదేశమునకు ఋష్యశృంగుని ఆగమనము

సుమంత్రశ్చోదితో రాజ్ఞా
ప్రోవాచేదం వచస్తదా
యథర్శ్యశృంగస్త్వానీతః
శృణు మే మంత్రిభిస్సహ. 1

రోమపాదమువాచేదం
సహామాత్యః పురోహితః
ఉపాయో నిరపాయోఽయం
అస్మాభిరభిచింతితః. 2

ఋశ్యశృంగో వనచరః
తపస్స్వాధ్యయనే రతః
అనభిజ్ఞః స నారీణాం
విషయాణాం సుఖస్య చ. 3

ఇంద్రియార్థైరభిమతైః
నరచిత్తప్రమాథిభిః
పురమానాయయిష్యామః
క్షిప్రం చాధ్యవసీయతామ్. 4

గణికాస్తత్ర గచ్ఛంతు
రూపవత్యః స్వలంకృతాః
ప్రలోభ్య వివిధోపాయైః
ఆనేష్యంతీహ సత్కృతాః. 5

శ్రుత్వా తథేతి రాజా చ
ప్రత్యువాచ పురోహితమ్
పురోహితో మంత్రిణశ్చ
తథా చక్రుశ్చ తే తదా. 6

వారముఖ్యాశ్చ తచ్ఛ్రుత్వా
వనం ప్రవివిశుర్మహత్
ఆశ్రమస్యావిదూరేఽస్మిన్
యత్నం కుర్వంతి దర్శనే. 7

ఋషిపుత్రస్య ధీరస్య
నిత్యమాశ్రమవాసినః
పితుః స నిత్యసంతుష్టో
నాతిచక్రామ చాశ్రమాత్. 8

న తేన జన్మప్రభృతి
దృష్టపూర్వం తపస్వినా
స్త్రీ వా పుమాన్వా యచ్చాన్
యత్సర్వం నగరరాష్ట్రజమ్. 9

తతః కదాచిత్తం దేశమ్
అజగామ యదృచ్ఛయా
విభండకసుతస్తత్ర
తాశ్చాపశ్యద్వరాంగనాః. 10

తాశ్చిత్రవేషాః ప్రమదా
గాయంత్యో మధురస్వరాః
ఋషిపుత్రమ్ ఉపాగమ్య
సర్వా వచనమబ్రువన్. 11

క స్త్వం కిం వర్తసే బ్రహ్మన్
జ్ఞాతుమిచ్ఛామహే వయమ్
ఏకస్త్వం విజనే ఘోరే
వనే చరసి శంస నః. 12

అదృష్టరూపాస్తాస్తేన
కామ్యరూపా వనే స్త్రియః
హార్దాత్తస్య మతిర్జాతా
వ్యాఖ్యాతుం పితరం స్వకమ్. 13

పితా విభండకోఽస్మాకం
తస్యాహం సుత ఔరసః
ఋశ్యశృంగ ఇతి ఖ్యాతం
నామ కర్మ చ మే భువి. 14

ఇహాశ్రమపదోఽస్మాకం
సమీపే శుభదర్శనాః
కరిష్యే వోఽత్ర పూజాం వై
సర్వేషాం విధిపూర్వకమ్. 15

ఋషిపుత్రవచః శ్రుత్వా
సర్వాసాం మతిరాస వై
తదాశ్రమపదం ద్రష్టుం
జగ్ముస్సర్వాశ్చ తేన తాః. 16

ఆగతానాం తతః పూజామ్
ఋషిపుత్రశ్చకార హ
ఇదమర్ఘ్యమిదం పాద్యమ్
ఇదం మూలం ఇదం ఫలం చ
నః. 17

ప్రతిగృహ్య చ తాం పూజాం
సర్వా ఏవ సముత్సుకాః
ఋషేర్భీతాశ్చ శీఘ్రం తా
గమనాయ మతిం దధుః. 18

అస్మాకమపి ముఖ్యాని
ఫలానీమాని వై ద్విజ
గృహాణ ప్రతి భద్రం తే
భక్షయస్వ చ మా చిరమ్. 19

తతస్తాః తం సమాలింగ్య
సర్వా హర్షసమన్వితాః
మోదకాన్ ప్రదదుస్తస్మై
భక్ష్యాంశ్చ వివిధాన్ బహూన్. 20

తాని చాస్వాద్య తేజస్వీ
ఫలానీతి స్మ మన్యతే
అనాస్వాదితపూర్వాణి
వనే నిత్యనివాసినామ్. 21

ఆపృచ్ఛ్య చ తదా విప్రం
వ్రతచర్యాం నివేద్య చ
గచ్ఛంతి స్మాపదేశాత్ తాః
భీతాస్తస్య పితుః స్త్రియః. 22

గతాసు తాసు సర్వాసు
కాశ్యపస్యాత్మజో ద్విజః
అస్వస్థహృదయశ్చాసీత్
దుఃఖం స్మ పరివర్తతే. 23

తతోఽ పరేద్యుః తం దేశమ్
ఆజగామ స వీర్యవాన్
మనోజ్ఞా యత్ర తా దృష్ట్వా
వారముఖ్యాస్స్వలంకృతాః. 24

దృష్ట్వైవ తాస్తదా విప్రమ్
ఆయాంతం హృష్టమానసాః
ఉపసృత్య తతస్సర్వాః
తా స్తమూచురిదం వచః. 25

ఏహ్యాశ్రమపదం సౌమ్య
హ్యస్మాకమితి చాబ్రువన్
తత్రాప్యేష విధిశ్శ్రీమాన్
విశేషేణ భవిష్యతి. 26

శ్రుత్వా తు వచనం తాసాం
సర్వాసాం హృదయంగమమ్
గమనాయ మతిం చక్రే
తం చ నిన్యుస్తదా స్త్రియః. 27

తత్ర చానీయమానే తు
విప్రే తస్మిన్ మహాత్మని
వవర్ష సహసా దేవో
జగత్ప్రహ్లాదయంస్తదా. 28

వర్షే ణైవాగతం విప్రం
విషయం స్వం నరాధిపః
ప్రత్యుద్గమ్య మునిం ప్రహ్వః
శిరసా చ మహీం గతః. 29

అర్ఘ్యం చ ప్రదదౌ తస్మై
న్యాయతస్సుసమాహితః
వవ్రే ప్రసాదం విప్రేంద్రాత్
మా విప్రం మన్యురావిశేత్. 30

అంతఃపురం ప్రవిశ్యాస్మై
కన్యాం దత్త్వా యథావిధి
శాంతాం శాంతేన మనసా
రాజా హర్షమవాప సః. 31

ఏవం స న్యవసత్తత్ర
సర్వకామైస్సుపూజితః
ఋష్యశృంగో మహాతేజా
శాంతయా సహభార్యయా. 32

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే దశమస్సర్గః (10)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకాదశస్సర్గః (11)

అయోధ్యకు విచ్చేసిన ఋష్యశృంగుడు

భూయ ఏవ హి రాజేంద్ర
శృణు మే వచనం హితమ్
యథా స దేవప్రవరః
కథాయామ్ ఏవమబ్రవీత్. 1

ఇక్ష్వాకూణాం కులే జాతో
భవిష్యతి సుధార్మికః
రాజా దశరథో నామ్నా
శ్రీమాన్ సత్యప్రతిశ్రవః. 2

అంగరాజేన సఖ్యం చ
తస్య రాజ్ఞో భవిష్యతి
కన్యా చాస్య మహాభాగా
శాంతా నామ భవిష్యతి. 3

పుత్రస్తు సోఽంగరాజస్య
రోమపాద ఇతి శ్రుతః
తం స రాజా దశరథో
గమిష్యతి మహాయశాః. 4

అనపత్యోఽస్మి ధర్మాత్మన్
శాంతాభర్తా మమ క్రతుమ్
ఆహరేత త్వయాఽఽజ్ఞప్తః
సంతానార్థం కులస్య చ. 5

శ్రుత్వా రాజ్ఞోఽథ తద్వాక్యం
మనసా స విచింత్య చ
ప్రదాస్యతే పుత్రవంతం
శాంతాభర్తారమాత్మవాన్. 6

ప్రతిగృహ్య చ తం విప్రం
స రాజా విగతజ్వరః
ఆహరిష్యతి తం యజ్ఞం
ప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా. 7

తం చ రాజా దశరథో
యష్టుకామః కృతాంజలిః
ఋశ్యశృంగం ద్విజశ్రేష్ఠం
వరయిష్యతి ధర్మవిత్. 8

యజ్ఞార్థం ప్రసవార్థం చ
స్వర్గార్థం చ నరేశ్వరః
లభతే చ స తం కామం
ద్విజముఖ్యాద్విశాంపతిః. 9

పుత్రాశ్చాస్య భవిష్యంతి
చత్వారోఽమితవిక్రమాః
వంశప్రతిష్ఠానకరాః
సర్వలోకేషు విశ్రుతాః. 10

ఏవం స దేవప్రవరః
పూర్వం కథితవాన్ కథామ్
సనత్కుమారో భగవాన్
పురా దేవయుగే ప్రభుః. 11

స త్వం పురుషశార్దూల
తమానయ సుసత్కృతమ్
స్వయమేవ మహారాజ
గత్వా సబలవాహనః. 12

అనుమాన్య వసిష్ఠం చ
సూతవాక్యం నిశమ్య చ
(వసిష్ఠేనాభ్యను జ్ఞాతో
రాజా సంపూర్ణమానసః)
సాంతఃపురస్సహామాత్యః
ప్రయయౌ యత్ర స ద్విజః. 13

వనాని సరితశ్చైవ
వ్యతిక్రమ్య శనైః శనైః
అభిచక్రామ తం దేశం
యత్ర వై మునిపుంగవః. 14

ఆసాద్య తం ద్విజశ్రేష్ఠం
రోమపాదసమీపగమ్
ఋషిపుత్రం దదర్శాదౌ
దీప్యమానమివానలమ్. 15

తతో రాజా యథాన్యాయం
పూజాం చక్రే విశేషతః
సఖిత్వా త్తస్య వై రాజ్ఞః
ప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా. 16

రోమపాదేన చాఖ్యాతమ్
ఋషిపుత్రాయ ధీమతే
సఖ్యం సంబధకం చైవ
తదా తం ప్రత్యపూజయత్. 17

ఏవం సుసత్కృతస్తేన
సహోషిత్వా నరర్షభః
సప్తాష్టదివసాన్ రాజా
రాజానమిదమబ్రవీత్. 18

శాంతా తవ సుతా రాజన్
సహ భర్త్రా విశాంపతే
మదీయనగరం యాతు
కార్యం హి మహదుద్యతమ్. 19

తథేతి రాజా సంశ్రుత్య
గమనం తస్య ధీమతః
ఉవాచ వచనం విప్రం
గచ్ఛ త్వం సహ భార్యయా. 20

ఋషిపుత్రః ప్రతిశ్రుత్య
తథేత్యాహ నృపం తదా
స నృపేణాభ్యనుజ్ఞాతః
ప్రయయౌ సహ భార్యయా. 21

తావన్యోన్యాంజలిం కృత్వా
స్నేహాత్సంశ్లిష్య చోరసా

ననందతుర్దశరథో
రోమపాదశ్చ వీర్యవాన్. 22

తత స్సుహృదమాపృచ్ఛ్య
ప్రస్థితో రఘునందనః
పౌరేభ్యః ప్రేషయామాస
దూతాన్వై శీఘ్రగామినః. 23

క్రియతాం నగరం సర్వం
క్షిప్రమేవ స్వలంకృతమ్
ధూపితం సిక్తసమ్మృష్టం
పతాకాభిరలంకృతమ్. 24

తతః ప్రహృష్టాః పౌరాస్తే
శ్రుత్వా రాజానమాగతమ్
తథా ప్రచక్రుస్తత్సర్వం
రాజ్ఞా యత్ప్రేషితం తదా. 25

తతస్స్వలంకృతం రాజా
నగరం ప్రవివేశ హ
శంఖదుందుభినిర్ఘోషైః
పురస్కృత్య ద్విజర్షభమ్. 26

తతః ప్రముదితాస్సర్వే
దృష్ట్వా తం నాగరా ద్విజమ్
ప్రవేశ్యమానం సత్కృత్య
నరేంద్రేణేంద్రకర్మణా. 27

అంతఃపురం ప్రవేశ్యైనం
పూజాం కృత్వా చ శాస్త్రతః.
కృతకృత్యం తదాత్మానం
మేనే తస్యోపవాహనాత్. 28

అంతఃపురస్త్రియస్సర్వాః
శాంతాం దృష్ట్వా తథాగతామ్
సహ భర్త్రా విశాలాక్షీం
ప్రీత్యాఽఽనందముపాగమన్. 29

పూజ్యమానా చ తాభిస్సా
రాజ్ఞా చైవ విశేషతః
ఉవాస తత్ర సుఖితా
కంచత్కాలం సహర్త్విజా. 30

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ఏకాదశస్సర్గః (11)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్వాదశస్సర్గః (12)

అశ్వమేధయాగమునకు ఏర్పాట్లు చేయవలసిందిగా దశరథుని ఆదేశం

తతః కాలే బహుతిథే
కస్మింశ్చిత్సుమనోహరే.
వసంతే సమనుప్రాప్తే
రాజ్ఞో యష్టుం మనోఽభవత్. 1

తతః ప్రసాద్య శిరసా
తం విప్రం దేవవర్ణినమ్.
యజ్ఞాయ వరయామాస
సంతానార్థం కులస్య వై. 2

తథేతి చ స రాజానమ్
ఉవాచ చ సుసత్కృతః
సంభారా సంభ్రియంతాం తే
తురగశ్చ విముచ్యతామ్. 3

తతో రాజాఽబ్రవీద్వాక్యం
సుమంత్రం మంత్రిసత్తమమ్
సుమంత్రావాహయ క్షిప్రం
ఋత్విజో బ్రహ్మవాదినః. 4

సుయజ్ఞం వామదేవం చ
జాబాలిమథ కాశ్యపమ్
పురోహితం వసిష్ఠం చ
యే చాన్యే ద్విజసత్తమాః. 5

తతస్సుమంత్రస్త్వరితం
గత్వా త్వరితవిక్రమః
సమానయత్స తాన్విప్రాన్
సమస్తాన్వేదపారగాన్. 6

తాన్పూజయిత్వా ధర్మాత్మా
రాజా దశరథస్తదా
ధర్మార్థసహితం యుక్తం
శ్లక్ష్ణం వచనమబ్రవీత్. 7

మమ లాలప్యమానస్య
పుత్రార్థం నాస్తి వై సుఖమ్
తదర్థం హయమేధేన
యక్ష్యామీతి మతిర్మమ. 8

తదహం యష్టుమిచ్ఛామి
శాస్త్రదృష్టేన కర్మణా
ఋషిపుత్రప్రభావేన
కామాన్ ప్రాప్స్యామి చాప్యహమ్ 9

తతస్సాధ్వితి తద్వాక్యం
బ్రాహ్మణాః ప్రత్యపూజయన్
వసిష్ఠప్రముఖాస్సర్వే
పార్థివస్య ముఖాచ్చ్యుతమ్. 10

ఋష్యశృంగపురోగాశ్చ
ప్రత్యూచుర్నృపతిం తదా
సంభారాస్సంభ్రియంతాం తే
తురగశ్చ విముచ్యతామ్. 11

సర్వథా ప్రాప్స్యసే పుత్రాం
శ్చత్వారోఽమితవిక్రమాన్
యస్య తే ధార్మికీ బుద్ధిః
ఇయం పుత్రార్థమాగతా. 12

తతః ప్రీతోఽభవద్రాజా
శ్రుత్వా తద్ద్విజభాషితమ్
అమాత్యాంశ్చాబ్రవీద్రాజా
హర్షేణేదం శుభాక్షరమ్. 13

గురూణాం వచనాచ్ఛీఘ్రం
సంభారాస్సంభ్రియంతు మే
సమర్థాధిష్ఠితశ్చాశ్వః
సోపాధ్యాయో విముచ్యతామ్. 14

సరయ్వాశ్చోత్తరే తీరే
యజ్ఞభూమిర్విధీయతామ్
శాంతయశ్చాభివర్ధంతాం
యథాకల్పం యథావిధి. 15

శక్యః ప్రాప్తుమయం యజ్ఞః
సర్వేణాపి మహీక్షితాః
నాపరాధో భవేత్కష్టో
యద్యస్మిన్ క్రతుసత్తమే. 16

ఛిద్రం హి మృగయంతేఽత్ర
విద్వాంసో బ్రహ్మరాక్షసాః
నిహతస్య చ యజ్ఞస్య
సద్యః కర్తా వినశ్యతి. 17

తద్యథా విధిపూర్వం మే
క్రతురేష సమాప్యతే
తథా విధానం క్రియతాం
సమర్థాః కరణేష్విహ. 18

తథేతి చ తతస్సర్వే
మంత్రిణః ప్రత్యపూజయన్
పార్థివేంద్రస్య తద్వాక్యం
యథాజ్ఞప్తమకుర్వత. 19

తతో ద్విజాస్తే ధర్మజ్ఞమ్
అస్తువన్పార్థివర్షభమ్
అనుజ్ఞాతాస్తతస్సర్వే
పునర్జగ్ముః యథాగతమ్. 20

గతేష్వథ ద్విజాగ్ర్యేషు
మంత్రిణస్తాన్నరాధిపః
విసర్జయిత్వా స్వం వేశ్మ
ప్రవివేశ మహాద్యుతిః. 21

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్వాదశస్సర్గః (12)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రయోదశస్సర్గః (13)

సపరివారముగా యజ్ఞశాలలో ప్రవేశించి దీక్షను స్వీకరించిన దశరథుడు

పునః ప్రాప్తే వసంతే తు
పూర్ణః సంవత్సరోఽభవత్.
ప్రసవార్థం గతో యష్టుం
హయమేధేన వీర్యవాన్. 1

అభివాద్య వసిష్ఠం చ
న్యాయతః పరిపూజ్య చ
అబ్రవీత్ ప్రశ్రితం వాక్యం
ప్రసవార్థం ద్విజోత్తమమ్. 2

యజ్ఞో మే క్రియతాం బ్రహ్మన్
యథోక్తం మునిపుంగవ
యథా న విఘ్నః క్రియతే
యజ్ఞాంగేషు విధీయతామ్. 3

భవాన్ స్నిగ్ధః సుహృన్మహ్యం
గురుశ్చ పరమో మహాన్
ఓఢవ్యో భవతా చైవ
భారో యజ్ఞస్య చోద్యతః. 4

తథేతి చ స రాజానమ్
అబ్రవీద్ద్విజసత్తమః
కరిష్యే సర్వమేవైతత్
భవతా యత్సమర్థితమ్. 5

తతోఽబ్రవీద్ద్విజాన్ వృద్ధాన్
యజ్ఞకర్మసు నిష్ఠితాన్
స్థాపత్యే నిష్ఠితాం శ్చైవ
వృద్ధాన్ పరమధార్మికాన్. 6

కర్మాంతికాన్ శిల్పకరాన్
వర్ధకీన్ ఖనకానపి
గణకాన్ శిల్పినశ్చైవ
తథైవ నటనర్తకాన్. 7

తథా శుచీన్ శాస్త్రవిదః
పురుషాన్ సుబహుశ్రుతాన్
యజ్ఞకర్మ సమీహంతాం
భవంతో రాజశాసనాత్. 8

ఇష్టకా బహు సాహస్రా
శీఘ్రమానీయతామితి
ఔపకార్యాః క్రియంతాం చ
రాజ్ఞాం బహుగుణాన్వితాః. 9

బ్రాహ్మణావసథాశ్చైవ
కర్తవ్యాశ్శతశశ్శుభాః
భక్ష్యాన్నపానైర్బహుభిః
సముపేతాస్సునిష్ఠితాః. 10

తథా పౌరజనస్యాపి
కర్తవ్యా బహువిస్తరాః
ఆవాసా బహుభక్ష్యా వై
సర్వకామైః ఉపస్థితాః. 11

తథా జానపదస్యాపి
జనస్య బహుశోభనమ్.
దాతవ్యమన్నం విధివత్
సత్కృత్య న తు లీలయా. 12

సర్వే వర్ణా యథా పూజాం
ప్రాప్నువంతి సుసత్కృతాః
న చావజ్ఞా ప్రయోక్తవ్యా
కామక్రోధవశాదపి. 13

యజ్ఞకర్మసు యే వ్యగ్రాః
పురుషాశ్శిల్పినస్తథా
తేషామపి విశేషేణ
పూజా కార్యా యథాక్రమమ్. 14

తే చ స్యుః సంభృతాః
సర్వే వసుభిర్భోజనేన చ
యథా సర్వం సువిహితం
న కించత్ పరిహీయతే. 15

తథా భవంతః కుర్వంతు
ప్రీతిస్నిగ్ధేన చేతసా
తతస్సర్వే సమాగమ్య
వసిష్ఠమిదమబ్రువన్. 16

యథోక్తం తత్సువిహితం
న కించత్పరిహీయతే
యథోక్తం తత్కరిష్యామో
న కించిత్పరిహాస్యతే. 17

తతస్సుమంత్రమానీయ
వసిష్ఠో వాక్యమబ్రవీత్
నిమంత్రయస్వ నృపతీన్
పృథివ్యాం యే చ ధార్మికాః. 18

బ్రాహ్మణాన్ క్షత్రియాన్ వైశ్యాన్
శూద్రాంశ్చైవ సహస్రశః
సమానయస్వ సత్కృత్య
సర్వదేశేషు మానవాన్. 19

మిథిలాధిపతిం శూరం
జనకం సత్యవిక్రమమ్
నిష్ఠితం సర్వశాస్త్రేషు
తథా వేదేషు నిష్ఠితమ్. 20

తమానయ మహాభాగం
స్వయమేవ సుసత్కృతమ్
పూర్వసంబంధినం జ్ఞాత్వా
తతః పూర్వం బ్రవీమి తే. 21

తథా కాశీపతిం స్నిగ్ధం
సతతం ప్రియవాదినమ్
వయస్యం రాజసింహస్య
స్వయమేవానయస్వ హ. 22

తథా కేకయరాజానం
వృద్ధం పరమధార్మికమ్
శ్వశురం రాజసింహస్య
సపుత్రం త్వమిహానయ. 23

అంగేశ్వరమ్ మహాభాగం
రోమపాదం సుసత్కృతమ్
వయస్యం రాజసింహస్య
సమానయ యశస్వినమ్. 24

ప్రాచీనాన్ సింధు సౌవీరాన్
సౌరాష్ట్రేయాంశ్చ పార్థివాన్
దాక్షిణాత్యాన్ నరేంద్రాంశ్చ
సమస్తానానయస్వ హ. 25

సంతి స్నిగ్ధాశ్చ యే చాన్యే
రాజానః పృథివీతలే
తానానయ యథాక్షిప్రం
సానుగాన్ సహబాంధవాన్. 26

వసిష్ఠవాక్యం తచ్ఛ్రుత్వా
సుమంత్రస్త్వరితస్తదా
వ్యాదిశత్పురుషాంస్తత్ర
రాజ్ఞామానయనే శుభాన్. 27

స్వయమేవహి ధర్మాత్మా
ప్రయయౌ మునిశాసనాత్
సుమంత్రస్త్వరితో భూత్వా
సమానేతుం మహీక్షితః. 28

తే చ కర్మాంతికాస్సర్వే
వసిష్ఠాయ చ ధీమతే
సర్వం నివేదయంతి స్మ
యజ్ఞే యదుపకల్పితమ్. 29

తతః ప్రీతో ద్విజశ్రేష్ఠస్తాన్
సర్వానిదమబ్రవీత్
అవజ్ఞయా న దాతవ్యం
కస్యచిల్లీలయాఽపి వా
అవజ్ఞయా కృతం హన్యాత్
దాతారం నాత్ర సంశయః. 30

తతః కైశ్చిదహోరాత్రైః
ఉపయాతా మహీక్షితః
బహూని రత్నాన్యాదాయ
రాజ్ఞో దశరథస్య వై. 31

తతో వసిష్ఠస్సుప్రీతో
రాజానమ్ ఇదమబ్రవీత్
ఉపయాతా నరవ్యాఘ్ర
రాజానస్తవ శాసనాత్. 32

మయాఽపి సత్కృతాః సర్వే
యథార్హం రాజసత్తమాః
యజ్ఞీయం చ కృతం రాజన్
పురుషైస్సుసమాహితైః. 33

నిర్యాతు చ భవాన్యష్టుం
యజ్ఞాయతనమంతికాత్

సర్వకామైరుపహృతైః
ఉపేతం చ సమంతతః. 34

ద్రష్టుమర్హసి రాజేంద్ర
మనసేవ వినిర్మితమ్. 35

తథా వసిష్ఠవచనాత్
ఋశ్యశృంగస్య చోభయోః
శుభే దివసనక్షత్రే
నిర్యాతో జగతీపతిః. 36

తతో వసిష్ఠప్రముఖాః
సర్వ ఏవ ద్విజోత్తమాః
ఋశ్యశృంగం పురస్కృత్య
యజ్ఞకర్మారభంస్తదా. 37

యజ్ఞవాటగతాస్సర్వే
యథాశాస్త్రం యథావిధి
శ్రీమాంశ్చ సహపత్నీభీ
రాజాదీక్షాముపావిశత్. 38

_ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే_
బాలకాండే త్రయోదశస్సర్గః (13)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుర్దశస్సర్గః (14)

అశ్వమేధయాగమును చేసిన దశరథుడు

అథ సంవత్సరే పూర్ణే
తస్మిన్ ప్రాప్తే తురంగమే
సరయ్వాశ్చోత్తరే తీరే
రాజ్ఞో యజ్ఞో౾భ్యవర్తత. 1

ఋశ్యశృంగం పురస్కృత్య
కర్మ చక్రుః ద్విఃజర్షభాః
అశ్వమేధే మహాయజ్ఞే
రాజ్ఞో౾స్య సుమహాత్మనః. 2

కర్మ కుర్వంతి విధివత్
యాజకా వేదపారగాః
యథావిధి యథాన్యాయం
పరిక్రామంతి శాస్త్రతః. 3

ప్రవర్గ్యం శాస్త్రతః కృత్వా
తథైవోపసదం ద్విజాః
చక్రుశ్చ విధివత్సర్వమ్
అధికం కర్మ శాస్త్రతః. 4

అభిపూజ్య తతో హృష్టాః
సర్వే చక్రుర్యథావిధి
ప్రాతస్సవనపూర్వాణి
కర్మాణి మునిపుంగవాః. 5

ఐంద్రశ్చ విధివద్దత్తో
రాజా చాభిష్టుతో౾నఘః
మాధ్యందినం చ సవనం
ప్రావర్తత యథాక్రమమ్. 6

తృతీయసవనం చైవ
రాజ్ఞో౾స్య సుమహాత్మనః
చక్రుస్తేశాస్త్రతో దృష్ట్వా
తథా బ్రాహ్మణపుంగవాః. 7

న చాహుతమభూత్ తత్ర
స్ఖలితం వాపి కించన
దృశ్యతే బ్రహ్మవత్సర్వం
క్షేమయుక్తం హి చక్రిరే. 8

న తేష్వహస్సు శ్రాంతో వా
క్షుధితో వాపి దృశ్యతే
నావిద్వాన్ బ్రాహ్మణస్తత్ర
నాశతానుచరస్తథా. 9

బ్రాహ్మణా భుంజతే నిత్యం
నాథవంతశ్చ భుంజతే.
తాపసా భుంజతే చాపి
శ్రమణా భుంజతేతథా. 10

వృద్ధాశ్చ వ్యాధితాశ్చైవ
స్త్రియో బాలాస్తథైవ చ
అనిశం భుంజమానానాం
న తృప్తిరుపలభ్యతే. 11

దీయతాం దీయతామన్నం
వాసాంసి వివిధాని చ
ఇతి సంచోదితాస్తత్ర
తథా చక్రురనేకశః. 12

అన్నకూటాశ్చ బహవో
దృశ్యంతే పర్వతోపమాః
దివసే దివసే తత్ర
సిద్ధస్య విధివత్తదా. 13

నానాదేశా దనుప్రాప్తాః
పురుషాః స్త్రీగణా స్తథా
అన్నపానైస్సువిహితాః
తస్మిన్ యజ్ఞే మహాత్మనః. 14

అన్నం హి విధివత్ సాధు
ప్రశంసంతి ద్విజర్షభాః
అహో తృప్తాః స్మ భద్రం
తే ఇతి శుశ్రావ రాఘవః. 15

స్వలంకృతాశ్చ పురుషా
బ్రాహ్మణాన్ పర్యవేషయన్
ఉపాసతే చ తానన్యే
సుమృష్టమణికుండలాః. 16

కర్మాంతరే తదా విప్రా
హేతువాదాన్ బహూనపి
ప్రాహుః స్మ వాగ్మినో ధీరాః
పరస్పరజిగీషయా. 17

దివసే దివసే తత్ర
సంస్తరే కుశలా ద్విజాః
సర్వకర్మాణి చక్రుస్తే
యథాశాస్త్రం ప్రచోదితాః. 18

నాషడంగవిదత్రాసీన్నా
వ్రతో నాబహుశ్రుతః
సదస్యాస్తస్య వై రాజ్ఞో
నావాదకుశలా ద్విజాః. 19

ప్రాప్తే యూపోచ్ఛ్రయే తస్మిన్
షడ్బైల్వాః ఖాదిరాస్తథా
తావంతో బిల్వసహితాః
పర్ణినశ్చ తథాపరే. 20

శ్లేష్మాతకమయస్త్వేకో
దేవదారుమయస్తథా
ద్వావేవ విహితౌ తత్ర
బాహువ్యస్తపరిగ్రహౌ. 21

కారితాః సర్వ ఏవైతే
శాస్త్రజ్ఞైర్యజ్ఞకోవిదైః
శోభార్థం తస్య యజ్ఞస్య
కాంచనాలంకృతాభవన్. 22

ఏకవింశతియూపాస్తే
ఏకవింశత్యరత్నయః
వాసోభిరేకవింశద్భిః
ఏకైకం సమలంకృతాః. 23

విన్యస్తా విధివత్సర్వే
శిల్పిభిస్సుకృతా దృఢాః
అష్టాశ్రయస్సర్వ ఏవ
శ్లక్ష్ణరూపసమన్వితాః. 24

ఆచ్ఛాదితాస్తే వాసోభిః
పుష్పైర్గంధైశ్చ భూషితాః
సప్తర్షయో దీప్తిమంతో
విరాజంతే యథా దివి. 25

ఇష్టకాశ్చ యథాన్యాయం
కారితాశ్చ ప్రమాణతః
చితోగ్నిర్బ్రాహ్మణై స్తత్ర
కుశలైః శుల్బకర్మణి. 26

సచిత్యో రాజసింహస్య
సంచితః కుశలైర్ద్విజైః
గరుడో రుక్మపక్షో వై
త్రిగుణోఽష్టాదశాత్మకః. 27

నియుక్తాస్తత్ర పశవః
తత్తదుద్దిశ్య దైవతమ్
ఉరగాః పక్షిణశ్చైవ
యథాశాస్త్రం ప్రచోదితాః. 28

శామిత్రే తు హయస్తత్ర
తథా జలచరాశ్చ యే
ఋత్విగ్భిస్సర్వమేవైత
న్నియుక్తం శాస్త్రతస్తదా. 29

పశూనాం త్రిశతం తత్ర
యూపేషు నియతం తదా
అశ్వరత్నోత్తమం తస్య
రాజ్ఞో దశరథస్య చ. 30

కౌసల్యా తం హయం తత్ర
పరిచర్య సమంతతః
కృపాణైర్విశశాసైనం
త్రిభిః పరమయా ముదా. 31

పతత్రిణా తదా సార్ధం
సుస్థితేన చ చేతసా
అవసద్రజనీమేకాం
కౌశల్యా ధర్మకామ్యయా. 32

హోతాఽధ్వర్యుస్తథోద్గాతా
హస్తేన సమయోజయన్
మహిష్యా పరివృత్త్యా చ
వావాతాం చ తథాపరామ్. 33

పతత్రిణస్తస్య వపా
ముద్ధృత్య నియతేంద్రియః
ఋత్విక్పరమసంపన్నః
శ్రపయామాస శాస్త్రతః. 34

ధూమగంధం వపాయాస్తు
జిఘ్రతి స్మ నరాధిపః
యథాకాలం యథాన్యాయం
నిర్ణుదన్ పాపమాత్మనః. 35

హయస్య యాని చాంగాని
తాని సర్వాణి బ్రాహ్మణాః
అగ్నౌ ప్రాస్యంతి విధివత్
సమంత్రాః షోడశర్త్విజః. 36

ప్లక్షశాఖాసు యజ్ఞానామ్
అన్యేషాం క్రియతే హవిః
అశ్వమేధస్య యజ్ఞస్య
వైతసో భాగ ఇష్యతే. 37

త్ర్యహోఽశ్వమేధస్సంఖ్యాతః
కల్పసూత్రేణ బ్రాహ్మణైః
చతుష్టోమమహస్తస్య
ప్రథమం పరికల్పితమ్. 38

ఉక్థ్యం ద్వితీయం సంఖ్యాతమ్
అతిరాత్రం తథోత్తరమ్.
కారితాస్తత్ర బహవో
విహితాశ్శాస్త్రదర్శనాత్. 39

జ్యోతిష్టోమాయుషీ చైవమ్
అతిరాత్రౌ వినిర్మితౌ
అభిజిద్విశ్వజిచ్చైవమ్
ఆప్తోర్యామో మహాక్రతుః. 40

ప్రాచీం హోత్రే దదౌ రాజా
దిశం స్వకులవర్ధనః
అధ్వర్యవే ప్రతీచీం తు
బ్రహ్మణే దక్షిణాం దిశమ్. 41

ఉద్గాత్రే చ తథోదీచీం
దక్షిణైషా వినిర్మితా
అశ్వమేధే మహాయజ్ఞే
స్వయంభూవిహితే పురా. 42

క్రతుం సమాప్య తు తదా
న్యాయతః పురుషర్షభః
ఋత్విగ్భ్యో హి దదౌ రాజా
తాం ధరాం కులవర్ధనః. 43

ఋత్విజస్త్వబ్రువన్సర్వే
రాజానం గతకల్మషమ్
భవానేవ మహీం కృత్స్నామ్
ఏకో రక్షితుమర్హతి. 44

న భూమ్యా కార్యమస్మాకం
న హి శక్తాః స్మ పాలనే
రతాః స్వాధ్యాయకరణే
వయం నిత్యం హి భూమిప. 45

నిష్క్రయం కించిదేవేహ
ప్రయచ్ఛతు భవానితి
మణిరత్నం సువర్ణం వా
గావో యద్వా సముద్యతమ్.

తత్ప్రయచ్ఛ నరశ్రేష్ఠ
ధరణ్యా న ప్రయోజనమ్. 46

ఏవముక్తో నరపతిః
బ్రాహ్మణై ర్వేదపారగైః. 47

గవాం శతసహస్రాణి
దశ తేభ్యో దదౌ నృపః.
శతకోటీస్సువర్ణస్య
రజతస్య చతుర్గుణమ్. 48

ఋత్విజశ్చ తతస్సర్వే
ప్రదదుస్సహితా వసు
ఋశ్యశృంగాయ మునయే
వసిష్ఠాయ చ ధీమతే. 49

తతస్తే న్యాయతః కృత్వా
ప్రవిభాగం ద్విజోత్తమాః
సుప్రీతమనసస్సర్వే
ప్రత్యూచుర్ముదితా భృశమ్. 50

తతః ప్రసర్పకేభ్యస్తు
హిరణ్యం సుసమాహితః
జాంబూనదం కోటిసంఖ్యం
బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ తదా. 51

దరిద్రాయ ద్విజాయాథ
హస్తాభరణముత్తమమ్
కస్మైచిద్యాచమానాయ
దదౌ రాఘవనందనః. 52

తతః ప్రీతేషు నృపతిః
ద్విజేషు ద్విజవత్సలః
ప్రణామమకరోత్తేషాం
హర్షపర్యాకులేక్షణః. 53

తస్యాశిషోఽథ విధివత్
బ్రాహ్మణైః సముదీరితాః
ఉదారస్య నృవీరస్య
ధరణ్యాం ప్రణతస్య చ. 54

తతః ప్రీతమనా రాజా
ప్రాప్య యజ్ఞమనుత్తమమ్
పాపాపహం స్వర్నయనం
దుష్కరం పార్థివర్ష భైః. 55

తతోఽబ్రవీత్ ఋశ్యశృంగం
రాజా దశరథస్తదా
కులస్య వర్ధనం త్వం తు
కర్తుమర్హసి సువ్రత. 56

తథేతి చ స రాజానమ్
ఉవాచ ద్విజసత్తమః
భవిష్యంతి సుతా రాజం
శ్చత్వారస్తే కులోద్వహాః. 57

స తస్య వాక్యం మధురం నిశమ్య
ప్రణమ్య తస్మై ప్రయతో నృపేంద్ర
జగామహర్షం పరమం మహాత్మా
తమ్ఋష్యశృంగం పునరప్యువాచ. 58

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుర్దశస్సర్గః (14)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచదశసర్గః (15)

రావణసంహారమునకై మహావిష్ణువును ప్రార్థించిన దేవతలు

మేధావీ తు తతో ధ్యాత్వా
స కించిదిదముత్తరమ్
లబ్ధసంజ్ఞః తత స్తం తు
వేదజ్ఞో నృపమబ్రవీత్. 1

ఇష్టిం తేహం కరిష్యామి
పుత్రీయాం పుత్రకారణాత్
అథర్వశిరసి ప్రోక్తైః
మంత్రైస్సిద్ధాం విధానతః. 2

తతః ప్రాక్రమదిష్టిం తాం
పుత్రీయాం పుత్రకారణాత్
జుహావ చాగ్నౌ తేజస్వీ
మంత్రదృష్టేన కర్మణా. 3

తతో దేవాస్సగంధర్వాః
సిద్ధాశ్చ పరమర్షయః
భాగప్రతిగ్రహార్థం వై
సమవేతా యథావిధి. 4

తాస్సమేత్య యథాన్యాయం
తస్మిన్ సదసి దేవతాః
అబ్రువన్ లోకకర్తారం
బ్రహ్మాణం వచనం మహత్. 5

భగవన్ త్వత్ప్రసాదేన
రావణో నామ రాక్షసః
సర్వాన్నో బాధతే వీర్యాత్
శాసితుం తం న శక్నుమః. 6

త్వయా తస్మై వరో దత్తః
ప్రీతేన భగవన్పురా
మానయంతశ్చ తం నిత్యం
సర్వం తస్య క్షమామహే. 7

ఉద్వేజయతి లోకాం స్త్రీన్
ఉచ్ఛ్రితాన్ద్వేష్టి దుర్మతిః
శక్రం త్రిదశరాజానం
ప్రధర్షయితుమిచ్ఛతి. 8

ఋషీన్ యక్షాన్ గంధర్వాన్
అసురాన్ బ్రాహ్మణాం స్తథా
అతిక్రామతి దుర్ధర్షో
వరదానేన మోహితః. 9

నైనం సూర్యః ప్రతపతి
పార్శ్వే వాతి న మారుతః
చలోర్మిమాలీ తం దృష్ట్వా
సముద్రోఽపి న కంపతే. 10

తన్మహన్నో భయం తస్మాత్
రాక్షసాద్ఘోరదర్శనాత్
వధార్థం తస్య భగవన్
ఉపాయం కర్తుమర్హసి. 11

ఏవముక్తస్సురై స్సర్వైః
చింతయిత్వా తతోఽబ్రవీత్
హంతాయం విదితస్తస్య
వధోపాయో దురాత్మనః. 12

తేన గంధర్వయక్షాణాం
దేవదానవరక్షసామ్
అవధ్యోఽస్మీతి వాగుక్తా
తథేత్యుక్తం చ తన్మయా. 13

నాకీర్తయదవజ్ఞానాత్
తద్రక్షో మానుషాం స్తదా
తస్మాత్స మానుషాద్వధ్యో
మృత్యుర్నాన్యోఽస్య విద్యతే. 14

ఏతచ్ఛ్రుత్వా ప్రియం వాక్యం
బ్రహ్మణా సముదాహృతమ్
సర్వే మహర్షయో దేవాః
ప్రహృష్టాస్తేఽభవంస్తదా. 15

ఏతస్మిన్నంతరే విష్ణుః
ఉపయాతో మహాద్యుతిః
శంఖచక్రగదాపాణిః
పీతవాసా జగత్పతిః. 16

బ్రహ్మణా చ సమాగమ్య
తత్ర తస్థౌ సమాహితః
తమబ్రువన్సురాః సర్వే
సమభిష్టూయ సన్నతాః. 17

త్వాం నియోక్ష్యామహే విష్ణో
లోకానాం హితకామ్యయా
రాజ్ఞో దశరథస్య త్వమ్
అయోధ్యాధిపతేః ప్రభోః. 18

ధర్మజ్ఞస్య వదాన్యస్య
మహర్షిసమతేజసః
తస్య భార్యాసు తిసృషు
హ్రీశ్రీకీర్త్యుపమాసు చ. 19

విష్ణో పుత్రత్వమాగచ్ఛ
కృత్వాఽఽత్మానం చతుర్విధమ్
తత్ర త్వం మానుషో భూత్వా
ప్రవృద్ధం లోకకంటకమ్
అవధ్యం దైవతైర్విష్ణో
సమరే జహి రావణమ్. 20

స హి దేవాంశ్చ గన్ధర్వాన్
సిద్ధాంశ్చ మునిసత్తమాన్
రాక్షసో రావణో మూర్ఖో
వీర్యోత్సేకేన బాధతే. 21

ఋషయశ్చ తతస్తేన
గంధర్వాప్సరసస్తథా

క్రీడంతో నందనవనే
క్రూరేణ కిల హింసితాః. 22

వధార్థం వయమాయాతాః
తస్య వై మునిభిస్సహ
సిద్ధగంధర్వయక్షాశ్చ
తతస్త్వాం శరణం గతాః. 23

త్వం గతిః పరమా దేవ
సర్వేషాం నః పరంతపః
వధాయ దేవశత్రూణాం
నృణాం లోకే మనః కురు. 24

ఏవముక్తస్తు దేవేశో
విష్ణుస్త్రిదశపుంగవః
పితామహపురోగాంస్తాన్
సర్వలోకనమస్కృతః. 25

అబ్రవీత్ త్రిదశాన్ సర్వాన్
సమేతాన్ ధర్మసంహితాన్. 26

భయం త్యజత భద్రం వో
హితార్థం యుధి రావణమ్
సపుత్రపౌత్రం సామాత్యం
సమిత్రజ్ఞాతిబాంధవమ్. 27

హత్వా క్రూరం దురాత్మానం
దేవర్షీణాం భయావహమ్
దశవర్షసహస్రాణి
దశవర్షశతాని చ
వత్స్యామి మానుషే లోకే
పాలయన్ పృథివీమిమామ్. 28

ఏవం దత్త్వా వరం దేవో
దేవానాం విష్ణురాత్మవాన్
మానుషే చింతయామాస
జన్మభూమిమ్ అథాత్మనః. 29

తతః పద్మపలాశాక్షః
కృత్వాత్మానం చతుర్విధమ్
పితరం రోచయామాస
తథా దశరథం నృపమ్. 30

తదా దేవర్షి గంధర్వాః
సరుద్రాః సాప్సరోగణాః
స్తుతిభిర్దివ్యరూపాభిః
తుష్టువుర్మధుసూదనమ్. 31

తముద్ధతం రావణముగ్రతేజసం
ప్రవృద్ధదర్పం త్రిదశేశ్వరద్విషమ్
విరావణం సాధుతపస్వికంటకం
తపస్వినాముద్ధర తం భయావహమ్. 32

తమేవ హత్వా సబలం సబాంధవం
విరావణం రావణమగ్ర్యపౌరుషమ్
స్వర్లోకమాగచ్ఛ గతజ్వరశ్చిరం
సురేంద్రగుప్తం గతదోషకల్మషమ్. 33

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచదశస్సర్గః (15)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షోడశస్సర్గః (16)

యజ్ఞపురుషునిచే దశరథునికి పాయస ప్రదానము.
భుజించిన కౌసల్య, సుమిత్ర, కైకేయి గర్భము దాల్చుట

తతో నారాయణో దేవో
నియుక్తః సురసత్తమైః
జానన్నపి సురానేవం
శ్లక్ష్ణం వచనమబ్రవీత్. 1

ఉపాయః కో వధే తస్య
రావణస్య దురాత్మనః
యమహం తం సమాస్థాయ
నిహన్యామ్ ఋషికంటకమ్. 2

ఏవముక్తాః సురాః సర్వే
ప్రత్యూచుః విష్ణుమవ్యయమ్
మానుషీం తనుమాస్థాయ
రావణం జహి సంయుగే. 3

స హి తేపే తపస్తీవ్రం
దీర్ఘకాలమరిందమ
యేన తుష్టోఽభవద్బ్రహ్మా
లోకకృల్లోకపూర్వజః. 4

సంతుష్టః ప్రదదౌ తస్మై
రాక్షసాయ వరం ప్రభుః
నానావిధేభ్యో భూతేభ్యో
భయం నాన్యత్ర మానుషాత్. 5

అవజ్ఞాతాః పురా తేన
వరదానే హి మానవాః
ఏవం పితామహాత్తస్మాత్
వరం ప్రాప్య స దర్పితః. 6

ఉత్సాదయతి లోకాం స్త్రీన్
స్త్రియశ్చాప్యపకర్షతి
తస్మాత్తస్య వధో దృష్టో
మానుషేభ్యః పరంతప. 7

ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా
సురాణాం విష్ణురాత్మవాన్
పితరం రోచయామాస
తదా దశరథం నృపమ్. 8

స చాప్యపుత్రో నృపతిః
తస్మిన్ కాలే మహాద్యుతిః
అయజత్పుత్రియామిష్టిం
పుత్రేప్సురరిసూదనః. 9

స కృత్వా నిశ్చయం విష్ణుః
ఆమంత్ర్య చ పితామహమ్
అంతర్ధానం గతో దేవైః
పూజ్యమానో మహర్షిభిః. 10

తతో వై యజమానస్య
పావకాదతులప్రభమ్
ప్రాదుర్భూతం మహద్భూతం
మహావీర్యం మహాబలమ్. 11

కృష్ణం రక్తాంబరధరం
రక్తాస్యం దుందుభిస్వనమ్
స్నిగ్ధహర్యక్షతనుజ
శ్మశ్రుప్రవరమూర్ధజమ్. 12

శుభలక్షణసంపన్నం
దివ్యాభరణభూషితమ్
శైలశృంగసముత్సేధం
దృప్తశార్దూలవిక్రమమ్. 13

దివాకరసమాకారం
దీప్తానలశిఖోపమమ్
తప్తజాంబూనదమయీం
రాజతాంతపరిచ్ఛదామ్. 14

దివ్యపాయససంపూర్ణాం
పాత్రీం పత్నీమివ ప్రియామ్
ప్రగృహ్య విపులాం దోర్భ్యాం
స్వయం మాయామయీమివ. 15

సమవేక్ష్యాబ్రవీద్వాక్యమ్
ఇదం దశరథం నృపమ్
ప్రాజాపత్యం నరం విద్ధి
మామిహాభ్యాగతం నృప. 16

తతః పరం తదా రాజా
ప్రత్యువాచ కృతాంజలిః
భగవన్! స్వాగతం తేఽస్తు
కిమహం కరవాణి తే. 17

అథో పునరిదం వాక్యం
ప్రాజాపత్యో నరోఽబ్రవీత్
రాజన్నర్చయతా దేవాన్
అద్య ప్రాప్తమిదం త్వయా. 18

ఇదం తు నృపశార్దూల
పాయసం దేవనిర్మితమ్
ప్రజాకరం గృహాణ త్వం
ధన్యమారోగ్యవర్ధనమ్. 19

భార్యాణామనురూపాణామ్
అశ్నీతేతి ప్రయచ్ఛ వై
తాసు త్వం ప్రాప్స్యసే పుత్రాన్
యదర్థం యజసే నృప. 20

తథేతి నృపతిః ప్రీతః
శిరసా ప్రతిగృహ్యతామ్
పాత్రీం దేవాన్నసంపూర్ణాం
దేవదత్తాం హిరణ్మయీమ్. 21

అభివాద్య చ తద్భూతమ్
అద్భుతం ప్రియదర్శనమ్
ముదా పరమయా యుక్తః
చకారాభిప్రదక్షిణమ్. 22

తతో దశరథః ప్రాప్య
పాయసం దేవనిర్మితమ్
బభూవ పరమప్రీతః
ప్రాప్య విత్తమివాధనః. 23

తతస్తదద్భుతప్రఖ్యం
భూతం పరమభాస్వరమ్
సంవర్తయిత్వా తత్కర్మ
తత్రైవాంతరధీయత. 24

హర్షరశ్మిభిరుద్యోతం
తస్యాంతఃపురమాబభౌ
శారదస్యాభిరామస్య
చన్ద్రస్యేవ నభోఽంశుభిః. 25

సోఽంతఃపురం ప్రవిశ్యైవ
కౌసల్యామిదమబ్రవీత్
పాయసం ప్రతిగృహ్ణీష్వ
పుత్రీయం త్విదమాత్మనః. 26

కౌసల్యాయై నరపతిః
పాయసార్ధం దదౌ తదా
అర్ధాదర్ధం దదౌ చాపి
సుమిత్రాయై నరాధిపః. 27

కైకేయ్యై చావశిష్టార్ధం
దదౌ పుత్రార్థకారణాత్
ప్రదదౌ చావశిష్టార్ధం
పాయసస్యామృతోపమమ్. 28

అనుచింత్య సుమిత్రాయై
పునరేవ మహీపతిః
ఏవం తాసాం దదౌ రాజా
భార్యాణాం పాయసం పృథక్. 29

తాస్త్వేతత్ పాయసం ప్రాప్య
నరేంద్రస్యోత్తమాః స్త్రియః
సమ్మానం మేనిరే సర్వాః
ప్రహర్షోదితచేతసః. 30

తతస్తు తాః ప్రాశ్య తదుత్తమాస్త్రియో
మహీపతేరుత్తమపాయసం పృథక్
హుతాశనాదిత్యసమానతేజసోఽ
చిరేణ గర్భాన్ ప్రతిపేదిరే తదా. 31

తతస్తు రాజా ప్రసమీక్ష్య తాః స్త్రియః
ప్రరూఢగర్భాః ప్రతిలబ్ధమానసః
బభూవ హృష్టస్త్రిదివే యథా హరిః
సురేంద్రసిద్ధర్షిగణాభిపూజితః. 32

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షోడశస్సర్గః (16)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తదశస్సర్గః (17)

బ్రహ్మ ప్రేరణతో దేవతాంశలతో భల్లూక వానరవీరుల జననము

పుత్రత్వం తు గతే విష్ణౌ
రాజ్ఞస్తస్య సుమహాత్మనః
ఉవాచ దేవతాః సర్వాః
స్వయంభూర్భగవానిదమ్. 1

సత్యసన్ధస్య వీరస్య
సర్వేషాం నో హితైషిణః
విష్ణోస్సహాయాన్ బలిన
స్స్ృజధ్వం కామరూపిణః. 2

మాయావిదశ్చ శూరాంశ్చ
వాయువేగసమాన్ జవే
నయజ్ఞాన్ బుద్ధిసంపన్నాన్
విష్ణుతుల్యపరాక్రమాన్. 3

అసంహార్యానుపాయజ్ఞాన్
దివ్యసంహననాన్వితాన్
సర్వాస్త్రగుణసంపన్నాన్
అమృతప్రాశనానివ. 4

అప్సరస్సు చ ముఖ్యాసు
గంధర్వీణాం తనూషు చ
యక్షపన్నగకన్యాసు
ఋక్షవిద్యాధరీషుచ
కిన్నరీణాం చ గాత్రేషు
వానరీనాం తనూషుచ
సృజధ్వం హరిరూపేణ
పుత్రాంస్తుల్యపరాక్రమాన్. 5

పూర్వమేవ మయా సృష్టో
జాంబవానృక్షపుంగవః
జృంభమాణస్య సహసా
మమ వక్త్రాదజాయత. 6

తే తథోక్తా భగవతా
తత్ప్రతిశ్రుత్య శాసనమ్
జనయామాసు రేవం తే
పుత్రాన్ వానరరూపిణః. 7

ఋషయశ్చ మహాత్మానః
సిద్ధవిద్యాధరోరగాః
చారణాశ్చ సుతాన్ వీరాన్
సస్సృజుర్వనచారిణః. 8

వానరేంద్రం మహేంద్రాభమ్
ఇంద్రో వాలినమూర్జితమ్
సుగ్రీవం జనయామాస
తపనః తపతాం వరః. 9

బృహస్పతిస్త్వజనయత్
తారం నామ మహాహరిమ్
సర్వవానరముఖ్యానాం
బుద్ధిమంత మనుత్తమమ్. 10

ధనదస్య సుతశ్శ్రీమాన్
వానరో గంధమాదనః
విశ్వకర్మాత్వజనయత్
నళం నామ మహాహరిమ్. 11

పావకస్య సుతశ్శ్రీమాన్
నీలోఽగ్నిసదృశప్రభః
తేజసా యశసా వీర్యాత్
అత్యరిచ్యత వానరాన్. 12

రూపద్రవిణసంపన్నౌ
అశ్వినౌ రూపసమ్మతౌ
మైందం చ ద్వివిదం చైవ
జనయామాసతుస్స్వయమ్. 13

వరుణో జనయామాస
సుషేణం వానరర్షభమ్
శరభం జనయామాస
పర్జన్యస్తు మహాబలమ్. 14

మారుతస్యాఽత్మజః శ్రీమాన్
హనుమాన్నామ వీర్యవాన్
వజ్రసంహననోపేతో
వైనతేయసమో జవే. 15

తే సృష్టా బహుసాహస్రా
దశగ్రీవవధే రతాః
అప్రమేయబలా వీరా
విక్రాంతాః కామరూపిణః. 16

మేరుమందరసంకాశా
వపుష్మంతో మహాబలాః
ఋక్షవానరగోపుచ్ఛాః
క్షిప్రమేవాభిజజ్ఞిరే. 17

యస్య దేవస్య యద్రూపం
వేషో యశ్చ పరాక్రమః
అజాయత సమస్తేన
తస్య తస్య సుతః పృథక్. 18

గోలాంగూలీషు చోత్పన్నాః
కేచిత్సమ్మతవిక్రమాః
ఋక్షీషు చ తథా జాతా
వానరాః కిన్నరీషు చ. 19

దేవా మహర్షిగంధర్వాః
తార్క్ష్యా యక్షా యశస్వినః
నాగాః కింపురుషాశ్చైవ
సిద్ధవిద్యాధరోరగాః. 20

బహవో జనయామాసుః
హృష్టాస్తత్ర సహస్రశః
వానరాన్ సుమహాకాయాన్
సర్వాన్వై వనచారిణః. 21

అప్సరస్సు చ ముఖ్యాసు
తథా విద్యాధరీషు చ
నాగకన్యాసు చ తథా
గంధర్వీణాం తనూషు చ. 22

కామరూపబలోపేతా
యథాకామం విచారిణః
సింహశార్దూలసదృశా
దర్పేణ చ బలేన చ. 23

శిలాప్రహరణాస్సర్వే
సర్వే పాదపయోధినః
నఖదంష్ట్రాయుధాస్సర్వే
సర్వే సర్వాస్త్రకోవిదాః. 24

విచాలయేయుశ్శైలేంద్రాన్
భేదయేయుః స్థిరాన్ ద్రుమాన్
క్షోభయేయుశ్చ వేగేన
సముద్రం సరితాం పతిమ్. 25

దారయేయుః క్షితిం పద్భ్యామ్
ఆప్లవేయుర్మహార్ణవమ్
నభఃస్థలమ్ విశేయుశ్చ
గృహ్ణీయురపి తోయదాన్. 26

గృహ్ణీయురపి మాతంగాన్
మత్తాన్ ప్రవ్రజతో వనే
నర్దమానాశ్చ నాదేన
పాత యేయుర్విహంగమాన్. 27

ఈదృశానాం ప్రసూతాని
హరీణాం కామరూపిణామ్.
శతం శతసహస్రాణి
యూథపానాం మహాత్మనామ్. 28

తే ప్రధానేషు యూథేషు
హరీణాం హరియూథపాః
బభూవుర్యూథపశ్రేష్ఠా
వీరాంశ్చాజనయన్ హరీన్. 29

అన్యే ఋక్షవతః ప్రస్థాన్
ఉపతస్థుః సహస్రశః
అన్యే నానావిధాన్ శైలాన్
భేజిరే కాననాని చ. 30

సూర్యపుత్రం చ సుగ్రీవం
శక్రపుత్రం చ వాలినమ్
భ్రాతరావుపతస్థుస్తే
సర్వ ఏవ హరీశ్వరాః. 31

నళం నీలం హనూమంత
మన్యాంశ్చ హరియూథపాన్
తే తార్క్ష్యబలసంపన్నాః
సర్వే యుద్ధవిశారదాః
విచరంతోఽర్దయందర్పాత్
సింహవ్యాఘ్రమహోరగాన్. 32

తాంశ్చ సర్వాన్ మహాబాహుః
వాలీ విపులవిక్రమః

జుగోప భుజవీర్యేణ
ఋక్షగోపుచ్ఛవానరాన్. 33

తైరియం పృథివీ శూరైః
సపర్వతవనార్ణవా
కీర్ణా వివిధసంస్థానైః
నానావ్యంజనలక్షణైః. 34

తైర్మేఘబృందాచలకూటకల్పైః
మహాబలైర్వానరయూథపాలైః
బభూవ భూర్భీమశరీరరూపైః
సమావృతా రామసహాయహేతోః. 35

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే సప్తదశస్సర్గః (17)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - అష్టాదశస్సర్గః (18)

శ్రీరామావతారము - విశ్వామిత్రుని ఆగమనము

నిర్వృత్తే తు క్రతౌ తస్మిన్
హయమేధే మహాత్మనః
ప్రతిగృహ్య సురా భాగాన్
ప్రతిజగ్ముః యథాగతమ్. 1

సమాప్తదీక్షానియమః
పత్నీగణసమన్వితః
ప్రవివేశ పురీం రాజా
సభృత్యబలవాహనః. 2

యథార్హం పూజితాస్తేన
రాజ్ఞా వై పృథివీశ్వరాః
ముదితాః ప్రయయుర్దేశాన్
ప్రణమ్య మునిపుంగవమ్. 3

శ్రీమతాం గచ్ఛతాం తేషాం
స్వపురాణి పురాత్తతః
బలాని రాజ్ఞాం శుభ్రాణి
ప్రహృష్టాని చకాశిరే. 4

గతేషు పృథివీశేషు
రాజా దశరథస్తదా
ప్రవివేశ పురీం శ్రీమాన్
పురస్కృత్య ద్విజోత్తమాన్. 5

శాంతయా ప్రయయౌ సార్ధమ్
ఋశ్యశృంగస్సుపూజితః
అన్వీయమానో రాజ్ఞాథ
సానుయాత్రేణ ధీమతా. 6

ఏవం విసృజ్య తాన్ సర్వాన్
రాజా సంపూర్ణమానసః
ఉవాస సుఖితస్తత్ర
పుత్రోత్పత్తిం విచింతయన్. 7

తతో యజ్ఞే సమాప్తే తు
ఋతూనాం షట్సమత్యయుః
తతశ్చ ద్వాదశే మాసే
చైత్రే నావమికే తిథౌ. 8

నక్షత్రేఽదితిదైవత్యే
స్వోచ్చసంస్థేషు పంచసు.
గ్రహేషు కర్కటే లగ్నే
వాక్పతావిందునా సహ. 9

ప్రోద్యమానే జగన్నాథం
సర్వలోకనమస్కృతమ్
కౌసల్యాఽజనయద్రామం
సర్వలక్షణసంయుతమ్. 10

విష్ణోరర్ధం మహాభాగం
పుత్రమైక్ష్వాకువర్ధనమ్
కౌసల్యా శుశుభే తేన
పుత్రేణామితతేజసా. 11

యథా వరేణ దేవానామ్
అదితిర్వజ్రపాణినా
భరతో నామ కైకేయ్యాం
జజ్ఞే సత్యపరాక్రమః. 12

సాక్షాద్విష్ణోశ్చతుర్భాగః
సర్వైస్సముదితో గుణైః
అథ లక్ష్మణశత్రుఘ్నౌ
సుమిత్రాఽజనయత్సుతౌ. 13

వీరౌ సర్వాస్త్రకుశలౌ
విష్ణోరర్ధసమన్వితౌ
పుష్యే జాతస్తు భరతో
మీనలగ్నే ప్రసన్నధీః. 14

సార్పే జాతౌ చ సౌమిత్రీ
కుళీరేఽభ్యుదితే రవౌ
రాజ్ఞః పుత్రా మహాత్మానః
చత్వారో జజ్ఞిరే పృథక్. 15

గుణవంతోనురూపాశ్చ
రుచ్యా ప్రోష్ఠపదోపమాః
జగుః కలం చ గంధర్వా
ననృతుశ్చాప్సరోగణాః. 16

దేవదుందుభయో నేదుః
పుష్పవృష్టిశ్చ ఖాచ్చ్యుతా
ఉత్సవశ్చ మహానాసీత్
అయోధ్యాయాం జనాకులః. 17

రథ్యాశ్చ జనసంబాధా
నటనర్తకసంకులాః
గాయనైశ్చ విరావిణ్యో
వాదనైశ్చ తథాఽపరైః. 18

ప్రదేయాంశ్చ దదౌ రాజా
సూతమాగధవందినామ్
బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ విత్తం
గోధనాని సహస్రశః. 19

అతీత్యైకాదశాహం తు
నామకర్మ తథాఽకరోత్
జ్యేష్ఠం రామం మహాత్మానం
భరతం కైకయీసుతమ్. 20

సౌమిత్రిం లక్ష్మణమితి
శత్రుఘ్నమపరం తథా
వసిష్ఠః పరమప్రీతో
నామాని కురుతే తదా. 21

బ్రాహ్మణాన్ భోజయామాస
పౌరాన్ జానపదానపి
అదదాద్బ్రహ్మణానాం చ
రత్నౌఘ మమితం బహు.

తేషాం జన్మక్రియాదీని
సర్వకర్మాణ్యకారయత్. 22

తేషాం కేతురివ జ్యేష్ఠో
రామో రతికరః పితుః
బభూవ భూయో భూతానాం
స్వయంభూ రివ సమ్మతః. 23

సర్వే వేదవిదశ్శూరాః
సర్వే లోకహితే రతాః
సర్వే జ్ఞానోపసంపన్నాః
సర్వే సముదితా గుణైః. 24

తేషామపి మహాతేజా
రామస్సత్యపరాక్రమః
ఇష్టస్సర్వస్య లోకస్య
శశాంక ఇవ నిర్మలః. 25

గజస్కంధేఽశ్వపృష్ఠే చ
రథచర్యాసు సమ్మతః
ధనుర్వేదే చ నిరతః
పితృశుశ్రూషణే రతః. 26

బాల్యాత్ప్రభృతి సుస్నిగ్ధో
లక్ష్మణో లక్ష్మివర్ధనః
రామస్య లోకరామస్య
భ్రాతుర్జ్యేష్ఠస్య నిత్యశః. 27

సర్వప్రియకరస్తస్య
రామస్యాపి శరీరతః
లక్ష్మణో లక్ష్మిసంపన్నో
బహిఃప్రాణ ఇవాపరః. 28

న చ తేన వినా నిద్రాం
లభతే పురుషోత్తమః
మృష్టమన్నముపానీతమ్
అశ్నాతి న చ తం వినా. 29

యదా హి హయమారూఢో
మృగయాం యాతి రాఘవః
తదైనం పృష్ఠతోఽన్వేతి
సధనుః పరిపాలయన్. 30

భరతస్యాపి శత్రుఘ్నో
లక్ష్మణావరజో హి సః
ప్రాణైః ప్రియతరో నిత్యం
తస్య చాసీత్తథా ప్రియః. 31

స చతుర్భిర్మహాభాగైః
పుత్త్రైః దశరథః ప్రియైః
బభూవ పరమప్రీతో
దేవైరివ పితామహః. 32

తే యదా జ్ఞానసంపన్నాః
సర్వైస్సముదితా గుణైః.
హ్రీమంతః కీర్తిమంతశ్చ
సర్వజ్ఞా దీర్ఘదర్శినః. 33

తేషామేవం ప్రభావానాం
సర్వేషాం దీప్తతేజసామ్

పితా దశరథో హృష్టో
బ్రహ్మా లోకాధిపో యథా. 34

తే చాపి మనుజవ్యాఘ్రా
వైదికాధ్యయనే రతాః
పితృశుశ్రూషణరతా
ధనుర్వేదే చ నిష్ఠితాః. 35

అథ రాజా దశరథః
తేషాం దారక్రియాం ప్రతి
చింతయామాస ధర్మాత్మా
సోపాధ్యాయస్సబాంధవః. 36

తస్య చింతయమానస్య
మంత్రిమధ్యే మహాత్మనః
అభ్యగచ్ఛన్ మహాతేజా
విశ్వామిత్రో మహామునిః. 37

స రాజ్ఞో దర్శనాకాంక్షీ
ద్వారాధ్యక్షాన్ ఉవాచ హ
శీఘ్రమాఖ్యాత మాం ప్రాప్తం
కౌశికం గాధినస్సుతమ్. 38

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం త్రాసాత్
రాజ్ఞో వేశ్మ ప్రదుద్రువుః
సంభ్రాంతమనసః సర్వే
తేన వాక్యేన చోదితాః. 39

తే గత్వా రాజభవనం
విశ్వామిత్రం ఋషిం తదా
ప్రాప్తమావేదయామాసు
నృపాయైక్ష్వాకవే తదా. 40

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
సపురోధాస్సమాహితః
ప్రత్యుజ్జగామ తం హృష్టో
బ్రహ్మాణమివ వాసవః. 41

తం దృష్ట్వా జ్వలితం దీప్త్యా
తాపసం సంశితవ్రతమ్
ప్రహృష్టవదనో రాజా
తతోఽర్ఘ్యముపహారయత్. 42

స రాజ్ఞః ప్రతిగృహ్యార్ఘ్యం
శాస్త్రదృష్టేన కర్మణా
కుశలం చావ్యయం చైవ
పర్యపృచ్ఛన్నరాధిపమ్. 43

పురే కోశే జనపదే
బాంధవేషు సుహృత్సు చ
కుశలం కౌశికో రాజ్ఞః
పర్యపృచ్ఛత్సుధార్మికః. 44

అపి తే సన్నతాః సర్వే
సామంతా రిపవో జితాః
దైవం చ మానుషం చాపి
కర్మ తే సాధ్వనుష్ఠితమ్. 45

వసిష్ఠం చ సమాగమ్య
కుశలం మునిపుంగవః

ఋషీంశ్చతాన్ యథాన్యాయం
మహాభాగానువాచ హ. 46

తే సర్వే హృష్టమనసః
తస్య రాజ్ఞో నివేశనమ్
వివిశుః పూజితాస్తత్ర
నిషేదుశ్చ యథార్హతః. 47

అథ హృష్టమనా రాజా
విశ్వామిత్రం మహామునిమ్
ఉవాచ పరమోదారో
హృష్టస్తమభిపూజయన్. 48

యథాఽమృతస్య సంప్రాప్తిః
యథావర్షమనూదకే
యథా సదృశదారేషు
పుత్రజన్మాఽప్రజస్య చ. 49

ప్రణష్టస్య యథాలాభో
యథా హర్షో మహోదయే
తథైవాగమనం మన్యే
స్వాగతం తే మహామునే. 50

కం చ తే పరమం కామం
కరోమి కిము హర్షితః
పాత్రభూతోఽసి మే బ్రహ్మన్
దిష్ట్యా ప్రాప్తోఽసి కౌశిక. 51

అద్య మే సఫలం జన్మ
జీవితం చ సుజీవితమ్
పూర్వం రాజర్షిశబ్దేన
తపసా ద్యోతితప్రభః. 52

బ్రహ్మర్షిత్వమనుప్రాప్తః
పూజ్యోఽసి బహుధా మయా
తదద్భుతమిదం బ్రహ్మన్
పవిత్రం పరమం మమ. 53

శుభక్షేత్రగతశ్చాహం
తవ సందర్శనాత్ ప్రభో
బ్రూహి యత్ప్రార్థితం తుభ్యం
కార్యమాగమనం ప్రతి. 54

ఇచ్ఛామ్యనుగృహీతోఽహం
త్వదర్థపరివృద్ధయే. 55

కార్యస్య న విమర్శం చ
గన్తుమర్హసి కౌశిక
కర్తా చాహమశేషేణ
దైవతం హి భవాన్మమ. 56

మమ చాయమనుప్రాప్తో
మహానభ్యుదయో ద్విజ
తవాగమనజః కృత్స్నో
ధర్మశ్చానుత్తమో మమ. 57

ఇతి హృదయసుఖం నిశమ్య వాక్యం
శ్రుతిసుఖమాత్మవతా వినీతముక్తమ్
ప్రథితగుణయశా గుణైర్విశిష్టః
పరమఋషిః పరమం జగామ హర్షమ్

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే అష్టాదశస్సర్గః (18)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకోనవింశస్సర్గః (19)

యజ్ఞసంరక్షణార్థమై శ్రీరాముని పంపమని కోరిన విశ్వామిత్రుడు

తచ్ఛ్రుత్వా రాజసింహస్య
వాక్యమద్భుతవిస్తరమ్.
హృష్టరోమా మహాతేజా
విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత. 1

సదృశం రాజశార్దూల
తవైతద్భువి నాన్యథా
మహావంశప్రసూతస్య
వసిష్ఠవ్యపదేశినః. 2

యత్తు మే హృద్గతం వాక్యం
తస్య కార్యస్య నిశ్చయమ్
కురుష్వ రాజశార్దూల
భవ సత్యప్రతిశ్రవః. 3

అహంనియమమాతిష్ఠే
సిధ్యర్థం పురుషర్షభ
తస్య విఘ్నకరౌ ద్వౌ తు
రాక్షసౌ కామరూపిణౌ. 4

వ్రతే మే బహుశశ్చీర్ణే
సమాప్త్యాం రాక్షసావిమౌ
మారీచశ్చ సుబాహుశ్చ
వీర్యవంతౌ సుశిక్షితౌ. 5

సమాంసరుధిరౌఘేణ
వేదిం తామభ్యవర్షతామ్
అవధూతే తథాభూతే
తస్మిన్ నియమనిశ్చయే. 6

కృతశ్రమో నిరుత్సాహః
తస్మాద్దేశాదపాక్రమే
న చ మే క్రోధముత్స్రష్టుం
బుద్ధిర్భవతి పార్థివ
తథా భూతా హి సా చర్యా
న శాపస్తత్ర ముచ్యతే. 7

స్వపుత్రం రాజశార్దూల
రామం సత్యపరాక్రమమ్
కాకపక్షధరం శూరం
జ్యేష్ఠం మే దాతుమర్హసి. 8

శక్తో హ్యేష మయా గుప్తో
దివ్యేన స్వేన తేజసా
రాక్షసా యే వికర్తారః
తేషామపి వినాశనే. 9

శ్రేయశ్చాస్మై ప్రదాస్యామి
బహురూపం న సంశయః

త్రయాణామపి లోకానాం
యేన ఖ్యాతిం గమిష్యతి. 10

న చ తౌ రామమాసాద్య
శక్తౌ స్థాతుం కథంచన
న చ తౌ రాఘవాదన్యో
హంతుముత్సహతే పుమాన్. 11

వీర్యోత్సిక్తౌ హి తౌ పాపౌ
కాలపాశవశం గతౌ
రామస్య రాజశార్దూల
న పర్యాప్తౌ మహాత్మనః. 12

న చ పుత్రకృతస్నేహం
కర్తుమర్హసి పార్థివ
అహం తే ప్రతిజానామి
హతౌ తౌ విద్ధి రాక్షసౌ. 13

అహం వేద్మి మహాత్మానం
రామం సత్యపరాక్రమమ్
వసిష్ఠోఽపి మహాతేజా
యే చేమే తపసి స్థితాః. 14

యది తే ధర్మలాభం చ
యశశ్చ పరమం భువి
స్థితమిచ్ఛసి రాజేంద్ర
రామం మే దాతుమర్హసి. 15

యదిహ్యనుజ్ఞాం కాకుత్థ్స
దదతే తవ మంత్రిణః
వసిష్ఠప్రముఖాః సర్వే
తతో రామం విసర్జయ. 16

అభిప్రేతమసంసక్త
మాత్మజం దాతుమర్హసి
దశరాత్రం హి యజ్ఞస్య
రామం రాజీవలోచనమ్. 17

నాత్యేతి కాలో యజ్ఞస్య
యథాఽయం మమ రాఘవ
తథా కురుష్వ భద్రం తే
మా చ శోకే మనః కృథాః. 18

ఇత్యేవముక్త్వా ధర్మాత్మా
ధర్మార్థసహితం వచః
విరరామ మహాతేజా
విశ్వామిత్రో మహామునిః. 19

స తన్నిశమ్య రాజేంద్రో
విశ్వామిత్రవచశ్శుభమ్
శోకమభ్యగమత్తీవ్రం
వ్యషీదత భయాన్వితః. 20

ఇతి హృదయమనోవిదారణం
మునివచనం తదతీవ శుశ్రువాన్
నరపతిరభవన్మహాంస్తదా
వ్యథితమనాః ప్రచచాల చాసనాత్. 21

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకోనవింశస్సర్గః (19)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్వావింశస్సర్గః (20)

విశ్వామిత్రునితో శ్రీరాముని పంపుటకు అశక్తతను తెలిపిన దశరథుడు

తచ్ఛ్రుత్వా రాజశార్దూలో
విశ్వామిత్రస్య భాషితమ్
ముహూర్తమివ నిస్సంజ్ఞః
సంజ్ఞావానిదమబ్రవీత్. 1

ఊనషోడశవర్షో మే
రామో రాజీవలోచనః
న యుద్ధయోగ్యతామస్య
పశ్యామి సహ రాక్షసైః. 2

ఇయమక్షౌహిణీ పూర్ణా
యస్యాహం పతిరీశ్వరః
అనయా సంవృతో గత్వా
యోద్ధాహం తైర్నిశాచరైః. 3

ఇమే శూరాశ్చ విక్రాంతా
భృత్యా మేఽస్త్రవిశారదాః
యోగ్యా రక్షోగణైర్యోద్ధుం
న రామం నేతుమర్హసి. 4

అహమేవ ధనుష్పాణిః
గోప్తా సమరమూర్ధని
యావత్ప్రాణాన్ ధరిష్యామి
తావద్యోత్స్యే నిశాచరైః. 5

నిర్విఘ్నా వ్రతచర్యా సా
భవిష్యతి సురక్షితా
అహం తత్రాగమిష్యామి
న రామం నేతుమర్హసి. 6

బాలో హ్యకృతవిద్యశ్చ
న చ వేత్తి బలాబలమ్
న చాస్త్రబలసంయుక్తో
న చ యుద్ధవిశారదః. 7

న చాసౌ రక్షసాం యోగ్యః
కూటయుద్ధా హి తే ధ్రువమ్
విప్రయుక్తో హి రామేణ
ముహూర్తమపి నోత్సహే. 8

జీవితుం మునిశార్దూల
న రామం నేతుమర్హసి
యది వా రాఘవం బ్రహ్మన్
నేతుమిచ్ఛసి సువ్రత. 9

చతురంగసమాయుక్తం
మయా చ సహితం నయ
షష్టిర్వర్షసహస్రాణి
జాతస్య మమ కౌశిక. 10

దుఃఖేనోత్పాదితశ్చాయం
న రామం నేతుమర్హసి
చతుర్ణామాత్మజానాం హి
ప్రీతిఃపరమికా మమ. 11

జ్యేష్ఠం ధర్మప్రధానం చ
న రామం నేతుమర్హసి
కింవీర్యా రాక్షసాస్తే చ
కస్య పుత్రాశ్చ తే చ కే. 12

కథం ప్రమాణాః కే చైతాన్
రక్షంతి మునిపుంగవ
కథం చ ప్రతికర్తవ్యం
తేషాం రామేణ రక్షసామ్. 13

మామకైర్వా బలైర్బ్రహ్మన్
మయా వా కూటయోధినామ్
సర్వం మే శంస భగవన్
కథం తేషాం మయా రణే. 14

స్థాతవ్యం దుష్టభావానాం
వీర్యోత్సిక్తా హి రాక్షసాః
తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత. 15

పౌలస్త్యవంశప్రభవో
రావణో నామ రాక్షసః
స బ్రహ్మణా దత్తవర ః
త్రైలోక్యం బాధతే భృశమ్. 16

మహాబలో మహావీర్యో
రాక్షసైః బహుభిర్వృతః
శ్రూయతే హి మహావీర్యో
రావణో రాక్షసాధిపః. 17

సాక్షాద్వైశ్రవణభ్రాతా
పుత్రో విశ్రవసో మునేః
యదా స్వయం న యజ్ఞస్య
విఘ్నకర్తా మహాబలః. 18

తేన సంచోదితౌ ద్వౌ తు
రాక్షసౌ సుమహాబలౌ
మారీచశ్చ సుబాహుశ్చ
యజ్ఞవిఘ్నం కరిష్యతః. 19

ఇత్యుక్తో మునినా తేన
రాజోవాచ మునిం తదా
న హి శక్తోఽస్మి సంగ్రామే
స్థాతుం తస్య దురాత్మనః. 20

స త్వం ప్రసాదం ధర్మజ్ఞ
కురుష్వ మమ పుత్రకే.
మమ చైవాల్పభాగ్యస్య
దైవతం హి భవాన్ గురుః. 21

దేవదానవగంధర్వా
యక్షాఃపతగపన్నగాః
న శక్తా రావణం సోఢుం
కిం పునర్మానవా యుధి. 22

స హి వీర్యవతాం వీర్యమ్
ఆదత్తే యుధి రాక్షసః
తేన చాహం న శక్తోఽస్మి
సంయోద్ధుం తస్య వా బలైః. 23

సబలో వా మునిశ్రేష్ఠ
సహితో వా మమాత్మజైః
కథమప్యమరప్రఖ్యం
సంగ్రామాణామకోవిదమ్
బాలం మే తనయం బ్రహ్మన్
నైవ దాస్యామి పుత్రకమ్. 24

అథ కాలోపమౌ యుద్ధే
సుతౌ సుందోపసుందయోః
యజ్ఞవిఘ్నకరౌ తౌ తే
నైవ దాస్యామి పుత్రకమ్. 25

మారీచశ్చ సుబాహుశ్చ
వీర్యవంతౌ సుశిక్షితౌ
తయోరన్యతరేణాహం
యోద్ధా స్యాం ససుహృద్గణః. 26

ఇతి నరపతిజల్పనాత్ ద్విజేంద్రం
కుశికసుతం సుమహాన్వివేశ మన్యుః
సుహుత ఇవ మఖేఽగ్నిరాజ్యసిక్తః
సమభవదుజ్జ్వలితో మహర్షివహ్నిః. 27

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్వావింశస్సర్గః (20)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకవింశస్సర్గః (21)

విశ్వామిత్రుని ఆగ్రహము - వశిష్ఠుని ఉపదేశము
దశరథుని అంగీకారము

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య
స్నేహపర్యాకులాక్షరమ్
సమన్యుః కౌశికో వాక్యం
ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్. 1

పూర్వమర్థం ప్రతిశ్రుత్య
ప్రతిజ్ఞాం హాతుమిచ్ఛసి
రాఘవాణామ్ అయుక్తోఽయం
కులస్యాస్య విపర్యయః. 2

యదీదం తే క్షమం రాజన్!
గమిష్యామి యథాగతమ్
మిథ్యాప్రతిజ్ఞః కాకుత్థ్స
సుఖీభవ సబాంధవః. 3

తస్య రోషపరీతస్య
విశ్వామిత్రస్య ధీమతః
చచాల వసుధా కృత్స్నా
వివేశ చ భయం సురాన్. 4

త్రస్తరూపం తు విజ్ఞాయ
జగత్సర్వం మహాన్ ఋషిః
నృపతిం సువ్రతో ధీరో
వసిష్ఠో వాక్యమబ్రవీత్. 5

ఇక్ష్వాకూణాం కులే జాతః
సాక్షాద్ధర్మ ఇవాపరః
ధృతిమాన్ సువ్రతః
శ్రీమాన్ న ధర్మం హాతుమర్హసి. 6

త్రిషు లోకేషు విఖ్యాతో
ధర్మాత్మా ఇతి రాఘవ
స్వధర్మం ప్రతిపద్యస్వ
నాధర్మం వోఢుమర్హసి. 7

సంశ్రుత్యైవం కరిష్యామీత్
అకుర్వాణస్య రాఘవ
ఇష్టాపూర్తవధో భూయాత్
తస్మాద్రామం విసర్జయ. 8

కృతాస్త్రమకృతాస్త్రం వా
నైనం శక్ష్యంతి రాక్షసాః
గుప్తం కుశికపుత్రేణ
జ్వలనేనామృతం యథా. 9

ఏష విగ్రహవాన్ ధర్మ
ఏష వీర్యవతాం వరః
ఏష బుధ్యాఽధికో లోకే
తపసశ్చ పరాయణమ్. 10

ఏషోఽ స్త్రాన్ వివిధాన్వేత్తి
త్రైలోక్యే సచరాచరే
నైనమన్యః పుమాన్ వేత్తి
న చ వేత్స్యంతి కేచన. 11

న దేవా నర్షయః కేచిత్
నాసురా న చ రాక్షసాః
గంధర్వయక్షప్రవరాః
సకిన్నరమహోరగాః. 12

సర్వాస్త్రాణి భృశాశ్వస్య
పుత్రాః పరమధార్మికాః
కౌశికాయ పురా దత్తా
యదా రాజ్యం ప్రశాసతి. 13

తేఽపి పుత్రా భృశాశ్వస్య
ప్రజాపతిసుతాసుతాః
నైకరూపా మహావీర్యా
దీప్తిమంతో జయావహాః. 14

జయా చ సుప్రభా చైవ
దక్షకన్యే సుమధ్యమే
తే సువాఽతేస్త్రశస్త్రాణి
శతం పరమభాస్వరమ్. 15

ప్పశతం సుతాన్ లేభే
జయా నామ పరాన్ పురా
వధాయాసురసైన్యానామ్
అమేయాన్ కామరూపిణః. 16

సుప్రభాఽజనయచ్చాపి
పుత్రాన్ పంచాశతం పునః
సంహారాన్ నామదుర్ధర్షాన్
దురాక్రామాన్ బలీయసః. 17

తాని చాస్త్రాణి వేత్త్యేష
యథావత్ కుశికాత్మజః
అపూర్వాణాం చ జననే
శక్తో భూయస్స ధర్మవిత్. 18

ఏవం వీర్యో మహాతేజా
విశ్వామిత్రో మహాయశాః
న రామగమనే రాజన్
సంశయం కర్తుమర్హసి. 19

తేషాం నిగ్రహణే శక్తః
స్వయం చ కుశికాత్మజః
తవ పుత్రహితార్థాయ
త్వాముపేత్యాభియాచతే. 20

ఇతి మునివచనాత్ప్రసన్నచిత్తో
రఘువృషభస్తు ముమోద భాస్వరాంగః
గమనమభిరురోచ రాఘవస్య
ప్రథితయశాః కుశికాత్మజాయ బుద్ధ్యా21

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ఏకవింశస్సర్గః (21)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్వావింశస్సర్గః (22)

రామలక్ష్మణులకు బల,అతిబల విద్యలనొసగిన విశ్వామిత్రుడు

తథా వసిష్ఠే బ్రువతి
రాజా దశరథస్సుతమ్
ప్రహృష్టవదనో రామమ్
ఆజుహావ సలక్ష్మణమ్. 1

కృతస్వస్త్యయనం మాత్రా
పిత్రా దశరథేన చ
పురోధసా వసిష్ఠేన
మంగళైరభిమంత్రితమ్. 2

స పుత్రం మూర్ధ్న్యుపాఘ్రాయ
రాజా దశరథః ప్రియమ్
దదౌ కుశికపుత్రాయ
సుప్రీతేనాంతరాత్మనా. 3

తతో వాయుస్సుఖస్పర్శో
నీరజస్కో వవౌ తదా
విశ్వామిత్రగతం దృష్ట్వా
రామం రాజీవలోచనమ్. 4

పుష్పవృష్టిర్మహ త్యాసీత్
దేవదుందుభినిస్వనైః
శంఖదుందుభినిర్ఘోషః
ప్రయాతే తు మహాత్మని. 5

విశ్వామిత్రో యయావగ్రే
తతో రామో ధనుర్ధరః
కాకపక్షధరో ధన్వీ
తం చ సౌమిత్రిరన్వగాత్. 6

కలాపినౌ ధనుష్పాణీ
శోభమానౌ దిశో దశ
విశ్వామిత్రం మహాత్మానం
త్రిశీర్షావివ పన్నగౌ. 7

అనుజగ్మతురక్షుద్రౌ
పితామహమివాశ్వినౌ
తదా కుశికపుత్రం తు
ధనుష్పాణీ స్వలంకృతౌ. 8

బద్ధగోధాంగుళిత్రాణౌ
ఖడ్గవంతౌ మహాద్యుతీ
కుమారౌ చారువపుషౌ
భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ. 9

అనుయాతౌ శ్రియా దీప్త్యా
శోభయేతామనిందితౌ
స్థాణుం దేవమివాఽచింత్యం
కుమారావివ పావకీ. 10

అధ్యర్ధయోజనం గత్వా
సరయ్వా దక్షిణే తటే
రామేతి మధురాం వాణీం
విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత. 11

గృహాణ వత్స సలిలం మాఽ
భూత్కాలస్య పర్యయః
మంత్రగ్రామం గృహాణ త్వం
బలామతిబలాం తథా. 12

న శ్రమో న జ్వరో వా తే
న రూపస్య విపర్యయః
న చ సుప్తం ప్రమత్తం వా
ధర్షయిష్యంతి నైర్ఋతాః. 13

న బాహ్వోః సదృశో వీర్యే
పృథివ్యామస్తి కశ్చన
త్రిషు లోకేషు వై రామ
న భవేత్ సదృశస్తవ. 14

న సౌభాగ్యే న దాక్షిణ్యే
న జ్ఞానే బుద్ధినిశ్చయే
నోత్తరే ప్రతివక్తవ్యే
సమో లోకే తవానఘ. 15

ఏతద్విద్యాద్వయే లబ్ధే
భవితా నాస్తి తే సమః
బలాత్వతిబలా చైవ
సర్వజ్ఞానస్య మాతరౌ. 16

క్షుత్పిపాసే న తే రామ!
భవిష్యేతే నరోత్తమ !
బలామతిబలాం చైవ
పఠతః పథి రాఘవ. 17

విద్యాద్వయమధీయానే
యశశ్చాప్యతులం త్వయి
పితామహసుతే హ్యేతే
విద్యే తేజస్సమన్వితే. 18

ప్రదాతుం తవ కాకుత్థ్స
సదృశస్త్వం హి ధార్మిక
కామం బహుగుణాః సర్వే
త్వయ్యేతే నాత్ర సంశయః
తపసా సంభృతే చైతే
బహురూపే భవిష్యతః. 19

తతో రామో జలం స్పృష్ట్వా
ప్రహృష్టవదనశ్శుచిః
ప్రతిజగ్రాహ తే విద్యే
మహర్షేర్భావితాత్మనః. 20

విద్యాసముదితో రామః
శుశుభే భూరివిక్రమః
సహస్రరశ్మిర్భగవాన్
శరదీవ దివాకరః. 21

గురుకార్యాణి సర్వాణి
నియుజ్య కుశికాత్మజే
ఊషుస్తాం రజనీం తత్ర
సరయ్వాం సుసుఖం త్రయః. 22

దశరథనృపసూనుసత్తమాభ్యాం
తృణశయనేఽనుచితే సహోషితాభ్యామ్
కుశికసుతవచోనులాలితాభ్యాం
సుఖమివ సా విబభౌ విభావరీ చ. 23

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్వావింశస్సర్గః (22)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రయోవింశస్సర్గః (23)

గంగా సరయూ సంగమతీరమున ఒక ఋష్యాశ్రమమున విశ్వామిత్రునితో కలిసి ఒక రాత్రి బసచేసిన రామలక్ష్మణులు

ప్రభాతాయాం తు శర్వర్యాం
విశ్వామిత్రో మహామునిః
అభ్యభాషత కాకుత్స్థౌ
శయానౌ పర్ణసంస్తరే. 1

కౌసల్యా సుప్రజా రామ
పూర్వా సంధ్యా ప్రవర్తతే
ఉత్తిష్ఠ నరశార్దూల
కర్తవ్యం దైవమాహ్నికమ్. 2

తస్యర్షేః పరమోదారం
వచః శ్రుత్వా నృపాత్మజౌ
స్నాత్వా కృతోదకౌ వీరౌ
జేపతుః పరమం జపమ్. 3

కృతాహ్నికౌ మహావీర్యౌ
విశ్వామిత్రం తపోధనమ్
అభివాద్యాభిసంహృష్టౌ
గమనాయాభితస్థతుః. 4

తౌ ప్రయాతౌ మహావీర్యౌ
దివ్యాం త్రిపథగాం నదీమ్
దదృశాతే తతస్తత్ర
సరయ్వాః సంగమే శుభే. 5

తత్రాశ్రమపదం పుణ్యమ్
ఋషీణాముగ్రతేజసామ్
బహువర్షసహస్రాణి
తప్యతాం పరమం తపః. 6

తం దృష్ట్వా పరమప్రీతౌ
రాఘవౌ పుణ్యమాశ్రమమ్
ఊచతుస్తం మహాత్మానం
విశ్వామిత్రమిదం వచః. 7

కస్యాయమాశ్రమః పుణ్యః
కోన్వస్మిన్ వసతే పుమాన్
భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛావః
పరం కౌతూహలం హి నౌ. 8

తయోస్తద్వచనం శ్రుత్వా
ప్రహస్య మునిపుంగవః
అబ్రవీచ్ఛ్రూయతాం రామ
యస్యాయం పూర్వ ఆశ్రమః. 9

కందర్పో మూర్తిమానాసీత్
కామ ఇత్యుచ్యతే బుధైః
తపస్యంతమిహ స్థాణుం
నియమేన సమాహితమ్. 10

కృతోద్వాహం తు దేవేశం
గచ్ఛంతం సమరుద్గగణమ్
ధర్షయామాస దుర్మేధా
హుం కృతశ్చ మహాత్మనా. 11

అవదగ్ధస్య రౌద్రేణ
చక్షుషా రఘునందన
వ్యశీర్యంత శరీరాత్స్వాత్
సర్వగాత్రాణి దుర్మతేః. 12

తస్య గాత్రం హతం తత్ర
నిర్దగ్ధస్య మహాత్మనా
అశరీరః కృతః కామః
క్రోధాద్దేవేశ్వరేణ హి. 13

అనంగ ఇతి విఖ్యాతః
తదా ప్రభృతి రాఘవ
స చాంగవిషయః శ్రీమాన్
యత్రాంగం ప్రముమోచ హ. 14

తస్యాయమాశ్రమః పుణ్యః
తస్యేమే మునయః పురా
శిష్యా ధర్మపరా నిత్యం
తేషాం పాపం న విద్యతే. 15

ఇహాద్య రజనీం రామ
వసేమ శుభదర్శన
పుణ్యయోః సరితోర్మధ్యే
శ్వస్తరిష్యామహే వయమ్. 16

అభిగచ్ఛామహే సర్వే
శుచయః పుణ్యమాశ్రమమ్
స్నాతాశ్చ కృతజప్యాశ్చ
హుతహవ్యా నరోత్తమ. 17

తేషాం సంవదతాం తత్ర
తపోదీర్ఘేణ చక్షుషా
విజ్ఞాయ పరమప్రీతా
మునయో హర్షమాగమన్. 18

అర్ఘ్యం పాద్యం తథాతిథ్యం
నివేద్య కుశికాత్మజే
రామలక్ష్మణయోః పశ్చాత్
అకుర్వన్నతిథిక్రియామ్. 19

సత్కారం సమనుప్రాప్య
కథాభిరభిరంజయన్
యథార్హమజపన్ సంధ్యామ్
ఋషయస్తే సమాహితాః. 20

తత్ర వాసిభిరానీతా
మునిభిస్సువ్రతైః సహ
న్యవసన్ సుసుఖం తత్ర
కామాశ్రమపదే తదా. 21

కథాభిరభిరామాభిః
అభిరామౌ నృపాత్మజౌ
రమయామాస ధర్మాత్మా
కౌశికో మునిపుంగవః. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రయోవింశస్సర్గః(23)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుర్వింశతిస్సర్గః (24)

గంగాసరయూ సంగమప్రాంత ప్రాశస్త్యాన్ని, మలద కరూశ ప్రదేశం గురించి తాటక నివాసం గురించి రామలక్ష్మణులకు తెలిపిన విశ్వామిత్రుడు

తతః ప్రభాతే విమలే
కృతాహ్నికమరిందమౌ
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
నద్యాస్తీరముపాగతౌ. 1

తే చ సర్వే మహాత్మానో
మునయస్సంశ్రితవ్రతాః
ఉపస్థాప్య శుభాం నావం
విశ్వామిత్రమథాబ్రువన్. 2

ఆరోహతు భవాన్నావం
రాజపుత్రపురస్కృతః
అరిష్టం గచ్ఛ పంథానం
మా భూత్ కాలవిపర్యయః. 3

విశ్వామిత్రస్తథేత్యుక్త్వా
తాన్ ఋషీనభిపూజ్య చ
తతార సహితస్తాభ్యాం
సరితం సాగరంగమామ్. 4

తతశ్శుశ్రావ వై శబ్దమ్
అతిసంరంభవర్ధితమ్
మధ్యమాగమ్య తోయస్య
సహ రామఃకనీయసా. 5

అథ రామస్సరిన్మధ్యే
పప్రచ్ఛ మునిపుంగవమ్
వారిణో భిద్యమానస్య
కిమయం తుములో ధ్వనిః. 6

రాఘవస్య వచః శ్రుత్వా
కౌతూహలసమన్వితః
కథయామాస ధర్మాత్మా
తస్య శబ్దస్య నిశ్చయమ్. 7

కైలాసపర్వతే రామ
మనసా నిర్మితం సరః
బ్రహ్మణా నరశార్దూల
తేనేదం మానసం సరః. 8

తస్మాత్సుస్రావ సరసః
సాయోధ్యాముపగూహతే
సరః ప్రవృత్తా సరయూః
పుణ్యా బ్రహ్మసరశ్చ్యుతా. 9

తస్యాయమతులః శబ్దో
జాహ్నవీమభివర్తతే
వారిసంక్షోభజో రామ
ప్రణామం నియతఃకురు. 10

తాభ్యాం తు తావుభౌ కృత్వా
ప్రణామమతిధార్మికౌ
తీరం దక్షిణమాసాద్య
జగ్మతుర్లఘువిక్రమౌ. 11

వనం ఘోరసంకాశం
దృష్ట్వా నృపవరాత్మజః
అవిప్రహతమైక్ష్వాకః
పప్రచ్ఛ మునిపుంగవమ్. 12

అహో వనమిదం దుర్గం
ఝిల్లికాగణనాదితమ్
భైరవైః శ్వాపదైః పూర్ణం
శకుంతైర్దారుణారుతైః. 13

నానాః ప్రకారైః శకునై
వాశ్యద్భిః భైరవస్వనైః
సింహవ్యాఘ్రవరాహైశ్చ
వారణైశ్చోపశోభితమ్. 14

ధవాశ్వకర్ణకకుభైః
బిల్వతిందుకపాటలైః
సంకీర్ణం బదరీభిశ్చ
కిన్న్వేతద్దారుణం వనమ్. 15

తమువాచ మహాతేజా
విశ్వామిత్రో మహామునిః
శ్రూయతాం వత్స కాకుత్థ్స
యస్యైతద్దారుణం వనమ్. 16

ఏతౌ జనపదౌ స్ఫీతౌ
పూర్వమాస్తాం నరోత్తమ!
మలదాశ్చ కరూశాశ్చ
దేవనిర్మాణనిర్మితౌ. 17

పురా వృత్రవధే రామ!
మలేన సమభిప్లుతమ్
క్షుధా చైవ సహస్రాక్షం
బ్రహ్మహత్యా సమావిశత్. 18

తమింద్రం స్నాపయన్ దేవా
ఋషయశ్చ తపోధనాః
కలశైస్స్నాపయామాసుః
మలం చాస్య ప్రమోచయన్. 19

ఇహ భూమ్యాం మలం దత్త్వా
దత్త్వా కారూశమేవ చ
శరీరజం మహేంద్రస్య
తతో హర్షం ప్రపేదిరే. 20

నిర్మలో నిష్కరూశశ్చ
శుచిరింద్రో యదాఽభవత్
దదౌ దేశస్య సుప్రీతో
వరం ప్రభురనుత్తమమ్. 21

ఇమౌ జనపదౌ స్ఫీతౌ
ఖ్యాతిం లోకే గమిష్యతః
మలదాశ్చ కరూశాశ్చ
మమాంగమలధారిణౌ. 22

సాధు సాధ్వితి తం దేవాః
పాకశాసనమబ్రువన్
దేశస్య పూజాం తాం దృష్ట్వా
కృతాం శక్రేణ ధీమతా. 23

ఏతౌ జనపదౌ స్ఫీతౌ
దీర్ఘకాలమరిందమ
మలదాశ్చ కరూశాశ్చ
ముదితౌ ధనధాన్యతః. 24

కస్యచిత్త్వథ కాలస్య
యక్షీ వై కామరూపిణీ
బలం నాగసహస్రస్య
ధారయంతీ తదా హ్యభూత్. 25

తాటకా నామ భద్రం తే
భార్యా సుందస్య ధీమతః
మారీచో రాక్షసః పుత్రో
యస్యాః శక్రపరాక్రమః. 26

వృత్తబాహుర్మహావీర్యో
విపులాస్య తనుర్మహాన్
రాక్షసో భైరవాకారో
నిత్యం త్రాసయతే ప్రజాః. 27

ఇమౌ జనపదౌ నిత్యం
వినాశయతి రాఘవ
మలదాంశ్చ కరూశాంశ్చ
తాటకా దుష్టచారిణీ. 28

సేయం పంథాన మావార్య
వసత్యధ్యర్ధయోజనే
అత ఏవ న గంతవ్యం
తాటకాయా వనం యతః. 29

స్వబాహుబలమాశ్రిత్య
జహీమాం దుష్టచారిణీమ్
మన్నియోగాదిమం దేశం
కురు నిష్కంటకం పునః. 30

న హి కశ్చిదిమం దేశం
శక్నోత్యాగంతుమీదృశమ్
యక్షిణ్యా ఘోరయా రామ
ఉత్సాదితమసహ్యయా. 31

ఏతత్ తే సర్వమాఖ్యాతం
యథైతద్దారుణం వనమ్
యక్ష్యా చోత్సాదితం సర్వమ్
అద్యాపి న నివర్తతే. 32

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే చతుర్వింశతిస్సర్గః (24)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచవింశస్సర్గః (25)

లోకకంటకురాలైన తాటకను చంపమని శ్రీరాముని ఆదేశించిన మహర్షి విశ్వామిత్రుడు

అథ తస్యాప్రమేయస్య
మునేర్వచనముత్తమమ్
శ్రుత్వా పురుషశార్దూలః
ప్రత్యువాచ శుభాం గిరమ్. 1

అల్పవీర్యా యదా యక్షాః
శ్రూయంతే మునిపుంగవ
కథం నాగసహస్రస్య
ధారయత్యబలా బలమ్. 2

ఇత్యుక్తం వచనం శ్రుత్వా
రాఘవస్యామి తౌజసః
హర్షయన్ శ్లక్ష్ణయా వాచా
సలక్ష్మణమరిందమమ్. 3

విశ్వామిత్రోఽబ్రవీద్వాక్యం
శృణ యేన బలోత్తరా
వరదానకృతం వీర్యం
ధారయత్యబలా బలమ్. 4

పూర్వమాసీన్మహాయక్షః
సుకేతుర్నామ వీర్యవాన్
అనపత్యః శుభాచారః
స చ తేపే మహత్ తపః. 5

పితామహస్తు సుప్రీతః
తస్య యక్షపతే స్తదా
కన్యారత్నం దదౌ రామ
తాటకాం నామ నామతః. 6

దదౌ నాగసహస్రస్య
బలం చాస్యాః పితామహః
నత్వేవ పుత్రం యక్షాయ
దదౌ బ్రహ్మా మహాయశాః. 7

తాం తు జాతాం వివర్ధంతీం
రూపయౌవనశాలినీమ్
జంభపుత్రాయ సుందాయ
దదౌ భార్యాం యశస్వినీమ్. 8

కస్యచిత్త్వథ కాలస్య
యక్షీ పుత్రమ్ అజాయత
మారీచం నామ దుర్ధర్షం
యశ్శాపాద్రాక్షసోఽభవత్. 9

సుందే తు నిహతే రామ
సాఽగస్త్యమ్ ఋషిసత్తమమ్
తాటకా సహ పుత్రేణ
ప్రధర్షయితుమిచ్ఛతి. 10

భక్షార్థం జాతసంరంభా
గర్జంతీ సాభ్యధావత
ఆపతంతీం తు తాం దృష్ట్వా
అగస్త్యో భగవాన్ ఋషిః. 11

రాక్షసత్వం భజస్వేతి
మారీచం వ్యాజహార సః
అగస్త్యః పరమక్రుద్ధః
తాటకామపి శప్తవాన్. 12

పురుషాదీ మహాయక్షీ
విరూపా వికృతాననా
ఇదం రూపం విహాయాథ
దారుణం రూపమస్తు తే. 13

సైషా శాపకృతామర్షా
తాటకా క్రోధమూర్ఛితా.
దేశమ్ ఉత్సాదయత్యేనమ్
అగస్త్యచరితం శుభమ్. 14

ఏనాం రాఘవ! దుర్వృత్తాం
యక్షీం పరమదారుణామ్
గోబ్రాహ్మణహితార్థాయ
జహి దుష్టపరాక్రమామ్. 15

న హ్యేనాం శాపసంస్పృష్టాం
కశ్చిదుత్సహతే పుమాన్
నిహన్తుం త్రిషు లోకేషు
త్వామ్ ఋతే రఘునందన. 16

న హి తే స్త్రీవధకృతే
ఘృణా కార్యా నరోత్తమ
చాతుర్వర్ణ్యహితార్థాయ
కర్తవ్యం రాజసూనునా. 17

నృశంసమనృశంసం
వా ప్రజారక్షణకారణాత్
పాతకం వా సదోషం
వా కర్తవ్యం రక్షతా సతా. 18

రాజ్యభారనియుక్తానామ్
ఏష ధర్మః సనాతనః
అధర్మ్యాం జహి కాకుత్స్థ
ధర్మో హ్యస్యా న విద్యతే. 19

శ్రూయతే హి పురా శక్రో
విరోచనసుతాం నృప
పృథివీం హంతుమిచ్ఛంతీం
మంథరామభ్యసూదయత్. 20

విష్ణునాపి పురా రామ
భృగుపత్నీ దృఢవ్రతా
అనింద్రం లోకమిచ్ఛంతీ
కావ్యమాతా నిషూదితా. 21

ఏతైశ్చాన్యైశ్చ బహుభీ
రాజపుత్ర మహాత్మభిః
అధర్మసహితా నార్యో
హతాః పురుషసత్తమైః
తస్మాదేనాం ఘృణాం త్యక్త్వా
జహి మచ్ఛాసనాన్నృప. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచవింశస్సర్గః (25)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షడ్వింశస్సర్గః (26)

తాటకను వధించిన శ్రీరామచంద్రుడు

మునేర్వచనమక్లీబం
శ్రుత్వా నరవరాత్మజః
రాఘవః ప్రాంజలిర్భూత్వా
ప్రత్యువాచ దృఢవ్రతః. 1

పితుర్వచననిర్దేశాత్
తుర్వచనగౌరవాత్
వచనం కౌశికస్యేతి
కర్తవ్యమవిశంకయా. 2

అనుశిష్టోఽ స్మ్యయోధ్యాయాం
గురుమధ్యే మహాత్మనా
పిత్రా దశరథేనాహం
నావజ్ఞేయం హి తద్వచః. 3

సోఽ హం పితుర్వచః శ్రుత్వా
శాసనాద్బ్రహ్మవాదినః
కరిష్యామి న సందేహః
తాటకావధముత్తమమ్. 4

గోబ్రాహ్మణహితార్థాయ
దేశస్యాస్య సుఖాయ చ
తవ చైవాప్రమేయస్య
వచనం కర్తుముద్యతః. 5

ఏవముక్త్వా ధనుర్మధ్యే
బధ్వా ముష్టిమరిందమః
జ్యాశబ్దమ్ అకరోత్ తీవ్రం
దిశశ్శబ్దేన నాదయన్. 6

తేన శబ్దేన విత్రస్తాః
తాటకావనవాసినః
తాటకా చ సుసంక్రుద్ధా
తేన శబ్దేన మోహితా. 7

తం శబ్దమభినిధ్యాయ
రాక్షసీ క్రోధమూర్ఛితా
శ్రుత్వా చాభ్యద్రవద్వేగాత్
యతశ్శబ్దో వినిస్సృతః. 8

తాం దృష్ట్వా రాఘవః క్రుద్ధాం
వికృతాం వికృతాననామ్
ప్రమాణేనాతివృద్ధాం చ
లక్ష్మణం సోభ్యభాషత. 9

పశ్య లక్ష్మణ యక్షిణ్యా
భైరవం దారుణం వపుః
భిద్యేరన్ దర్శనాదస్యా
భీరూణాం హృదయాని చ. 10

ఏనాం పశ్య దురాధర్షాం
మాయాబలసమన్వితామ్
వినివృత్తాం కరోమ్యద్య
హృతకర్ణాగ్రనాసికామ్. 11

న హ్యేనాముత్సహే హంతుం
స్త్రీస్వభావేన రక్షితామ్
వీర్యం చాస్యాగతిం చాపి
హనిష్యామీతి మే మతిః. 12

ఏవం బ్రువాణే రామే తు
తాటకా క్రోధమూర్ఛితా
ఉద్యమ్య బాహూ గర్జంతీ
రామమేవాభ్యధావత. 13

విశ్వామిత్రస్తు బ్రహ్మర్షిః
హుంకారేణాభిభర్త్స్యతామ్
స్వస్తి రాఘవయోరస్తు
జయం చైవాభ్యభాషత. 14

ఉద్ధూన్వానా రజో ఘోరం
తాటకా రాఘవావుభౌ
రజోమోహేన మహతా
ముహూర్తం సా వ్యమోహయత్.
15

తతో మాయాం సమాస్థాయ
శిలావర్షేణ రాఘవౌ
అవాకిరత్ సుమహతా
తతశ్చుక్రోధ రాఘవః. 16

శిలావర్షం మహత్ తస్యాః
శరవర్షేణ రాఘవః
ప్రతిహత్యోపధావంత్యాః
కరౌ చిచ్ఛేద పత్రిభిః. 17

తతశ్ఛిన్నభుజాం శ్రాంతామ్
అభ్యాశే పరిగర్జతీమ్
సౌమిత్రిరకరోత్ క్రోధాత్
హృతకర్ణాగ్రనాసికామ్. 18

కామరూపధరా సద్యః
కృత్వా రూపాణ్యనేకశః
అంతర్ధానం గతా యక్షీ
మోహయంతీవ మాయయా
అశ్మవర్షం విముంచంతీ
భైరవం విచచార హ. 19

తతస్తావశ్మవర్షేణ
కీర్యమాణౌ సమంతతః
దృష్ట్వా గాధిసుతశ్రీమాన్
ఇదం వచనమబ్రవీత్. 20

అలం తే ఘృణయా రామ
పాపైషా దుష్టచారిణీ
యజ్ఞవిఘ్నకరీ యక్షీ
పురావర్ధతి మాయయా. 21

వధ్యతాం తావదేవైషా
పురా సంధ్యా ప్రవర్తతే

రక్షాంసి సంధ్యాకాలేషు
దుర్ధర్షాణి భవంతి వై. 22

ఇత్యుక్తస్తు తదా యక్షీమ్
అశ్మవృష్ట్యాభివర్షతీమ్
దర్శయన్ శబ్దవేధిత్వం
తాం రురోధ స సాయకైః. 23

సా రుద్ధా శరజాలేన
మాయాబలసమన్వితా
అభిదుద్రావ కాకుత్థ్సం
లక్ష్మణం చ వినేదుషీ. 24

తామాపతంతీం వేగేన
విక్రాంతామ్ అశనీమివ
శరేణోరసి వివ్యాధ సా
పపాత మమార చ. 25

తాం హతాం భీమసంకాశాం
దృష్ట్వా సురపతిస్తదా
సాధు సాధ్వితి కాకుత్థ్సం
సురాశ్చ సమపూజయన్. 26

ఉవాచ పరమప్రీతః
సహస్రాక్షః పురందరః
సురాశ్చ సర్వే సంప్రహృష్టా
విశ్వామిత్రమథాబ్రువన్. 27

మునే కౌశిక భద్రం తే
సేంద్రా స్సర్వే మరుద్గణాః
తోషితాః కర్మణానేన
స్నేహం దర్శయ రాఘవే. 28

ప్రజాపతేర్భృశాశ్వస్య
పుత్రాన్ సత్యపరాక్రమాన్.
తపోబలభృతాన్ బ్రహ్మన్
రాఘవాయ నివేదయ. 29

పాత్రభూతశ్చ తే బ్రహ్మన్
తవానుగమనే ధృతః
కర్తవ్యం చ మహత్ కర్మ
సురాణాం రాజసూనునా. 30

ఏవముక్త్వా సురాః సర్వే
హృష్టా జగ్ముర్యథాగతమ్.
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
తతస్సంధ్యా ప్రవర్తతే. 31

తతో మునివరః ప్రీతః
తాటకావధతోషితః
మూర్ధ్ని రామముపాఘ్రాయ
ఇదం వచనమబ్రవీత్. 32

ఇహాద్య రజనీం రామ
వసేమ శుభదర్శన
శ్వః ప్రభాతే గమిష్యామః
తదాశ్రమపదం మమ. 33

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా
హృష్టో దశరథాత్మజః

ఉవాస రజనీం తత్ర
తాటకాయా వనే సుఖమ్. 34

ముక్తశాపం వనం తచ్చ
తస్మిన్నేవ తదాఽహని
రమణీయం విబభ్రాజ
యథా చైత్రరథం వనమ్. 35

నిహత్య తాం యక్షసుతాం స రామః
ప్రశస్యమానః సురసిద్ధసంఘైః
ఉవాస తస్మిన్ మునినా సహైవ
ప్రభాతవేలాం ప్రతిబోధ్యమానః. 36

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షడ్వింశస్సర్గః (26)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తవింశస్సర్గః (27)

శ్రీరామునికి దివ్యాస్త్రముల నొసంగిన విశ్వామిత్రుడు

అథ తాం రజనీముష్య
విశ్వామిత్రో మహాయశాః
ప్రహస్య రాఘవం వాక్యమ్
ఉవాచ మధురాక్షరమ్. 1

పరితుఉ_ష్టోస్మి భద్రం తే
రాజపుత్ర మహాయశః
ప్రీత్యా పరమయా యుక్తో
దదామ్యస్త్రాణి సర్వశః. 2

దేవాసురగణాన్ వాపి
సగంధర్వోరగానపి
యై రమిత్రాన్ ప్రసహ్యాజౌ
వశీకృత్య జయిష్యసి. 3

తాని దివ్యాని భద్రం తే
దదామ్యస్త్రాణి సర్వశః
దండచక్రం మహద్దివ్యం
తవ దాస్యామి రాఘవ. 4

ధర్మచక్రం తతో వీర
కాలచక్రం తథైవ చ
విష్ణుచక్రం తథాత్యుగ్రమ్
ఐంద్రమస్త్రం తథైవ చ. 5

వజ్రమస్త్రం నరశ్రేష్ఠ
శైవం శూలవరం తథా
అస్త్రం బ్రహ్మశిరశ్చైవ
ఐషీకమపి రాఘవ. 6

దదామి తే మహాబాహో
బ్రాహ్మమస్త్రమనుత్తమమ్
గదే ద్వే చైవ కాకుత్థ్స
మోదకీ శిఖరీ ఉభే. 7

ప్రదీప్తే నరశార్దూల
ప్రయచ్ఛామి నృపాత్మజ
ధర్మపాశమహం రామ
కాలపాశం తథైవ చ. 8

పాశం వారుణమస్త్రం చ
దదామ్యహమనుత్తమమ్
అశనీ ద్వే ప్రయచ్ఛామి
శుష్కార్ద్రే రఘునందన. 9

దదామి చాస్త్రం పైనాకమ్
అస్త్రం నారాయణం తథా
ఆగ్నేయమస్త్రం దయితం
శిఖరం నామ నామతః. 10

వాయవ్యం ప్రథనం నామ
దదామి చ తవానఘ
అస్త్రం హయశిరో నామ
క్రౌంచమస్త్రం తథైవ చ
శక్తిద్వయం చ కాకుత్స్థ
దదామి తవ రాఘవ. 11

కంకాళం ముసలం ఘోరం
కాపాలమథ కంకణమ్
ధారయంత్యసురా యాని
దదామ్యేతాని సర్వశః. 12

వైద్యాధరం మహాస్త్రం చ
నందనం నామ నామతః
అసిరత్నం మహాబాహో
దదామి చ నృపాత్మజ. 13

గాంధర్వమస్త్రం దయితం
మానవం నామ నామతః
ప్రస్వాపనప్రశమనే
దద్మి సౌరం చ రాఘవ. 14

వర్షణం శోషణం చైవ
సంతాపనవిలాపనే
మదనం చైవ దుర్ధర్షం
కందర్పదయితం తథా. 15

పైశాచమస్త్రం దయితం
మోహనం నామ నామతః
ప్రతీచ్ఛ నరశార్దూల
రాజపుత్ర మహాయశః. 16

తామసం నరశార్దూల
సౌమనం చ మహాబల
సంవర్ధం చైవ దుర్ధర్షం
మౌసలం చ నృపాత్మజ. 17

సత్యమస్త్రం మహాబాహో
తథా మాయాధరం పరమ్
ఘోరం తేజః ప్రభం నామ
పరతేజోఽపకర్షణమ్. 18

సౌమ్యాస్త్రం శిశిరం నామ
త్వష్టురస్త్రం సుదామనమ్
దారుణం చ భగస్యాపి
శీతేషు మథ మానవమ్. 19

ఏతాన్ రామ మహాబాహో
కామరూపాన్ మహాబలాన్
గృహాణ పరమోదారాన్
క్షిప్రమేవ నృపాత్మజ. 20

స్థితస్తు ప్రాఙ్ముఖో భూత్వా
శుచిర్మునివరస్తదా
దదౌ రామాయ సుప్రీతో
మంత్రగ్రామమనుత్తమమ్. 21

సర్వసంగ్రహణం యేషాం
దైవతైరపి దుర్లభమ్

తాన్యస్త్రాణి తదా విప్రో
రాఘవాయ న్యవేదయత్. 22

జపతస్తు మునేస్తస్య
విశ్వామిత్రస్య ధీమతః
ఉపతస్థుర్మహార్హాణి
సర్వాణ్యస్త్రాణి రాఘవమ్. 23

ఊచుశ్చ ముదితాః సర్వే
రామం ప్రాంజలయస్తదా
ఇమే స్మ పరమోదారాః
కింకరాస్తవ రాఘవ. 24

ప్రతిగృహ్య చ కాకుత్స్థః
సమాలభ్య చ పాణినా
మానసా మే భవిష్యధ్వమ్
ఇతి తానభ్యచోదయత్. 25

తతః ప్రీతమనా రామో
విశ్వామిత్రం మహామునిమ్
అభివాద్య మహాతేజా
గమనాయోపచక్రమే. 26

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే సప్తవింశస్సర్గః (27)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - అష్టావింశస్సర్గః (28)

దివ్యాస్త్రములనుపసంహార విధమును శ్రీరామునికి తెలిపిన విశ్వామిత్రుడు

ప్రతిగృహ్య తతోఽస్త్రాణి
ప్రహృష్టవదనశ్శుచిః
గచ్ఛన్నేవ చ కాకుత్స్థో
విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్. 1

గృహీతాస్త్రోఽస్మి భగవన్
దురాధర్షః సురాసురైః
అస్త్రాణాం త్వహమిచ్ఛామి
సంహారం మునిపుంగవ. 2

ఏవం బ్రువతి కాకుత్స్థే
విశ్వామిత్రో మహామునిః
సంహారం వ్యాజహారాథ
ధృతిమాన్ సువ్రతశ్శుచిః. 3

సత్యవంతం సత్యకీర్తిం
ధృష్టం రభసమేవ చ
ప్రతిహారతరం నామ
పరాఙ్ముఖమవాఙ్ముఖమ్. 4

లక్షాక్షవిషమౌ చైవ
దృఢనాభసునాభకౌ
దశాక్షశతవక్త్రౌ చ
దశశీర్షశతోదరౌ. 5

పద్మనాభమహానాభౌ
దుందునాభసునాభకౌ
జ్యోతిషం కృశనం చైవ
నైరాశ్యవిమలావుభౌ. 6

యోగంధరహరిద్రౌ చ
దైత్యప్రశమనౌతథా
(శుచిబాహుర్మహాబాహుః
నిష్కలిర్విరుచిస్తథా)
సార్చిర్మాలీ ధృతిర్మాలీ
వృత్తిమాన్ రుచిరస్తథా. 7

పితృసౌమనసం చైవ
విధూతమకరావుభౌ
కరవీరకరం చైవ
ధనధాన్యౌ చ రాఘవ. 8

కామరూపం కామరుచిం
మోహమావరణం తథా
జృంభకం సర్వనాభం చ
సంతానవరణౌ తథా. 9

భృశాశ్వతనయాన్ రామ
భాస్కరాన్ కామరూపిణః

ప్రతీచ్ఛ మమ భద్రం తే
పాత్రభూతోసి రాఘవ. 10

బాఢమిత్యేవ కాకుత్స్థః
ప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా
జగ్రాహ మంత్రగ్రామం తేఽ
పృపతస్థుశ్చరాఘవమ్. 11

దివ్యభాస్వరదేహాశ్చ
మూర్తిమంతః సుఖప్రదాః
కేచిదంగారసదృశాః
కేచిద్ధూమోపమాస్తథా
చంద్రార్కసదృశాః కేచిత్
ప్రహ్వాంజలిపుటాస్తథా. 12

రామం ప్రాంజలయో భూత్వాఽ
బ్రువన్ మధురభాషిణః
ఇమే స్మ నరశార్దూల
శాధి కిం కరవామ తే. 13

మానసాః కార్యకాలేషు
సాహాయ్యం మే కరిష్యథ
గమ్యతామితి తానాహ
యథేష్టం రఘునందనః. 14

అథ తే రామమామంత్ర్య
కృత్వా చాపి ప్రదక్షిణమ్
ఏవమస్త్వితి కాకుత్థ్సమ్
ఉక్త్వా వ్రజగ్ముర్యథాగతమ్. 15

తతస్తు రామః కాకుత్థ్సమ్
శాసనాద్బ్రహ్మవాదినః
లక్ష్మణాయచ తాన్ సర్వాన్
వరాస్త్రాన్ రఘునందనః
సంహారాన్ స చ సంహృష్టః
శ్రీమాంస్తస్మైన్యవేదయత్. 16

స చ తాన్ రాఘవో జ్ఞాత్వా
విశ్వామిత్రం మహామునిమ్
గచ్ఛన్నేవాథ మధురం
శ్లక్ష్ణం వచనమబ్రవీత్. 17

కిన్న్వేతన్మేఘసంకాశం
పర్వతస్యావిదూరతః
వృక్షషండమితో భాతి
పరం కౌతూహలం హి మే. 18

దర్శనీయం మృగాకీర్ణం
మనోరమమతీవ చ
నానాప్రకారైః శకునైః
వల్గునాదైరలంకృతమ్. 19

నిస్సృతాః స్మ మునిశ్రేష్ఠ!
కాంతారాద్రోమహర్షణాత్
అనయా త్వవగచ్ఛామి
దేశస్య సుఖవత్తయా
సర్వం మే శంస భగవన్
కస్యాశ్రమపదం త్విదమ్. 20

సంప్రాప్తా యత్ర తే పాపా
బ్రహ్మఘ్నా దుష్టచారిణః
తవ యజ్ఞస్య విఘ్నాయ
దురాత్మానో మహామునే
భగవన్ తస్య కో దేశః
సా యత్ర తవ యాజ్ఞికీ. 21

రక్షితవ్యా క్రియా బ్రహ్మన్
మయా వధ్యాశ్చ రాక్షసాః
ఏతత్సర్వం మునిశ్రేష్ఠ
శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహం ప్రభో. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే అష్టావింశస్సర్గః (28)

వసిష్ఠుని వద్ద విద్యనభ్యసిస్తున్న రామ లక్ష్మణ భరత

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకోనత్రింశస్సర్గః (29)

సిద్ధాశ్రమ వృత్తాంతము, యజ్ఞదీక్ష స్వీకరించిన విశ్వామిత్రుడు

అథ తస్యాప్రమేయస్య
తద్వనం పరిపృచ్ఛతః
విశ్వామిత్రో మహాతేజా
వ్యాఖ్యాతుమ్ ఉపచక్రమే. 1

ఇహ రామ మహాబాహో
విష్ణుర్దేవవరః ప్రభుః
వర్షాణి సుబహూన్యేవ
తథా యుగశతాని చ. 2

తపశ్చరణయోగార్థమ్
ఉవాస సుమహాతపాః
ఏష పూర్వాశ్రమో రామ
వామనస్య మహాత్మనః
సిద్ధాశ్రమ ఇతి ఖ్యాతః
సిద్ధో హ్యత్ర మహాతపాః. 3

ఏతస్మి న్నేవ కాలే తు
రాజా వైరోచనిర్బలిః
నిర్జిత్య దైవతగణాన్
సేంద్రాంశ్చ సమరుద్గణాన్
కారయామాస తద్రాజ్యం
త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః. 4

బలేస్తు యజమానస్య
దేవాః సాగ్నిపురోగమాః
సమాగమ్య స్వయం చైవ
విష్ణుమూచురిహాశ్రమే. 5

బలిర్వైరోచనిర్విష్ణో
యజతే యజ్ఞముత్తమమ్
అసమాప్తే క్రతౌ తస్మిన్
స్వకార్యమభిపద్యతామ్. 6

యే చైనమభివర్తంతే
యాచితార ఇతస్తతః
యచ్చ యత్ర యథావచ్చ
సర్వం తేభ్యః ప్రయచ్ఛతి. 7

స త్వం సురహితార్థాయ
మాయాయోగముపాశ్రితః
వామనత్వం గతో విష్ణో
కురు కల్యాణముత్తమమ్. 8

ఏతస్మిన్నంతరే రామ
కాశ్యపోఽగ్నిసమప్రభః
అదిత్యా సహితో రామ!
దీప్యమాన ఇవౌజసా. 9

దేవీసహాయో భగవాన్
దివ్యం వర్షసహస్రకమ్
వ్రతం సమాప్య వరదం
తుష్టావ మధుసూదనమ్. 10

తపోమయం తపోరాశిం
తపోమూర్తిం తపాత్మకమ్
తపసా త్వాం సుతప్తేన
పశ్యామి పురుషోత్తమమ్. 11

శరీరే తవ పశ్యామి
జగత్ సర్వమిదం ప్రభో
త్వమనాదిరనిర్దేశ్యః
త్వామహం శరణం గతః. 12

త మువాచ హరిః ప్రీతః
కశ్యపం ధూతకల్మషమ్
వరం వరయ భద్రం తే
వరార్హోఽసి మతో మమ. 13

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య
మారీచః కాశ్యపోఽబ్రవీత్
అదిత్యా దేవతానాం చ
మమ చైవానుయాచతః. 14

వరం వరద సుప్రీతో
దాతుమర్హసి సువ్రత
పుత్రత్వం గచ్ఛ భగవ
న్నదిత్యా మమ చానఘ. 15

భ్రాతా భవ యవీయాం
స్త్వం శక్రస్యాసురసూదన
శోకార్తానాం తు దేవానాం
సాహాయ్యం కర్తుమర్హసి. 16

అయం సిద్ధాశ్రమో నామ
ప్రసాదాత్ తే భవిష్యతి.
సిద్ధే కర్మణి దేవేశ
ఉత్తిష్ఠ భగవన్నితః. 17

అథ విష్ణుర్మహాతేజా
అదిత్యాం సమజాయత
వామనం రూపమాస్థాయ
వైరోచని ముపాగమత్. 18

త్రీన్ క్రమానథ భిక్షిత్వా
ప్రతిగృహ్య చ మానదః
ఆక్రమ్య లోకాన్ లోకాత్మా
సర్వభూతహితే రతః. 19

మహేంద్రాయ పునః ప్రాదాత్
నియమ్య బలిమోజసా
త్రైలోక్యం స మహాతేజాః
చక్రే శక్రవశం పునః. 20

తేనైష పూర్వమాక్రాంత
ఆశ్రమః శ్రమనాశనః
మయాఽపి భక్త్యా తస్యైష
వామనస్యోపభుజ్యతే. 21

ఏతమాశ్రమమాయాంతి
రాక్షసా విఘ్నకారిణః
అత్రైవ పురుషవ్యాఘ్ర
హంతవ్యా దుష్టచారిణః. 22

అద్య గచ్ఛామహే రామ
సిద్ధాశ్రమమ్ అనుత్తమమ్
తదాశ్రమపదం తాత
తవాప్యేతద్యథా మమ. 23

ప్రవిశన్నాశ్రమపదం
వ్యరోచత మహామునిః
శశీవ గతనీహారః
పునర్వసుసమన్వితః. 24

తం దృష్ట్వా మునయః సర్వే
సిద్ధాశ్రమనివాసినః
ఉత్పత్యోత్పత్య సహసా
విశ్వామిత్రమ్ అపూజయన్. 25

యథార్హం చక్రిరే పూజాం
విశ్వామిత్రాయ ధీమతే
తథైవ రాజపుత్రాభ్యామ్
అకుర్వన్ అతిథిక్రియామ్. 26

ముహూర్తమథ విశ్రాంతౌ
రాజపుత్రావరిందమౌ.
ప్రాంజలీ మునిశార్దూలమ్
ఊచతూ రఘునందనౌ. 27

అద్యైవ దీక్షాం ప్రవిశ
భద్రం తే మునిపుంగవ
సిద్ధాశ్రమోఽయం సిద్ధః స్యాత్
సత్యమస్తు వచస్తవ. 28

ఏవముక్తో మహాతేజా
విశ్వామిత్రో మహాన్ ఋషిః
ప్రవివేశ తదా దీక్షాం
నియతో నియతేంద్రియః. 29

కుమారావపి తాం రాత్రిమ్
ఉషిత్వా సుసమాహితౌ
ప్రభాతకాలే చోత్థాయ
పూర్వాం సంధ్యామ్ ఉపాస్య చ. 30

స్పృష్టోదకౌ శుచీ జప్యం
సమాప్య నియమేన చ
హుతాగ్నిహోత్రమాసీనం
విశ్వామిత్రమవందతామ్. 31

_ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే_
_బాలకాండే ఏకోనత్రింశస్సర్గః (29)_

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రింశస్సర్గః (30)

సుబాహుమారీచాది రాక్షసులబారి నుంచి విశ్వామిత్రయాగమును సంరక్షించిన రామలక్ష్మణులు

అథ తౌ దేశకాలజ్ఞౌ
రాజపుత్రావరిందమౌ
దేశే కాలే చ వాక్యజ్ఞౌ
వబ్రూతాం కౌశికం వచః. 1

భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛావో
యస్మిన్ కాలే నిశాచరౌ
సంరక్షణీయౌ తౌ బ్రహ్మన్
నాతివర్తేత తత్ క్షణమ్. 2

ఏవం బ్రువాణౌ కాకుత్స్థౌ
త్వరమాణౌ యుయుత్సయా
సర్వే తే మునయః ప్రీతాః
ప్రశశంసుః నృపాత్మజౌ. 3

అద్యప్రభృతి షడ్రాత్రం
రక్షతం రాఘవౌ యువామ్
దీక్షాం గతో హ్యేష మునిః
మౌనిత్వం చ గమిష్యతి. 4

తౌ తు తద్వచనం శ్రుత్వా
రాజపుత్రౌ యశస్వినౌ
అనిద్రౌ షడహోరాత్రం
తపోవనమరక్షతామ్. 5

ఉపాసాంచక్రతుర్వీరౌ
యత్తౌ పరమధన్వినౌ
రరక్షతుర్మునివరం
విశ్వామిత్రమరిందమౌ. 6

అథ కాలే గతే తస్మిన్
షష్ఠేహని సమాగతే
సౌమిత్రిమ్ అబ్రవీద్రామో
యత్తో భవ సమాహితః. 7

రామస్యైవం బ్రువాణస్య
త్వరితస్య యుయుత్సయా
ప్రజజ్వాల తతో వేదిః
సోపాధ్యాయపురోహితా. 8

సదర్భచమసస్రుక్కా
ససమిత్కుసుమోచ్చయా
విశ్వామిత్రేణ సహితా
వేదిర్జజ్వాల సర్త్విజా. 9

మంత్రవచ్చ యథాన్యాయం
యజ్ఞోఽసౌ సంప్రవర్తతే
ఆకాశే చ మహాన్ శబ్దః
ప్రాదురాసీ ద్భయానకః. 10

ఆవార్య గగనం మేఘో
యథా ప్రావృషి నిర్గతః
తథామాయాం వికుర్వాణౌ
రాక్షసావభ్యధావతామ్. 11

మారీచశ్చ సుబాహుశ్చ
తయోరనుచరాశ్చ యే
ఆగమ్య భీమసంకాశా
రుధిరౌఘమ్ అవాసృజన్. 12

సా తేన రుధిరౌఘేణ
వేదిర్జజ్వాల మండితా
సహసాభిద్రుతో రామః
తానపశ్యత్ తతో దివి. 13

తావాపతంతౌ సహసా
దృష్ట్వా రాజీవలోచనః
లక్ష్మణం చాథ సంప్రేక్ష్య
రామో వచనమబ్రవీత్. 14

పశ్య లక్ష్మణ దుర్వృత్తాన్
రాక్షసాన్ పిశితాశనాన్
మానవాస్త్రసమాధూతాన్
అనిలేన యథా ఘనాన్. 15

కరిష్యామ న సందేహో
నోత్సహే హంతు మీదృశాన్
ఇత్యుక్త్వావచనమ్ రామః
చాపే సంధాయవేగవాన్. 16

మానవం పరమోదారమ్
అస్త్రం పరమభాస్వరమ్
చిక్షేప పరమక్రుద్ధో
మారీచోరసి రాఘవః. 17

స తేన పరమాస్త్రేణ
మానవేన సమాహితః
సంపూర్ణం యోజనశతం
క్షిప్తస్సాగరసంప్లవే. 18

విచేతనం విఘూర్ణంతం
శీతేషు బలతాడితమ్
నిరస్తం దృశ్య మారీచం
రామో లక్ష్మణమబ్రవీత్. 19

పశ్య లక్ష్మణ శీతేషుం
మానవం ధర్మసంహితమ్
మోహయిత్వా నయత్యేనం
న చ ప్రాణైర్వ్యయుజ్యత. 20

ఇమానపి వధిష్యామి
నిర్ఘృణాన్ దుష్టచారిణః
రాక్షసాన్ పాపకర్మస్థాన్
యజ్ఞఘ్నాన్ రుధిరాశనాన్. 21

సంగృహ్యాస్త్రం తతో రామో
దివ్యమాగ్నేయమద్భుతమ్
సుబాహూరసి చిక్షేప
సవిద్ధః ప్రాపతద్భువి. 22

శేషాన్ వాయవ్యమాదాయ
నిజఘాన మహాయశాః
రాఘవః పరమోదారో
మునీనాం ముద మావహన్. 23

స హత్వా రాక్షసాన్ సర్వాన్
యజ్ఞఘ్నాన్ రఘునందనః
ఋషిభిః పూజితస్తత్ర
యథేంద్రో విజయే పురా. 24

అథ యజ్ఞే సమాప్తే తు
విశ్వామిత్రో మహామునిః.
నిరీతికా దిశో దృష్ట్వా
కాకుత్థ స్తమిదమబ్రవీత్. 25

కృతార్థోఽస్మి మహాబాహో!
కృతం గురువచస్త్వయా
సిద్ధాశ్రమమిదం సత్యం
కృతం రామ మహాయశః. 26

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే

బాలకాండే త్రింశస్సర్గః(30)

రామలక్ష్మణులకు బల, అతిబల విద్యలను నేర్పుతున్న విశ్వామిత్ర మహర్షి

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకత్రింశస్సర్గః (31)

రామలక్ష్మణులతో మిథిలకు బయలుదేరిన విశ్వామిత్రుడు

అథ తాం రజనీం తత్ర
కృతార్థౌ రామలక్ష్మణౌ
ఊషతుర్ముదితౌ వీరౌ
ప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా. 1

ప్రభాతాయాం తు శర్వర్యాం
కృతపౌర్వాహ్ణికక్రియౌ
విశ్వామిత్రమ్ ఋషీం శ్చాన్యాన్
సహితావభిజగ్మతుః. 2

అభివాద్య మునిశ్రేష్ఠం
జ్వలంతమివ పావకమ్
ఊచతుర్మధురోదారం
వాక్యం మధురభాషిణౌ. 3

ఇమౌ స్మ మునిశార్దూల
కింకరౌ సముపస్థితౌ
ఆజ్ఞాపయ యథేష్టం వై
శాసనం కరవావ కిమ్. 4

ఏవముక్తా తతస్తాభ్యాం
సర్వ ఏవ మహర్షయః
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
రామం వచనమబ్రువన్. 5

మైథిలస్య నరశ్రేష్ఠ
జనకస్య భవిష్యతి
యజ్ఞః పరమధర్మిష్ఠః
తస్య యాస్యామహే వయమ్. 6

త్వం చైవ నరశార్దూల
సహాస్మాభిర్గమిష్యసి
అద్భుతం ధనురత్నం చ
తత్ర తద్ద్రష్టుమర్హసి. 7

తద్ధి పూర్వం నరశ్రేష్ఠ
దత్తం సదసి దైవతైః
అప్రమేయబలం ఘోరం
మఖే పరమభాస్వరమ్. 8

నాస్య దేవా న గంధర్వా
నాసురా న చ రాక్షసాః
కర్తుమారోపణం శక్తా
న కథంచన మానుషాః. 9

ధనుష స్తస్య వీర్యం తు
జిజ్ఞాసన్తో మహీక్షితః
న శేకురారోపయితుం
రాజపుత్రా మహాబలాః. 10

తద్ధనుర్నరశార్దూల
మైథిలస్య మహాత్మనః
తత్ర ద్రక్ష్యసి కాకుత్థ్స
యజ్ఞం చాద్భుతదర్శనమ్. 11

తద్ధి యజ్ఞఫలం తేన
మైథిలేనోత్తమం ధనుః
యాచితం నరశార్దూల
సునాభం సర్వదైవతైః. 12

ఆయాగభూతం నృపతేః
తస్య వేశ్మని రాఘవ
అర్చితం వివిధైర్గంధైః
ధూపైశ్చాగరుగంధిభిః. 13

ఏవముక్త్వా మునివరః
ప్రస్థానమకరోత్ తదా
సర్షిసంఘః సకాకుత్థ్సః
ఆమంత్ర్య వనదేవతాః. 14

స్వస్తి వోఽస్తు గమిష్యామి
సిద్ధ స్సిద్ధాశ్రమాదహమ్
ఉత్తరే జాహ్నవీతీరే
హిమవంతం శిలోచ్చయమ్. 15

ప్రదక్షిణం తతః కృత్వా
సిద్ధాశ్రమమనుత్తమమ్.
ఉత్తరాం దిశముద్దిశ్య
ప్రస్థాతుముపచక్రమే. 16

తం ప్రయాంతం మునివరమ్
అన్వయాదనుసారిణమ్
శకటీశతమాత్రం తు
ప్రాయేణ బ్రహ్మవాదినామ్. 17

మృగపక్షిగణాశ్చైవ
సిద్ధాశ్రమనివాసినః
అనుజగ్ముర్మహాత్మానం
విశ్వామిత్రం మహామునిమ్. 18

నివర్తయామాస తతః
పక్షిసంఘాన్ మృగానపి
తే గత్వా దూరమధ్వానం
లంబమానే దివాకరే.
వాసం చక్రుర్మునిగణాః
శోణాకూలే సమాహితాః. 19

తేఽస్తం గతే దినకరే
స్నాత్వా హుతహుతాశనాః
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
నిషేదురమితౌజసః. 20

రామోపి సహసౌమిత్రిః
మునీం స్తానభిపూజ్య చ
అగ్రతో నిషసాదాథ
విశ్వామిత్రస్య ధీమతః. 21

అథ రామో మహాతేజాః
విశ్వామిత్రం మహామునిమ్
పప్రచ్ఛ నరశార్దూలః
కౌతూహలసమన్వితః. 22

భగవన్ కో న్వయం దేశః
సమృద్ధవనశోభితః
శ్రోతుమిచ్ఛామి భద్రం తే
వక్తుమర్హసి తత్త్వతః. 23

చోదితో రామవాక్యేన
కథయామాస సువ్రతః
తస్య దేశస్య నిఖిలమ్
ఋషి మధ్యే మహాతపాః. 24

_ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే_
బాలకాండే ఏకత్రింశస్సర్గః (31)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్వాత్రింశస్సర్గః (32)

కుశనాభుని కుమార్తెల వృత్తాంతము

బ్రహ్మయోనిర్మహానాసీత్
కుశో నామ మహాతపాః
అక్లిష్టవ్రతధర్మజ్ఞః
సజ్జనప్రతిపూజకః. 1

స మహాత్మా కులీనాయాం
యుక్తాయాం సుగుణోల్బణాన్
వైదర్భ్యాం జనయామాస
చతురస్సదృశాన్ సుతాన్. 2

కుశాంబం కుశనాభం చ
అధూర్తరజసం వసుమ్
దీప్తియుక్తాన్ మహోత్సాహాన్
క్షత్రధర్మచికీర్షయా. 3

తానువాచ కుశః పుత్రాన్
ధర్మిష్ఠాన్ సత్యవాదినః
క్రియతాం పాలనం పుత్రాః
ధర్మం ప్రాప్స్యత పుష్కలమ్. 4

కుశస్య వచనం శ్రుత్వా
చత్వారో లోకసమ్మతాః
నివేశం చక్రిరే సర్వే
పురాణాం నృవరాస్తదా. 5

కుశాంబస్తు మహాతేజాః
కౌశాంబీమ్ అకరోత్ పురీమ్
కుశనాభస్తు ధర్మాత్మా
పురం చక్రే మహోదయమ్. 6

అధూర్తరజసో రామ
ధర్మారణ్యం మహీపతిః
చక్రే పురవరం రాజా
వసుశ్చక్రే గిరివ్రజమ్. 7

ఏషా వసుమతీ రామ
వసోస్తస్య మహాత్మనః
ఏతే శైలవరాః పంచ
ప్రకాశంతే సమంతతః. 8

సుమాగధీ నదీ రమ్యా
మగధాన్ విశ్రుతాయయౌ
పంచానాం శైలముఖ్యానాం
మధ్యే మాలేవ శోభతే. 9

సైషా హి మాగధీ రామ
వసోస్తస్య మహాత్మనః
పూర్వాభిచరితా రామ
సుక్షేత్రా సస్యమాలినీ. 10

కుశనాభస్తు రాజర్షిః
కన్యాశతమనుత్తమమ్
జనయామాస ధర్మాత్మా
ఘృతాచ్యాం రఘునందన. 11

తాస్తు యౌవనశాలిన్యో
రూపవత్యః స్వలంకృతాః
ఉద్యానభూమిమాగమ్య
ప్రావృషీవ శతహ్రదాః. 12

గాయంత్యో నృత్యమానాశ్చ
వాదయంత్యశ్చ సర్వశః
ఆమోదం పరమం జగ్ముః
వరాభరణభూషితాః. 13

అథ తాశ్చారుసర్వాంగ్యో
రూపేణాప్రతిమా భువి
ఉద్యానభూమిమాగమ్య
తారా ఇవ ఘనాంతరే. 14

తాః సర్వగుణసమ్పన్నా
రూపయౌవనసంయుతాః
దృష్ట్వా సర్వాత్మకో వాయుః
ఇదం వచనమబ్రవీత్. 15

అహం వః కామయే సర్వా
భార్యా మమ భవిష్యథ
మానుష స్త్యజ్యతాం భావో
దీర్ఘమాయురవాప్స్యథ. 16

చలం హి యౌవనం నిత్యం
మానుషేషు విశేషతః
అక్షయ్యం యౌవనం ప్రాప్తా
అమర్యశ్చ భవిష్యథ. 17

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
వాయోరక్లిష్టకర్మణః
అపహాస్య తతో వాక్యం
కన్యాశతమథాఽబ్రవీత్. 18

అంతశ్చరసి భూతానాం
సర్వేషాం త్వం సురోత్తమ
ప్రభావజ్ఞాః స్మ తే సర్వాః
కిమస్మానవమన్యసే. 19

కుశనాభసుతాః సర్వాః
సమర్థాస్త్వాం సురోత్తమ!
స్థానాత్ చ్యావయితుం దేవం
రక్షామస్తు తపో వయమ్. 20

మాభూత్ సకాలో దుర్మేధః
పితరం సత్యవాదినమ్
నావమన్యస్వ ధర్మేణ
స్వయం వరముపాస్మహే. 21

పితా హి ప్రభురస్మాకం
దైవతం పరమం హి నః
యస్య నో దాస్యతి పితా
స నో భర్తా భవిష్యతి. 22

తాసాం తద్వచనం శ్రుత్వా
వాయుః పరమకోపనః.
ప్రవిశ్య సర్వగాత్రాణి
బభంజ భగవాన్ ప్రభుః. 23

తాః కన్యా వాయునా భగ్నా
వివిశుః నృపతేర్గృహమ్.
ప్రాపతన్ భువి సంభ్రాంతాః
సలజ్జాః సాశ్రులోచనాః. 24

స చ తా దయితా దీనాః
కన్యాః పరమశోభనాః
దృష్ట్వా భగ్నా స్తదా రాజా
సంభ్రాంత ఇదమబ్రవీత్. 25

కిమిదం కథ్యతాం పుత్ర్యః
కో ధర్మమవమన్యతే
కుబ్జాః కేన కృతాః సర్వాః
వేష్టంత్యో నాభిభాషథ
ఏవం రాజా వినిశ్శ్వస్య
సమాధిం సందధే తతః. 26

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయ ఆదికావ్యే
బాలకాణ్డే ద్వాత్రింశస్సర్గః (32)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రయస్త్రింశస్సర్గః (33)

బ్రహ్మదత్తుని జన్మవృత్తాంతము, కుశనాభుని పుత్రికలతో ఆయన వివాహము

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
కుశనాభస్య ధీమతః
శిరోభిశ్చరణౌ స్పృష్ట్వా
కన్యాశతమభాషత. 1

వాయుస్సర్వాత్మకో రాజన్
ప్రధర్షయితుమిచ్ఛతి
అశుభం మార్గమాస్థాయ
న ధర్మం ప్రత్యవేక్షతే. 2

పితృమత్యః స్మ భద్రం తే
స్వచ్ఛందే న వయం స్థితాః
పితరం నో వృణీష్వ త్వం
యది నో దాస్యతే తవ. 3

తేన పాపానుబంధేన
వచనం న ప్రతీచ్ఛతా
ఏవం బ్రువంత్య స్సర్వాః స్మ
వాయునా నిహతా భృశమ్. 4

తాసాం తద్వచనం శ్రుత్వా
రాజా పరమధార్మికః
ప్రత్యువాచ మహాతేజాః
కన్యాశతమనుత్తమమ్. 5

క్షాంతం క్షమావతాం పుత్ర్యః
కర్తవ్యం సుమహత్కృతమ్.
ఐకమత్యమ్ ఉపాగమ్య
కులం చావేక్షితం మమ. 6

అలంకారో హి నారీణాం
క్షమా తు పురుషస్య వా
దుష్కరం తచ్చ యత్ క్షాంతం
త్రిదశేషు విశేషతః
యాదృశీ వః క్షమా పుత్ర్యః
సర్వాసామవిశేషతః. 7

క్షమా దానం క్షమా యజ్ఞః
క్షమా సత్యం హి పుత్రికాః
క్షమా యశః క్షమా ధర్మః
క్షమయా విష్ఠితం జగత్. 8

విసృజ్య కన్యాః కాకుత్థ్స
రాజా త్రిదశవిక్రమః
మంత్రజ్ఞో మంత్రయామాస
ప్రదానం సహ మంత్రిభిః
దేశకాలౌ ప్రదానస్య
సదృశే ప్రతిపాదనమ్. 9

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు
చూళీ నామ మహాతపాః
ఊర్ధ్వరేతాః శుభాచారో
బ్రాహ్మం తప ఉపాగమత్. 10

తప్యంతం తమ్ ఋషిం తత్ర
గంధర్వీ పర్యుపాసతే
సోమదా నామ భద్రం తే
ఊర్మిళా తనయా తదా. 11

సా చ తం ప్రణతా భూత్వా
శుశ్రూషణపరాయణా
ఉవాస కాలే ధర్మిష్ఠా
తస్యాస్తుష్టోఽభవద్గురుః. 12

స చ తాం కాలయోగేన
ప్రోవాచ రఘునందన
పరితుష్టోఽస్మి భద్రం తే
కిం కరోమి తవ ప్రియమ్. 13

పరితుష్టం మునిం జ్ఞాత్వా
గంధర్వీ మధురస్వరా
ఉవాచ పరమప్రీతా
వాక్యజ్ఞా వాక్యకోవిదమ్. 14

లక్ష్మ్యా సముదితో బ్రాహ్మ్యా
బ్రహ్మభూతో మహాతపాః
బ్రాహ్మేణ తపసా యుక్తం
పుత్రమిచ్ఛామి ధార్మిక. 15

అపతిశ్చాస్మి భద్రం తే
భార్యా చాస్మి న కస్యచిత్
బ్రాహ్మేణోపగతాయాశ్చ
దాతుమర్హసి మే సుతమ్. 16

తస్యాః ప్రసన్నో బ్రహ్మర్షిః
దదౌ పుత్రమనుత్తమమ్
బ్రహ్మదత్త ఇతి ఖ్యాతం
మానసం చూళినస్సుతమ్. 17

స రాజా సౌమదేయస్తు
పురీమధ్యావసత్ తదా
కాంపిల్యాం పరయా లక్ష్మ్యా
దేవరాజో యథా దివమ్. 18

స బుద్ధిం కృతవాన్ రాజా
కుశనాభస్సుధార్మికః
బ్రహ్మదత్తాయ కాకుత్థ్స
దాతుం కన్యాశతం తదా. 19

తమాహూయ మహాతేజా
బ్రహ్మదత్తం మహీపతిః
దదౌ కన్యాశతం రాజా
సుప్రీతేనాంతరాత్మనా. 20

యథాక్రమం తతః పాణిన్
జగ్రాహ రఘునందన
బ్రహ్మదత్తో మహీపాలః
తాసాం దేవపతిర్యథా. 21

స్పృష్టమాత్రే తతః పాణౌ
వికుబ్జా విగతజ్వరాః
యుక్తాః పరమయా లక్ష్మ్యా
బభుః కన్యాశతం తదా. 22

స దృష్ట్వా వాయునా ముక్తాః
కుశనాభో మహీపతిః
బభూవ పరమప్రీతో
హర్షం లేభే పునఃపునః. 23

కృతోద్వాహం తు రాజానం
బ్రహ్మదత్తం మహీపతిః
సదారం ప్రేషయామాస
సోపాధ్యాయగణం తదా. 24

సోమదాఽపి సుసంహృష్టా
పుత్రస్య సదృశీం క్రియామ్
యథాన్యాయం చ గంధర్వీ
స్నుషాస్తాః ప్రత్యనందత
స్పృష్ట్వా స్పృష్ట్వాచ తాః
కన్యాః కుశనాభం ప్రశస్యచ. 25

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే త్రయస్త్రింశస్సర్గః (33)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుస్త్రింశస్సర్గః (34)

విశ్వామిత్రుని జన్మవృత్తాంతము

కృతోద్వాహే గతే తస్మిన్
బ్రహ్మదత్తే చ రాఘవ
అపుత్రః పుత్రలాభాయ
పౌత్రీమ్ ఇష్టిమకల్పయత్. 1

ఇష్ట్యాం తు వర్తమానాయాం
కుశనాభం మహీపతిమ్
ఉవాచ పరమోదారః
కుశో బ్రహ్మసుతస్తదా. 2

పుత్రస్తే సదృశః పుత్ర
భవిష్యతి సుధార్మికః
గాధిం ప్రాప్స్యసి తేన త్వం
కీర్తిం లోకే చ శాశ్వతీమ్. 3

ఏవముక్త్వా కుశో రామ
కుశనాభం మహీపతిమ్
జగామాకాశమావిశ్య
బ్రహ్మలోకం సనాతనామ్. 4

కస్య చిత్త్వథ కాలస్య
కుశనాభస్య ధీమతః
జజ్ఞే పరమధర్మిష్ఠో
గాధిరిత్యేవ నామతః. 5

స పితా మమ కాకుత్థ్స
గాధిః పరమధార్మికః
కుశవంశప్రసూతోఽస్మి
కౌశికో రఘునందన. 6

పూర్వజా భగినీ చాపి
మమ రాఘవ సువ్రతా
నామ్నా సత్యవతీ నామ
ఋచీకే ప్రతిపాదితా. 7

సశరీరా గతా స్వర్గం
భర్తారమ్ అనువర్తినీ
కౌశికీ పరమోదారా
ప్రవృత్తా చ మహానదీ. 8

దివ్యా పుణ్యోదకా రమ్యా
హిమవంతమ్ ఉపాశ్రితా
లోకస్య హితకామార్థం
ప్రవృత్తా భగినీ మమ. 9

తతోఽహం హిమవత్పార్శ్వే
వసామి నిరతః సుఖమ్
భగిన్యాం స్నేహసంయుక్తః
కౌశిక్యాం రఘునందన. 10

సా తు సత్యవతీ పుణ్యా
సత్యే ధర్మే ప్రతిష్ఠితా
పతివ్రతా మహాభాగా
కౌశికీ సరితాం వరా. 11

అహం హి నియమాద్రామ
హిత్వా తాం సముపాగతః
సిద్ధాశ్రమమనుప్రాప్య
సిద్ధోఽస్మి తవ తేజసా. 12

ఏషా రామ మమోత్పత్తిః
స్వస్య వంశస్య కీర్తితా
దేశస్య చ మహాబాహో
యన్మాం త్వం పరిపృచ్ఛసి. 13

గతోఽర్ధరాత్రః కాకుత్స్థ
కథాః కథయతో మమ
నిద్రామభ్యేహి భద్రం తే
మా భూద్విఘ్నోఽధ్వనీహ నః. 14

నిష్పందాః తరవస్సర్వే
నిలీనా మృగపక్షిణః
నైశేన తమసా వ్యాప్తా
దిశశ్చ రఘునందన. 15

శనైర్వియుజ్యతే సంధ్యా
నభో నేత్రైరివావృతమ్
నక్షత్రతారాగహనం
జ్యోతిర్భిరివ భాసతే. 16

ఉత్తిష్ఠతి చ శీతాంశుః
శశీ లోకతమోనుదః
హ్లాదయన్ ప్రాణినాం లోకే
మనాంసి ప్రభయా విభో. 17

నైశాని సర్వభూతాని
ప్రచరంతి తతస్తతః
యక్షరాక్షససంఘాశ్చ
రౌద్రాశ్చ పిశితాశనాః. 18

ఏవముక్త్వా మహాతేజా
విరరామ మహామునిః
సాధు సాధ్వితి తం సర్వే
మునయో హ్యభ్యపూజయన్. 19

కుశికానామ్ అయం వంశో
మహాన్ ధర్మపరస్సదా
బ్రహ్మోపమా మహాత్మానః
కుశవంశ్యా నరోత్తమాః. 20

విశేషేణ భవానేవ
విశ్వామిత్రో మహాయశాః
కౌశికీ సరితాం శ్రేష్ఠా
కులోద్యోతకరీ తవ. 21

ఇతి తైర్మునిశార్దూలైః
ప్రశస్తః కుశికాత్మజః
నిద్రా ముపాగమచ్ఛ్రీమాన్
అస్తంగత ఇవాంశుమాన్. 22

రామోఽపి సహసౌమిత్రిః
కించిదాగతవిస్మయః
ప్రశస్య మునిశార్దూలం
నిద్రాం సముపసేవతే. 23

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే చతుస్త్రింశస్సర్గః (34)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచత్రింశస్సర్గః (35)

గంగాపార్వతుల వృత్తాంతము

ఉపాస్య రాత్రిశేషం తు
శోణాకూలే మహర్షిభిః
నిశాయాం సుప్రభాతాయాం
విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత. 1

సుప్రభాతా నిశా రామ
పూర్వా సంధ్యా ప్రవర్తతే
ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ భద్రం తే
గమనాయాభిరోచయ. 2

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య
కృత్వా పౌర్వాహ్ణికీం క్రియామ్
గమనం రోచయామాస
వాక్యం చేదమువాచ హ. 3

అయం శోణః శుభజలో
గాధః పులినమండితః
కతరేణ పథా బ్రహ్మన్
సంతరిష్యామహే వయమ్. 4

ఏవముక్తస్తు రామేణ
విశ్వామిత్రోఽబ్రవీదిదమ్
ఏష పంథా మయోద్దిష్టో
యేన యాంతి మహర్షయః. 5

ఏవముక్తాశ్చ ఋషయో
విశ్వామిత్రేణ ధీమతా
పశ్యంతస్తే ప్రయాతా వై
వనాని వివిధాని చ. 6

తే గత్వా దూరమధ్వానం
గతేఽర్ధదివసే తదా
జాహ్నవీం సరితాం శ్రేష్ఠాం
దదృశు ర్మునిసేవితామ్. 7

తాం దృష్ట్వా పుణ్యసలిలాం
హంససారససేవితామ్
బభూవుర్ముదితా స్సర్వే
మునయః సహ రాఘవాః. 8

తస్యాస్తీరే తతశ్చక్రుః తు
ఆవాసపరిగ్రహమ్
తతః స్నాత్వా యథాన్యాయం
సంతర్ప్య పితృదేవతాః. 9

హుత్వా చైవాగ్నిహోత్రాణి
ప్రాశ్య చామృతవద్ధవిః
వివిశుర్జాహ్నవీతీరే
శుచౌ ముదితమానసాః. 10

విశ్వామిత్రం మహాత్మానం
పరివార్య సమంతతః
అథ తత్ర తదా రామో
విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్. 11

భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛామి
గంగాం త్రిపథగాం నదీమ్
త్రైలోక్యం కథమాక్రమ్య
గతా నదనదీపతిమ్. 12

చోదితో రామవాక్యేన
విశ్వామిత్రో మహామునిః
వృద్ధిం జన్మ చ గంగాయా
వక్తుమేవోపచక్రమే. 13

శైలేంద్రో హిమవాన్నామ
ధాతూనామాకరో మహాన్
తస్య కన్యాద్వయం రామ
రూపేణాప్రతిమం భువి. 14

యా మేరుదుహితా రామ
తయోర్మాతా సుమధ్యమా
మేనా మనోరమా నామ
పత్నీ హిమవతః ప్రియా. 15

తస్యాం గంగేయమభవత్
జ్యేష్ఠా హిమవతస్సుతా
ఉమా నామ ద్వితీయాఽభూత్
నామ్నా తస్యైవ రాఘవ. 16

అథ జ్యేష్ఠాం సురాస్సర్వే
దేవతార్థచికీర్షయా
శైలేంద్రం వరయామాసుః
గంగాం త్రిపథగాం నదీమ్. 17

దదౌ ధర్మేణ హిమవాన్
తనయాం లోకపావనీమ్
స్వచ్ఛందపథగాం గంగాం
త్రైలోక్య హిత కామ్యయా. 18

ప్రతిగృహ్య తతో దేవాః
త్రిలోకహితకారిణః
గంగామాదాయ తేఽగచ్ఛన్
కృతార్థేనాంతరాత్మనా. 19

యా చాన్యా శైలదుహితా
కన్యాసీఽఽద్రఘునందన
ఉగ్రం సా వ్రతమాస్థాయ
తపస్తేపే తపోధనా. 20

ఉగ్రేణ తపసా యుక్తాం
దదౌ శైలవరస్సుతామ్
రుద్రాయాప్రతిరూపాయ
ఉమాం లోకనమస్కృతామ్. 21

ఏతే తే శైలరాజస్య
సుతే లోకనమస్కృతే
గంగా చ సరితాం శ్రేష్ఠా
ఉమాదేవీ చ రాఘవ. 22

ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం
యథా త్రిపథగా నదీ
ఖం గతా ప్రథమం తాత
గతిం గతిమతాం వర. 23

సైషా సురనదీ రమ్యా
శైలేంద్రస్య సుతా తదా
సురలోకం సమారూఢా
విపాపా జలవాహినీ. 24

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే పంచత్రింశస్సర్గః (35)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షట్త్రింశస్సర్గః (36)

పార్వతీదేవి మహిమ

ఉక్తవాక్యే మునౌ తస్మిన్
ఉభౌ రాఘవలక్ష్మణౌ
ప్రతినంద్య కథాం వీరౌ
ఊచతుర్మునిపుంగవమ్. 1

ధర్మయుక్తమిదం బ్రహ్మన్
కథితం పరమం త్వయా
దుహితుశ్శైలరాజస్య
జ్యేష్ఠాయా వక్తుమర్హసి. 2

విస్తరం విస్తరజ్ఞోఽసి
దివ్యమానుషసంభవమ్
త్రీన్ పథో హేతునా కేన
ప్లావయేల్లోకపావనీ. 3

కథం గంగా త్రిపథగా
విశ్రుతా సరిదుత్తమా
త్రిషు లోకేషు ధర్మజ్ఞ
కర్మభిః కైస్సమన్వితా. 4

తథా బ్రువతి కాకుత్స్థే
విశ్వామిత్రస్తపోధనః
నిఖిలేన కథాం సర్వామ్
ఋషిమధ్యే న్యవేదయత్. 5

పురా రామ కృతోద్వాహో
నీలకంఠో మహాతపాః
దృష్ట్వా చ స్పృహయా దేవీం
మైథునాయోపచక్రమే. 6

శితికంఠస్య దేవస్య
దివ్యం వర్షశతం గతమ్
న చాపి తనయో రామ
తస్యామాసీత్ పరంతప. 7

తతో దేవాః సముద్విగ్నాః
పితామహపురోగమాః
యదిహోత్పద్యతే భూతం
కస్తత్ ప్రతిసహిష్యతే. 8

అభిగమ్య సురాః సర్వే
ప్రణిపత్యేదమబ్రువన్
దేవ దేవ మహాదేవ
లోకస్యాస్య హితే రత. 9

సురాణాం ప్రణిపాతేన
ప్రసాదం కర్తుమర్హసి
న లోకా ధారయిష్యంతి
తవ తేజః సురోత్తమ. 10

బ్రాహ్మేణ తపసా యుక్తో
దేవ్యా సహ తపశ్చర
త్రైలోక్యహితకామార్థం
తేజస్తేజసి ధారయ. 11

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా
సర్వలోకమహేశ్వరః
బాఢమిత్యబ్రవీత్ సర్వాన్
పునశ్చేదమువాచ హ. 12

ధారయిష్యామ్యహం తేజః
తేజస్యేవ సహోమయా
త్రిదశాః పృథివీచైవ
నిర్వాణమధిగచ్ఛతు. 13

యదిదం క్షుభితం స్థానాత్
మమ తేజో హ్యనుత్తమమ్
ధారయిష్యతి కస్తన్మే
బ్రువంతు సురసత్తమాః. 14

ఏవముక్తాః సురాః సర్వే
ప్రత్యూచుర్వృషభధ్వజమ్
యత్తేజః క్షుభితం హ్యేతత్
తద్ధరా ధారయిష్యతి. 15

ఏవముక్తః సురపతిః
ప్రముమోచ మహీతలే
తేజసా పృథివీ యేన
వ్యాప్తా సగిరికాననా. 16

తతో దేవాః పునరిదమ్
ఊచుశ్చాథ హుతాశనమ్
ప్రవిశ త్వం మహాతేజో
రౌద్రం వాయుసమన్వితః. 17

తదగ్నినా పునర్వ్యాప్తం
సంజాతః శ్వేతపర్వతః
దివ్యం శరవణం చైవ
పావకాదిత్యసన్నిభమ్
యత్ర జాతో మహాతేజాః
కార్తికేయోఽగ్నిసంభవః. 18

అథోమాం చ శివం చైవ
దేవాస్సర్షిగణాస్తదా
పూజయామాసురత్యర్థం
సుప్రీతమనసస్తతః. 19

అథ శైలసుతా రామ
త్రిదశాన్ ఇదమబ్రవీత్
సమన్యురశపత్ సర్వాన్
క్రోధసంరక్తలోచనా. 20

యస్మాన్నివారితా చైవ
సంగతిః పుత్రకామ్యయా
అపత్యం స్వేషు దారేషు
తస్మాన్నోత్పాదయిష్యథ. 21

అద్యప్రభృతి యుష్మాకమ్
అప్రజాః సంతు పత్నయః.

ఏవముక్త్వాసురాన్ సర్వాన్
శశాప పృథివీమపి. 22

అవనే నైకరూపా త్వం
బహుభార్యా భవిష్యసి. 23

న చ పుత్రకృతాం ప్రీతిం
మత్క్రోధకలుషీకృతా
ప్రాప్స్యసి త్వం సుదుర్మేధే
మమ పుత్రమనిచ్ఛతీ. 24

తాన్ సర్వాన్ వ్రీడితాన్ దృష్ట్వా
సురాన్ సురపతిస్తదా
గమనాయోపచక్రామ
దిశం వరుణపాలితామ్. 25

స గత్వా తప ఆతిష్ఠత్
పార్శ్వే తస్యోత్తరే గిరేః
హిమవత్ ప్రభవే శృంగే
సహ దేవ్యా మహేశ్వరః. 26

ఏష తే విస్తరో రామ
శైలపుత్ర్యా నివేదితః
గంగాయాః ప్రభవం చైవ
శృణు మే సహలక్ష్మణః. 27

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షట్త్రింశస్సర్గః (36)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తత్రింశస్సర్గః (37)

కుమారస్వామి జన్మవృత్తాంతము

తప్యమానే తపో దేవే
దేవాస్సర్షిగణాః పురా
సేనాపతిమ్ అభీప్సంతః
పితామహముపాగమన్. 1

తతోఽబ్రువన్ సురాస్సర్వే
భగవంతం పితామహమ్
ప్రణిపత్య సురాస్సర్వే
సేంద్రాస్సాగ్ని పురోగమాః. 2

యో న స్సేనాపతిర్దేవ
దత్తో భగవతా పురా
తపః పరమమాస్థాయ
తప్యతే స్మ సహోమయా. 3

యదత్రానంతరం కార్యం
లోకానాం హితకామ్యయా
సంవిధత్స్వ విధానజ్ఞ
త్వం హి నః పరమా గతిః. 4

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా
సర్వలోకపితామహః
సాంత్వయన్ మధురైర్వాక్యైః
త్రిదశానిదమబ్రవీత్. 5

శైల పుత్ర్యా యదుక్తం తత్
న ప్రజాస్యంతు పత్నిషు
తస్యా వచనమక్లిష్టం
సత్యమేతన్న సంశయః. 6

ఇయమాకాశగా గంగా
యస్యాం పుత్రం హుతాశనః
జనయిష్యతి దేవానాం
సేనాపతిమరిందమమ్. 7

జ్యేష్ఠా శైలేంద్రదుహితా
మానయిష్యతి తత్సుతమ్
ఉమాయాస్తద్బహుమతం
భవిష్యతి న సంశయః. 8

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య
కృతార్థా రఘునందన
ప్రణిపత్య సురాస్సర్వే
పితామహమపూజయన్. 9

తే గత్వా పర్వతం రామ!
కైలాసం ధాతుమండితమ్
అగ్నిం నియోజయామాసుః
పుత్రార్థం సర్వదేవతాః. 10

దేవకార్యమిదం దేవ!
సంవిధత్స్వ హుతాశన
శైలపుత్ర్యాం మహాతేజో
గంగాయాం తేజ ఉత్సృజ. 11

దేవతానాం ప్రతిజ్ఞాయ
గంగామభ్యేత్య పావకః
గర్భం ధారయ వై దేవి
దేవతానామ్ ఇదం ప్రియమ్. 12

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
దివ్యం రూపమధారయత్
దృష్ట్వా తన్మహిమానం
స సమంతాదవకీర్యత. 13

సమంతతస్తదా దేవీమ్
అభ్యషిఞ్చత పావకః
సర్వస్రోతాంసి పూర్ణాని
గంగాయా రఘునందన. 14

తమువాచ తతో గంగా
సర్వదేవపురోహితమ్
అశక్తా ధారణే దేవ
తవ తేజః సముద్ధతమ్.
దహ్యమానాఽగ్నినా తేన
సంప్రవ్యథితచేతనా. 15

అథాబ్రవీదిదం గంగాం
సర్వదేవహుతాశనః
ఇహ హైమవతీ పాదే
గర్భోఽయం సన్నివేశ్యతామ్. 16

శ్రుత్వా త్వగ్నివచో గంగా
తం గర్భమతిభాస్వరమ్
ఉత్ససర్జ మహాతేజ
స్రోతోభ్యో హి తదానఘ. 17

యదస్యా నిర్గతం తస్మాత్
తప్తజాంబూనదప్రభమ్. 18

కాంచనం ధరణీం ప్రాప్తం
హిరణ్యమమలం శుభమ్
తామ్రం కార్ష్ణాయసం చైవ
తైక్ష్ణ్యాదేవాభ్యజాయత. 19

మలం తస్యాభవత్ తత్ర
త్రపు సీసకమేవ చ
తదేతద్ధరణీం ప్రాప్య
నానాధాతురవర్ధత. 20

నిక్షిప్తమాత్రే గర్భే తు
తేజోభిరభిర్జతమ్
సర్వం పర్వతసన్నద్ధం
సౌవర్ణమభవద్వనమ్. 21

జాతరూపమితి ఖ్యాతం
తదా ప్రభృతి రాఘవ
సువర్ణం పురుషవ్యాఘ్ర
హుతాశనసమప్రభమ్

తృణవృక్షలతాగుల్మం
సర్వం భవతి కాంచనమ్. 22

తం కుమారం తతో జాతం
సేన్ద్రాస్సహ మరుద్గణాః
క్షీరసంభావనార్థాయ
కృత్తికా స్సమయోజన్. 23

తాః క్షీరం జాతమాత్రస్య
కృత్వా సమయముత్తమమ్
దదుః పుత్రోఽయ మస్మాకం
సర్వాసామితి నిశ్చితాః. 24

తతస్తు దేవతా స్సర్వాః
కార్తికేయ ఇతి బ్రువన్
పుత్రస్త్రైలోక్యవిఖ్యాతో
భవిష్యతి న సంశయః. 25

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
స్కన్నం గర్భపరిస్రవే
స్నాపయన్ పరయా లక్ష్మ్యా
దీప్యమానం యథాఽనలమ్. 26

స్కంద ఇత్యబ్రువన్ దేవాః
స్కన్నం గర్భపరిస్రవాత్
కార్తికేయం మహాభాగం
కాకుత్థ్స జ్వలనోపమమ్. 27

ప్రాదుర్భూతం తతః క్షీరం
కృత్తికానామనుత్తమమ్.
షణ్ణాం షడాననో భూత్వా
జగ్రాహ స్తనజం పయః. 28

గృహీత్వా క్షీరమేకాహ్నా
సుకుమారవపుస్తదా
అజయత్స్వేన వీర్యేణ
దైత్యసేనాగణాన్ విభుః. 29

సురసేనాగణపతిం
తతస్తమతులద్యుతిమ్
అభ్యషించన్ సురగణాః
సమేత్యాగ్ని పురోగమాః. 30

ఏష తే రామ గంగాయా
విస్తరోఽభిహితో మయా
కుమారసంభవశ్చైవ
ధన్యః పుణ్యస్తథైవ చ. 31

భక్తశ్చ యః కార్తికేయే
కాకుత్థ్స భువి మానవః
ఆయుష్మాన్ పుత్రపౌత్రైశ్చ
స్కందసాలోక్యతాం వ్రజేత్. 32

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే సప్తత్రింశస్సర్గః (37)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - అష్టాత్రింశస్సర్గః (38)

సగరునకు పుత్రప్రాప్తి

తాం కథాం కౌశికో రామే
నివేద్య కుశికాత్మజః
పునరేవాపరం వాక్యం
కాకుత్థ్సమ్ ఇదమబ్రవీత్. 1

అయోధ్యాధిపతిః శూరః
పూర్వమాసీన్నరాధిపః
సగరో నామ ధర్మాత్మా
ప్రజాకామస్స చాప్రజః. 2

వైదర్భదుహితా రామ
కేశినీ నామ నామతః
జ్యేష్ఠా సగరపత్నీ సా
ధర్మిష్ఠా సత్యవాదినీ. 3

అరిష్టనేమిదుహితా
రూపేణాప్రతిమా భువి
ద్వితీయా సగరస్యాసీత్
పత్నీ సుమతిసంజ్ఞితా. 4

తాభ్యాం సహ తతో రాజా
పత్నీభ్యాం తప్తవాంస్తపః
హిమవంతం సమాసాద్య
భృగుప్రస్రవణే గిరౌ. 5

అథ వర్షశతే పూర్ణే
తపసారాధితో మునిః
సగరాయ వరం ప్రాదాత్
భృగు స్సత్యవతాం వరః. 6

అపత్యలాభ స్సుమహాన్
భవిష్యతి తవానఘ
కీర్తిం చాప్రతిమాం లోకే
ప్రాప్స్యసే పురుషర్షభ. 7

ఏకా జనయితా తాత
పుత్రం వంశకరం తవ
షష్టిం పుత్రసహస్రాణి
అపరా జనయిష్యతి. 8

భాషమాణం మహాత్మానం
రాజపుత్ర్యౌ ప్రసాద్య తమ్
ఊచతుః పరమప్రీతే
కృతాంజలిపుటే తదా. 9

ఏకః కస్యాస్సుతో బ్రహ్మన్
కా బహూన్ జనయిష్యతి
శ్రోతుమిచ్ఛావహే బ్రహ్మన్!
సత్యమస్తు వచస్తవ. 10

తయోస్తద్వచనం శ్రుత్వా
భృగుః పరమధార్మికః
ఉవాచ పరమాం వాణీం
స్వచ్ఛందోऽత్ర విధీయతామ్. 11

ఏకో వంశకరో వాస్తు
బహవో వా మహాబలాః
కీర్తిమంతో మహోత్సాహా
కా వా కం వరమిచ్ఛతి. 12

మునేస్తు వచనం శ్రుత్వా
కేశినీ రఘునందన
పుత్రం వంశకరం రామ
జగ్రాహ నృపసన్నిధౌ. 13

షష్టిం పుత్రసహస్రాణి
సుపర్ణభగినీ తదా
మహోత్సాహాన్ కీర్తిమతో
జగ్రాహ సుమతిః సుతాన్. 14

ప్రదక్షిణమ్ ఋషిం కృత్వా
శిరసాऽభి ప్రణమ్య చ
జగామ స్వపురం రాజా
సభార్యో రఘునందన. 15

అథ కాలే గతే తస్మిన్
జ్యేష్ఠా పుత్రం వ్యజాయత
అసమ్జ ఇతి ఖ్యాతం
కేశినీ సగరాత్మజమ్. 16

సుమతిస్తు నరవ్యాఘ్ర
గర్భతుంబం వ్యజాయత
షష్టిః పుత్రా సహస్రాణి
తుంబభేదాద్వినిస్సృతాః. 17

ఘృతపూర్ణేషు కుంభేషు
ధాత్ర్యస్తాన్ సమవర్ధయన్
కాలేన మహతా సర్వే
యౌవనం ప్రతిపేదిరే. 18

అథ దీర్ఘేణ కాలేన
రూపయౌవనశాలినః
షష్టిః పుత్రసహస్రాణి
సగరస్యాభవంస్తదా. 19

స చ జ్యేష్ఠో నరశ్రేష్ఠ!
సగరస్యాత్మసంభవః
బాలాన్ గృహీత్వా తు జలే
సరయ్వా రఘునందన
ప్రక్షిప్య ప్రహసన్ నిత్యం
మజ్జతస్తాన్ నిరీక్ష్య వై. 20

ఏవం పాపసమాచారః
సజ్జనప్రతిబాధకః.
పౌరాణామహితే యుక్తః
పుత్రో నిర్వాసితః పురాత్. 21

తస్య పుత్రోऽంశుమాన్ నామ
అసమంజస్య వీర్యవాన్

సమ్మతః సర్వలోకస్య
సర్వస్యాపి ప్రియంవదః. 22

తతః కాలేన మహతా
మతి స్సమభిజాయత
సగరస్య నరశ్రేష్ఠ
యజేయమితి నిశ్చితా. 23

స కృత్వా నిశ్చయం రామ
సోపాధ్యాయగణస్తదా
యజ్ఞకర్మణి వేదజ్ఞో
యష్టుం సముపచక్రమే

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే అష్టాత్రింశస్సర్గః (38)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకోనచత్వారింశస్సర్గః (39)

సగరుని యజ్ఞము, యజ్ఞాశ్వమును వెదుకుట

విశ్వామిత్రవచశ్శ్రుత్వా
కథాంతే రఘునందనః
ఉవాచ పరమప్రీతో
మునిం దీప్తమివానలమ్. 1

శ్రోతుమిచ్ఛామి భద్రం
తే విస్తరేణ కథామిమామ్
పూర్వకో మే కథం బ్రహ్మన్
యజ్ఞం వై సముపాహరత్. 2

విశ్వామిత్రస్తు కాకుత్స్థమ్
ఉవాచ ప్రహసన్నివ
శ్రూయతాం విస్తరో రామ
సగరస్య మహాత్మనః. 3

శంకరశ్వశురో నామ!
హిమవాన్ అచలోత్తమః
వింధ్యపర్వతమాసాద్య
నిరీక్షేతే పరస్పరమ్. 4

తయోర్మధ్యే ప్రవృత్తోఽభూత్
యజ్ఞస్స పురుషోత్తమ!
స హి దేశో నరవ్యాఘ్ర
ప్రశస్తో యజ్ఞకర్మణి. 5

తస్యాశ్వచర్యాం కాకుత్స్థ
దృఢధన్వా మహారథః
అంశుమాన్ అకరోత్ తాత
సగరస్య మతే స్థితః. 6

తస్య పర్వణి తం యజ్ఞం
యజమానస్య వాసవః
రాక్షసీం తనుమాస్థాయ
యజ్ఞీయాశ్వమపాహరత్. 7

హ్రియమాణే తు కాకుత్స్థ
తస్మిన్నశ్వే మహాత్మనః
ఉపాధ్యాయగణాః సర్వే
యజమానమథాబ్రువన్. 8

అయం పర్వణి వేగేన
యజ్ఞియాశ్వోఽపనీయతే
హర్తారం జహి కాకుత్స్థ
హయశ్చైవోపనీయతామ్. 9

యజ్ఞచ్ఛిద్రం భవత్యేతత్
సర్వేషామశివాయ నః
తత్తథా క్రియతాం రాజన్!
యథాఽచ్ఛిద్రః క్రతుర్భవేత్. 10

ఉపాధ్యాయవచః శ్రుత్వా
తస్మిన్ సదసి పార్థివః
షష్టిం పుత్రసహస్రాణి
వాక్యమేతదువాచ హ. 11

గతిం పుత్రా న పశ్యామి
రక్షసాం పురుషర్షభాః
మంత్రపూతైర్మహాభాగై
రాస్థితో హి మహాక్రతుః. 12

తద్గచ్ఛత విచిన్వధ్వం
పుత్రకాః భద్రమస్తు వః
సముద్రమాలినీం సర్వాం
పృథివీమ్ అనుగచ్ఛత. 13

ఏకైకయోజనం పుత్రా
విస్తారమధిగచ్ఛత
యావత్తురగసందర్శః
తావత్ ఖనత మేదినీమ్. 14

తం చైవ హయహర్తారం
మార్గమాణా మమాజ్ఞయా
దీక్షితః పౌత్రసహితః
సోపాధ్యాయగణో హ్యహమ్
ఇహ స్థాస్యామి భద్రం వో
యావత్తురగదర్శనమ్. 15

ఇత్యుక్తా హృష్టమనసో
రాజపుత్రా మహాబలాః
జగ్ముర్మహీతలం రామ
పితుర్వచనయంత్రితాః. 16

యోజనాయామవిస్తారమ్
ఏకైకో ధరణీతలమ్
బిభిదుః పురుషవ్యాఘ్ర
వజ్రస్పర్శసమైర్నఖైః. 17

శూలైరశనికల్పైశ్చ
హలైశ్చాపి సుదారుణైః
భిద్యమానా వసుమతీ
ననాద రఘునందన. 18

నాగానాం మథ్యమానామ్
అసురాణాం చ రాఘవ!
రాక్షసానాం చ దుర్ధర్షః
సత్త్వానాం నినదోఽభవత్. 19

యోజనానాం సహస్రాణి
షష్టిం తు రఘునందన!
బిభిదుర్ధరణీం వీరాః
రసాతలమనుత్తమమ్. 20

ఏవం పర్వతసంబాధం
జంబూద్వీపం నృపాత్మజాః
ఖనంతో నరశార్దూల
సర్వతః పరిచక్రముః. 21

తతో దేవాస్సగంధర్వాః
సాసురాస్సహపన్నగాః

సంభ్రాంతమనసః సర్వే
పితామహముపాగమన్. 22

తే ప్రసాద్య మహాత్మానం
విషణ్ణవదనాస్తదా
ఊచుః పరమసంత్రస్తా
పితామహముపాగమన్. 23

భగవన్ పృథివీ సర్వా
ఖన్యతే సగరాత్మజైః
బహవశ్చ మహాత్మానో
హన్యంతే తలవాసినః. 24

అయం యజ్ఞహరోఽస్మాకమ్
అనేనాశ్వోఽపనీయతే
ఇతి తే సర్వభూతాని
నిఘ్నంతి సగరాత్మజాః. 25

_ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే_
బాలకాండే ఏకోనచత్వారింశస్సర్గః (39)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చత్వారింశస్సర్గః (40)

సగరుని కుమారులను భస్మం చేసిన కపిలమహర్షి

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా
భగవాన్ వై పితామహః
ప్రత్యువాచ సుసంత్రస్తాన్
కృతాంతబలమోహితాన్. 1

యస్యేయం వసుధా కృత్స్నాఽ
వాసుదేవస్య ధీమతః
కాపిలం రూపమాస్థాయ
ధారయత్యనిశం ధరామ్. 2

తస్య కోపాగ్నినా దగ్ధా
భవిష్యన్తి నృపాత్మజాః
పృథివ్యాశ్చాపి నిర్భేదో
దృష్ట ఏవ సనాతనః. 3

సగరస్య చ పుత్రాణాం
వినాశోఽదీర్ఘజీవినామ్
పితామహవచః శ్రుత్వా
త్రయస్త్రింశదరిందమ. 4

దేవాః పరమసంహృష్టాః
పునర్జగ్ముర్యథాగతమ్
సగరస్య చ పుత్రాణాం
ప్రాదురాసీన్మహాత్మనామ్. 5

పృథివ్యాం భిద్యమానాయాం
నిర్ఘాతసమనిస్వనః
తతో భిత్వా మహీం సర్వే
కృత్వా చాభిప్రదక్షిణమ్. 6

సహితా స్సగరాస్సర్వే
పితరం వాక్యమబ్రువన్
పరిక్రాంతా మహీ సర్వా
సత్త్వవంతశ్చ సూదితాః. 7

దేవదానవరక్షాంసి
పిశాచోరగకిన్నరాః
న చ పశ్యామహేఽశ్వం తమ్
అశ్వహర్తారమేవ చ. 8

కిం కరిష్యామ భద్రం తే
బుద్ధిరత్ర విచార్యతామ్
తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
పుత్రాణాం రాజసత్తమః. 9

సమన్యురబ్రవీద్వాక్యం
సగరో రఘునందన
భూయః ఖనత భద్రం వో
నిర్భిద్య వసుధాతలమ్. 10

అశ్వహర్తారమాసాద్య
కృతార్థాశ్చ నివర్తథ
పితుర్వచనమాసాద్య
సగరస్య మహాత్మనః. 11

షష్టిః పుత్రసహస్రాణి
రసాతలమభిద్రవన్
ఖన్యమానే తతస్తస్మిన్
దదృశుః పర్వతోపమమ్. 12

దిశాగజం విరూపాక్షం
ధారయంతం మహీతలమ్
సపర్వతవనాం కృత్స్నాం
పృథివీం రఘునందన. 13

శిరసా ధారయామాస
విరూపాక్షో మహాగజః
యదా పర్వణి కాకుత్థ్స
విశ్రమార్థం మహాగజః. 14

ఖేదాచ్చాలయతే శీర్షం
భూమికంపస్తదాభవేత్
తం తే ప్రదక్షిణం కృత్వా
దిశాపాలం మహాగజమ్. 15

మానయంతో హి తే రామ
జగ్ముర్భిత్త్వా రసాతలమ్
తతః పూర్వాం దిశం భిత్త్వా
దక్షిణాం బిభిదుః పునః. 16

దక్షిణస్యామపి దిశి
దదృశుస్తే మహాగజమ్
మహాపద్మం మహాత్మానం
సుమహత్ సర్వతోపమమ్. 17

శిరసా ధారయంతం తే
విస్మయం జగ్మురుత్తమమ్
తతః ప్రదక్షిణం కృత్వా
సగరస్య మహాత్మనః. 18

షష్టిః పుత్రసహస్రాణి
పశ్చిమాం బిభిదుర్దిశమ్
పశ్చిమాయామపి దిశి
మహాంతమచలోపమమ్. 19

దిశాగజం సౌమనసం
దదృశుస్తే మహాబలాః
తం తే ప్రదక్షిణం కృత్వా
పృష్ట్వా చాపి నిరామయమ్
ఖనంత స్సముపక్రాంతా
దిశం హైమవతీం తతః. 20

ఉత్తరస్యాం రఘుశ్రేష్ఠ
దదృశుర్హిమపాండురమ్. 21

భద్రం భద్రేణ వపుషా
ధారయంతం మహీమిమామ్
సమాలభ్య తతః సర్వే
కృత్వా చైనం ప్రదక్షిణమ్. 22

షష్టిః పుత్త్రసహస్రాణి
బిభిదు ర్వసుధాతలమ్
తతః ప్రాగుత్తరాం గత్వా
సాగరాః ప్రథితాం దిశమ్. 23

రోషాదభ్యఖనన్ సర్వే
పృథివీం సగరాత్మజాః
తే తు సర్వే మహాత్మానో
భీమవేగా మహాబలాః. 24

దదృశుః కపిలం తత్ర
వాసుదేవం సనాతనమ్
హయం చ తస్య దేవస్య
చరంతమ్ అవిదూరతః. 25

ప్రహర్షమతులం ప్రాప్తాః
సర్వే తే రఘునందన
తే తం హయవరం జ్ఞాత్వా
క్రోధపర్యాకులేక్షణాః. 26

ఖనిత్రలాంగలధరా
నానావృక్షశిలాధరాః
అభ్యధావంత సంక్రుద్ధాః
తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రువన్. 27

అస్మాకం త్వం హి తురగం
యజ్ఞీయం హృతవానసి
దుర్మేధస్త్వం హి సంప్రాప్తాన్
విద్ధి నస్సగరాత్మజాన్. 28

శ్రుత్వా తు వచనం తేషాం
కపిలో రఘునందన
రోషేణ మహతాఽఽవిష్టో
హుంకారమకరోత్ తదా. 29

తతస్తేనాప్రమేయేణ
కపిలేన మహాత్మనా
భస్మరాశీకృతాస్సర్వే
కాకుత్స్థ సగరాత్మజాః. 30

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే చత్వారింశస్సర్గః (40)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకచత్వారింశస్సర్గః (41)

యజ్ఞాశ్వమును పట్టి తెచ్చిన అంశుమంతుడు

పుత్త్రాంశ్చిరగతాన్ జ్ఞాత్వా
సగరో రఘునందన
నప్తారమబ్రవీద్రాజా
దీప్యమానం స్వతేజసా. 1

శూరశ్చ కృతవిద్యశ్చ
పూర్వైస్తుల్యోఽసి తేజసా
పితౄణాం గతిమన్విచ్ఛ
యేన చాశ్వోఽపవాహితః. 2

అంతర్భౌమాని సత్త్వాని
వీర్యవంతి మహాంతి చ
తేషాం త్వం ప్రతిఘాతార్థం
సాస్త్రం గృహ్ణీష్వ కార్ముకమ్. 3

అభివాద్యాభివాద్యాంస్త్వం
హత్వా విఘ్నకరానపి
సిద్ధార్థస్సన్ నివర్తస్వ
మమ యజ్ఞస్య పారగః. 4

ఏవముక్తోఽంశుమాన్
సమ్యక్ సగరేణ మహాత్మనా
ధనురాదాయ ఖడ్గం చ
జగామ లఘువిక్రమః. 5

స ఖాతం పితృభిర్మార్గమ్
అంతర్భౌమం మహాత్మభిః
ప్రాపద్యత నరశ్రేష్ఠ
తేన రాజ్ఞాభిచోదితః. 6

దైత్యదానవరక్షోభిః
పిశాచపతగోరగైః
పూజ్యమానం మహాతేజా
దిశాగజమపశ్యత. 7

స తం ప్రదక్షిణం కృత్వా
పృష్ట్వా చాపి నిరామయమ్
పితౄన్ స పరిపప్రచ్ఛ
వాజిహర్తారమేవ చ. 8

దిశాగజస్తు తచ్ఛ్రుత్వా
ప్రత్యాహాంశుమతో వచః
ఆసమంజ కృతార్థస్త్వం
సహాశ్వశ్శీఘ్రమేష్యసి. 9

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
సర్వానేవ దిశాగజాన్
యథాక్రమం యథాన్యాయం
ప్రష్టుం సముపచక్రమే. 10

తైశ్చ సర్వైర్దిశాపాలైః
వాక్యజ్ఞైర్వాక్యకోవిదైః
పూజితస్సహయశ్చైవ
గంతాసీత్యభిచోదితః. 11

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
జగామ లఘువిక్రమః
భస్మరాశీకృతా యత్ర
పితరస్తస్య సాగరాః. 12

స దుఃఖవశమాపన్నః
త్వసమంజసుతస్తదా
చుక్రోశ పరమార్తస్తు
వధాత్ తేషాం సుదుఃఖితః. 13

యజ్ఞీయం చ హయం తత్ర
చరంతమ్ అవిదూరతః
దదర్శ పురుషవ్యాఘ్రో
దుఃఖశోకసమన్వితః. 14

స తేషాం రాజపుత్త్రాణాం
కర్తుకామో జలక్రియామ్.
సలిలార్థీ మహాతేజా
న చాపశ్యత్ జలాశయమ్. 15

విసార్య నిపుణాం దృష్టిం
తతోఽపశ్యత్ ఖగాధిపమ్
పితౄణాం మాతులం రామ!
సుపర్ణమ్ అనిలోపమమ్. 16

స చైవమబ్రవీద్వాక్యం
వైనతేయో మహాబలః
మా శుచః పురుషవ్యాఘ్ర
వధోఽయం లోకసమ్మతః. 17

కపిలేనాప్రమేయేన
దగ్ధా హీమే మహాబలాః
సలిలం నార్హసి ప్రాజ్ఞ
దాతుమేషాం హి లౌకికమ్. 18

గంగా హిమవతో జ్యేష్ఠా
దుహితా పురుషర్షభ
తస్యాం కురు మహాబాహో
పితౄణాం తు జలక్రియామ్. 19

భస్మరాశీకృతాన్ ఏతాన్
ప్లావయేల్లోకపావనీ
తయా క్లిన్నమిదం భస్మ
గంగాయా లోకకాంతయా
షష్టిం పుత్త్రసహస్రాణి
స్వర్గలోకం నయిష్యతి. 20

గచ్ఛ చాశ్వం మహాభాగ
తం గృహ్య పురుషర్షభ
యజ్ఞం పైతామహం
వీర సంవర్తయితుమర్హసి. 21

సుపర్ణవచనం శ్రుత్వా
సోఽంశుమానతివీర్యవాన్

త్వరితం హయమాదాయ
పునరాయాన్మహాయశాః. 22

తతో రాజానమాసాద్య
దీక్షితం రఘునందన
న్యవేదయద్యథావృత్తం
సుపర్ణవచనం తథా. 23

తచ్ఛ్రుత్వా ఘోరసంకాశం
వాక్యమంశుమతో నృపః
యజ్ఞం నిర్వర్తయామాస
యథాకల్పం యథావిధి. 24

స్వపురం చాగమచ్ఛ్రీమాన్
ఇష్టయజ్ఞో మహీపతిః
గంగాయా శ్చాగమే రాజా
నిశ్చయం నాధ్యగచ్ఛత. 25

అకృత్వా నిశ్చయం రాజా
కాలేన మహతా మహాన్
త్రింశద్వర్షసహస్రాణి
రాజ్యం కృత్వా దివం గతః. 26

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ఏకచత్వారింశస్సర్గః (41)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్విచత్వారింశస్సర్గః (42)

గంగను దివినుంచి భువికి తీసుకుని రావడానికై భగీరథుని ప్రయత్నం

కాలధర్మం గతే రామ
సగరే ప్రకృతీజనాః
రాజానం రోచయామాసుః
అంశుమంతం సుధార్మికమ్. 1

స రాజా సుమహానాసీత్
అంశుమాన్ రఘునందన
తస్య పుత్త్రో మహానాసీత్
దిలీప ఇతి విశ్రుతః. 2

తస్మిన్ రాజ్యం సమావేశ్య
దిలీపే రఘునందన
హిమవచ్ఛిఖరే పుణ్యే
తపస్తేపే సుదారుణమ్. 3

ద్వాత్రింశచ్చ సహస్రాణి
వర్షాణి సుమహాయశాః
తపోవనం గతో రాజా
స్వర్గం లేభే తపోధనః. 4

దిలీపస్తు మహాతేజాః
శ్రుత్వా పైతామహం వధమ్
దుఃఖోపహతయా బుద్ధ్యా
నిశ్చయం నాధ్యగచ్ఛత. 5

కథం గంగావతరణం
కథం తేషాం జలక్రియా
తారయేయం కథం చైతాన్
ఇతి చింతాపరోఽభవత్. 6

తస్య చింతయతో నిత్యం
ధర్మేణ విదితాత్మనః
పుత్త్రో భగీరథో నామ
జజ్ఞే పరమధార్మికః. 7

దిలీపస్తు మహాతేజా
యజ్ఞైః బహుభిరిష్టవాన్
త్రింశద్వర్షసహస్రాణి
రాజా రాజ్యమకారయత్. 8

అగత్వా నిశ్చయం రాజా
తేషాముద్ధరణం ప్రతి
వ్యాధినా నరశార్దూల
కాలధర్మమ్ ఉపేయివాన్. 9

ఇంద్రలోకం గతో రాజా
స్వార్జితేనైవ కర్మణా
రాజ్యే భగీరథం పుత్రమ్
అభిషిచ్య నరర్షభః. 10

భగీరథస్తు రాజర్షిః
ధార్మికో రఘునందన
అనపత్యో మహాతేజాః
ప్రజాకామః స చాప్రజః. 11

మంత్రిష్వాధాయ తద్రాజ్యం
గంగావతరణే రతః
స తపో దీర్ఘమాతిష్ఠత్
గోకర్ణే రఘునందన. 12

ఊర్ధ్వబాహుః పంచతపా
మాసాహారో జితేంద్రియః
తస్య వర్షసహస్రాణి
ఘోరే తపసి తిష్ఠతః. 13

అతీతాని మహాబాహో
తస్య రాజ్ఞో మహాత్మనః
సుప్రీతో భగవాన్ బ్రహ్మ
ప్రజానాం పతిరీశ్వరః. 14

తతస్సురగణైస్సార్ధమ్
ఉపాగమ్య పితామహః
భగీరథం మహాత్మానం
తప్యమానమథాబ్రవీత్. 15

భగీరథ మహాభాగ
ప్రీతస్తేఽహం జనేశ్వర
తపసా చ సుతప్తేన
వరం వరయ సువ్రత. 16

తమువాచ మహాతేజాః
సర్వలోకపితామహమ్
భగీరథో మహాభాగః
కృతాంజలిరుపస్థితః. 17

యది మే భగవన్ ప్రీతో
యద్యస్తి తపసః ఫలమ్
సగరస్యాత్మజా స్సర్వే
మత్తస్సలిలమాప్నుయుః. 18

గంగాయాః సలిలక్లిన్నే
భస్మన్యేషాం మహాత్మనామ్
స్వర్గం గచ్ఛేయురత్యంతం
సర్వే మే ప్రపితామహాః. 19

దేయా చ సంతతిర్దేవ!
నావసీదేత్ కులం చ నః
ఇక్ష్వాకూణాం కులే దేవ!
ఏష మేఽస్తు వరః పరః. 20

ఉక్తవాక్యం తు రాజానం
సర్వలోకపితామహః
ప్రత్యువాచ శుభాం వాణీం
మధురాం మధురాక్షరామ్. 21

మనోరథో మహానేష
భగీరథ మహారథ
ఏవం భవతు భద్రం తే
ఇక్ష్వాకుకులవర్ధన. 22

ఇయం హైమవతీ గంగా
జ్యేష్ఠా హిమవత స్సుతా
తాం వై ధారయితుం శక్తో
హరస్తత్ర నియుజ్యతామ్. 23

గంగాయాః పతనం రాజన్!
పృథివీ న సహిష్యతి
తాం వై ధారయితుం వీర!
నాన్యం పశ్యామి శూలినః. 24

తమేవముక్త్వా రాజానం
గంగాం చాభాష్య లోకకృత్
జగామ త్రిదివం దేవ
స్సహదేవైః మరుద్గణైః. 25

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్విచత్వారింశస్సర్గః (42)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రిచత్వారింశస్సర్గః (43)

గంగావతరణము

దేవదేవే గతే తస్మిన్
సోంగుష్ఠాగ్రనిపీడితామ్
కృత్వా వసుమతీం రామ
సంవత్సరముపాసత. 1

ఊర్ధ్వబాహుర్నిరాలంబో
వాయుభక్షో నిరాశ్రయః
అచలః స్థాణువత్ స్థిత్వా
రాత్రిందివమరిందమ. 2

అథ సంవత్సరే పూర్ణే
సర్వలోకనమస్కృతః
ఉమాపతిః పశుపతీ
రాజానమ్ ఇదమబ్రవీత్. 3

ప్రీతస్తేఽ హం నరశ్రేష్ఠ
కరిష్యామి తవ ప్రియమ్
శిరసా ధారయిష్యామి
శైలరాజసుతామహమ్. 4

తతో హైమవతీ జ్యేష్ఠా
సర్వలోకనమస్కృతా
తదా సాతిమహద్రూపం
కృత్వా వేగం చ దుస్సహమ్.
ఆకాశాదపతత్ రామ
శివే శివశిరస్యుత. 5

అచింతయచ్చ సా దేవీ
గంగా పరమదుర్ధరా
విశామ్యహం హి పాతాళం
స్రోతసా గృహ్య శంకరమ్. 6

తస్యావలేపనం జ్ఞాత్వా
క్రుద్ధస్తు భగవాన్ హరః.
తిరోభావయితుం బుద్ధిం
చక్రే త్రినయనస్తదా. 7

సా తస్మిన్ పతితా పుణ్యా
పుణ్యే రుద్రస్య మూర్ధని.
హిమవత్ప్రతిమే రామ!
జటామండలగహ్వరే. 8

సా కథంచన్మహీం గంతుం
నాశక్నోద్యత్నమాస్థితా
నైవ నిర్గమనం లేభే
జటామండలమోహితా. 9

తత్రైవాబంభ్రమద్దేవీ
సంవత్సరగణాన్ బహూన్.

తామపశ్యన్ పునస్తత్ర
తపః పరమమాస్థితః. 10

అనేన తోషితశ్చాభూత్
అత్యర్థం రఘునందన.
విససర్జ తతో గంగాం
హరో బిందుసరః ప్రతి. 11

తస్యాం విసృజ్యమానాయాం
సప్తస్రోతాంసి జజ్ఞిరే
హ్లాదినీ పావనీ చైవ
నళినీ చ తథాఽపరా. 12

తిస్రః ప్రాచీం దిశం జగ్ముః
గంగాశ్శివజలాశ్శుభాః
సుచక్షుశ్చైవ సీతా చ
సింధుశ్చైవ మహానదీ. 13

తిస్రస్త్వేతా దిశం జగ్ముః
ప్రతీచీం తు శుభోదకాః
సప్తమీ చాన్వగాత్ తాసాం
భగీరథమథో నృపమ్. 14

భగీరథోపి రాజర్షిః
దివ్యం స్యందనమాస్థితః
ప్రాయాదగ్రే మహాతేజా ః
గంగా తం చాప్యనువ్రజత్. 15

గగనాచ్ఛంకరశిరః
తతో ధరణిమాశ్రితా
వ్యసర్పత జలం తత్ర
తీవ్రశబ్దపురస్కృతమ్. 16

మత్స్య కచ్ఛప సంఘైశ్చ
శింశుమారగణైస్తదా
పతద్భిః పతితైశ్చాన్యైః
వ్యరోచత వసుంధరా. 17

తతో దేవర్షిగంధర్వా
యక్షసిద్ధగణాస్తదా
వ్యలోకయంత తే తత్ర
గగనాద్గాం గతాం తథా. 18

విమానైర్నగరాకారైః
హయైర్గజవరైస్తదా
పారిప్లవగతైశ్చాపి
దేవతాస్తత్ర విష్ఠితాః. 19

త దద్భుతతమం లోకే
గంగాపతనముత్తమమ్
దిదృక్షవో దేవగణాః
సమీయురమితౌజసః. 20

సంపతద్భిస్సురగణైః
తేషాం చాభరణౌజసా
శతాదిత్యమివాభాతి
గగనం గతతోయదమ్. 21

శింశుమారోరగగణైః
మీనైరపి చ చంచలైః

విద్యుద్భిరివ విక్షిప్తమ్
ఆకాశమభవత్తదా. 22

పాండరైస్సలిలోత్పీడైః
కీర్యమాణైస్సహస్రధా. 22

శారదాభ్రైరివాకీర్ణం
గగనం హంససంప్లవైః
క్వచిద్ద్రుతతరం యాతి
కుటిలం క్వచిదాయతమ్. 23

వినతం క్వచిదుద్ధూతం
క్వచిద్యాతి శనైః శనైః
సలిలేనైవ సలిలం
క్వచిదభ్యాహతం పునః. 24

ముహు రూర్ధ్వముఖం గత్వా
పపాత వసుధాతలమ్
తచ్ఛంకరశిరోభ్రష్టం
భ్రష్టం భూమితలే పునః. 25
వ్యరోచత తదా తోయం
నిర్మలం గతకల్మషమ్
తత్ర దేవర్షిగంధర్వా
వసుధాతలవాసినః. 26

భవాంగపతితం తోయం
పవిత్రమితి పస్పృశుః
శాపాత్ ప్రతితితా యే చ
గగనాద్వసుధాతలమ్. 27

కృత్వా తత్రాభిషేకం తే
బభూవుర్గతకల్మషాః
ధూతపాపాః పునస్తేన
తోయేనాథ సుభాస్వతా. 28

పునరాకాశమావిశ్య
స్వాన్ లోకాన్ ప్రతిపేదిరే
ముదే ముదితో లోకః
తేన తోయేన భాస్వతా. 29

కృతాభిషేకో గంగాయాం
బభూవ విగతక్లమః
భగీరథోఽపి రాజర్షిః
దివ్యం స్యందనమాస్థితః
ప్రాయాదగ్రే మహాతేజాః
తం గంగా పృష్ఠతోఽన్వగాత్. 30

దేవా స్సర్షిగణా స్సర్వే
దైత్యదానవరాక్షసాః. 31

గంధర్వయక్షప్రవరాః
సకిన్నరమహోరగాః
సర్వాశ్చాప్సరసో రామ
భగీరథరథానుగామ్. 32

గంగామన్వగమన్ ప్రీతాః
సర్వే జలచరాశ్చ యే
యతో భగీరథో రాజా
తతో గంగాయశస్వినీ. 33

జగామ సరితాం శ్రేష్ఠా
సర్వపాపవినాశినీ
తతో హి యజమానస్య
జహ్నోరద్భుతకర్మణః. 34

గంగా సంప్లావయామాస
యజ్ఞవాటం మహాత్మనః
తస్యావలేపనం జ్ఞాత్వా
క్రుద్ధో యజ్వా తు రాఘవ. 35

అపిబచ్చ జలం సర్వం
గంగాయాః పరమాద్భుతమ్

తతో దేవాః సగంధర్వా
ఋషయశ్చ సువిస్మితాః
పూజయంతి మహాత్మానం
జహ్నుం పురుషసత్తమమ్
గంగాం చాపి నయంతి స్మ
దుహితృత్వే మహాత్మనః. 37

తతస్తుష్టో మహాతేజా
శ్రోత్రాభ్యామ్ అసృజత్ పునః
తస్మాజ్జహ్నుసుతా గంగా
ప్రోచ్యతే జాహ్నవీతిచ. 38

జగామ చ పునర్గంగా
భగీరథరథానుగా
సాగరం చాపి సంప్రాప్తా
సా సరిత్ప్రవరా తదా
రసాతలముపాగచ్ఛత్
సిద్ధ్యర్థం తస్య కర్మణః. 39

భగీరథోఽపి రాజర్షిః
గంగామాదాయ యత్నతః
పితామహాన్ భస్మకృతాన్
అపశ్యత్ దీనచేతసః. 40

అథ తద్భస్మనాం రాశిం
గంగాసలిలముత్తమమ్
ప్లావయద్ధూతపాప్మానః
స్వర్గం ప్రాప్తా రఘూత్తమ!. 41

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే త్రిచత్వారింశస్సర్గః (43)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుశ్చత్వారింశస్సర్గః (44)

పవిత్ర గంగాజలముతో సగరపుత్రులకు కైవల్యప్రాప్తి

స గత్వా సాగరం రాజా
గంగయాఽనుగతస్తదా
ప్రవివేశ తలం భూమేః
యత్ర తే భస్మసాత్ కృతాః. 1

భస్మన్యథాప్లుతే రామ
గంగాయాస్సలిలేన వై
సర్వలోకప్రభుర్బ్రహ్మా
రాజానమ్ ఇదమబ్రవీత్. 2

తారితా నరశార్దూల
దివం యాతాశ్చ దేవవత్
షష్టిః పుత్రసహస్రాణి
సగరస్య మహాత్మనః. 3

సాగరస్య జలం లోకే
యావత్ స్థాస్యతి పార్థివ
సగరస్యాత్మజాస్తావత్
స్వర్గే స్థాస్యన్తి దేవవత్. 4

ఇయం చ దుహితా జ్యేష్ఠా
తవ గంగా భవిష్యతి.
త్వత్కృతేన చ నామ్నాఽథ
లోకే స్థాస్యతి విశ్రుతా. 5

గంగా త్రిపథగా రాజన్
దివ్యా భాగీరథీతి చ
త్రీన్ పథో భావయంతీతి
తతస్త్రిపథగా స్మృతా. 6

పితామహానాం సర్వేషాం
త్వమత్ర మనుజాధిప
కురుష్వ సలిలం రాజన్
ప్రతిజ్ఞామపవర్జయ. 7

పూర్వకేణ హి తే రాజన్
తేనాతియశసా తదా
ధర్మిణాం ప్రవరేణాపి
నైష ప్రాప్తో మనోరథః. 8

తథైవాంశుమతా తాత
లోకేఽప్రతిమతేజసా
గంగాం ప్రార్థయతానేతుం
ప్రతిజ్ఞా నాపవర్జితా. 9

రాజర్షిణా గుణవతా
మహర్షిసమతేజసా
మత్తుల్యతపసా చైవ
క్షత్రధర్మస్థితేన చ. 10

దిలీపేన మహాభాగ
తవ పిత్రాఽతి తేజసా
పునర్న శంకితా నేతుం
గంగాం ప్రార్థయతాఽనఘ!. 11

సా త్వయా సమనుక్రాంతా
ప్రతిజ్ఞా పురుషర్షభ
ప్రాప్తోఽసి పరమం లోకే
యశః పరమసమ్మతమ్. 12

యచ్చ గంగావతరణం
త్వయా కృతమరిందమ
అనేన చ భవాన్ ప్రాప్తో
ధర్మస్యాయతనం మహత్. 13

ప్లావయస్వ త్వమాత్మానం
నరోత్తమ సదోచితే
సలిలే పురుషవ్యాఘ్ర
శుచిః పుణ్యఫలో భవ. 14

పితామహానాం సర్వేషాం
కురుష్వ సలిలక్రియామ్
స్వస్తి తేఽస్తు గమిష్యామి
స్వం లోకం గమ్యతాం నృప. 15

భగీరథోఽపి రాజర్షిః
కృత్వా సలిలముత్తమమ్
యథాక్రమం యథాన్యాయం
సాగరాణాం మహాయశాః. 16

కృతోదకశ్శుచీ రాజా
స్వపురం ప్రవివేశ హ
సమృద్ధార్థో రఘుశ్రేష్ఠ
స్వరాజ్యం ప్రశశాస హ. 17

ప్రముమోద హ లోకస్తం
నృపమాసాద్య రాఘవ
నష్టశోకః సమృద్ధార్థో
బభూవ విగతజ్వరః. 18

ఏష తే రామ గంగాయా
విస్తరోఽభిహితో మయా.
స్వస్తి ప్రాప్నుహి భద్రం తే
సంధ్యాకాఽలోతివర్తతే. 19

ధన్యం యశస్యమాయుష్యం
పుత్ర్యం స్వర్గ్యమతీవ చ
యశ్శ్రావయతి విప్రేషు
క్షత్రియేష్వితరేషు చ. 20

ప్రీయంతే పితరస్తస్య
ప్రీయంతే దైవతాని చ
ఇదమాఖ్యానమవ్యగ్రో
గంగావతరణం శుభమ్. 21

యశ్శృణోతి చ కాకుత్స్థ
సర్వాన్ కామానవాప్నుయాత్
సర్వే పాపాః ప్రణశ్యంతి
ఆయుః కీర్తిశ్చ వర్ధతే. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుశ్చత్వారింశస్సర్గః

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచచత్వారింశస్సర్గః (45)

క్షీరసాగరమథనం, పరమశివుని హాలాహల భక్షణం
అమృతానికై దేవ-రాక్షసుల సంగ్రామం

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా
రాఘవః సహలక్ష్మణః
విస్మయం పరమం గత్వా
విశ్వామిత్రమ్ అథాబ్రవీత్. 1

అత్యద్భుతమిదం బ్రహ్మన్
కథితం పరమం త్వయా
గంగావతరణం పుణ్యం
సాగరస్యాపి పూరణమ్. 2

తస్య సా శర్వరీ సర్వా
సహ సౌమిత్రిణా తదా
జగామ చింతయానస్య
విశ్వామిత్రకథాం శుభామ్. 3

తతః ప్రభాతే విమలే
విశ్వామిత్రం మహామునిమ్
ఉవాచ రాఘవో వాక్యం
కృతాహ్నికమరిందమః. 4

గతా భగవతీ రాత్రిః
శ్రోతవ్యం పరమం శ్రుతమ్
క్షణభూతేవ నౌ రాత్రిః
సంవృత్తేయం మహాతపః
ఇమాం చింతయతః సర్వాం
నిఖిలేన కథాం తవ. 5

తరామ సరితాం శ్రేష్ఠాం
పుణ్యాం త్రిపథగాం నదీమ్. 6

నౌరేషా హి సుఖాస్తీర్ణా
ఋషీణాం పుణ్యకర్మణామ్
భగవంతమిహ ప్రాప్తం
జ్ఞాత్వా త్వరితమాగతా. 7

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
రాఘవస్య మహాత్మనః
సంతారం కారయామాస
సర్షిసంఘస్సరాఘవః. 8

ఉత్తరం తీరమాసాద్య
సంపూజ్యర్షిగణం తదా
గంగాకూలే నివిష్టాస్తే
విశాలాం దదృశుః పురీమ్. 9

తతో మునివరస్తూర్ణం
జగామ సహ రాఘవః
విశాలాం నగరీం రమ్యాం
దివ్యాం స్వర్గోపమాం తదా. 10

అథ రామో మహాప్రాజ్ఞో
విశ్వామిత్రం మహామునిమ్
పప్రచ్ఛ ప్రాంజలిర్భూత్వా
విశాలామ్ ఉత్తమాం పురీమ్. 11

కతరో రాజవంశోఽయం
విశాలాయాం మహామునే
శ్రోతుమిచ్ఛామి భద్రం తే
పరం కౌతూహలం హి మే. 12

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
రామస్య మునిపుంగవః
ఆఖ్యాతుం తత్సమారేభే
విశాలస్య పురాతనమ్. 13

శ్రూయతాం రామ శక్రస్య
కథాం కథయతశ్శుభామ్
అస్మిన్ దేశే తు యద్వృత్తం
తదపి శృణు రాఘవ. 14

పూర్వం కృతయుగే రామ!
దితేః పుత్రా మహాబలాః
అదితేశ్చ మహాభాగ
వీర్యవంతః సుధార్మికాః. 15

తతస్తేషాం నరశ్రేష్ఠ
బుద్ధిరాసీన్మహాత్మనామ్
అమరా అజరాశ్చైవ
కథం స్యామ నిరామయాః. 16

తేషాం చింతయతాం రామ
బుద్ధిరాసీన్మహాత్మనామ్
క్షీరోదమథనం కృత్వా
రసం ప్రాప్స్యామ తత్ర వై. 17

తతో నిశ్చిత్య మథనం
యోక్త్రం కృత్వా చ వాసుకిమ్
మంథానం మందరం కృత్వా
మమంథురమితౌజసః. 18

అథ వర్షసహస్రేణ
యో క్త్రసర్పశిరాంసి చ
వమంత్యతి విషం తత్ర
దదంశుర్దశనై శ్శిలాః. 19

ఉత్పపాతాగ్నిసంకాశం
హాలాహలమహావిషమ్
తేన దగ్ధం జగత్ సర్వం
సదేవాసురమానుషమ్. 20

అథ దేవా మహాదేవం
శంకరం శరణార్థినః
జగ్ముః పశుపతిం రుద్రం
త్రాహి త్రాహీతి తుష్టువుః. 21

ఏవముక్తస్తతో దేవైః
దేవదేవేశ్వరః ప్రభుః
ప్రాదురాసీత్ తతోఽత్రైవ
శంఖచక్రధరో హరిః. 22

ఉవాచైనం స్మితం కృత్వా
రుద్రం శూలభృతం హరిః
దైవతైర్మథ్యమానే తు
యత్పూర్వం సముపస్థితమ్. 23

తత్ త్వదీయం సురశ్రేష్ఠ
సురాణామగ్రజోఽసి యత్
అగ్రపూజామిమాం మత్వా
గృహాణేదం విషం ప్రభో. 24

ఇత్యుక్త్వా చ సురశ్రేష్ఠః
తత్రైవాంతరధీయత
దేవతానాం భయం దృష్ట్వా
శ్రుత్వా వాక్యం తు శార్ఙ్గిణః 25

హాలాహలవిషం ఘోరం
స జగ్రాహామృతోపమమ్
దేవాన్ విసృజ్య దేవేశో
జగామ భగవాన్ హరః. 26

తతో దేవాసురాస్సర్వే
మమంథూ రఘునందన
ప్రవివేశాథ పాతాళం
మంథానః పర్వతోఽనఘ. 27

తతో దేవాస్సగంధర్వాః
తుష్టువుర్మధుసూదనమ్
త్వం గతిస్సర్వభూతానాం
విశేషేణ దివౌకసామ్. 28

పాలయాస్మాన్ మహాబాహో
గిరిముద్ధర్తుమర్హసి.
ఇతి శ్రుత్వా హృషీకేశః
కామఠం రూపమాస్థితః. 29

పర్వతం పృష్ఠతః కృత్వా
శిశ్యే తత్రోదధౌ హరిః
పర్వతాగ్రంతు లోకాత్మా
హస్తేనాక్రమ్య కేశవః
దేవానాం మధ్యతః స్థిత్వా
మమంథ పురుషోత్తమః. 30

అథ వర్షసహస్రేణ
సదండః సకమండలుః
పూర్వం ధన్వంతరిర్నామ
అప్సరాశ్చ సువర్చసః. 31

అప్సు నిర్మథనాదేవ
రసాస్తస్మాద్వరస్త్రియః
ఉత్పేతుర్మనుజశ్రేష్ఠ
తస్మాదప్సరసోఽభవన్. 32

షష్టిః కోట్యోఽభవంస్తాసామ్
అప్సరాణాం సువర్చసామ్
అసంఖ్యాయాస్తు కాకుత్స్థ
యాస్తాసాం పరిచారికాః. 33

న తాః స్మ పరిగృహ్ణంతి
సర్వే తే దేవదానవాః

అప్రతిగ్రహణాత్ తాశ్చ
సర్వాః సాధారణాః స్మృతాః. 34

వరుణస్య తతః కన్యా
వారుణీ రఘునందన
ఉత్పపాత మహాభాగా
మార్గమాణా పరిగ్రహమ్. 35

దితేః పుత్రా న తాం రామ!
జగృహుర్వరుణాత్మజామ్
అదితేస్తు సుతా వీర
జగృహుస్తామనిందితామ్. 36

అసురాస్తేన దైతేయా
స్సురాస్తేనాదితేస్సుతాః
హృష్టాః ప్రముదితాశ్చాసన్
వారుణీగ్రహణాత్ సురాః. 37

ఉచ్చైశ్శ్రవా హయశ్రేష్ఠో
మణిరత్నం చ కౌస్తుభమ్
ఉదతిష్ఠత్ నరశ్రేష్ఠ!
తథైవామృతముత్తమమ్. 38

అథ తస్య కృతే రామ
మహానాసీత్ కులక్షయః
అదితేస్తు తతః పుత్రా
దితేః పుత్రాన్ అసూదయన్. 39

ఏకతోఽభ్యాగమన్ సర్వే
హ్యసురా రాక్షసైస్సహ
యుద్ధమాసీన్మహాఘోరం
వీర త్రైలోక్యమోహనమ్. 40

యదా క్షయం గతం సర్వం
తదా విష్ణుర్మహాబలః
అమృతం సోఽహరత్తూర్ణం
మాయామాస్థాయ మోహినీమ్. 41

యే గతాభిముఖం విష్ణుమ్
మక్షయం పురుషోత్తమమ్
సంపిష్టాస్తే తదా యుద్ధే
విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా. 42

అదితేరాత్మజా వీరా
దితేః పుత్రాన్ నిజఘ్నిరే
తస్మిన్ ఘోరే మహాయుద్ధే
దైతేయాదిత్యయో ర్భృశమ్. 43

నిహత్య దితిపుత్రాంశ్చ
రాజ్యం ప్రాప్య పురందరః
శశాస ముదితో లోకాన్
సర్షిసంఘాన్ సచారణాన్. 44

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే పంచచత్వారింశస్సర్గః (45)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షట్చత్వారింశస్సర్గః (46)

దితి తపస్సును భంగం చేసిన ఇంద్రుడు

హతేషు తేషు పుత్రేషు
దితిః పరమదుఃఖితా
మారీచం కాశ్యపం రామ
భర్తారమ్ ఇదమబ్రవీత్. 1

హతపుత్రాఽస్మి భగవన్
తవ పుత్రైర్మహాబలైః
శక్రహంతారమిచ్ఛామి
పుత్రం దీర్ఘతపోర్జితమ్. 2

సాహం తప శ్చరిష్యామి
గర్భం మే దాతుమర్హసి
ఈశ్వరం శక్రహంతారం
త్వ మనుజ్ఞాతుమర్హసి. 3

తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా
మారీచః కాశ్యపస్తదా
ప్రత్యువాచ మహాతేజా
దితిం పరమదుఃఖితామ్. 4

ఏవం భవతు భద్రం తే
శుచిర్భవ తపోధనే!
జనయిష్యసి పుత్రం త్వం
శక్రహంతారమాహవే. 5

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు
శుచిర్యది భవిష్యసి
పుత్రం త్రైలోక్యభర్తారం
మత్తస్త్వం జనయిష్యసి. 6

ఏవముక్త్వా మహాతేజాః
పాణినా సమమార్జతామ్
సమాలభ్య తతః స్వస్తీ
త్యుక్త్వా స తపసే యయౌ. 7

గతే తస్మిన్ నరశ్రేష్ఠ
దితిః పరమహర్షితా
కుశప్లవనమాసాద్య
తపస్తేపే సుదారుణమ్. 8

తపస్తస్యాం హి కుర్వంత్యాం
పరిచర్యాం చకార హ
సహస్రాక్షో నరశ్రేష్ఠ
పరయా గుణసంపదా. 9

అగ్నిం కుశాన్ కాష్ఠమపః
ఫలం మూలం తథైవ చ
న్యవేదయత్ సహస్రాక్షో
యచ్చాన్యదపి కాంక్షితమ్. 10

గాత్రసంవహనైశ్చైవ
శ్రమాపనయనైస్తథా
శక్రస్సర్వేషు కాలేషు
దితిం పరిచచార హ. 11

అథ వర్షసహస్రే తు
దశోనే రఘునందన
దితిః పరమసంప్రీతా
సహస్రాక్షమ్ అథాబ్రవీత్. 12

యాచితేన సురశ్రేష్ఠ
తవ పిత్రా మహాత్మనా
వరో వర్షసహస్రాంతే
దత్తో మమ సుతం ప్రతి. 13

తపశ్చరంత్యా వర్షాణి
దశ వీర్యవతాం వర
అవశిష్టాని భద్రం తే
భ్రాతరం ద్రక్ష్యసే తతః. 14

తమహం త్వత్కృతే పుత్ర
సమాధాస్యే జయోత్సుకమ్
త్రైలోక్యవిజయం పుత్రం
సహ భోక్ష్యసి విజ్వరః. 15

ఏవముక్త్వా దితిశ్శక్రం
ప్రాప్తే మధ్యం దివాకరే.
నిద్రయాపహృతా దేవీ
పాదౌ కృత్వాఽథ శీర్షతః. 16

దృష్ట్వా తామశుచిం శక్రః
పాదతః కృతమూర్ధజామ్
శిరః స్థానే కృతౌ పాదౌ
జహాస చ ముమోద చ. 17

తస్యాశ్శరీరవివరం
వివేశ చ పురందరః
గర్భం చ సప్తధా రామ
బిభేద పరమాత్మవాన్. 18

భిద్యమానస్తతో గర్భో
వజ్రేణ శతపర్వణా
రురోద సుస్వరం రామ
తతో దితిరబుధ్యత. 19

మారుదో మారుదశ్చేతి
గర్భం శక్రోఽభ్యభాషత
బిభేద చ మహాతేజా
రుదంతమపి వాసవః. 20

న హంతవ్యో న హంతవ్య
ఇత్యేవం దితిరబ్రవీత్
నిష్పపాత తతశ్శక్రో
మాతుర్వచనగౌరవాత్. 21

ప్రాంజలిర్వజ్రసహితో
దితిం శక్రోఽభ్యభాషత
అశుచిర్దేవి సుప్తాసి
పాదయోః కృతమూర్ధజా. 22

తదంతరమహం లబ్ధ్వా
శక్రహంతారమాహవే
అభిదం సప్తధా దేవి
తన్మే త్వం క్షంతుమర్హసి. 23

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షట్చత్వారింశస్సర్గః (46)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తచత్వారింశస్సర్గః (47)

సప్తమరుత్తుల వృత్తాంతము, విశ్వామిత్రునికి అతిథిమర్యాదలను చేసిన విశాలానగర రాజు సుమతి

సప్తధాతు కృతే గర్భే
దితిః పరమదుఃఖితా
సహస్రాక్షం దురాధర్షం
వాక్యం సానునయాఽబ్రవీత్. 1

మమాపరాధాద్గర్భోఽయం
సప్తధా విఫలీకృతః
నాపరాధోఽస్తి దేవేశ
తవాత్ర బలసూదన. 2

ప్రియం తు కర్తుమిచ్ఛామి
మమ గర్భవిపర్యయే
మరుతాం సప్తసప్తానాం
స్థానపాలా భవంత్విమే. 3

వాతస్కంధా ఇమే సప్త
చరంతు దివి పుత్రక
మారుతా ఇతి విఖ్యాతా
దివ్యరూపా మమాత్మజాః. 4

బ్రహ్మలోకం చరత్వేక
ఇంద్రలోకం తథాపరః
దివి వాయురితి ఖ్యాతః
తృతీయోఽపి మహాయశాః. 5

చత్వారస్తు సురశ్రేష్ఠ
దిశో వై తవ శాసనాత్
సంచరిష్యంతు భద్రం తే
దేవభూతా మమాత్మజాః.
త్వత్కృతే నైవ నామ్నా చ
మారుతా ఇతి విశ్రుతాః. 6

తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా
సహస్రాక్షః పురందరః
ఉవాచ ప్రాంజలిర్వాక్యం
దితిం బలనిషూదనః. 7

సర్వమేతద్యథోక్తం తే
భవిష్యతి న సంశయః
విచరిష్యంతి భద్రం తే
దేవభూతాస్తవాత్మజాః. 8

ఏవం తౌ నిశ్చయం కృత్వా
మాతాపుత్రౌ తపోవనే
జగ్మతుస్త్రిదివం రామ
కృతార్థావితి నశ్శ్రుతమ్. 9

ఏష దేశః స కాకుత్స్థ
మహేంద్రాధ్యుషితః పురా

దితిం యత్ర తపస్సిద్ధామ్
ఏవం పరిచచార సః. 10

ఇక్ష్వాకోస్తు నరవ్యాఘ్ర
పుత్రః పరమధార్మికః
అలంబుషాయామ్ ఉత్పన్నో
విశాల ఇతి విశ్రుతః. 11

తేన చాసీదిహ స్థానే
విశాలేతి పురీ కృతా. 12

విశాలస్య సుతో రామ
హేమచంద్రో మహాబలః
సుచంద్ర ఇతి విఖ్యాతో
హేమచంద్రాదనంతరః 13

సుచంద్రతనయో రామ
ధూమ్రాశ్వ ఇతి విశ్రుతః
ధూమ్రాశ్వతనయశ్చాపి
సృంజయ స్సమపద్యత. 14

సృంజయస్య సుతశ్శ్రీమాన్
సహదేవః ప్రతాపవాన్
కుశాశ్వః సహదేవస్య
పుత్రః పరమధార్మికః. 15

కుశాశ్వస్య మహాతేజాః
సోమదత్తః ప్రతాపవాన్
సోమదత్తస్య పుత్రస్తు
కాకుత్స్థ ఇతి విశ్రుతః. 16

తస్య పుత్రో మహాతేజాః
సంప్రత్యేష పురీమిమామ్
ఆవసత్యమరప్రఖ్యః
సుమతిర్నామ దుర్జయః. 17

ఇక్ష్వాకోస్తు ప్రసాదేన
సర్వే వైశాలికా నృపాః
దీర్ఘాయుషో మహాత్మానో
వీర్యవంతస్సుధార్మికాః. 18

ఇహాద్య రజనీం రామ
సుఖం వత్స్యామహే వయమ్
శ్వః ప్రభాతే నరశ్రేష్ఠ
జనకం ద్రష్టుమర్హసి. 19

సుమతిస్తు మహాతేజా
విశ్వామిత్రమ్ ఉపాగతమ్
శ్రుత్వా నరవరశ్రేష్ఠః
ప్రత్యుద్గచ్ఛన్మహాయశాః. 20

పూజాం చ పరమాం కృత్వా
సోపాధ్యాయస్సబాంధవః
ప్రాంజలిః కుశలం పృష్ట్వా
విశ్వామిత్రమ్ అథాబ్రవీత్. 21

ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి
యస్య మే విషయం మునిః
సమ్ప్రాప్తో దర్శనం చైవ
నాస్తి ధన్యతరో మయా. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తచత్వారింశస్సర్గః

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - అష్టచత్వారింశస్సర్గః (48)

అహల్యా శాప వృత్తాంతము

పృష్ట్వా తు కుశలం
తత్ర పరస్పరసమాగమే
కథాంతే సుమతిర్వాక్యం
వ్యాజహార మహామునిమ్. 1

ఇమౌ కుమారౌ భద్రం తే
దేవతుల్యపరాక్రమౌ
గజసింహగతీ వీరౌ
శార్దూలవృషభోపమౌ. 2

పద్మపత్రవిశాలాక్షౌ
ఖడ్గతూణీ ధనుర్ధరౌ
అశ్వినావివ రూపేణ
సముపస్థితయౌవనౌ. 3

యదృచ్ఛయైవ గాం ప్రాప్తౌ
దేవలోకాదివామరౌ
కథం పద్భ్యామిహ ప్రాప్తౌ
కిమర్థం కస్య వా మునే. 4

భూషయంతావిమం దేశం
చంద్రసూర్యావివాంబరమ్
పరస్పరస్య సదృశౌ
ప్రమాణేంగితచేష్టితైః. 5

కిమర్థం చ మునిశ్రేష్ఠ
సంప్రాప్తౌ దుర్గమే పథి
వరాయుధధరౌ వీరౌ
శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః. 6

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
యథావృత్తం న్యవేదయత్
సిద్ధాశ్రమనివాసం చ
రాక్షసానాం వధం తథా. 7

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా
రాజా పరమహర్షితః
అతిథీ పరమౌ ప్రాప్తౌ
పుత్రౌ దశరథస్య తౌ
పూజయామాస విధివత్
సత్కారార్హౌ మహాబలౌ. 8

తతః పరమసత్కారం
సుమతేః ప్రాప్య రాఘవౌ
ఉష్య తత్ర నిశామేకాం
జగ్మతుర్మిథిలాం తతః. 9

తాం దృష్ట్వా మునయః సర్వే
జనకస్య పురీం శుభామ్

సాధు సాధ్వితి శంసంతో
మిథిలాం సమపూజయన్. 10

మిథిలోపవనే తత్ర
ఆశ్రమం దృశ్య రాఘవః
పురాణం నిర్జనం రమ్యం
పప్రచ్ఛ మునిపుంగవమ్. 11

శ్రీమదాశ్రమసంకాశం
కిన్న్విదం మునివర్జితమ్
శ్రోతుమిచ్ఛామి భగవన్
కస్యాయం పూర్వ ఆశ్రమః. 12

తచ్ఛ్రుత్వా రాఘవేణోక్తం
వాక్యం వాక్యవిశారదః
ప్రత్యువాచ మహాతేజా
విశ్వామిత్రో మహామునిః. 13

హంత తే కథయిష్యామి
శృణు తత్త్వేన రాఘవ
యస్యైతదాశ్రమపదం
శప్తం కోపాన్మహాత్మనా. 14

గౌతమస్య నరశ్రేష్ఠ
పూర్వమాసీన్మహాత్మనః
ఆశ్రమో దివ్యసంకాశః
సురైరపి సుపూజితః. 15

స చేహ తప ఆతిష్ఠత్
అహల్యాసహితః పురా
వర్షపూగాననేకాంశ్చ
రాజపుత్ర మహాయశః. 16

తస్యాంతరం విదిత్వా తు
సహస్రాక్షశ్శచీపతిః
మునివేషధరోఽహల్యామ్
ఇదం వచనమబ్రవీత్. 17

ఋతుకాలం ప్రతీక్షంతే
నార్థినస్సు సమాహితే
సంగమం త్వహ మిచ్ఛామి
త్వయా సహ సుమధ్యమే. 18

మునివేషం సహస్రాక్షం
విజ్ఞాయ రఘునందన
మతిం చకార దుర్మేధా
దేవరాజకుతూహలాత్. 19

అథాబ్రవీత్ సురశ్రేష్ఠం
కృతార్థేనాంతరాత్మనా
కృతార్థాస్మి సురశ్రేష్ఠ
గచ్ఛ శీఘ్రమ మితః ప్రభో. 20

ఆత్మానం మాం చ దేవేశ
సర్వదా రక్ష మానద. 21

ఇంద్రస్తు ప్రహసన్ వాక్యమ్
అహల్యామ్ ఇదమబ్రవీత్
సుశ్రోణి పరితుష్టోఽస్మి
గమిష్యామి యథాగతమ్. 22

ఏవం సంగమ్య తు తదా
నిశ్చక్రామోటజాత్ తతః
స సంభ్రమాత్ త్వరన్ రామ
శంకితో గౌతమం ప్రతి. 23

గౌతమం సదదర్శాథ
ప్రవిశంతం మహామునిమ్
దేవదానవదుర్ధర్షం
తపోబలసమన్వితమ్. 24

తీర్థోదకపరిక్లిన్నం
దీప్యమానమివానలమ్
గృహీతసమిధం తత్ర
సకుశం మునిపుంగవమ్
దృష్ట్వా సురపతిః త్రస్తో
వివర్ణవదనోఽభవత్. 25

అథ దృష్ట్వా సహస్రాక్షం
మునివేషధరం మునిః
దుర్వృత్తం వృత్తసంపన్నో
రోషాద్వచనమబ్రవీత్. 26

మమ రూపం సమాస్థాయ
కృతవానసి దుర్మతే
అకర్తవ్యమిదం తస్మాత్
విఫలస్త్వం భవిష్యసి. 27

గౌతమేనైవముక్తస్య
సరోషేణ మహాత్మనా
పేతతుర్వృషణౌ భూమౌ
సహస్రాక్షస్య తత్క్షణాత్. 28

తథా శప్త్వా స వై శక్రమ్
అహల్యామపి శప్తవాన్
ఇహ వర్షసహస్రాణి
బహూని త్వం నివత్స్యసి. 29

వాయుభక్షా నిరాహారా
తప్యంతీ భస్మశాయినీ
అదృశ్యా సర్వభూతానామ్
ఆశ్రమేఽస్మిన్ నివత్స్యసి. 30

యదా చైతద్వనం ఘోరం
రామో దశరథాత్మజః
ఆగమిష్యతి దుర్ధర్షః
తదా పూతా భవిష్యసి. 31

తస్యాతిథ్యేన దుర్వృత్తే
లోభమోహవివర్జితా
మత్సకాశే ముదా యుక్తా
స్వం వపుర్ధారయిష్యసి. 32

ఏవ ముక్త్వా మహాతేజా
గౌతమో దుష్టచారిణీమ్
ఇమమాశ్రమముత్సృజ్య
సిద్ధచారణసేవితే
హిమవచ్ఛిఖరే పుణ్యే
తపస్తేపే మహాతపాః. 33

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే అష్టచత్వారింశస్సర్గః

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకోనపంచాశస్సర్గః (49)

అహల్యా శాప విముక్తి

అఫలస్తు తత శ్శక్రో
దేవాన్ అగ్నిపురోగమాన్
అబ్రవీత్ త్రస్తవదనః
సర్షిసంఘాన్ సచారణాన్. 1

కుర్వతా తపసో విఘ్నం
గౌతమస్య మహాత్మనః
క్రోధముత్పాద్య హి మయా
సురకార్యమ్ ఇదం కృతమ్. 2

అఫలోఽస్మి కృతస్తేన
క్రోధాత్ సా చ నిరాకృతా
శాపమోక్షేణ మహతా
తపోఽస్యాపహృతం మయా. 3

తస్మాత్ సురవరాస్సర్వే
సర్షిసంఘాస్సచారణాః
సురసాహ్యకరం సర్వే
సఫలం కర్తుమర్హథ. 4

శతక్రతోర్వచశ్శ్రుత్వా
దేవాస్సాగ్నిపురోగమాః
పితృదేవానుపేత్యాహుః
సహ సర్వైర్మరుద్గణైః. 5

అయం మేషః సవృషణః
శక్రో హ్యవృషణః కృతః
మేషస్య వృషణౌ గృహ్య
శక్రాయాశు ప్రయచ్ఛత. 6

అఫలస్తు కృతో మేషః
పరాం తుష్టిం ప్రదాస్యతి
భవతాం హర్షణార్థాయ
యే చ దాస్యంతి మానవాః. 7

అగ్నేస్తు వచనం శ్రుత్వా
పితృదేవాస్సమాగతాః
ఉత్పాట్య మేషవృషణౌ
సహస్రాక్షే న్యవేశయన్. 8

తదా ప్రభృతి కాకుత్స్థ
పితృదేవాః సమాగతాః
అఫలాన్ భుంజతే మేషాన్
ఫలై స్తేషామ్ అయోజయన్. 9

ఇంద్రస్తు మేషవృషణౌ
తదాప్రభృతి రాఘవ
గౌతమస్య ప్రభావేన
తపసశ్చ మహాత్మనః. 10

తదాగచ్ఛ మహాతేజ
ఆశ్రమం పుణ్యకర్మణః

తారయైనాం మహాభాగామ్
అహల్యాం దేవరూపిణీమ్. 11

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా
రాఘవ స్సహ లక్ష్మణః
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
తమాశ్రమమథావిశత్. 12

దదర్శ చ మహాభాగాం
తపసా ద్యోతితప్రభామ్
లోకైరపి సమాగమ్య
దుర్నిరీక్ష్యాం సురాసురైః. 13

ప్రయత్నా న్నిర్మితాం ధాత్రా
దివ్యాం మాయామయీమివ
స తుషారావృతాం సాభ్రాం
పూర్ణచంద్రప్రభామివ
(ధూమేనాపి పరీతాంగీం
దీప్తామ్ అగ్నిశిఖామివ). 14

మధ్యేఽంభసో దురాధర్షాం
దీప్తాం సూర్యప్రభామివ
సా హి గౌతమవాక్యేన
దుర్నిరీక్ష్యా బభూవ హ. 15

త్రయాణామపి లోకానాం
యావద్రామస్య దర్శనమ్
శాపస్యాంతముపాగమ్య
తేషాం దర్శనమాగతా. 16

రాఘవౌ తు తత స్తస్యాః
పాదౌ జగృహతు స్తదా
స్మరంతీ గౌతమవచః
ప్రతిజగ్రాహ సా చ తౌ. 17

పాద్యమర్ఘ్యం తథాతిథ్యం
చకార సుసమాహితా
ప్రతిజగ్రాహ కాకుత్స్థో
విధిదృష్టేన కర్మణా. 18

పుష్పవృష్టిర్మహత్యాసీత్
దేవదుందుభినిస్స్వనైః
గంధర్వాప్సరసాం చాపి
మహానాసీత్ సమాగమః. 19

సాధు సాధ్వితి దేవాస్తామ్
అహల్యాం సమపూజయన్
తపోబలవిశుద్ధాంగీం
గౌతమస్య వశానుగామ్. 20

గౌతమోఽపి మహాతేజా
అహల్యాసహితస్సుఖీ
రామం సంపూజ్య విధివత్
తపస్తేపే మహాతపాః. 21

రామోఽపి పరమాం పూజాం
గౌతమస్య మహామునేః
సకాశాద్విధివత్ ప్రాప్య
జగామ మిథిలాం తతః. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకోనపంచాశస్సర్గః

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచాశస్సర్గః (50)

విశ్వామిత్రుని వెంట మిథిల జేరిన రామలక్ష్మణులు

జనకునితో విశ్వామిత్రుని సంభాషణ

తతః ప్రాగుత్తరాం గత్వా
రామస్సౌమిత్రిణా సహ
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
యజ్ఞవాటమ్ ఉపాగమత్. 1

రామస్తు మునిశార్దూలమ్
ఉవాచ సహలక్ష్మణః
సాధ్వీ యజ్ఞసమృద్ధిర్హి
జనకస్య మహాత్మనః. 2

బహూనీహ సహస్రాణి
నానాదేశనివాసినామ్
బ్రాహ్మణానాం మహాభాగ
వేదాధ్యయనశాలినామ్. 3

ఋషివాటాశ్చ దృశ్యంతే
శకటీశతసంకులాః
దేశో విధీయతాం బ్రహ్మన్
యత్ర వత్స్యామహే వయమ్. 4

రామస్య వచనం శ్రుత్వా
విశ్వామిత్రో మహామునిః
నివేశమకరోద్దేశే
వివిక్తే సలిలాయుతే. 5

విశ్వామిత్రమ్ అనుప్రాప్తం
శ్రుత్వా స నృపతిస్తదా
శతానందం పురస్కృత్య
పురోహితమనిందితమ్
ప్రత్యుజ్జగామ సహసా
వినయేన సమన్వితః. 6

ఋత్విజోఽపి మహాత్మాన
స్త్వర్ఘ్యమాదాయ సత్వరమ్
విశ్వామిత్రాయ ధర్మేణ
దదుర్మంత్రపురస్కృతమ్. 7

ప్రతిగృహ్య చ తాం పూజాం
జనకస్య మహాత్మనః
పప్రచ్ఛ కుశలం రాజ్ఞో
యజ్ఞస్య చ నిరామయమ్. 8

స తాంశ్చాపి మునీన్ పృష్ట్వా
సోపాధ్యాయపురోధసః
యథాన్యాయం తతః స్సర్వైః
సమాగచ్ఛత్ ప్రహృష్టవత్. 9

అథ రాజా మునిశ్రేష్ఠం
కృతాంజలిరభాషత

ఆసనే భగవానాస్తాం
సహైభిర్మునిపుంగవైః. 10
జనకస్య వచః శ్రుత్వా
నిషసాద మహామునిః
పురోధా ఋత్విజశ్చైవ
రాజా చ సహ మంత్రిభిః. 11
ఆసనేషు యథాన్యాయమ్
ఉపవిష్టాన్ సమంతతః
దృష్ట్వా స నృపతిస్తత్ర
విశ్వామిత్రమ్ అథాబ్రవీత్. 12
అద్య యజ్ఞసమృద్ధిర్మే
సఫలా దైవతైః కృతా
అద్య యజ్ఞఫలం ప్రాప్తం
భగవద్దర్శనాన్మయా. 13
ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి
యస్య మే మునిపుంగవ
యజ్ఞోపసదనం బ్రహ్మన్
ప్రాప్తోఽసి మునిభిస్సహ. 14
ద్వాదశాహం తు బ్రహ్మర్షే
శేషమాహుర్మనీషిణః
తతో భాగార్థినో దేవాన్
ద్రష్టుమ్ అర్హసి కౌశిక. 15
ఇత్యుక్త్వా మునిశార్దూలం
ప్రహృష్టవదనస్తదా
పునస్తం పరిపప్రచ్ఛ
ప్రాంజలిః ప్రణతో నృపః. 16
ఇమౌ కుమారౌ భద్రం తే
దేవతుల్యపరాక్రమౌ
గజసింహగతీ వీరౌ
శార్దూలవృషభోపమౌ. 17
పద్మపత్రవిశాలాక్షౌ
ఖడ్గతూణీధనుర్ధరౌ
అశ్వినావివ రూపేణ
సముపస్థితయౌవనౌ. 18
యదృచ్ఛయైవ గాం ప్రాప్తౌ
దేవలోకాదివామరౌ
కథం పద్భ్యామిహ ప్రాప్తౌ
కిమర్థం కస్య వా మునే. 19
వరాయుధధరౌ వీరౌ
కస్య పుత్రౌ మహామునే
భూషయంతావిమం దేశం
చంద్రసూర్యావివాంబరమ్. 20
పరస్పరస్య సదృశౌ
ప్రమాణేంగితచేష్టితైః
కాకపక్షధరౌ వీరౌ
శ్రోతుమ్ ఇచ్ఛామి తత్త్వతః. 21
తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
జనకస్య మహాత్మనః.

న్యవేదయన్మహాత్మానౌ
పుత్రౌ దశరథస్య తౌ. 22

సిద్ధాశ్రమనివాసం చ
రాక్షసానాం వధం తథా
తచ్చాగమనమవ్యగ్రం
విశాలాయాశ్చ దర్శనమ్. 23

అహల్యాదర్శనం చైవ
గౌతమేన సమాగమమ్

మహాధనుషి జిజ్ఞాసాం
కర్తుమ్ ఆగమనం తథా. 24

ఏతత్సర్వం మహాతేజా
జనకాయ మహాత్మనే
నివేద్య విరరామాథ
విశ్వామిత్రో మహామునిః. 25

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే పంచాశస్సర్గః (50)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకపంచాశస్సర్గః (51)

విశ్వామిత్రుని పూర్వచరిత్ర గురించి రామలక్ష్మణులకు తెలిపిన శతానందుడు

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
విశ్వామిత్రస్య ధీమతః
హృష్టరోమా మహాతేజాః
శతానందో మహాతపాః. 1

గౌతమస్య సుతో జ్యేష్ఠః
తపసా ద్యోతితప్రభః
రామసందర్శనాదేవ
పరం విస్మయమాగతః. 2

స తౌ నిషణ్ణౌ సంప్రేక్ష్య
సుఖాసీనౌ నృపాత్మజౌ
శతానందో మునిశ్రేష్ఠం
విశ్వామిత్రమథామబ్రవీత్. 3

అపి తే మునిశార్దూల
మమ మాతా యశస్వినీ
దర్శితా రాజపుత్రాయ
తపో దీర్ఘముపాగతా. 4

అపి రామే మహాతేజా
మమ మాతా యశస్వినీ
వన్యైరుపాహరత్ పూజాం
పూజార్హే సర్వదేహినామ్. 5

అపి రామాయ కథితం
యథావృత్తం పురాతనమ్
మమ మాతుర్మహాతేజో
దైవేన దురనుష్ఠితమ్. 6

అపి కౌశిక భద్రం తే
గురుణా మమ సంగతా
మమ మాతా మునిశ్రేష్ఠ
రామసందర్శనాదితః. 7

అపి మే గురుణా రామః
పూజితః కుశికాత్మజ
ఇహాగతో మహాతేజాః
పూజాం ప్రాప్తో మహాత్మనః. 8

అపి శాంతేన మనసా
గురుర్మే కుశికాత్మజ
ఇహాగతేన రామేణ
ప్రయతేనాభివాదితః. 9

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య
విశ్వామిత్రో మహామునిః
ప్రత్యువాచ శతానందం
వాక్యజ్ఞో వాక్యకోవిదమ్. 10

నాతిక్రాంతం మునిశ్రేష్ఠ
యత్కర్తవ్యం కృతం మయా
సంగతా మునినా పత్నీ
భార్గవేణేవ రేణుకా. 11

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య
విశ్వామిత్రస్య భాషితమ్
శతానందో మహాతేజా
రామం వచనమబ్రవీత్. 12

స్వాగతం తే నరశ్రేష్ఠ
దిష్ట్యా ప్రాప్తోఽసి రాఘవ
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
మహర్షిమ్ అపరాజితమ్. 13

అచింత్యకర్మా తపసా
బ్రహ్మర్షిరతులప్రభః
విశ్వామిత్రో మహాతేజా
వేత్స్యేనం పరమాం గతిమ్. 14

నాస్తి ధన్యతరో రామ
త్వత్తోఽన్యో భువి కశ్చన.
గోప్తా కుశికపుత్రస్తే
యేన తప్తం మహత్తపః. 15

శ్రూయతాం చాభిధాస్యామి
కౌశికస్య మహాత్మనః
యథా బలం యథా వృత్తం
తన్మే నిగదతః శృణు. 16

రాజాఽభూదేష ధర్మాత్మా
దీర్ఘకాలమరిందమః
ధర్మజ్ఞః కృతవిద్యశ్చ
ప్రజానాం చ హితే రతః. 17

ప్రజాపతిసుతశ్చాసీత్
కుశో నామ మహీపతిః
కుశస్య పుత్రో బలవాన్
కుశనాభస్సుధార్మికః. 18

కుశనాభసుతస్త్వాసీత్
గాధిరిత్యేవ విశ్రుతః
గాధేః పుత్రో మహాతేజాః
విశ్వామిత్రో మహామునిః. 19

విశ్వామిత్రో మహాతేజాః
పాలయామాస మేదినీమ్
బహువర్షసహస్రాణి
రాజా రాజ్యమకారయత్. 20

కదాచిత్తు మహాతేజా
యోజయిత్వా వరూథినీమ్
అక్షౌహిణీపరివృతః
పరిచక్రామ మేదినీమ్. 21

నగరాణి స రాష్ట్రాణి
సరితశ్చ తథా గిరీన్
ఆశ్రమాన్ క్రమశో రామ
విచరన్నాజగామ హ. 22

వసిష్ఠస్యాశ్రమపదం
నానావృక్షసమాకులమ్
నానామృగగణాకీర్ణం
సిద్ధచారణసేవితమ్. 23

దేవదానవగంధర్వైః
కిన్నరైరుపశోభితమ్
ప్రశాంతహరిణాకీర్ణం
ద్విజసంఘనిషేవితమ్. 24

బ్రహ్మర్షిగణసంకీర్ణం
దేవర్షిగణసేవితమ్
తపశ్చరణసంసిద్ధైః
అగ్నికల్పైర్మహాత్మభిః. 25

అబ్భక్షైర్వాయుభక్షైశ్చ
శీర్ణపర్ణాశనైస్తథా
ఫలమూలాశనైర్దాంతైః
జితరోషైర్జితేంద్రియైః. 26

ఋషిభిర్వాలఖిల్యైశ్చ
జపహోమపరాయణైః
అన్యైర్వైఖానసైశ్చైవ
సమంతాదుపశోభితమ్. 27

వసిష్ఠస్యాశ్రమపదం
బ్రహ్మలోకమివాపరమ్
దదర్శ జయతాం శ్రేష్ఠో
విశ్వామిత్రో మహాబలః. 28

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ఏకపంచాశస్సర్గః (51)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్విపంచాశస్సర్గః (52)

ఆతిథ్యమునకై విశ్వామిత్రుని ఆహ్వానించిన వసిష్ఠమహర్షి

స దృష్ట్వా పరమప్రీతో
విశ్వామిత్రో మహాబలః
ప్రణతో వినయాద్వీరో
వసిష్ఠం జపతాం వరమ్. 1

స్వాగతం తవ చేత్యుక్తో
వసిష్ఠేన మహాత్మనా
ఆసనం చాస్య భగవాన్
వసిష్ఠో వ్యాదిదేశ హ. 2

ఉపవిష్టాయ చ తదా
విశ్వామిత్రాయ ధీమతే
యథాన్యాయం మునివరః
ఫలమూలాన్యుపాహరత్. 3

ప్రతిగృహ్య తు తాం పూజాం
వసిష్ఠాద్రాజసత్తమః
తపోఽగ్నిహోత్రశిష్యేషు
కుశలం పర్యపృచ్ఛత. 4

విశ్వామిత్రో మహాతేజా
వనస్పతిగణే తథా
సర్వత్ర కుశలం చాహ
వసిష్ఠో రాజసత్తమమ్. 5

సుఖోపవిష్టం రాజానం
విశ్వామిత్రం మహాతపాః
పప్రచ్ఛ జపతాం శ్రేష్ఠో
వసిష్ఠో బ్రహ్మణస్సుతః. 6

కచ్చిత్తేకుశలం రాజన్
కచ్చిద్ధర్మేణ రంజయన్ః
ప్రజాః పాలయసే వీర
రాజవృత్తేన ధార్మిక. 7

కచ్చిత్తే సంభృతా భృత్యాః
కచ్చిత్తిష్ఠంతి శాసనే
కచ్చిత్తే విజితాస్సర్వే
రిపవో రిపుసూదన. 8

కచ్చిద్బలేషు కోశేషు
మిత్రేషు చ పరంతప
కుశలం తే నరవ్యాఘ్ర
పుత్రపౌత్రే తవానఘ. 9

సర్వత్ర కుశలం రాజా
వసిష్ఠం ప్రత్యుదాహరత్
విశ్వామిత్రో మహాతేజా
వసిష్ఠం వినయాన్వితః. 10

కృత్వోభౌ సుచిరం కాలం
ధర్మిష్ఠౌ తాః కథాశ్శుభాః
ముదా పరమయా యుక్తౌ
ప్రీయేతాం తౌ పరస్పరమ్. 11

తతో వసిష్ఠో భగవాన్
కథాంతే రఘునందన
విశ్వామిత్రమిదం వాక్యమ్
ఉవాచ ప్రహసన్నివ. 12

ఆతిథ్యం కర్తుమిచ్ఛామి
బలస్యాస్య మహాబల
తవ చైవాప్రమేయస్య
యథార్హం సంప్రతీచ్ఛ మే. 13

సత్క్రియాం తు భవానేతాం
ప్రతీచ్ఛతు మయోద్యతామ్
రాజాత్వమతిథిశ్రేష్ఠః
పూజనీయః ప్రయత్నతః. 14

ఏవముక్తో వసిష్ఠేన
విశ్వామిత్రో మహామతిః
కృతమిత్యబ్రవీద్రాజా
ప్రియవాక్యేన మే త్వయా. 15

ఫలమూలేన భగవన్
విద్యతే యత్తవాశ్రమే
పాద్యే నాచమనీయేన
భగవద్దర్శనేన చ. 16

సర్వథా చ మహాప్రాజ్ఞ
పూజార్హేణ సుపూజితః
గమిష్యామి నమస్తేఽస్తు
మైత్రేణేక్షస్వ చక్షుషా. 17

ఏవం బ్రువంతం రాజానం
వసిష్ఠః పునరేవ హి
న్యమంత్రయత ధర్మాత్మా
పునః పునరుదారధీః. 18

బాఢ మిత్యేవ గాధేయో
వసిష్ఠం ప్రత్యువాచ హ
యథా ప్రియం భగవతః
తథాస్తు మునిపుంగవ. 19

ఏవముక్తో మహాతేజా
వసిష్ఠో జపతాం వరః
ఆజుహావ తతః ప్రీతః
కల్మాషీం ధూతకల్మషః. 20

ఏహ్యేహి శబలే క్షిప్రం
శృణు చాపి వచో మమ
సబలస్యాస్య రాజర్షేః
కర్తుం వ్యవసితోఽస్మ్యహమ్. 21

భోజనేన మహార్హేణ
సత్కారం సంవిధత్స్వ మే
యస్య యస్య యథాకామం
షడ్రసేష్వభిపూజితమ్

తత్సర్వం కామధుక్ క్షిప్రమ్
అభివర్షకృతే మమ. 22
రసేనాన్నేన పానేన
లేహ్యచోష్యేణ సంయుతమ్
అన్నానాం నిచయం సర్వం
సృజస్వ శబలే త్వర. 23

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్విపంచాశస్సర్గః (52)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రిపంచాశస్సర్గః (53)

కామధేనువునిమ్మని కోరిన విశ్వామిత్రుడు
నిరాకరించిన వసిష్ఠుడు

ఏవముక్తా వసిష్ఠేన
శబలా శత్రుసూదన
విదధే కామధుక్కామాన్
యస్య యస్య యథేప్సితమ్. 1

ఇక్షూన్ మధూం స్తథా లాజాన్
మైరేయాంశ్చ వరాసవాన్
పానాని చ మహార్హాణి
భక్ష్యాం శ్చోచ్చావచాం స్తథా. 2

ఉష్ణాఢ్యస్యౌదనస్యాత్ర
రాశయః పర్వతోపమాః
మృష్టాన్నాని చ సూపాంశ్చ
దధికుల్యాం స్తథైవ చ. 3

నానాస్వాదురసానాం చ
షాడబానాం తథైవ చ
భాజనాని సుపూర్ణాని
గౌడాని చ సహస్రశః. 4

సర్వమాసీత్ సుసంతుష్టం
హృష్టపుష్టజనాయుతమ్
విశ్వామిత్రబలం రామ
వసిష్ఠేనాభితర్పితమ్. 5

విశ్వామిత్రోఽపి రాజర్షిః
హృష్టః పుష్టస్తదాఽభవత్
సాంతఃపురవరో రాజా
సబ్రాహ్మణపురోహితః. 6

సామాత్యో మంత్రిసహితః
సభృత్యః పూజితస్తదా
యుక్తః పరమహర్షేణ
వసిష్ఠమ్ ఇదమబ్రవీత్. 7

పూజితోఽహం త్వయా బ్రహ్మన్
పూజార్హేణ సుసత్కృతః
శ్రూయతామభిధాస్యామి
వాక్యం వాక్యవిశారద. 8

గవాం శతసహస్రేణ
దీయతాం శబలా మమ
రత్నం హి భగవన్నే తత్
రత్నహారీ చ పార్థివః. 9

తస్మాన్మే శబలాం దేహి
మమైషా ధర్మతో ద్విజ
ఏవముక్తస్తు భగవాన్
వసిష్ఠో మునిసత్తమః. 10

విశ్వామిత్రేణ ధర్మాత్మా
ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్
నాహం శతసహస్రేణ
నాపి కోటిశతైర్గవామ్. 11

రాజన్ దాస్యామి శబలాం
రాశిభీ రజతస్య చ వా
న పరిత్యాగమర్హేయం
మత్సకాశాదరిందమ. 12

శాశ్వతీ శబలా మహ్యం
కీర్తిరాత్మవతో యథా
అస్యాం హవ్యం చ కవ్యం
చ ప్రాణయాత్రా తథైవ చ. 13

ఆయత్తమగ్నిహోత్రం చ
బలిర్హోమస్తథైవ చ
స్వాహాకార వషట్కారౌ
విద్యాశ్చ వివిధా స్తథా. 14

ఆయత్తమత్ర రాజర్షే
సర్వమేతన్న సంశయః
సర్వస్వమేతత్ సత్యేన
మమ తుష్టికరీ సదా. 15

కారణైర్బహుభీ రాజన్
న దాస్యే శబలాం తవ
వసిష్ఠేనైవముక్తస్తు
విశ్వామిత్రోఽ బ్రవీత్తతః

సంరబ్ధతరమత్యర్థం
వాక్యం వాక్యవిశారదః. 16

హైరణ్యకక్ష్యా గ్రైవేయాన్
సువర్ణాంకుశ భూషితాన్
దదామి కుంజరాంస్తేఽ హం
సహస్రాణి చతుర్దశ. 17

హైరణ్యానాం రథానాం తే
శ్వేతాశ్వానాం చతుర్యుజామ్
దదామి తే శతాన్యష్టౌ
కింకిణీకవిభూషితాన్. 18

హయానాం దేశజాతానాం
కులజానాం మహౌజసామ్
సహస్రమేకం దశ చ
దదామి తవ సువ్రత. 19

నానావర్ణవిభక్తానాం
వయః స్థానాం తథైవ చ
దదామ్యేకాం గవాం కోటిం
శబలా దీయతాం మమ. 20

యావదిచ్ఛసి రత్నం వా
హిరణ్యం వా ద్విజోత్తమ
తావద్దదామి తత్సర్వం
శబలా దీయతాం మమ. 21

ఏవముక్తస్తు భగవాన్
విశ్వామిత్రేణ ధీమతా

న దాస్యామీతి శబలాం
ప్రాహ రాజన్ కథంచన. 22

ఏతదేవ హి మే రత్నమ్
ఏతదేవ హి మే ధనమ్
ఏతదేవ హి సర్వస్వమ్
ఏతదేవ హి జీవితమ్. 23

దర్శశ్చ పూర్ణమాసశ్చ
యజ్ఞాశ్చైవాప్తదక్షిణాః
ఏతదేవ హి మే రాజన్
వివిధాశ్చ క్రియాస్తథా. 24

అదోమూలాః క్రియా స్సర్వా
మమ రాజన్ న సంశయః
బహునా కిం ప్రలాపేన
న దాస్యే కామదోహినీమ్. 25

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే త్రిపంచాశస్సర్గః (53)

శ్రీరామ నామం
మరువాం
మరువాం

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుష్పంచాశస్సర్గః (54)

కామధేనువును అపహరించుటకు ప్రయత్నించిన విశ్వామిత్రుడు

కామధేనుం వసిష్ఠోఽపి
యదా న త్యజ్యతే మునిః
తదాస్య శబళాం రామ
విశ్వామిత్రోఽన్వకర్షత. 1

నీయమానా తు శబలా
రామ రాజ్ఞా మహాత్మనా
దుఃఖితా చింతయామాస
రుదంతీ శోకకర్శితా. 2

పరిత్యక్తా వసిష్ఠేన
కిమహం సుమహాత్మనా
యాహం రాజభటైర్దీనా
హ్రియేయం భృశదుఃఖితా. 3

కిం మయాపకృతం తస్య
మహర్షేర్భావితాత్మనః
యన్మామ్ అనాగసం భక్తామ్
ఇష్టాం త్యజతి ధార్మికః. 4

ఇతి సా చింతయిత్వా తు
వినిశ్శ్వస్య పునఃపునః
నిర్ధూయ తాం స్తదా భృత్యాన్
శతశశ్శత్రుసూదన
జగామానిలవేగేన
పాద మూలం మహాత్మనః. 5

శబలా సా రుదంతీ చ
క్రోశంతీ చేదమబ్రవీత్
వసిష్ఠస్యాగ్రతః స్థిత్వా
మేఘదుందుభిరావిణీ. 6

భగవన్ కిం పరిత్యక్తా
త్వయాఽహం బ్రహ్మణస్సుత
యస్మాద్రాజభృతా మాం హి
నయంతే త్వత్సకాశతః. 7

ఏవముక్తస్తు బ్రహ్మర్షిః
ఇదం వచనమబ్రవీత్
శోకసంతప్తహృదయాం
స్వసారమివ దుఃఖితామ్. 8

న త్వాం త్యజామి శబలే
నాఽపి మేఽపకృతం త్వయా
ఏష త్వాం నయతే రాజా
బలోన్మత్తో మహాబలః. 9

న హి తుల్యం బలం మహ్యం
రాజా త్వద్య విశేషతః

బలీ రాజా క్షత్రియశ్చ
పృథివ్యాః పతిరేవ చ. 10

ఇయమక్షౌహిణీ పూర్ణా
సవాజిరథసంకులా
హస్తిధ్వజసమాకీర్ణా
తేనాసౌ బలవత్తరః. 11

ఏవముక్తా వసిష్ఠేన
ప్రత్యువాచ వినీతవత్
వచనం వచనజ్ఞా సా
బ్రహ్మర్షిమ్ అమితప్రభమ్. 12

న బలం క్షత్రియస్యాహుః
బ్రాహ్మణో బలవత్తరః
బ్రహ్మన్ బ్రహ్మబలం దివ్యం
క్షత్రాత్తు బలవత్తరమ్. 13

అప్రమేయబలం తుభ్యం
న త్వయా బలవత్తరః
విశ్వామిత్రో మహావీర్యః
తేజ స్తవ దురాసదమ్. 14

నియుంక్ష్వ మాం మహాభాగ
త్వద్బ్రహ్మబలసంభృతామ్
తస్య దర్పబలం యత్నాన్
నాశయామి దురాత్మనః. 15

ఇత్యుక్తస్తు తయా రామ
వసిష్ఠ స్సుమహాయశాః
సృజస్వేతి తదోవాచ
బలం పరబలారుజమ్. 16

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
సురభిః సాఽసృజత్ తదా
తస్యా హుంభారవోత్సృష్టాః
పప్లవాశ్శతశో నృప
నాశయంతి బలం సర్వం
విశ్వామిత్రస్య పశ్యతః. 17

బలం భగ్నం తతో
దృష్ట్వా రథేనాక్రమ్య కౌశికః. 18

స రాజా పరమక్రుద్ధో
రోషవిస్ఫారితేక్షణః
పప్లవాన్ నాశయామాస
శస్త్రైరుచ్చావచైరపి. 19

విశ్వామిత్రార్దితాన్ దృష్ట్వా
పప్లవాన్ శతశస్తదా
భూయ ఏవాసృజత్ కోపాత్
శకాన్ యవనమిశ్రితాన్. 20

తైరాసీత్ సంవృతా భూమిః
శకైర్యవనమిశ్రితైః
ప్రభావద్భిర్మహావీర్యైః
హేమకింజల్కసన్నిభైః. 21

దీర్ఘాసిపట్టిశధరైః
హేమవర్ణాంబరావృతైః

నిర్దగ్ధం తద్బలం సర్వం
ప్రదీప్తైరివ పావకైః. 22

తతోఽస్త్రాణి మహాతేజా
విశ్వామిత్రో ముమోచ హ
తైస్తైర్యవనకాంభోజాః
పప్లవాశ్చాకులీకృతాః. 23

_ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే_
_బాలకాండే చతుష్పంచాశస్సర్గః (54)_

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచపంచాశస్సర్గః (55)

వశిష్ఠుని ఆశ్రమాన్ని ధ్వంసం చేసిన విశ్వామిత్రుడు

తతస్తాన్ ఆకులాన్ దృష్ట్వా
విశ్వామిత్రాస్త్రమోహితాన్
వసిష్ఠశ్చోదయామాస
కామధుక్ సృజ యోగతః. 1

తస్యా హుంభారవాజ్జాతాః
కాంభోజా రవిసన్నిభాః
ఊధసస్త్వథ సంజాతాః
పహ్లవాఃశస్త్రపాణయః. 2

యోనిదేశాచ్చ యవనా
శకృద్దేశాత్ శకాస్తథా
రోమకూపేషు చ మ్లేచ్ఛా
హారీతాస్సకిరాతకాః. 3

తై స్తై ర్నిషూదితం సర్వం
విశ్వామిత్రస్య తత్క్షణాత్
సపదాతిగజం సాశ్వం
సరథం రఘునందన. 4

దృష్ట్వా నిషూదితం సైన్యం
వసిష్ఠేన మహాత్మనా
విశ్వామిత్రసుతానాం చ
శతం నానావిధాయుధమ్. 5

అభ్యధావత్ సుసంక్రుద్ధం
వసిష్ఠం జపతాం వరమ్ 5

హుంకారేణైవ తాన్ సర్వాన్
దదాహ భగవాన్ ఋషిః. 6

తే సాశ్వరథపాదాతా
వసిష్ఠేన మహాత్మనా
భస్మీకృతా ముహూర్తేన
విశ్వామిత్రసుతాస్తదా. 7

దృష్ట్వా వినాశితాన్ పుత్రాన్
బలం చ సుమహాయశాః
సవ్రీడశ్చింతయావిష్టో
విశ్వామిత్రోఽభవత్ తదా. 8

సముద్ర ఇవ నిర్వేగో
భగ్నదంష్ట్ర ఇవోరగః
ఉపరక్త ఇవాదిత్య:
సద్యో నిష్ప్రభతాం గతః. 9

హతపుత్రబలో దీనో
లూనపక్ష ఇవ ద్విజః
హతదర్పో హతోత్సాహో
నిర్వేదం సమపద్యత. 10

స పుత్రమేకం రాజ్యాయ
పాలయేతి నియుజ్య చ
పృథివీం క్షత్రధర్మేణ
వనమేవాన్వపద్యత. 11

స గత్వా హిమవత్పార్శ్వం
కిన్నరోరగసేవితమ్
మహాదేవప్రసాదార్థం
తపస్తేపే మహాతపాః. 12

కేనచిత్త్వథ కాలేన
దేవేశో వృషభధ్వజః
దర్శయామాస వరదో
విశ్వామిత్రం మహాబలమ్. 13

కిమర్థం తప్యసే రాజన్
బ్రూహి యత్ తే వివక్షితమ్
వరదోఽస్మి వరో యస్తే
కాంక్షితస్సోఽభిధీయతామ్. 14

ఏవముక్తస్తు దేవేన
విశ్వామిత్రో మహాతపాః
ప్రణిపత్య మహాదేవమ్
ఇదం వచనమబ్రవీత్. 15

యది తుష్టో మహాదేవ
ధనుర్వేదో మమానఘ
సాంగోపాంగోపనిషదః
సరహస్యః ప్రదీయతామ్. 16

యాని దేవేషు చాస్త్రాణి
దానవేషు మహర్షిషు
గంధర్వ యక్ష రక్షస్సు
ప్రతిభాంతు మమాఽనఘ. 17

తవ ప్రసాదాద్భవతు
దేవదేవ మమేప్సితమ్
ఏవమస్త్వితి దేవేశో
వాక్యముక్త్వా గతస్తదా. 18

ప్రాప్య చాస్త్రాణి రాజర్షిః
విశ్వామిత్రో మహాబలః
దర్పేణ మహతా యుక్తో
దర్పపూర్ణోఽభవత్ తదా. 19

వివర్ధమానో వీర్యేణ
సముద్ర ఇవ పర్వణి
హతమేవ తదా మేనే
వసిష్ఠమ్ ఋషిసత్తమమ్. 20

తతో గత్వాఽఽశ్రమపదం
ముమోచాస్త్రాణి పార్థివః
యైస్తత్ తపోవనం సర్వం
నిర్దగ్ధం చాస్త్రతేజసా. 21

ఉదీర్యమాణమస్త్రం
తత్ విశ్వామిత్రస్య ధీమతః
దృష్ట్వా విప్రద్రుతాస్సర్వే
మునయ శ్శతశో దిశః. 22

వసిష్ఠస్య చ యే శిష్యా:
తథైవ మృగపక్షిణః
విద్రవంతి భయాద్భీతా
నానాదిగ్భ్య: సహస్రశః. 23

వసిష్ఠస్యాశ్రమపదం
శూన్యమాసీన్మహాత్మనః
ముహూర్తమివ నిశ్శబ్దమ్
ఆసీదిరిణసన్నిభమ్. 24

వదతో వై వసిష్ఠస్య
మా భై రితి ముహు ర్ముహుః
నాశయామ్యద్య గాధేయం
నీహారమివ భాస్కరః. 25

ఏవ ముక్త్వా మహాతేజా
వసిష్ఠో జపతాం వరః
విశ్వామిత్రం తదా వాక్యం
సరోషమ్ ఇదమబ్రవీత్. 26

ఆశ్రమం చిరసంవృద్ధం
యద్వినాశితవానసి
దురాచారోఽసి తన్మూఢ
తస్మాత్ త్వం న భవిష్యసి. 27

ఇత్యుక్త్వా పరమక్రుద్ధో
దండముద్యమ్య సత్వరః
విధూమమివ కాలాగ్నిం
యమదండ మివాపరమ్. 28

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే పంచపంచాశస్సర్గః (55)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షట్పంచాశస్సర్గః (56)

విశ్వామిత్రుడు ప్రయోగించిన అస్త్రములను తిప్పికొట్టిన వసిష్ఠుడు

ఏవముక్తో వసిష్ఠేన
విశ్వామిత్రో మహాబలః
ఆగ్నేయమస్త్రముత్క్షిప్య
తిష్ఠ తిష్ఠేతిచాబ్రవీత్. 1

బ్రహ్మదండం సముత్క్షిప్య
కాలదండమివాపరమ్
వసిష్ఠో భగవాన్ క్రోధాత్
ఇదం వచనమబ్రవీత్. 2

క్షత్రబంధో స్థితోఽస్మ్యేష
యద్బలం తద్విదర్శయ
నాశయామ్యద్య తే దర్పం
శస్త్రస్య తవ గాధిజ. 3

క్వ చ తే క్షత్రియబలం
క్వచ బ్రహ్మబలం మహత్
పశ్య బ్రహ్మబలం దివ్యం
మమ క్షత్రియపాంసన. 4

తస్యాస్త్రం గాధిపుత్రస్య
ఘోరమాగ్నేయముద్యతమ్
బ్రహదండేన తచ్ఛాంతమ్
అగ్నేర్వేగ ఇవాంభసా. 5

వారుణం చైవ రౌద్రం చ
ఐంద్రం పాశుపతం తథా
ఐషీకం చాపి చిక్షేప
కుపితో గాధినందనః. 6

మానవం మోహనం చైవ
గాంధర్వం స్వాపనం తథా
జృంభణం మాదనం చైవ
సంతాపనవిలాపనే. 7

శోషణం దారణం చైవ
వజ్ర మస్త్రం సుదుర్జయమ్.
బ్రహ్మపాశం కాలపాశం
వారుణం పాశమేవ చ. 8

పైనాకాస్త్రం చ దయితం
శుష్కార్ద్రే అశనీ ఉభే
దండాస్త్రమథ పైశాచం
క్రౌంచమస్త్రం తథైవ చ. 9

ధర్మచక్రం కాలచక్రం
విష్ణుచక్రం తథైవ చ
వాయవ్యం మథనం చైవ
అస్త్రం హయశిరస్తథా. 10

శక్తిద్వయం చ చిక్షేప
కంకాళం ముసలం తథా
వైద్యాధరం మహాస్త్రం చ
కాలాస్త్రమథ దారుణమ్. 11

త్రిశూలమస్త్రం ఘోరం చ
కాపాలమథ కంకణమ్
ఏతాన్యస్త్రాణి చిక్షేప
సర్వాణి రఘునందన. 12

వసిష్ఠే జపతాం శ్రేష్ఠే
తదద్భుతమివాభవత్
తాని సర్వాణి దండేన
గ్రసతే బ్రహ్మణస్సుత. 13

తేషు శాంతేషు బ్రహ్మాస్త్రం
క్షిప్తవాన్ గాధినందనః
తదస్త్ర ముద్యతం దృష్ట్వా
దేవా స్సాగ్ని పురోగమాః. 14

దేవర్షయశ్చ సంభ్రాంతా:
గంధర్వా స్సమహోరగాః
త్రైలోక్యమాసీత్ సంత్రస్తం
బ్రహ్మాస్త్రే సముదీరితే. 15

తదప్యస్త్రం మహాఘోరం
బ్రహ్మం బ్రాహ్మేణ తేజసా
వసిష్ఠో గ్రసతే సర్వం
బ్రహ్మదండేన రాఘవ. 16

బ్రహ్మాస్త్రం గ్రసమానస్య
వసిష్ఠస్య మహాత్మనః
త్రైలోక్యమోహనం రౌద్రం
రూపమాసీత్ సుదారుణమ్. 17

రోమకూపేషు సర్వేషు
వసిష్ఠస్య మహాత్మనః
మరీచ్య ఇవ నిష్పేతు:
అగ్నేర్ధూమాకులార్చిషః. 18

ప్రాజ్వలద్బ్రహ్మదండశ్చ
వసిష్ఠస్య కరోద్యతః
విధూమ ఇవ కాలాగ్ని:
యమదండ ఇవాపరః. 19

తతోఽ స్తువన్ మునిగణా
వసిష్ఠం జపతాం వరమ్
అమోఘం తే బలం బ్రహ్మన్
తేజో ధారయ తేజసా. 20

నిగృహీతస్త్వయా బ్రహ్మన్
విశ్వామిత్రో మహాతపాః
ప్రసీద జపతాం శ్రేష్ఠ
లోకాస్సంతు గతవ్యథాః. 21

ఏవముక్తో మహాతేజా:
శమం చక్రే మహాతపాః
విశ్వామిత్రోఽ పి నికృతో
వినిశ్వస్యేదమబ్రవీత్. 22

ధిగ్బలం క్షత్రియబలం
బ్రహ్మతేజోబలం బలమ్
ఏకేన బ్రహ్మదండేన
సర్వాస్త్రాణి హతాని మే. 23

తదేతత్ సమవేక్ష్యాహం
ప్రసన్నేంద్రియమానసః
తపో మహత్ సమాస్థాస్యే
యద్వై బ్రహ్మత్వకారణమ్. 24

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షట్పంచాశస్సర్గః *(56)*

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తపంచాశసర్గః (57)

రాజర్షి అయిన విశ్వామిత్రుడు త్రిశంకుని వృత్తాంతము

తత స్సంతప్తహృదయః
స్మరన్ నిగ్రహమాత్మనః.
వినిశ్శ్వస్య వినిశ్శ్వస్య
కృతవైరో మహత్మనా. 1

స దక్షిణాం దిశం గత్వా
మహిష్యా సహ రాఘవ
తతాప పరమం ఘోరం
విశ్వామిత్రో మహత్ తఽపః. 2

ఫలమూలాశనో దాంతః
చకార సుమహత్ తపః
అథాస్య జజ్ఞిరే పుత్త్రాః
సత్యధర్మపరాయణాః
హవిష్యందో మధుష్యందో
దృఢనేత్రో మహారథః. 3

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు
బ్రహ్మా లోకపితామహః
అబ్రవీన్మధురం వాక్యం
విశ్వామిత్రం తపోధనమ్. 4

జితా రాజర్షిలోకాస్తే
తపసా కుశికాత్మజ
అనేన తపసా త్వాం తు
రాజర్షిరితి విద్మహే. 5

ఏవముక్త్వా మహాతేజా
జగామ సహ దైవతైః
త్రివిష్టపం బ్రహ్మలోకం
లోకానాం పరమేశ్వరః. 6

విశ్వామిత్రోఽపి తచ్ఛ్రుత్వా
హ్రియా కించిదవాఙ్ముఖః
దుఃఖేన మహతాఽఽవిషః
సమన్యురిదమబ్రవీత్ . 7

తపశ్చ సుమహత్ తప్తం
రాజర్షిరితి మాం విదుః
దేవాస్సర్షిగణాస్సర్వే
నాస్తి మన్యే తపఃఫలమ్. 8

ఇతి నిశ్చిత్య మనసా
భూయ ఏవ మహాతపాః
తపశ్చకార కాకుత్స్థ
పరమం పరమాత్మవాన్. 9

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు
సత్యవాదీ జితేంద్రియః
త్రిశంకురితి విఖ్యాత
ఇక్ష్వాకుకులవర్ధనః. 10

తస్య బుద్ధిస్సముత్పన్నా
యజేయమితి రాఘవ
గచ్ఛేయం స్వశరీరేణ
దేవానాం పరమాం గతిమ్. 11

స వసిష్ఠం సమాహూయ
కథయామాస చింతితమ్
అశక్యమితి చాప్యుక్తో
వసిష్ఠేన మహాత్మనా. 12

ప్రత్యాఖ్యాతో వసిష్ఠేన
స యయౌ దక్షిణాం దిశమ్
తతస్తత్కర్మసిద్ధ్యర్థం
పుత్రాంస్తస్య గతో నృపః. 13

వాసిష్ఠా దీర్ఘతపసః
తపో యత్ర హి తేపిరే
త్రిశంకుస్సుమహాతేజాః
శతం పరమభాస్వరమ్. 14

వసిష్ఠపుత్రాన్ దదృశే
తప్యమానాన్ యశస్వినః
సోఽభిగమ్య మహాత్మనః
సర్వానేవ గురోఃసుతాన్. 15

అభివాద్యానుపూర్వ్యేణ
హ్రియా కించిదవాఙ్ముఖః
అబ్రవీత్ సుమహాభగాన్
సర్వానేవ కృతాంజలిః. 16

శరణం వః ప్రపద్యేఽహం
శరణ్యాన్ శరణాగతః
ప్రత్యాఖ్యాతోఽస్మి భద్రం
వో వసిష్ఠేన మహాత్మనా. 17

యష్టుకామో మహాయజ్ఞం
తదనుజ్ఞాతుమర్హథ
గురుపుత్రానహం సర్వాన్
నమస్కృత్య ప్రసాదయే. 18

శిరసా ప్రణతో యాచే
బ్రాహ్మణాంస్తపసి స్థితాన్
తే మాం భవంతస్సిద్ధ్యర్థం
యాజయంతు సమాహితాః. 19

సశరీరో యథాహం హి
దేవలోకమవాప్నుయామ్
ప్రత్యాఖ్యాతో వసిష్ఠేన
గతిమన్యాం తపోధనాః. 20

గురుపుత్రాన్ ఋతే సర్వా
నాహం పశ్యామి కాంచన
ఇక్ష్వాకుణాం హి సర్వేషాం
పురోధాః పరమా గతిః. 21

పురోధసస్తు విద్వాంసః
తారయంతి సదా నృపాన్
తస్మాదనంతరం సర్వే
భవంతో దైవతం మమ. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే సప్తపంచాశస్సర్గః (57)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - అష్టపంచాశస్సర్గః (58)

వసిష్ఠుని పుత్రులచే శాపము పొందిన త్రిశంకుడు విశ్వామిత్రుని ఆశ్రయించుట

తత స్త్రిశంకోర్వచనం
శ్రుత్వా క్రోధసమన్వితమ్
ఋషిపుత్రశతం రామ
రాజానమిదమబ్రవీత్. 1

ప్రత్యాఖ్యాతో హి దుర్బుద్ధే
గురుణా సత్యవాదినా
తం కథం సమతిక్రమ్య
శాఖాంతరముపేయివాన్. 2

ఇక్ష్వాకూణాం హి సర్వేషాం
పురోధాః పరమో గురుః
న చాతిక్రమితుం శక్యం
వచనం సత్యవాదినః. 3

అశక్యమితిచోవాచ
వసిష్ఠో భగవాన్ ఋషిః
తం వయం వై సమాహర్తుం
క్రతుం శక్తాః కథం తవ. 4

బాలిశస్త్వం నరశ్రేష్ఠ
గమ్యతాం స్వపురం పునః
యాజనే భగవాన్‌శక్తః
త్రైలోక్యస్యాపి పార్థివ. 5

అవమానం చ తత్కర్తుం
తస్య శక్ష్యామహే కథమ్
తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
క్రోధపర్యాకులాక్షరమ్. 6

స రాజా పునరేవైతాన్
ఇదం వచనమబ్రవీత్
ప్రత్యాఖ్యాతోఽస్మి గురుణా
గురుపుత్రై స్తథైవ చ. 7

అన్యాం గతిం గమిష్యామి
స్వస్తి వోఽస్తు తపోధనాః
ఋషిపుత్రాస్తు తచ్ఛ్రుత్వా
వాక్యం ఘోరాభిసంహితమ్. 8

శేపుః పరమసంక్రుద్ధాః
చండాలత్వం గమిష్యసి
ఏవముక్త్వా మహాత్మానో
వివిశుస్తే స్వమాశ్రమమ్. 9

అథ రాత్ర్యాం వ్యతీతాయాం
రాజా చండాలతాం గతః
నీలవస్త్రధరో నీలః
పురుషో ధ్వస్తమూర్ధజః. 10

చిత్యమాల్యానులేపశ్చ
ఆయసాభరణోఽ భవత్
తం దృష్ట్వా మంత్రిణస్సర్వే
త్యజ్య చండాలరూపిణమ్. 11

ప్రాద్రవన్ సహితా రామ
పౌరా యేఽ స్యానుగామినః
ఏకోహి రాజా కాకుత్థ్స
జగామ పరమాత్మవాన్. 12

దహ్యమానో దివారాత్రం
విశ్వామిత్రం తపోధనమ్
విశ్వామిత్రస్తు తం దృష్ట్వా
రాజానం విఫలీకృతమ్
చండాలరూపిణం రామ
మునిః కారుణ్యమాగతః. 13

కారుణ్యాత్ స మహాతేజా
వాక్యం పరమధార్మికః
ఇదం జగాద భద్రం తే
రాజానం ఘోరరూపిణమ్. 14

కిమాగమనకార్యం తే
రాజపుత్ర్ర మహాబల
అయోధ్యాధిపతే వీర
శాపాచ్చండాలతాం గతః. 15

అథ తద్వాక్యమాజ్ఞాయ
రాజా చండాలతాం గతః
అబ్రవీత్ ప్రాంజలిర్వాక్యం
వాక్యజ్ఞో వాక్యకోవిదమ్. 16

ప్రత్యాఖ్యాతోఽ స్మి గురుణా
గురుపుత్త్రై స్తథైవ చ
అనవాప్యైవ తం కామం
మయా ప్రాప్తో విపర్యయః. 17

సశరీరో దివం యాయామ్
ఇతి మే సౌమ్య దర్శనమ్
మయా చేష్టం క్రతుశతం
తచ్చ నావాప్యతే ఫలమ్. 18

అనృతం నోక్తపూర్వం
మే న చ వక్ష్యే కదాచన
కృచ్ఛ్రేష్వపి గత స్సౌమ్య!
క్షత్రధర్మేణ తే శపే. 19

యజ్ఞైర్బహువిధైరిష్టం
ప్రజా ధర్మేణ పాలితాః
గురవశ్చ మహాత్మానః
శీలవృత్తేన తోషితాః. 20

ధర్మే ప్రయతమానస్య
యజ్ఞం చాహర్తుమిచ్ఛతః
పరితోషం న గచ్ఛంతి
గురవో మునిపుంగవ. 21

దైవమేవ పరం మన్యే
పౌరుషం తు నిరర్థకమ్

దైవేనాక్రమ్యతే సర్వం
దైవం హి పరమా గతిః. 22

తస్య మే పరమార్తస్య
ప్రసాదమ్ అభికాంక్షతః
కర్తుమర్హసి భద్రం తే
దైవోపహతకర్మణః. 23

నాన్యాం గతిం గమిష్యామి
నాన్యశ్శరణమస్తి మే
దైవం పురుషకారేణ
నివర్తయితుమర్హసి. 24

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే అష్టపంచాశస్సర్గః (58)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకోనషష్టితమస్సర్గః (59)

సశరీరముతో స్వర్గమునకు పంపెదనని త్రిశంకునికి మాట ఇచ్చిన విశ్వామిత్రుడు

ఉక్తవాక్యం తు రాజానం
కృపయా కుశికాత్మజః
అబ్రవీన్మధురం వాక్యం
సాక్షాచ్చండాలరూపిణమ్. 1

ఐక్ష్వాక స్వాగతం వత్స
జానామి త్వాం సుధార్మికమ్
శరణం తే భవిష్యామి
మా భైషీః నృపపుంగవ. 2

అహమామంత్రయే సర్వాన్
మహర్షీన్ పుణ్యకర్మణః
యజ్ఞసాహ్యకరాన్ రాజన్
తతో యక్ష్యసి నిర్వృతః. 3

గురుశాపకృతం రూపం
యదిదం త్వయి వర్తతే
అనేన సహ రూపేణ
సశరీరో గమిష్యసి. 4

హస్తప్రాప్తమహం మన్యే
స్వర్గం తవ నరాధిప
యస్త్వం కౌశికమాగమ్య
శరణ్యం శరణాగతః. 5

ఏవ ముక్త్వా మహాతేజాః
పుత్రాన్ పరమధార్మికాన్
వ్యాదిదేశ మహాప్రాజ్ఞాన్
యజ్ఞసంభారకారణాత్. 6

సర్వాన్ శిష్యాన్ సమాహూయ
వాక్య మేతదువాచ హ
సర్వాన్ ఋషిగణాన్ వత్సా
ఆనయధ్వం మమాజ్ఞయా. 7

సశిష్యసుహృదశ్చైవ
సర్త్విజస్సబహుశ్రుతాన్
యదన్యో వచనం బ్రూయాత్
మద్వాక్యబలచోదితః
తత్సర్వమఖిలేనోక్తం
మమాఖ్యేయమనాదృతమ్. 8

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
దిశో జగ్ము స్తదాజ్ఞయా
ఆజగ్మురథ దేశేభ్యః
సర్వేభ్యో బ్రహ్మవాదినః. 9

తే చ శిష్యాస్సమాగమ్య
మునిం జ్వలితతేజసమ్
ఊచుశ్చ వచనం సర్వే
సర్వేషాం బ్రహ్మవాదినామ్. 10

శ్రుత్వా తే వచనం సర్వే
సమాయాంతి ద్విజాతయః
సర్వదేశేషు చాగచ్ఛన్
వర్జయిత్వా మహోదయమ్. 11

వాసిష్ఠం తచ్ఛుతం సర్వం
క్రోధపర్యాకులాక్షరమ్
యదాహ వచనం సర్వం
శృణు త్వం మునిపుంగవ. 12

క్షత్రియో యాజకో యస్య
చండాలస్య విశేషతః
కథం సదసి భోక్తారో
హవిస్తస్య సురర్షయః. 13

బ్రాహ్మణా వా మహాత్మానో
భుక్త్వా చండాలభోజనమ్
కథం స్వర్గం గమిష్యంతి
విశ్వామిత్రేణ పాలితాః. 14

ఏతద్వచననైష్ఠుర్యమ్
ఊచుః సంరక్తలోచనాః
వాసిష్ఠా మునిశార్దూల
సర్వే తే సమహోదయాః. 15

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
సర్వేషాం మునిపుంగవః
క్రోధసంరక్తనయనః
సరోషమ్ ఇదమబ్రవీత్. 16

యే దూషయంత్యదుష్టం
మాం తప ఉగ్రం సమాస్థితమ్
భస్మీభూతా దురాత్మానో
భవిష్యంతి న సంశయః. 17

అద్య తే కాలపాశేన
నీతా వైవస్వతక్షయమ్
సప్తజాతిశతాన్యేవ
మృతపాస్సంతు సర్వశః. 18

శ్వమాంసనియతాహారా
ముష్టికా నామ నిర్ఘృణాః
వికృతాశ్చ విరూపాశ్చ
లోకాననుచరంత్విమాన్. 19

మహోదయస్తు దుర్బుద్ధిః
మామదుష్యం హ్యదూషయత్
దూషితస్సర్వలోకేషు
నిషాదత్వం గమిష్యతి. 20

ప్రాణాతిపాతనిరతో
నిరనుక్రోశతాం గతః
దీర్ఘకాలం మమ క్రోధాత్
దుర్గతిం వర్తయిష్యతి. 21

ఏతావదుక్త్వా వచనం
విశ్వామిత్రో మహాతపాః
విరరామ మహాతేజా
ఋషిమధ్యే మహామునిః. 22

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ఏకోనషష్టితమస్సర్గః (59)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షష్టితమస్సర్గః (60)

త్రిశంకునికై స్వర్గమును సృష్టించిన విశ్వామిత్రుడు

తపోబలహతాన్ కృత్వా
వాసిష్ఠాన్ సమహోదయాన్
ఋషిమధ్యే మహాతేజా
విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత. 1

అయ మిక్ష్వాకుదాయాద:
త్రిశంకురితి విశ్రుతః
ధర్మిష్ఠశ్చ వదాన్యశ్చ
మాం చైవ శరణం గతః. 2

తేనానేన శరీరేణ
దేవలోకజిగీషయా
యథాయం స్వశరీరేణ
స్వర్గలోకం గమిష్యతి. 3

తథా ప్రవర్త్యతాం యజ్ఞో
భవద్భిశ్చ మయా సహ
విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా
సర్వ ఏవ మహర్షయః. 4

ఊచుస్సమేత్య సహితా
ధర్మజ్ఞా ధర్మసంహితమ్
అయం కుశికదాయాదో
మునిః పరమకోపనః. 5

యదాహ వచనం సమ్యక్
ఏతత్కార్యం న సంశయః
అగ్నికల్పో హి భగవాన్
శాపం దాస్యతి రోషితః. 6

తస్మాత్ ప్రవర్త్యతాం యజ్ఞః
సశరీరో యథా దివమ్
గచ్ఛేదిక్ష్వాకుదాయాదో
విశ్వామిత్రస్య తేజసా. 7

తథా ప్రవర్త్యతాం యజ్ఞః
సర్వే సమధితిష్ఠత
ఏవముక్త్వా మహర్షయః
చక్రుస్తాస్తాః క్రియాస్తదా. 8

యాజకశ్చ మహాతేజా
విశ్వామిత్రోఽభవత్ క్రతౌ
ఋత్విజస్త్వానుపూర్వ్యేణ
మంత్రవన్మంత్రకోవిదాః. 9

చక్రుః కర్మాణి సర్వాణి
యథాకల్పం యథావిధి
తతః కాలేన మహతా
విశ్వామిత్రో మహాతపాః. 10

చకారావాహనం తత్ర
భాగార్థం సర్వదేవతాః
నాభ్యాగమం స్తదాహూతా
భాగార్థం సర్వదేవతాః. 11

తతః క్రోధసమావిష్టో
విశ్వామిత్రో మహామునిః
స్రువముద్యమ్య సక్రోధః
త్రిశంకుమ్ ఇదమబ్రవీత్. 12

పశ్య మే తపసో వీర్యం
స్వార్జితస్య నరేశ్వర
ఏష త్వాం సశరీరేణ
నయామి స్వర్గమోజసా. 13

దుష్ప్రాపం సశరీరేణ
దివం గచ్ఛ నరాధిప
స్వార్జితం కించిదప్యస్తి
మయా హి తపసః ఫలమ్. 14

రాజన్ స్వతేజసా తస్య
సశరీరో దివం వ్రజ
ఉక్తవాక్యే మునౌ తస్మిన్
సశరీరో నరేశ్వరః. 15

దివం జగామ కాకుత్స్థ
మునీనాం పశ్యతాం తదా
దేవలోకగతం దృష్ట్వా
త్రిశంకుం పాకశాసనః. 16

సహ సర్వైస్సురగణైః
ఇదం వచనమబ్రవీత్
త్రిశంకో గచ్ఛ భూయస్త్వం
నాసి స్వర్గకృతాలయః. 17

గురుశాపహతో మూఢ
పత భూమిమవాక్శిరాః
ఏవముక్తో మహేంద్రేణ
త్రిశంకురపతత్ పునః. 18

విక్రోశమానః త్రాహీతి
విశ్వామిత్రం తపోధనమ్
తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య
క్రోశమానస్య కౌశికః. 19

రోషమాహారయత్ తీవ్రం
తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రవీత్
ఋషిమధ్యే స తేజస్వీ
ప్రజాపతిరివాపరః. 20

సృజన్ దక్షిణమార్గస్థాన్
సప్తర్షీన్ అపరాన్ పునః
నక్షత్రమాలామ్ అపరామ్
అసృజత్ క్రోధమూర్ఛితః. 21

దక్షిణాం దిశమాస్థాయ
మునిమధ్యే మహాయశాః
సృష్ట్వా నక్షత్రవంశం
చ క్రోధేన కలుషీకృతః. 22

అన్యమింద్రం కరిష్యామి
లోకో వాస్యాదనింద్రకః
దైవతాన్యపి స క్రోధాత్
స్రష్టుం సముపచక్రమే. 23

తతః పరమ సంభ్రాంతాః
సర్షిసంఘా స్సురాసురాః
విశ్వామిత్రం మహాత్మానమ్
ఊచు స్సానునయం వచః. 24

అయం రాజా మహాభాగ
గురుశాపపరిక్షతః
సశరీరో దివం యాతుం
నార్హత్యేవ తపోధన. 25

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
దేవానాం మునిపుంగవః
అబ్రవీత్ సుమహద్వాక్యం
కౌశిక స్సర్వదేవతాః. 26

సశరీరస్య భద్రం వ:
త్రిశంకోరస్య భూపతేః
ఆరోహణం ప్రతిజ్ఞాయ
నానృతం కర్తుముత్సహే. 27

స్వర్గోఽస్తు సశరీరస్య
త్రిశంకోరస్య శాశ్వతః
నక్షత్రాణి చ సర్వాణి
మామకాని ధ్రువాణ్యథ. 28

యావల్లోకా ధరిష్యంతి
తిష్ఠంత్వేతాని సర్వశః
మత్కృతాని సురాస్సర్వే
తదనుజ్ఞాతుమర్హథ. 29

ఏవముక్తాస్సురా స్సర్వే
ప్రత్యూచుర్మునిపుంగవమ్
ఏవం భవతు భద్రం తే
తిష్ఠంత్వేతాని సర్వశః. 30

గగనే తాన్యనేకాని
వైశ్వానరపథాద్బహిః
నక్షత్రాణి మునిశ్రేష్ఠ
తేషు జ్యోతిష్షు జాజ్వలన్. 31

అవాక్ఛిరాస్త్రిశంకుశ్చ
తిష్ఠత్వమరసన్నిభః
అనుయాస్యంతి చైతాని
జ్యోతీంషి నృపసత్తమమ్. 32

కృతార్థం కీర్తిమంతం
చ స్వర్గలోకగతం యథా
విశ్వామిత్రస్తు ధర్మాత్మా
సర్వదేవైరభిష్టుతః. 33

ఋషిభిశ్చ మహాతేజా
బాఢమిత్యాహ దేవతాః
తతో దేవా మహాత్మానో
మునయశ్చ తపోధనాః
జగ్ముర్యథాగతం సర్వే
యజ్ఞస్యాంతే నరోత్తమ. 34

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షష్టితమస్సర్గః (60)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకషష్టితమస్సర్గః (61)

పుష్కరతీర్థమున విశ్వామిత్రుని తపస్సు

శునశ్శేపుని యజ్ఞపశువుగా తీసుకువెళ్లిన అంబరీషుడు

విశ్వామిత్రో మహాత్మాఽథ
ప్రస్థితాన్ ప్రేక్ష్య తాన్ ఋషీన్
అబ్రవీన్నరశార్దూల
సర్వాంస్తాన్ వనవాసినః. 1

మహాన్ విఘ్నః ప్రవృత్తోఽయం
దక్షిణామాస్థితో దిశమ్
దిశమన్యాం ప్రపత్స్యామః
తత్ర తప్స్యామహే తపః. 2

పశ్చిమాయాం విశాలాయాం
పుష్కరేషు మహాత్మనః
సుఖం తపశ్చరిష్యామః
వరం తద్ధి తపోవనమ్. 3

ఏవముక్త్వా మహాతేజాః
పుష్కరేషు మహామునిః
తప ఉగ్రం దురాధర్షం
తేపే మూలఫలాశనః. 4

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు
అయోధ్యాధిపతిర్నృపః
అంబరీష ఇతి ఖ్యాతో
యష్టుం సముపచక్రమే. 5

తస్య వై యజమానస్య
పశుమింద్రో జహార హ
ప్రణష్టే తు పశౌ విప్రో
రాజానమ్ ఇదమబ్రవీత్. 6

పశురద్య హృతో రాజన్
ప్రణష్టస్తవ దుర్నయాత్
అరక్షితారం రాజానం
ఘ్నంతి దోషా నరేశ్వర. 7

ప్రాయశ్చిత్తం మహద్ధ్యేతత్
నరం వా పురుషర్షభ
ఆనయస్వ పశుం శీఘ్రం
యావత్ కర్మ ప్రవర్తతే. 8

ఉపాధ్యాయవచః శ్రుత్వా
స రాజా పురుషర్షభః
అన్వియేష మహాబుద్ధిః
పశుం గోభిః సహస్రశః. 9

దేశాన్ జనపదాం స్తాం
స్తాన్ నగరాణి వనాని చ
ఆశ్రమాణి చ పుణ్యాని
మార్గమాణో మహీపతిః. 10

స పుత్రసహితం తాత
సభార్యం రఘునందన
భృగుతుంగే సమాసీనమ్
ఋచీకం సందదర్శ హ॥. 11

తమువాచ మహాతేజాః
ప్రణమ్యాభిప్రసాద్య చ
బ్రహ్మర్షిం తపసా దీప్తం
రాజర్షిరమిత ప్రభః. 12

పృష్ట్వా సర్వత్ర కుశలమ్
ఋచీకం తమిదం వచః
గవాం శతసహస్రేణ
విక్రీణీషే సుతం యది. 13

పశోరర్థే మహాభాగ
కృతకృత్యోఽస్మి భార్గవ
సర్వే పరిసృతా దేశా
యాజ్ఞీయం న లభే పశుమ్. 14

దాతుమర్హసి మూల్యేన
సుతమేకమితో మమ
ఏవముక్తో మహాతేజా
ఋచీకస్త్వబ్రవీద్వచః. 15

నాహం జ్యేష్ఠం నరశ్రేష్ఠ
విక్రీణీయాం కథంచన.
ఋచీకస్య వచః శ్రుత్వా
తేషాం మాతా మహాత్మనామ్. 16

ఉవాచ నరశార్దూలమ్
అంబరీషం తపస్వినీ
అవిక్రేయం సుతం జ్యేష్ఠం
భగవానాహ భార్గవః. 17

మమాపి దయితం విద్ధి
కనిష్ఠం శునకం నృప
తస్మాత్ కనీయసం పుత్రం
న దాస్యే తవ పార్థివ. 18

ప్రాయేణ హి నరశ్రేష్ఠ
జ్యేష్ఠాః పితృషు వల్లభాః
మాతౄణాం తు కనీయాంసః
తస్మాద్రక్షే కనీయసమ్. 19

ఉక్తవాక్యే మునౌ తస్మిన్
మునిపత్న్యాం తథైవ చ
శునశ్శేఫః స్వయం రామ
మధ్యమో వాక్యమబ్రవీత్. 20

పితా జ్యేష్ఠమ్ అవిక్రేయం
మాతాచాహ కనీయసమ్
విక్రీతం మధ్యమం మన్యే
రాజన్ పుత్రం నయస్వమామ్. 21

గవాం శతసహస్రేణ
శునశ్శేఫం నరేశ్వరః
గృహీత్వా పరమప్రీతో
జగామ రఘునందన. 22

అంబరీషస్తు రాజర్షి
రథమారోప్య సత్వరః
శునశ్శేఫం మహాతేజా
జగామాశు మహాయశాః. 23

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే

బాలకాండే ఏకషష్టితమస్సర్గః (61)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్విషష్టితమస్సర్గః (62)

విశ్వామిత్రుని అనుగ్రహంతో ప్రాణాపాయము నుంచి బయటపడిన శునశ్శేపుడు. చిరంజీవిగా జీవించమని ఇంద్రుని ఆశీర్వాదం

శునశ్శేఫం నరశ్రేష్ఠ
గృహీత్వా తు మహాయశాః
వ్యశ్రామ్యత్ పుష్కరే రాజా
మధ్యాహ్నే రఘునందన. 1

తస్య విశ్రమమాణస్య
శునశ్శేఫో మహాయశాః
పుష్కరక్షేత్రమాగమ్య
విశ్వామిత్రం దదర్శ హ. 2

తప్యంతమ్ ఋషిభి స్సార్ధం
మాతులం పరమాతురః
వివర్ణవదనో దీన
తృష్ణయా చ శ్రమేణ చ. 3

పపాతాంకే మునేరాశు
వాక్యం చేద మువాచ హ
న మేఽస్తి మాతా న పితా
జ్ఞాతయో బాంధవాః కుతః. 4

త్రాతుమర్హసి మాం సౌమ్య
ధర్మేణ మునిపుంగవ
త్రాతా త్వం హి మునిశ్రేష్ఠ
సర్వేషాం త్వం హి భావనః. 5

రాజా చ కృతకార్యః స్యాత్
అహం దీర్ఘాయురవ్యయః
స్వర్గలోకముపాశ్నీయాం
తపస్తప్త్వా హ్యనుత్తమమ్. 6

త్వం మే నాథో హ్యనాథస్య
భవ భవ్యేన చేతసా
పితేవ పుత్రం ధర్మాత్మన్
త్రాతుమర్హసి కిల్బిషాత్. 7

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
విశ్వామిత్రో మహాతపాః
సాంత్వయిత్వా బహువిధం
పుత్రానిదమువాచ హ. 8

యత్కృతే పితరః పుత్రాన్
జనయంతి శుభార్థినః
పరలోకహితార్థాయ
తస్య కాలోఽయ మాగతః. 9

అయం మునిసుతో
బాలో మత్తః శరణమిచ్ఛతి
అస్య జీవితమాత్రేణ
ప్రియం కురుత పుత్రకాః. 10

సర్వే సుకృతకర్మాణః
సర్వే ధర్మపరాయణాః
పశుభూతా నరేంద్రస్య
తృప్తిమగ్నేః ప్రయచ్ఛత. 11

నాథవాంశ్చ శునశ్శేఫో
యజ్ఞశ్చావిఘ్నితో భవేత్
దేవతా స్తర్పితాశ్చ స్యుః
మమచాపి కృతం వచః. 12

మునేస్తు వచనం శ్రుత్వా
మధుష్యందాదయస్సుతాః
సాభిమానం నరశ్రేష్ఠ
సలీలమిదమబ్రువన్. 13

కథమాత్మసుతాన్ హిత్వా
త్రాయసేఽన్యసుతం విభో
అకార్యమివ పశ్యామః
శ్వమాంసమివ భోజనే. 14

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా
పుత్రాణాం మునిపుంగవః
క్రోధసంరక్తనయనో
వ్యాహర్తుముపచక్రమే. 15

నిస్సాధ్వసమిదం ప్రోక్తం
ధర్మాదపి విగర్హితమ్
అతిక్రమ్య తు మద్వాక్యం
దారుణం రోమహర్షణమ్. 16

శ్వమాంసభోజినస్సర్వే
వాసిష్ఠా ఇవ జాతిషు
పూర్ణం వర్షసహస్రం తు
పృథివ్యామనువత్స్యథ. 17

కృత్వా శాపసమాయుక్తాన్
పుత్రాన్ మునివరస్తథా
శునశ్శేఫమ్ ఉవాచార్తం
కృత్వా రక్షాం నిరామయమ్. 18

పవిత్రపాశైరాసక్తో
రక్తమాల్యానులేపనః
వైష్ణవం యూపమాసాద్య
వాగ్భిరగ్నిముదాహర. 19

ఇమే తు గాథే ద్వే దివ్యే
గాయేథా మునిపుత్రక
అంబరీషస్య యజ్ఞేఽస్మిన్
తతస్సిద్ధిమవాప్స్యసి. 20

శునశ్శేఫో గృహీత్వా
తే ద్వే గాథే సుసమాహితః
త్వరయా రాజసింహం
తమ్ అంబరీషమ్ ఉవాచ హ. 21

రాజసింహ మహాసత్త్వ
శీఘ్రం గచ్ఛావహే సదః
నిర్వర్తయస్వ రాజేంద్ర
దీక్షాం చ సముపావిశ. 22

తద్వాక్యమ్ ఋషిపుత్రస్య
శ్రుత్వా హర్షసముత్సుకః
జగామ నృపతిశ్శీఘ్రం
యజ్ఞవాటమ్ అతంద్రితః. 23

సదస్యానుమతే రాజా
పవిత్రకృతలక్షణమ్
పశుం రక్తాంమరం కృత్వా
యూపే తం సమబంధయత్. 24

స బద్ధోవాగ్నిరగ్ర్యాభిః
అభితుష్టావ తౌ సురౌ
ఇంద్రమ్ ఇంద్రానుజం చైవ
యథావన్మునిపుత్రకః. 25

తతః ప్రీతస్సహస్రాక్షో
రహస్యస్తుతితర్పితః
దీర్ఘమాయుస్తదా ప్రాదాత్
శునశ్శేఫాయ రాఘవ. 26

స చ రాజా నరశ్రేష్ఠ
యజ్ఞస్య చ సమాప్తవాన్
ఫలం బహుగుణం రామ
సహస్రాక్షప్రసాదజమ్. 27

విశ్వామిత్రోఽపి ధర్మాత్మా
భూయ స్తేపే మహాతపాః
పుష్కరేషు నరశ్రేష్ఠ
దశవర్షశతాని చ. 28

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్విషష్టితమస్సర్గః (62)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రిషష్టితమస్సర్గః (63)

మేనక వలన విశ్వామిత్రుని తపోభంగము

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు
వ్రతస్నాతం మహామునిమ్
అభ్యాగచ్ఛన్ సురాస్సర్వే
తపః ఫలచికీర్షవః. 1

అబ్రవీత్ సుమహాతేజా
బ్రహ్మా సురుచిరం వచః
ఋషిస్త్వమసి భద్రం తే
స్వార్జితైః కర్మభిః శ్శుభైః. 2

తమేవముక్త్వా దేవేశః
త్రిదివం పునరభ్యగాత్
విశ్వామిత్రో మహాతేజా
భూయస్తేపే మహత్ తపః. 3

తతః కాలేన మహతా
మేనకా పరమాప్సరాః
పుష్కరేషు నరశ్రేష్ఠ
స్నాతుం సముపచక్రమే. 4

తాం దదర్శ మహాతేజా
మేనకాం కుశికాత్మజః
రూపేణాప్రతిమాం తత్ర
విద్యుతం జలదే యథా. 5

దృష్ట్వా కందర్పవశగో
మునిస్తామిదమబ్రవీత్
అప్సరః స్వాగతం తేఽ ఽ స్తు
వసచేహ మమాశ్రమే. 6

అనుగృహీష్వ భద్రం తే
మదనేన సుమోహితమ్
ఇత్యుక్తా సా వరారోహా
తత్ర వాసమథాకరోత్. 7

తస్యాం వసంత్యాం వర్షాణి
పంచ పంచ చ రాఘవ
విశ్వామిత్రాశ్రమే రామ
సుఖేన వ్యతిచక్రముః. 8

అథ కాలే గతే తస్మిన్
విశ్వామిత్రో మహామునిః
సవ్రీడ ఇవ సంవృత్తః
చింతాశోకపరాయణః. 9

బుద్ధిర్మునేస్సముత్పన్నా
సామర్షా రఘునందన
సర్వం సురాణాం కర్మైతత్
తపోపహరణం మహత్. 10

అహోరాత్రాపదేశేన
గతాస్సంవత్సరా దశ
కామమోహాభిభూతస్య
విఘ్నోఽయం ప్రత్యుపస్థితః. 11

వినిశ్శ్వసన్మునివరః
పశ్చాత్తాపేన దుఃఖితః
భీతా మప్సరసం దృష్ట్వా
వేపంతీం ప్రాంజలిం స్థితామ్. 12

మేనకాం మధురైర్వాక్యైః
విసృజ్య కుశికాత్మజః
ఉత్తరం పర్వతం రామ
విశ్వామిత్రో జగామ హ. 13

స కృత్వా నైష్ఠికీం బుద్ధిం
జేతుకామో మహాయశాః
కౌశికీ తీరమాసాద్య
తపస్తేపే సుదారుణమ్. 14

తస్య వర్షసహస్రం తు
ఘోరం తప ఉపాసతః
ఉత్తరే పర్వతే రామ
దేవతానామ్ అభూద్భయమ్. 15

ఆమంత్రయన్ సమాగమ్య
సర్వే సర్షిగణా స్సురాః
మహర్షిశబ్దం లభతాం
సాధ్వయం కుశికాత్మజః. 16

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా
సర్వలోకపితామహః
అబ్రవీన్మధురం వాక్యం
విశ్వామిత్రం తపోధనమ్. 17

మహర్షే స్వాగతం వత్స
తపసోగ్రేణ తోషితః
మహత్త్వమ్ ఋషిముఖ్యత్వం
దదామి తవ కౌశిక. 18

బ్రహ్మణస్స వచఃశ్రుత్వా
సర్వలోకేశ్వరస్య హ
న విషణ్ణో న సంతుష్టో
విశ్వామిత్రస్తపోధనః. 19

ప్రాంజలిః ప్రణతో భూత్వా
సర్వలోకపితామహమ్
ప్రత్యువాచ తతో వాచం
విశ్వామిత్రో మహామునిః. 20

మహర్షిశబ్దమతులం
స్వార్జితైః కర్మభిశ్శుభైః
యది మే భగవానాహ
తతోఽహం విజితేంద్రియః. 21

తమువాచ తతో బ్రహ్మ
న తావత్ త్వం జితేంద్రియః
యతస్వ మునిశార్దూల
ఇత్యుక్త్వా త్రిదివం గతః. 22

విప్రస్థితేషు దేవేషు
విశ్వామిత్రో మహామునిః
ఊర్ధ్వబాహు ర్నిరాలంబో
వాయుభక్ష స్తపశ్చరన్. 23

ఘర్మే పంచతపా భూత్వా
వర్షాస్వాకాశసంశ్రయః
శిశిరే సలిలస్థాయీ
రాత్ర్యహాని తపోధనః. 24

ఏవం వర్షసహస్రం హి
తపో ఘోరముపాగమత్
తస్మిన్ సంతప్యమానే తు
విశ్వామిత్రే మహామునౌ. 25

సంభ్రమస్సుమహానాసీత్
సురాణాం వాసవస్య చ
రంభామప్సరసం శక్రః
సహ సర్వై ర్మరుద్గణైః
ఉవాచాత్మహితం వాక్యమ్
అహితం కౌశికస్య చ. 26

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే త్రిషష్టితమస్సర్గః (63)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుష్షష్టితమస్సర్గః (64)

విశ్వామిత్రుని తపోభంగమునకై రంభను పంపిన ఇంద్రుడు
ఆమెను శపించి మరల తపస్సు కొనసాగించుట

సురకార్యమిదం రంభే
కర్తవ్యం సుమహత్త్వయా
లోభనం కౌశికస్యేహ
కామమోహసమన్వితమ్. 1

తథోక్తా సాప్సరా రామ
సహస్రాక్షేణ ధీమతా
వ్రీడితా ప్రాంజలిర్వాక్యం
ప్రత్యువాచ సురేశ్వరమ్. 2

అయం సురపతే ఘోరో
విశ్వామిత్రో మహామునిః
ఘోరముత్స్రుజతే క్రోధం
మయి దేవ న సంశయః. 3

తతో హి మే భయం దేవ
ప్రాసాదం కర్తుమర్హసి
ఏవముక్తస్తయా రామ
రంభయా భీతయా తదా. 4

తామువాచ సహస్రాక్షో
వేపమానాం కృతాంజలిమ్
మా భైషి రంభే భద్రం తే
కురుష్వ మమ శాసనమ్. 5

కోకిలో హృదయగ్రాహీ
మాధవే రుచిరద్రుమే
అహం కందర్పసహితః
స్థాస్యామి తవ పార్శ్వతః. 6

త్వం హి రూపం బహుగుణం
కృత్వా పరమభాస్వరమ్
తమ్ ఋషిం కౌశికం రంభే
భేదయస్వ తపస్వినమ్. 7

సా శ్రుత్వా వచనం తస్య
కృత్వా రూపమ్ అనుత్తమమ్
లోభయామాస లలితా
విశ్వామిత్రం శుచిస్మితా. 8

కోకిలస్య చ శుశ్రావ
వల్గు వ్యాహరతః స్వనమ్
సంప్రహృష్టేన మనసా
తత ఏనాముదైక్షత. 9

అథ తస్య చ శబ్దేన
గీతేనాప్రతిమేన చ
దర్శనేన చ రంభాయాః
మునిస్సందేహమాగతః. 10

సహస్రాక్షస్య తత్కర్మ
విజ్ఞాయ మునిపుంగవః
రంభాం క్రోధసమావిష్టః
శశాప కుశికాత్మజః. 11

యన్మాం లోభయసే రంభే
కామక్రోధజయైషిణమ్
దశవర్షసహస్రాణి
శైలీ స్థాస్యసి దుర్భగే . 12

బ్రాహ్మణ స్సుమహాతేజాః
తపోబలసమన్వితః
ఉద్ధరిష్యతి రంభే త్వాం
మత్క్రోధకలుషీకృతామ్. 13

ఏవముక్త్వా మహాతేజా
విశ్వామిత్రో మహామునిః
అశక్నువన్ ధారయితుం
క్రోధం సంతాపమాగతః. 14

తస్య శాపేన మహతా
రంభా శైలీ తదాऽభవత్
వచశ్శ్రుత్వా చ కందర్పో
మహర్షే స్స చ నిర్గతః. 15

కోపేన స మహాతేజాః
తపోపహరణే కృతే
ఇంద్రియైరజితై రామ!
న లేభే శాంతి మాత్మనః. 16

బభూవాస్య మనశ్చింతా
తపోపహరణే కృతే
నైవ క్రోధం గమిష్యామి
న చ వక్ష్యే కథంచన. 17

అథవా నోచ్ఛ్వసిష్యామి
సంవత్సరశతాన్యపి
అహం విశోషయిష్యామి
హ్యాత్మానం విజితేంద్రియః. 18

తావద్యావద్ధి మే ప్రాప్తం
బ్రాహ్మణ్యం తపసార్జితమ్
అనుచ్ఛ్వసన్నభుంజానఃత
తిష్ఠేయం శాశ్వతీః సమాః
న హి మే తప్యమానస్య
క్షయం యాస్యంతి మూర్తయః20

ఏవం వర్షసహస్రస్య
దీక్షాం స మునిపుంగవః
చకారాప్రతిమాం లోకే
ప్రతిజ్ఞాం రఘునందన. 20

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే చతుష్షష్టితమస్సర్గః

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచషష్టితమస్సర్గః (65)

బ్రహ్మర్షి అయిన విశ్వామిత్రుడు

అథ హైమవతీం రామ
దిశం త్యక్త్వా మహామునిః
పూర్వాం దిశమనుప్రాప్య
తపస్తేపే సుదారుణమ్. 1

మౌనం వర్షసహస్రస్య
కృత్వా వ్రతమనుత్తమమ్
చకారాప్రతిమం రామ
తపః పరమదుష్కరమ్. 2

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు
కాష్ఠభూతం మహామునిమ్
విఘ్నైర్బహుభిరాధూతం
క్రోధో నాంతర మావిశత్. 3

స కృత్వా నిశ్చయం రామ
తప ఆతిష్ఠదవ్యయమ్
తస్య వర్షసహస్రస్య
వ్రతే పూర్ణే మహావ్రతః. 4

భోక్తుమారబ్ధవానన్నం
తస్మిన్ కాలే రఘూత్తమ
ఇంద్రో ద్విజాతిర్భూత్వా
తం సిద్ధమన్నమయాచత. 5

తస్మై దత్వా తదా సిద్ధం
సర్వం విప్రాయ నిశ్చితః
నిశ్శేషితేఽన్నే భగవాన్
అభుక్త్వైవ మహాతపాః. 6

న కించదవదద్విప్రం
మౌనవ్రతముపస్థితః
అథ వర్షసహస్రం వై
నోచ్ఛ్వసన్మునిపుంగవః. 7

తస్యానుచ్ఛ్వసమానస్య
మూర్ధ్ని ధూమో వ్యజాయత
త్రైలోక్యం యేన సంభ్రాంతమ్
ఆదీపితమివాభవత్. 8

తతో దేవాస్సగంధర్వాః
పన్నగోరగరాక్షసాః
మోహితాస్తేజసా తస్య
తపసా మందరశ్మయః. 9

కశ్మలోపహతా స్సర్వే
పితామహమథాబ్రువన్
బహుభిః కారణైర్దేవ
విశ్వామిత్రో మహామునిః. 10

లోభితః క్రోధితశ్చైవ
తపసా చాభివర్ధతే
న హ్యస్య వృజినం కించిత్
దృశ్యతే సూక్ష్మమప్యద. 11

న దీయతే యది త్వస్య
మనసా యదభీప్సితమ్
వినాశయతి త్రైలోక్యం
తపసా సచరాచరమ్. 12

వ్యాకులాశ్చ దిశస్సర్వా
న చ కించిత్ ప్రకాశతే
సాగరాః క్షుభితాస్సర్వే
విశీర్యంతే చ పర్వతాః. 13

ప్రకంపతే చ పృథివీ
వాయుర్వాతి భృశాకులః
బృహ్మాన్ న ప్రతిజానీమో
నాస్తికో జాయతే జనః. 14

సమ్మోఢమివ త్రైలోక్యం
సంప్రక్షుభితమానసమ్
భాస్కరో నిష్ప్రభశ్చైవ
మహర్షేస్తస్య తేజసా. 15

బుద్ధిం న కురుతే యావత్
నాశే దేవ మహామునిః
తావత్ప్రసాద్యో భగవాన్
అగ్నిరూపోమహాద్యుతిః. 16

కాలాగ్నినా యథాపూర్వం
త్రైలోక్యం దహ్యతేఽఖిలమ్
దేవరాజ్యం చికీర్షేత
దీయతా మస్య యన్మతమ్. 17

తతస్సురగణాః సర్వే
పితామహపురోగమాః
విశ్వామిత్రం మహాత్మానం
మధురం వాక్యమబ్రువన్. 18

బ్రహ్మర్షే ! స్వాగతం తేస్తు
తపసా స్మ సుతోషితాః
బ్రాహ్మణ్యం తపసోగ్రేణ
ప్రాప్తవానసి కౌశిక. 19

దీర్ఘమాయుశ్చ తే బ్రహ్మన్
దదామి సమరుద్గణః
స్వస్తి ప్రాప్నుహి భద్రం తే
గచ్ఛ సౌమ్య యథాసుఖమ్. 20

పితామహవచః శ్రుత్వా
సర్వేషాం చ దివౌకసామ్
కృత్వా ప్రణామం ముదితో
వ్యాజహార మహామునిః. 21

బ్రాహ్మణ్యం యది మే
ప్రాప్తం దీర్ఘమాయు స్తథైవ చ
ఓంకారశ్చ వషట్కారో వేదాశ్చ
వరయంతు మామ్. 22

క్షత్రవేదవిదాం శ్రేష్ఠో
బ్రహ్మవేదవిదామపి
బ్రహ్మపుత్రో వసిష్ఠో మామ్
ఏవం వదతు దేవతాః. 23

యద్యయం పరమః కామః
కృతో యాంతు సురర్షభాః
తతః ప్రసాదితో దేవైః
వసిష్ఠో జపతాం వరః. 24

సఖ్యం చకార బ్రహ్మర్షిః
ఏవమస్త్వితి చాబ్రవీత్
బ్రహ్మర్షిస్త్వం న సందేహః
సర్వం సంపత్స్యతే తవ. 25

ఇత్యుక్త్వా దేవతా శ్చాపి
సర్వా జగ్ము ర్యథాగతమ్. 26

విశ్వామిత్రోఽపి ధర్మాత్మా
లబ్ధ్వా బ్రాహ్మణ్యముత్తమమ్
పూజయామాస బ్రహ్మర్షిం
వసిష్ఠం జపతాం వరమ్
కృతకామోమహీం సర్వాం
చచార తపసి స్థితః. 27

ఏవం త్వనేన బ్రాహ్మణ్యం
ప్రాప్తం రామ మహాత్మనా
ఏష రామ మునిశ్రేష్ఠ
ఏష విగ్రహవాంస్తపః. 28

ఏష ధర్మపరో నిత్యం
వీర్యస్యైష పరాయణమ్
ఏవ ముక్త్వా మహాతేజా
విరరామ ద్విజోత్తమః. 29

శతానందవచః శ్రుత్వా
రామలక్ష్మణసన్నిధౌ
జనకః ప్రాంజలి ర్వాక్య
మువాచ కుశికాత్మజమ్. 30

ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి
యస్య మే మునిపుంగవ
యజ్ఞం కాకుత్స్థసహితః
ప్రాప్తవానసి ధార్మిక. 31

పావితోఽహం త్వయా
బ్రహ్మన్ దర్శనేన మహామునే
గుణా బహువిధాః ప్రాప్తాః
తవ సందర్శనాన్మయా. 32

విస్తరేణ చ తే బ్రహ్మన్
కీర్త్యమానం మహత్తపః. 33

శ్రుతం మయా మహాతేజో
రామేణ చ మహాత్మనా
సదస్యైః ప్రాప్య చ సదః
శ్రుతాస్తే బహవో గుణాః. 34

అప్రమేయం తపస్తుభ్యమ్
అప్రమేయం చ తే బలమ్

అప్రమేయా గుణా శ్చైవ
నిత్యం తే కుశికాత్మజ. 35

తృప్తి రాశ్చర్యభూతానాం
కథానాం నాస్తి మే విభో
కర్మకాలో మునిశ్రేష్ఠ
లంబతే రవిమండలమ్. 36

శ్వః ప్రభాతే మహాతేజో
ద్రష్టుమర్హసి మాం పునః
స్వాగతం తపతాం శ్రేష్ఠ
మామనుజ్ఞాతు మర్హసి. 37

ఏవముక్తో మునివరః
ప్రశస్య పురుషర్షభమ్
విససర్జాశు జనకం
ప్రీతం ప్రీతమనాస్తదా. 38

ఏవ ముక్త్వా మునిశ్రేష్ఠం
వైదేహో మిథిలాధిపః
ప్రదక్షిణం చకారాశు
సోపాధ్యాయస్సబాంధవః. 39

విశ్వామిత్రోఽపి ధర్మాత్మా
సహరామస్సలక్ష్మణః
స్వవాసమభిచక్రామ
పూజ్యమానో మహర్షిభిః. 39

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయ ఆదికావ్యే
బాలకాండే పంచషష్టితమస్సర్గః (65)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షట్షష్టితమస్సర్గః (66)

శివధనుస్సు గొప్పతనాన్ని రాజకుమారులకు వివరించిన జనకుడు

తతః ప్రభాతే విమలే
కృతకర్మా నరాధిపః
విశ్వామిత్రం మహాత్మానమ్
ఆజుహావ సరాఘవమ్. 1

తమర్చయిత్వా ధర్మాత్మా
శాస్త్రదృష్టేన కర్మణా
రాఘవౌ చ మహాత్మానౌ
తదా వాక్యమువాచ హ. 2

భగవన్ స్వాగతం తేఽస్తు
కిం కరోమి తవానఘ
భవానాజ్ఞాపయతు మామ్
ఆజ్ఞాప్యో భవతా హ్యహమ్. 3

ఏవముక్తస్స ధర్మాత్మా
జనకేన మహాత్మనా
ప్రత్యువాచ మునిర్వీరం
వాక్యం వాక్యవిశారదః. 4

పుత్రౌ దశరథస్యేమౌ
క్షత్రియౌ లోకవిశ్రుతౌ
ద్రష్టుకామౌ ధను శ్శ్రేష్ఠం
యదేతత్ త్వయి తిష్ఠతి. 5

ఏతద్దర్శయ భద్రం తే
కృతకామౌ నృపాత్మజౌ
దర్శనాదస్య ధనుషో
యథేష్టం ప్రతియాస్యతః. 6

ఏవముక్తస్తు జనకః
ప్రత్యువాచ మహామునిమ్
శ్రూయతామస్య ధనుషో
యదర్థమిహ తిష్ఠతి. 7

దేవరాత ఇతి ఖ్యాతో
నిమేష్షష్ఠో మహీపతిః
న్యాఽసోయం తస్య భగవన్
హస్తే దత్తో మహాత్మనా. 8

దక్షయజ్ఞవధే పూర్వం
ధనురాయమ్య వీర్యవాన్
రుద్రస్తు త్రిదశాన్ రోషాత్
సలీలమిదమబ్రవీత్. 9

యస్మాద్భాగార్థినో భాగాన్నా
కల్పయత మే సురాః
వరాంగాణి మహార్హాణి
ధనుషా శాతయామి వః. 10

తతో విమనసస్సర్వే
దేవా వై మునిపుంగవ
ప్రసాదయంతి దేవేశం
తేషాం ప్రీతోఽభవద్భవః. 11

ప్రీతియుక్త స్స సర్వేషాం
దదౌ తేషాం మహాత్మనామ్
తదేతద్దేవదేవస్య
ధనూరత్నం మహాత్మనః
న్యాసభూతం తదా న్యస్తమ్
అస్మాకం పూర్వ కే విభో. 12

అథ మే కృషతః క్షేత్రం
లాంగలాదుత్థితా మయా
క్షేత్రం శోధయతా లబ్ధా
నామ్నా సీతేతి విశ్రుతా. 13

భూతలాదుత్థితా సా తు
వ్యవర్ధత మమాత్మజా
వీర్యశుల్కేతి మే కన్యా
స్థాపితేయమ్ అయోనిజా. 14

భూతలాదుత్థితాం తాం
తు వర్ధమానాం మమాత్మజామ్
వరయామాసురాగమ్య
రాజానో మునిపుంగవ. 15

తేషాం వరయతాం కన్యాం
సర్వేషాం పృథివీక్షితామ్
వీర్యశుల్కేతి భగవన్ న
దదామి సుతామహమ్. 16

తత స్సర్వే నృపతయః
సమేత్య మునిపుంగవ
మిథిలామభ్యుపాగమ్య
వీర్యజిజ్ఞాసవస్తదా. 17

తేషాం జిజ్ఞాసమానానాం
వీర్యం ధనురుపాహృతమ్
న శేకుర్గ్రహణే తస్య
ధనుషస్తోలనేఽపి వా. 18

తేషాం వీర్యవతాం వీర్యమ్
అల్పం జ్ఞాత్వా మహామునే
ప్రత్యాఖ్యాతా నృపతయః
తన్నిబోధ తపోధన. 19

తతః పరమకోపేన
రాజానో మునిపుంగవ
న్యరుంధన్ మిథిలాం సర్వే
వీర్యసందేహమాగతాః. 20

ఆత్మానమవధూతం తే
విజ్ఞాయ నృపపుంగవాః
రోషేణ మాహతాఽఽవిష్టాః
పీడయన్ మిథిలాం పురీమ్. 21

తత:సంవత్సరే పూర్ణే
క్షయం యాతాని సర్వశః

సాధనాని మునిశ్రేష్ఠ
తతోఽ హం భృశ దుఃఖితః. 22

తతో దేవగణాన్ సర్వాన్
తపసాఽ హం ప్రసాదయమ్
దదుశ్చ పరమప్రీతాః
చతురంగబలం సురాః. 23

తతో భగ్నా నృపతయో
హన్యమానా దిశో యయుః
అవీర్యా వీర్యసందిగ్ధాః
సామాత్యాః పాపకర్మణః. 24

తదేతన్మునిశార్దూల
ధనుః పరమభాస్వరమ్
రామలక్ష్మణయోశ్చాపి
దర్శయిష్యామి సువ్రత. 25

యద్యస్య ధనుషో రామః
కుర్యాదారోపణం మునే. 26

సుతామ్ అయోనిజాం సీతాం
దద్యాం దాశరథేరహమ్. 27

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షట్షష్టితమస్సర్గః (66)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తషష్టితమస్సర్గః (67)

శివధనర్భంగమొనర్చిన శ్రీరాముడు

జనకస్య వచశ్శ్రుత్వా
విశ్వామిత్రో మహామునిః
ధనుర్దర్శయ రామాయ
ఇతి హోవాచ పార్థివమ్. 1

తతస్స రాజా జనకః
సామంతాన్ వ్యాదిదేశ హ
ధనురానీయతాం దివ్యం
గంధమాల్యవిభూషితమ్. 2

జనకేన సమాదిష్టాః
సచివాః ప్రావిశన్ పురీమ్
తద్ధనుః పురతః కృత్వా
నిర్జగ్ముః పార్థివాజ్ఞయా. 3

నృణాం శతాని పంచాశత్
వ్యాయతానాం మహాత్మనామ్
మంజుషామ్ అష్టచక్రాం తాం
సమూహుస్తే కథంచన. 4

తామాదాయ తు మంజూషామ్
ఆయసీం యత్ర తద్ధనుః
సురోపమం తే జనకమ్
ఊచు ర్నృపతిమంత్రిణః. 5

ఇదం ధనుర్వరం రాజన్
పూజితం సర్వరాజభిః
మిథిలాధిప రాజేంద్ర
దర్శనీయం యదిచ్ఛసి. 6

తేషాం నృపో వచః
శ్రుత్వా కృతాంజలిరభాషత
విశ్వామిత్రం మహాత్మానం
తౌ చోభౌ రామలక్ష్మణౌ. 7

ఇదం ధనుర్వరం బ్రహ్మన్
జనకైరభిపూజితమ్
రాజభిశ్చ మహావీర్యైః
అశక్తైః పూరితుం పురా. 8

నైతత్ సురగణాస్సర్వే
నాసురా న చ రాక్షసాః
గంధర్వయక్షప్రవరాః
స కిన్నరమహోరగాః. 9

క్వ గతిర్మానుషాణాం తు
ధనుషోఽస్య ప్రపూరణే
ఆరోపణే సమాయోగే
వేపనే తోలనేఽపి వా. 10

తదేతద్ధనుషాం శ్రేష్ఠమ్
నీతం మునిపుంగవ
దర్శయైతన్మహాభాగ
అనయోః రాజపుత్రయోః. 11

విశ్వామిత్రస్తు ధర్మాత్మా
శ్రుత్వా జనకభాషితమ్
వత్స రామ ధనుః పశ్య
ఇతి రాఘవమబ్రవీత్. 12

బ్రహ్మర్షేర్వచనాద్రామో
యత్ర తిష్ఠతి తద్ధనుః
మంజూషాం తామ్ అపావృత్య
దృష్ట్వా ధనురథాబ్రవీత్. 13

ఇదం ధనుర్వరం బ్రహ్మన్
సంస్పృశామీహ పాణినా
యత్నవాంశ్చ భవిష్యామి
తోలనే పూరణేఽపి వా. 14

బాఢమిత్యేవ తం రాజా
మునిశ్చ సమభాషత
లీలయా స ధనుర్మధ్యే
జగ్రాహ వచనాన్మునేః. 15

పశ్యతాం నృసహస్రాణాం
బహూనాం రఘునందనః
ఆరోపయత్వా ధర్మాత్మా
పూరయామాస తద్ధనుః 16

తద్బభంజ ధనుర్మధ్యే
నరశ్రేష్ఠో మహాయశాః. 17

తస్య శబ్దో మహానాసీత్
నిర్ఘాతసమనిస్వనః
భూమికంపశ్చ సుమహాన్
పర్వతస్యేవ దీర్యతః. 18

నిపేతుశ్చ నరాస్సర్వే
తేన శబ్దేన మోహితాః
వర్జయిత్వా మునివరం
రాజానం తౌ చ రాఘవౌ. 19

ప్రత్యాశ్వస్తే జనే తస్మిన్
రాజా విగతసాధ్వసః
ఉవాచ ప్రాంజలి ర్వాక్యం
వాక్యజ్ఞో మునిపుంగవమ్. 20

భగవన్ దృష్టవీర్యో మే
రామో దశరథాత్మజః
అత్యద్భుతమచింత్యం చ
న తర్కితమిదం మయా. 21

జనకానాం కులే కీర్తిమ్
ఆహరిష్యతి మే సుతా
సీతా భర్తారమాసాద్య
రామం దశరథాత్మజమ్. 22

మమ సత్యా ప్రతిజ్ఞా చ
వీర్యశుల్కేతి కౌశిక

సీతా ప్రాణై ర్బహుమతా
దేయా రామాయ మే సుతా. 23

భవతోఽనుమతే బ్రహ్మన్
శీఘ్రం గచ్ఛంతు మంత్రిణః
మమ కౌశిక భద్రం తే
అయోధ్యాం త్వరితా రథైః. 24

రాజానం ప్రశ్రితై ర్వాక్యైః
ఆనయంతు పురం మమ
ప్రదానం వీర్యశుల్కాయాః
కథయంతు చ సర్వశః. 25

మునిగుప్తౌ చ కాకుత్స్థౌ
కథయంతు నృపాయ వై
ప్రీయమాణం తు రాజానమ్
ఆనయంతు సుశీఘ్రగాః. 26

కౌశికశ్చ తథేత్యాహ
రాజా చాభాష్య మంత్రిణః. 27

అయోధ్యాం ప్రేషయామాస
ధర్మాత్మా కృతశాసనాన్
యథావృత్తం సమాఖ్యాతుమ్
ఆనేతుం చ నృపం తదా. 28

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే సప్తషష్టితమస్సర్గః (67)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - అష్టషష్టితమస్సర్గః (68)

జనకుని ఆహ్వానమునందుకొని ఆనందించిన దశరథుడు

జనకేన సమాదిష్టా
దూతాస్తే క్లాంతవాహనాః
త్రిరాత్ర ముషితా మార్గే
తేఽ యోధ్యాం ప్రావిశన్ పురీమ్ 1

రాజ్ఞోభవనమాసాద్య
ద్వారస్థాన్ ఇదమబ్రువన్
శీఘ్రం నివేద్యతాం రాజ్ఞే
దూతాన్ నో జనకస్య చ. 2

ఇత్యుక్తా ద్వారపాలాస్తే
రాఘవాయ న్యవేదయన్
తే రాజవచనాద్దూతా
రాజవేశ్మ ప్రవేశితాః
దదృశుర్దేవసంకాశం
వృద్ధం దశరథం నృపమ్. 3

బద్ధాంజలిపుటాస్సర్వే
దూతా విగతసాధ్వసాః
రాజానం ప్రయతా వాక్యమ్
అబ్రువన్ మధురాక్షరమ్. 4

మైథిలో జనకో రాజా
సాగ్నిహోత్రపురస్కృతమ్
కుశలం చావ్యయం చైవ
సోపాధ్యాయపురోహితమ్. 5

ముహు ర్ముహు ర్మధురయా
స్నేహసంయుక్తయా గిరా
జనకస్త్వాం మహారాజ
పృచ్ఛతే సపురస్సరమ్. 6

పృష్ట్వా కుశల మవ్యగ్రం
వైదేహో మిథిలాధిపః
కౌశికానుమతే వాక్యం
భవంతమ్ ఇదమబ్రవీత్. 7

పూర్వం ప్రతిజ్ఞా విదితా
వీర్యశుల్కా మమాత్మజా
రాజానశ్చ కృతామర్షాః
నిర్వీర్యా విముఖీకృతాః. 8

సేయం మమ సుతా
రాజన్ విశ్వామిత్రపురస్సరైః
యదృచ్ఛయాగతై ర్వీరైః
నిర్జితా తవ పుత్త్ర కైః. 9
తచ్చ రాజన్ ధనుర్దివ్యం
మధ్యే భగ్నం మహాత్మనా

రామేణ హి మహారాజ
మహత్యాం జనసంసది. 10

అస్మై దేయా మయా సీతా
వీర్యశుల్కా మహాత్మనే
ప్రతిజ్ఞాం కర్తుమిచ్ఛామి
తదనుజ్ఞాతుమర్హసి. 11

సోపాధ్యాయో మహారాజ
పురోహితపురస్సరః
శీఘ్ర మాగచ్ఛ భద్రం తే
ద్రష్టుమర్హసి రాఘవౌ. 12

ప్రీతిం చ మమ రాజేంద్ర
నిర్వర్తయితుమర్హసి
పుత్రయో రుభయో రేవ
ప్రీతిం త్వమపి లప్స్యసే. 13

ఏవం విదేహాధిపతిః
మధురం వాక్యమబ్రవీత్. 14

విశ్వామిత్రాభ్యనుజ్ఞాతః
శతానందమతే స్థితః 15

దూతవాక్యం చ తచ్ఛ్రుత్వా
రాజా పరమహర్షితః
వసిష్ఠం వామదేవం చ
మంత్రిణోఽన్యాంశ్చ సోఽబ్రవీత్
16

గుప్తః కుశికపుత్రేణ
కౌసల్యానందవర్ధనః
లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా
విదేహేషు వసత్యసౌ. 17

దృష్టవీర్యస్తు కాకుత్స్థో
జనకేన మహాత్మనా
సంప్రదానం సుతాయాస్తు
రాఘవే కర్తుమిచ్ఛతి. 18

యది వో రోచతే వృత్తం
జనకస్య మహాత్మనః
పురీం గచ్ఛామహే శీఘ్రం
మాభూత్ కాలస్య పర్యయః. 19

మంత్రిణో బాఢమిత్యాహుః
సహ సర్వైర్మహర్షిభిః
సుప్రీతశ్చాబ్రవీ ద్రాజా
శ్వో యాత్రేతి స మంత్రిణః. 20

మంత్రిణస్తాం నరేంద్రస్య
రాత్రిం పరమసత్కృతాః
ఊషుస్తే ముదితాస్సర్వే
గుణైస్సర్వై స్సమన్వితాః. 21

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే అష్టషష్టితమస్సర్గః (68)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకోనసప్తతిమస్సర్గః (69)

సపరివారముగా మిథిలానగరమును జేరిన దశరథుడు

తతో రాత్ర్యాం వ్యతీతాయాం
సోపాధ్యాయః సబాంధవః
రాజా దశరథో హృష్టః
సుమంత్రమ్ ఇదమబ్రవీత్. 1

అద్య సర్వే ధనాధ్యక్షాః
ధనమాదాయ పుష్కలమ్
వ్రజంత్వగ్రే సువిహితా
నానారత్నసమన్వితాః. 2

చతురంగబలం చాపి
శీఘ్రం నిర్యాతు సర్వశః
మమాజ్ఞాసమకాలం చ
యానయుగ్యమ్ అనుత్తమమ్. 3

వసిష్ఠో వామదేవశ్చ
జాబాలిరథ కాశ్యపః
మార్కండేయశ్చ దీర్ఘాయుః
ఋషిః కాత్యాయనస్తథా. 4

ఏతే ద్విజాః ప్రయాంత్వగ్రే
స్యందనం యోజయస్వ మే
యథా కాలాత్యయో న స్యా
ద్దూతా హి త్వరయంతి మామ్. 5

వచనాత్తు నరేంద్రస్య
సా సేనా చతురంగిణీ
రాజానమ్ ఋషిభిస్సార్ధం
వ్రజంతం పృష్ఠతోఽన్వగాత్. 6

గత్వా చతురహం మార్గం
విదేహానభ్యుపేయివాన్
రాజా తు జనక శ్శ్రీమాన్
శ్రుత్వా పూజామకల్పయత్. 7

తతో రాజానమాసాద్య
వృద్ధం దశరథం నృపమ్
జనకో ముదితో రాజా
హర్షం చ పరమం యయౌ. 8

ఉవాచ చ నరశ్రేష్ఠో
నరశ్రేష్ఠం ముదాన్వితః
స్వాగతం తే మహారాజ
దిష్ట్యా ప్రాప్తోఽసి రాఘవ!. 9

పుత్రయో రుభయోః ప్రీతిం
లప్స్యసే వీర్యనిర్జితామ్
దిష్ట్యా ప్రాప్తో మహాతేజా
వసిష్ఠో భగవాన్ ఋషిః. 10

సహ సర్వైర్ద్విజశ్రేష్ఠైః
దేవైరివ శతక్రతుః
దిష్ట్యా మే నిర్జితా విఘ్నా
దిష్ట్యా మే పూజితం కులమ్. 11

రాఘవై స్సహ సంబంధాత్
వీర్యశ్రేష్ఠైర్మహాత్మభిః
శ్వః ప్రభాతే నరేంద్రేంద్ర
నిర్వర్తయితుమర్హసి. 12

యజ్ఞస్యాంతే నరశ్రేష్ఠ
వివాహమ్ ఋషిసమ్మతమ్
తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
ఋషిమధ్యే నరాధిపః. 13

వాక్యం వాక్యవిదాం శ్రేష్ఠః
ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్
ప్రతిగ్రహో దాతృవశః
శ్రుతమేతన్మయా పురా. 14

యథా వక్ష్యసి ధర్మజ్ఞ
తత్కరిష్యామహే వయమ్
ధర్మిష్ఠం చ యశస్యం చ
వచనం సత్యవాదినః. 15

శ్రుత్వా విదేహాధిపతిః
పరం విస్మయమాగతః
తత స్సర్వే మునిగణాః
పరస్పరసమాగమే. 16

హర్షేణ మహతా యుక్తాః
తాం నిశామవసన్ సుఖమ్
అథరామో మహాతేజా
లక్ష్మణేన సమం యయౌ. 17

విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
పితుః పాదావుపస్పృశన్
రాజా చ రాఘవౌ పుత్రౌ
నిశామ్య పరిహర్షితః. 18

ఉవాస పరమప్రీతో
జనకేన సుపూజితః
జనకోఽపి మహాతేజాః
క్రియాం ధర్మేణ తత్త్వవిత్. 18

యజ్ఞస్య చ సుతాభ్యాం చ
కృత్వా రాత్రిమువాస హ . 19

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ఏకోనసప్తతితమస్సర్గః (69)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తతిమస్సర్గః (70)

సోదరుడైన కుశధ్వజుని పిలిపించిన జనకుడు

ఇక్ష్వాకువంశ చరిత్రను తెలిపిన వసిష్ఠుడు

తతః ప్రభాతే జనకః
కృతకర్మా మహర్షిభిః
ఉవాచ వాక్యం వాక్యజ్ఞః
శతానన్దం పురోహితమ్. 1

భ్రాతా మమ మహాతేజా
యవీయానతిధార్మికః
కుశధ్వజ ఇతి ఖ్యాతః
పురీమ్ అధ్యవసత్ శుభామ్. 2

వార్యాఫలకపర్యంతాం
పిబన్నిక్షుమతీం నదీమ్
సాంకాశ్యాం పుణ్యసంకాశాం
విమానమివ పుష్పకమ్. 3

తమహం ద్రష్టుమిచ్ఛామి
యజ్ఞగోప్తా స మే మతః
ప్రీతిం సోఽపి మహాతేజా
ఇమాం భోక్తా మయా సహ. 4

ఏవముక్తే తు వచనే
శతానందస్య సన్నిధౌ
ఆగతాః కేచిదవ్యగ్రా
జనకస్తాన్ సమాదిశత్. 5

శాసనాత్తు నరేంద్రస్య
ప్రయయుశ్శీఘ్రవాజిభిః
సమానేతుం నరవ్యాఘ్రం
విష్ణుమింద్రాజ్ఞయా యథా. 6

సాంకాశ్యాం తే సమాగత్య
దదృశుశ్చ కుశధ్వజమ్
న్యవేదయన్ యథావృత్తం
జనకస్య చ చింతితమ్
తద్వృత్తం నృపతిః శృత్వా
దూతశ్రేష్ఠైర్మహాబలైః. 7

ఆజ్ఞయాథ నరేంద్రస్య
ఆజగామ కుశధ్వజః
స దదర్శ మహాత్మానం
జనకం ధర్మవత్సలమ్. 8

సోఽభివాద్య శతానందం
రాజానం చాపి ధార్మికమ్.
రాజార్హం పరమం దివ్యమ్
ఆసనం చాధ్యరోహత. 9

ఉపవిష్టావుభౌ తౌ తు
భ్రాతరావతితేజసౌ

ప్రేషయామాసతుర్వీరౌ
మంత్రిశ్రేష్ఠం సుదామనమ్. 10

గచ్ఛ మంత్రిపతే శీఘ్రమ్
ఐక్ష్వాకుమ్ అమితప్రభమ్.
ఆత్మజై స్సహ దుర్ధర్షమ్
ఆనయస్వ సమంత్రిణమ్. 11

ఔపకార్యాం స గత్వా తు
రఘూణాం కులవర్ధనమ్
దదర్శ శిరసా చైనమ్
అభివాద్యేదమబ్రవీత్. 12

అయోధ్యాధిపతే వీర
వైదేహో మిథిలాధిపః.
స త్వాం ద్రష్టుం వ్యవసితః
సోపాధ్యాయపురోహితమ్. 13

మంత్రిశ్రేష్ఠవచః శృత్వా
రాజా సర్షిగణస్తదా
సబంధురగమత్ తత్ర
జనకో యత్ర వర్తతే. 14

స రాజా మంత్రి సహితః
సోపాధ్యాయః సబాంధవః
వాక్యం వాక్యవిదాం శ్రేష్ఠో
వైదేహమ్ ఇదమబ్రవీత్. 15

విదితం తే మహారాజ
ఇక్ష్వాకుకులదైవతమ్
వక్తా సర్వేషు కృత్యేషు
వసిష్ఠో భగవాన్ ఋషిః. 16

విశ్వామిత్రాభ్యనుజ్ఞాతః
సహ సర్వైర్మహర్షిభిః
ఏష వక్ష్యతి ధర్మాత్మా
వసిష్ఠో మే యథాక్రమమ్. 17

ఏవముక్త్వా నరశ్రేష్ఠే
రాజ్ఞాం మధ్యే మహాత్మనామ్
తూష్ణీంభూతే దశరథే
వసిష్ఠో భగవానృషిః
ఉవాచ వాక్యం వాక్యజ్ఞో
వైదేహం సపురోధసమ్. 18

అవ్యక్తప్రభవో బ్రహ్మా
శాశ్వతో నిత్య అవ్యయః. 19

తస్మాన్మరీచిః సంజజ్ఞే
మరీచేః కాశ్యపస్సుతః
వివస్వాన్ కాశ్యపాజ్జజ్ఞే
మనుర్వైవస్వతః స్మృతః. 20

మనుః ప్రజాపతిః పూర్వమ్
ఇక్ష్వాకుస్తు మనోః సుతః
తమిక్ష్వాకుమ్ అయోధ్యాయాం
రాజానం విద్ధి పూర్వకమ్. 21

ఇక్ష్వాకోఽస్తు సుతశ్శ్రీమాన్
కుక్షిరిత్యేవ విశ్రుతః

కుక్షేరథాత్మజశ్శ్రీమాన్
వికుక్షిరుదపద్యత. 22

వికుక్షేస్తు మహాతేజా
బాణః పుత్రః ప్రతాపవాన్
బాణస్య తు మహాతేజా
అనరణ్యః ప్రతాపవాన్. 23

అనరణ్యాత్పృథుర్జజ్ఞే
త్రిశంకస్తు పృథోస్సుతః
త్రిశంకోరభవత్ పుత్రో
దుందుమారో మహాయశాః
దుందుమారాన్మహాతేజా
యువనాశ్వో వ్యజాయత. 24

యువనాశ్వసుతస్త్వాసీత్
మాంధాతా పృథివీపతిః
మాంధాతుస్తు సుతశ్శ్రీమాన్
సుసంధిరుదపద్యత. 25

సుసంధేరపి పుత్రౌ ద్వౌ
ధ్రువసంధిః ప్రసేనజిత్
యశస్వీ ధ్రువసంధేస్తు
భరతో నామ నామతః
భరతాత్తు మహాతేజా
అసితో నామ జాతవాన్. 26

యస్యైతే ప్రతిరాజాన
ఉదపద్యంత శత్రవః
హైహయాస్తాలజంఘాశ్చ
శూరాశ్చ శశిబిందవః. 27

తాంస్తు స ప్రతియుధ్యన్
వై యుద్ధే రాజా ప్రవాసితః
హిమవంతమ్ ఉపాగమ్య
భృగుప్రస్రవణేఽ వసత్. 28

అసితోల్పబలో రాజా
మంత్రిభిస్సహితస్తదా
ద్వేచాస్య భార్యే గర్భిణ్యౌ
బభూవతురితి శ్రుతమ్. 29

ఏకా గర్భవినాశాయ
సపత్న్యై సగరం దదౌ. 30

తత శ్శైలవరం రమ్యం
బభూవాభిరతో మునిః.
భార్గవశ్చ్యవనో నామ
హిమవంతముపాశ్రితః. 31

తత్రైకా తు మహాభాగా
భార్గవం దేవవర్చసమ్
వవందే పద్మపత్రాక్షీ
కాంక్షంతీ సుతమాత్మనః. 32

తమ్ ఋషిం సాభ్యుపాగమ్య
కాళిందీ చాభ్యవాదయత్
స తామభ్యవదద్విప్రః
పుత్రేప్సుం పుత్రజన్మని. 33

తవ కుక్షౌ మహాభాగే
సుపుత్రస్సుమహాబలః
మహావీర్యో మహాతేజా
అచిరాత్ సంజనిష్యతి. 34

గరేణ సహిత శ్శ్రీమాన్
మా శుచః కమలేక్షణే. 35

చ్యవనం తు నమస్కృత్య
రాజపుత్రీ పతివ్రతా
పతిశోకాతురా తస్మాత్
పుత్రం దేవీ వ్యజాయత. 36

సపత్న్యా తు గరస్తస్యై
దత్తో గర్భజిఘాంసయా
సహ తేన గరేణైవ
జాత స్స సగరోభవత్. 37

సగరస్యాసమంజస్తు
అసమంజాత్ తథాంశుమాన్
దిలీపోఽంశుమతః పుత్రో
దిలీపస్య భగీరథః. 38

భగీరథాత్ కకుత్స్థశ్చ
కకుత్స్థస్య రఘుస్సుతః
రఘోస్తు పుత్రస్తేజస్వీ
ప్రవృద్ధః పురుషాదకః. 39

కల్మాషపాదో హ్యాభవత్
తస్మాజ్జాతస్తు శంఖణః
సుదర్శనశ్శంఖణస్య
అగ్నివర్ణ స్సుదర్శనాత్. 40

శీఘ్రగస్త్వగ్నివర్ణస్య
శీఘ్రగస్య మరుస్సుతః
మరోః ప్రశుశ్రుకస్త్వాసీతఖ
అంబరీషః ప్రశుశ్రుకాత్. 41

అంబరీషస్య పుత్రోఽభూత్
నహుషః పృథివీపతిః
నహుషస్య యయాతిస్తు
నాభాగస్తు యయాతిజః. 42

నాభాగస్య బభూవాజో
అజా ద్దశరథోఽభవత్
అస్మా ద్దశరథా జ్జాతౌ
భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ. 43

ఆదివంశవిశుద్ధానాం
రాజ్ఞాం పరమధర్మిణామ్
ఇక్ష్వాకుకులజాతానాం
వీరాణాం సత్యవాదినామ్. 44

రామలక్ష్మణయోరర్థే
త్వత్సుతే వరయే నృప!
సదృశాభ్యాం నరశ్రేష్ఠ
సదృశే దాతుమర్హసి. 45

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తతితమస్సర్గః (70)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ఏకసప్తతిమస్సర్గః (71)

వసిష్టమహర్షికి దశరథుని సమక్షంలో తమ వంశవృత్తాంతమును తెలిపిన జనకుడు

ఏవం బ్రువాణం జనకః
ప్రత్యువాచ కృతాంజలిః
శ్రోతుమర్హసి భద్రం తే
కులం నః పరికీర్తితమ్. 1

ప్రదానే హి మునిశ్రేష్ఠ
కులం నిరవశేషతః
వక్తవ్యం కులజాతేన
తన్నిబోధ మహామునే. 2

రాజాభూత్ త్రిషు లోకేషు
విశ్రుత స్స్వేన కర్మణా
నిమిః పరమధర్మాత్మా
సర్వసత్త్వవతాం వరః. 3

తస్య పుత్రోమిథిర్నామ
మిథిలా యేన నిర్మితా
ప్రథమో జనకో నామ
జనకాదప్యుదావసుః. 4

ఉదావసోస్తు ధర్మాత్మా
జాతో వై నందివర్ధనః
నందివర్ధనపుత్రస్తు
సుకేతుర్నామ నామతః. 5

సుకేతోరపి ధర్మాత్మా
దేవరాతో మహాబలః
దేవరాతస్య రాజర్షేః
బృహద్రథ ఇతి స్మృతః. 6

బృహద్రథస్య శూరోఽభూత్
మహావీరః ప్రతాపవాన్
మహావీరస్య ధృతిమాన్
సుధృతిస్సత్యవిక్రమః. 7

సుధృతేరపి ధర్మాత్మా
దృష్టకేతుస్సుధార్మికః
దృష్టకేతోస్తు రాజర్షేః
హర్యశ్వ ఇతి విశ్రుతః. 8

హర్యశ్వస్య మరుః పుత్రో
మరోః పుత్రః ప్రతింధకః
ప్రతింధకస్య ధర్మాత్మా
రాజా కీర్తిరథస్సుతః. 9

పుత్రః కీర్తిరథస్యాపి
దేవమీఢ ఇతి స్మృతః
దేవమీఢస్య విబుధో
విబుధస్య మహీధ్రకః. 10

మహీంధ్రకసుతో రాజా
కీర్తిరాతో మహాబలః
కీర్తిరాతస్య రాజర్షేః
మహారోమా వ్యజాయత. 11

మహారోమ్ణస్తు ధర్మాత్మా
స్వర్ణరోమా వ్యజాయత
స్వర్ణరోమ్ణస్తు రాజర్షేః
హ్రస్వరోమా వ్యజాయత. 12

తస్య పుత్రద్వయం జజ్ఞే
ధర్మజ్ఞస్య మహాత్మనః
జ్యేష్ఠోఽహమనుజో భ్రాతా
మమ వీరః కుశధ్వజః. 13

మాం తు జ్యేష్ఠం పితా రాజ్యే
సోఽభిషిచ్య నరాధిపః
కుశధ్వజం సమావేశ్య
భారం మయి వనం గతః. 14

వృద్ధే పితరి స్వర్యాతే
ధర్మేణ ధురమావహమ్
భ్రాతరం దేవసంకాశం
స్నేహాత్ పశ్యన్ కుశధ్వజమ్. 15

కస్య చిత్త్వథకాలస్య
సాంకాశ్యాదగమత్ పురాత్
సుధన్వా వీర్యవాన్ రాజా
మిథిలామ్ అవరోధకః. 16

స చ మే ప్రేషయామాస
శైవం ధనురనుత్తమమ్
సీతా కన్యా చ పద్మాక్షీ
మహ్యం వై దీయతామితి. 17

తస్యాప్రదానాద్బ్రహ్మర్షే
యుద్ధమాసీన్మయా సహ
స హతోఽభిముఖో రాజా
సుధన్వా తు మయా రణ. 18

నిహత్య తం మునిశ్రేష్ఠ
సుధన్వానం నరాధిపమ్.
సాంకాశ్యే భ్రాతరం వీరమ్
అభ్యషించం కుశధ్వజమ్. 19

కనీయానేష మే భ్రాతా
అహం జ్యేష్ఠో మహామునే
దదామి పరమప్రీతో
వధ్వౌ తే మునిపుంగవ
సీతాం రామాయ భద్రం తే
ఊర్మిళాం లక్ష్మణాయ చ. 20

వీర్యశుల్కాం మమ సుతాం
సీతాం సురసుతోపమామ్
ద్వితీయామూర్మిళాం చైవ
త్రిర్వదామి న సంశయః

దదామి పరమప్రీతో
వధ్వౌ తే రఘునందన. 22

రామలక్ష్మణయో రాజన్
గోదానం కారయస్వ హ
పిత్రుకార్యం చ భద్రం తే
తతో వైవాహికం కురు. 23

మఘా హ్యద్య మహాబాహో
తృతీయే దివసే ప్రభో
ఫల్గున్యాముత్తరే రాజన్
తస్మిన్ వైవాహికం కురు
రామలక్ష్మణయో రాజన్
దానం కార్యం సుఖోదయమ్. 24

_ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే_
బాలకాండే ఏకసప్తతితమస్సర్గః (71)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - ద్విసప్తతిమస్సర్గః (72)

శ్రీరామ,లక్ష్మణ,భరత,శత్రుఘ్నులకు సీతా,ఊర్మిళ,మాండవి, శ్రుతకీర్తులను ఇచ్చి వివాహమొనర్చుటకు నిశ్చయం

తముక్తవంతం వైదేహం
విశ్వామిత్రో మహామునిః
ఉవాచ వచనం వీరం
వసిష్ఠసహితో నృపమ్. 1

అచిన్త్యాన్యప్రమేయాని
కులాని నరపుంగవ!
ఇక్ష్వాకూణాం విదేహానాం
నైషాం తుల్యోఽస్తి కశ్చన. 2

సదృశో ధర్మసంబంధః
సదృశో రూపసంపదా
రామలక్ష్మణయో రాజన్!
సీతా చోర్మిళయా సహ. 3

వక్తవ్యం చ నరశ్రేష్ఠ!
శ్రూయతాం వచనం మమ
భ్రాతా యవీయాన్ ధర్మజ్ఞ
ఏష రాజా కుశధ్వజః. 4

అస్య ధర్మాత్మనో రాజన్
రూపేణాప్రతిమం భువి
సుతాద్వయం నరశ్రేష్ఠ
పత్న్యర్థం వరయామహే. 5

భరతస్య కుమారస్య
శత్రుఘ్నస్య చ ధీమతః
వరయామస్సుతే రాజన్
తయోరర్థే మహాత్మనోః. 6

పుత్రా దశరథస్యేమే
రూపయౌవనశాలినః
లోకపాలోపమాస్సర్వే
దేవతుల్యపరాక్రమాః. 7

ఉభయో రపి రాజేంద్ర
సంబంధేనానుబధ్యతామ్
ఇక్ష్వాకోః కులమవ్యగ్రం
భవతః పుణ్యకర్మణః. 8

విశ్వామిత్రవచః శృత్వా
వసిష్ఠస్య మతే తదా
జనకః ప్రాంజలిర్వాక్యమ్
ఉవాచ మునిపుంగవౌ. 9

కులం ధన్యమిదం మన్యే
యేషాం నో మునిపుంగవౌ
సదృశం కులసంబంధం
యదాజ్ఞాపయథః స్వయమ్. 10

ఏవం భవతు భద్రం వః
కుశధ్వజసుతే ఇమే.
పత్న్యౌ భజేతాం సహితౌ
శత్రుఘ్నభరతావుభౌ. 11

ఏకాహ్నా రాజపుత్రీణాం
చతసృణాం మహామునే!
పాణీన్ గృహ్ణంతు చత్వారో
రాజపుత్రా మహాబలాః. 12

ఉత్తరే దివసే బ్రహ్మన్!
ఫల్గునీభ్యాం మనీషిణః
వైవాహికం ప్రశంసంతి
భగో యత్ర ప్రజాపతిః. 13

ఏవ ముక్త్వావచ సౌమ్యం
ప్రత్యుత్థాయ కృతాంజలిః
ఉభౌ మునివరౌ రాజా
జనకో వాక్యమబ్రవీత్. 14

పరో ధర్మః కృతో మహ్యం
శిష్యోఽస్మి భవతోః సదా
ఇమాన్యాసనముఖ్యాని
ఆసాతాం మునిపుంగవౌ. 15

యథా దశరథస్యేయం
తథాయోధ్యాపురీ మమ
ప్రభుత్వే నాస్తి సందేహో
యథార్హం కర్తుమర్హథ 16

తథా బ్రువతి వైదేహే
జనకే రఘునందనః
రాజా దశరథో హృష్టః
ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్. 17

యువామసంఖ్యేయగుణౌ
భ్రాతరౌ మిథిలేశ్వరౌ
ఋషయో రాజసంఘాశ్చ
భవద్భ్యామభిపూజితాః. 18

స్వస్తి ప్రాప్నుహి భద్రం తే
గమిష్యామి స్వమాలయమ్
శ్రాద్ధకర్మాణి సర్వాణి
విధాస్యామీతి చాబ్రవీత్. 19

తమాపృష్ట్వా నరపతిం
రాజా దశరథస్తదా
మునీంద్రౌ తౌ పురస్కృత్య
జగామాశు మహాయశాః. 20

స గత్వా నిలయం రాజా
శ్రాద్ధం కృత్వా విధానతః
ప్రభాతే కాల్యముత్థాయ
చక్రే గోదానముత్తమమ్. 21

గవాం శతసహస్రాణి
బ్రాహ్మణేభ్యో నరాధిపః
ఏకైకశో దదౌ రాజా
పుత్రానుద్దిశ్య ధర్మతః. 22

సువర్ణశృంగాస్సంపన్నాః
సవత్సాః కాంస్యదోహనాః
గవాం శతసహస్రాణి
చత్వారి పురుషర్షభః. 23

విత్తమన్యచ్చ సుబహు
ద్విజేభ్యో రఘునందనః
దదౌ గోదానముద్దిశ్య
పుత్రాణాం పుత్రవత్సలః. 24

స సుతైః కృతగోదానైః
వృతస్తు నృపతిస్తదా
లోకపాలైరివాభాతి
వృతః సౌమ్యః ప్రజాపతిః. 25

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే ద్విసప్తతితమస్సర్గః (72)

శ్రీరామ నామం
మరువాం
మరువాం

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - త్రిసప్తతిమస్సర్గః (73)

శ్రీరామ, లక్ష్మణ, భరత, శత్రుఘ్నుల వివాహము

యస్మింస్తు దివసే రాజా
చక్రే గోదానముత్తమమ్
తస్మిం స్తు దివసే శూరో
యుధాజిత్ సముపేయివాన్. 1

పుత్రః కేకయరాజస్య
సాక్షాద్భరతమాతులః
దృష్ట్వా పృష్ట్వా చ కుశలం
రాజానమ్ ఇదమబ్రవీత్. 2

కేకయాధిపతీ రాజా
స్నేహాత్ కుశలమబ్రవీత్
యేషాం కుశలకామోఽసి
తేషాం సంప్రత్యనామయమ్. 3

స్వస్రీయం మమ రాజేంద్ర
ద్రష్టుకామో మహీపతిః
తదర్థముపయాతోహఽమ్
అయోధ్యాం రఘునందన. 4

శ్రుత్వా త్వహమయోధ్యాయాం
వివాహార్థం తవాత్మజాన్
మిథిలామ్ ఉపయాతాంస్తు
త్వయా సహ మహీపతే

త్వరయాఽభ్యుపయాతోఽహం
ద్రష్టుకామః స్వసుస్సుతమ్. 5

అథ రాజా దశరథః
ప్రియాతిథిముపస్థితమ్
దృష్ట్వా పరమసత్కారైః
పూజార్హం సమపూజయత్. 6

తత స్తాముషితో రాత్రిం
సహ పుత్రైర్మహాత్మభిః. 7

ప్రభాతే పునరుత్థాయ
కృత్వా కర్మాణి కర్మవిత్
ఋషీంస్తదా పురస్కృత్య
యజ్ఞవాటముపాగమత్. 8

యుక్తే ముహూర్తే విజయే
సర్వాభరణభూషితైః
భ్రాతృభిః సహితో రామః
కృతకౌతుకమంగళః. 9

వసిష్ఠం పురతః కృత్వా
మహర్షీనపరానపి
పితుః సమీపమాశ్రిత్య
తస్థౌ భ్రాతృభిరావృతః

వసిష్ఠో భగవానేత్య
వైదేహమిదమబ్రవీత్. 10

రాజా దశరథో రాజన్
కృతకౌతుకమంగళైః
పుత్రైః నరవర శ్రేష్ఠ
దాతారమ్ అభికాంక్షతే. 11

దాతృప్రతిగ్రహీతృభ్యాం
సర్వార్థాః ప్రభవంతి హి
స్వధర్మం ప్రతిపద్యస్వ
కృత్వా వైవాహ్యముత్తమమ్. 12

ఇత్యుక్తః పరమోదారో
వసిష్ఠేన మహాత్మనా
ప్రత్యువాచ మహాతేజా
వాక్యం పరమధర్మవిత్. 13

కః స్థితః ప్రతిహారో మే
కస్యాజ్ఞా సంప్రతీక్ష్యతే
స్వగృహే కో విచారోఽస్తి
యథా రాజ్యమిదం తవ. 14

కృతకౌతుకసర్వస్వా
వేదిమూలముపాగతాః
మమ కన్యా మునిశ్రేష్ఠ
దీప్తా వహ్నేరివార్చిషః. 15

సజ్జోఽహం త్వత్ప్రతీక్షోఽస్మి
వేద్యామస్యాం ప్రతిష్ఠితః
అవిఘ్నం కురుతాం రాజా
కిమర్థమవలంబతే. 16

తద్వాక్యం జనకేనోక్తం
శ్రుత్వా దశరథ స్తదా
ప్రవేశయామాస సుతాన్
సర్వాన్ ఋషిగణానపి. 17

తతో రాజా విదేహానాం
వసిష్ఠమిదమబ్రవీత్
కారయస్వ ఋషే సర్వమ్
ఋషిభిః సహ ధార్మిక
రామస్య లోకరామస్య
క్రియాం వైవాహికీం విభో. 18

తథేత్యుక్త్వా తు జనకం
వసిష్ఠో భగవాన్ ఋషిః
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య
శతానందం చ ధార్మికమ్. 19

ప్రపామధ్యే తు విధివత్
వేదిం కృత్వా మహాతపాః
అలంచకార తాం వేదిం
గంధపుష్పై స్సమంతతః. 20

సువర్ణపాలికాభిశ్చ
ఛిద్రకుంభైశ్చ సాంకురైః
అంకురాఢ్యైశ్శరావై శ్చ
ధూపపాత్రై స్సధూపకైః. 21

శంఖపాత్రైః స్రువైః స్రుగ్భిః
పాత్రైరర్ఘ్యాభిపూరితైః
లాజపూర్ణైశ్చ పాత్రీభిః
అక్షతైరభిసంస్కృతైః. 22

దర్భైః సమైః సమాస్తీర్య
విధిమంత్రపురస్కృతమ్. 23

అగ్నిమాదాయ వేద్యాం తు
విధిమంత్రపురస్కృతమ్
జుహావాగ్నౌ మహాతేజా
వసిష్ఠో భగవానృషిః. 24

శ్రీసీతారామ వివాహ ఘట్టః

తతః సీతాం సమానీయ
సర్వాభరణభూషితామ్
సమక్షమగ్నేః సంస్థాప్య
రాఘవాభిముఖే తదా
అబ్రవీజ్జనకో రాజా
కౌసల్యానందవర్ధనమ్. 25

ఇయం సీతా మమ
సుతా సహధర్మచరీ తవ
ప్రతీచ్ఛ చైనాం భద్రం తే
పాణిం గృహ్ణీష్వ పాణినా. 26

పతివ్రతా మహాభాగా
ఛాయేవానుగతా సదా
ఇత్యుక్త్వా ప్రాక్షిపద్రాజా
మంత్రపూతం జలం తదా. 27

సాధు సాధ్వితి దేవానామ్
ఋషీణాం వదతాం తదా
దేవదుందుభి నిర్ఘోషః
పుష్పవర్షో మహానభూత్. 28

ఏవం దత్త్వా తదా సీతాం
మంత్రోదకపురస్కృతామ్
అబ్రవీజ్జనకో రాజా
హర్షేణాభిపరిప్లుతః. 29

లక్ష్మణాగచ్ఛ భద్రం తే
ఊర్మిళాముద్యతాం మయా
ప్రతీచ్ఛ పాణిం గృహ్ణీష్వ
మాభూత్ కాలస్య పర్యయః. 30

తమేవముక్త్వా జనకో
భరతం చాభ్యభాషత
గృహాణ పాణిం మాండవ్యాః
పాణినా రఘునందన. 31

శత్రుఘ్నం చాపి ధర్మాత్మా
అబ్రవీజ్జనకేశ్వరః
శ్రుతకీర్త్యా మహాబాహో
పాణిం గృహ్ణీష్వ పాణినా. 32

సర్వే భవంతః సౌమ్యాశ్చ
సర్వే సుచరితవ్రతాః
పత్నీభిస్సంతు కాకుత్స్థా
మాభూత్కాలస్య పర్యయః. 34

జనకస్య వచః శృత్వా
పాణీన్ పాణిభిరాస్పృశన్
చత్వారస్తే చతసృణాం
వసిష్ఠస్య మతే స్థితాః. 35

అగ్నిం ప్రదక్షిణీకృత్య
వేదిం రాజానమేవ చ.
ఋషీంశ్చైవ మహాత్మానః
సభార్యా రఘుసత్తమాః
యథోక్తేన తదా చక్రు
ర్వివాహం విధిపూర్వకమ్. 36

కాకుత్థైశ్చ గృహీతేషు
లలితేషు చ పాణిషు
పుష్పవృష్టిర్మహత్యాసీత్
అంతరిక్షాత్సుభాస్వరా. 37

దివ్యదున్దుభినిర్ఘోషైః
గీతవాదిత్రనిస్వనైః. 38

ననృతుశ్చాప్సరస్సంఘా
గంధర్వాశ్చ జగుః కలమ్
వివాహే రఘుముఖ్యానాం
తదద్భుతమదృశ్యత. 39

ఈదృశే వర్తమానే తు
తూర్యోద్ఘుష్టనినాదితే
త్రిరగ్నిం తే పరిక్రమ్య
ఊహుర్భార్యాం మహౌజసః. 40

అథోపకార్యాం జగ్మస్తే
సభార్యా రఘునందనాః
రాజాప్యనుయయౌ పశ్యన్
సర్షిసంఘ స్సబాంధవః. 41

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే త్రిసప్తతితమస్సర్గః (73)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - చతుస్సప్తతిమస్సర్గః (74)

వివాహానంతరము అయోధ్యకు బయలుదేరిన దశరథుని కుటుంబము
మార్గమధ్యములో పరశురాముడు ఎదురగుట

అథ రాత్ర్యాం వ్యతీతాయాం
విశ్వామిత్రో మహామునిః
ఆపృష్ట్వా తౌ చ రాజానౌ
జగామోత్తరపర్వతమ్
ఆశీర్భిః పూరయిత్వా చ
కుమారాంశ్చ సరాఘవాన్. 1

విశ్వామిత్రే గతే రాజా
వైదేహం మిథిలాధిపమ్
ఆపృష్ట్వాఽథ జగామాశు
రాజా దశరథః పురీమ్. 2

గచ్ఛంతం తు రాజానమ్
అన్వగచ్ఛన్నరాధిపః
అథ రాజా విదేహానాం
దదౌ కన్యాధనం బహు. 3

గవాం శతసహస్రాణి
బహూని మిథిలేశ్వరః
కంబళానాం చ ముఖ్యానాం
క్షౌమకోట్యంబరాణి చ. 4

హస్త్యశ్వరథపాదాతం
దివ్యరూపం స్వలంకృతమ్
దదౌ కన్యాపితా తాసాం
దాసీదాసమనుత్తమమ్. 5

హిరణ్యస్య సువర్ణస్య
ముక్తానాం విద్రుమస్య
దదౌ పరమసంహృష్టః
కన్యాధనమనుత్తమమ్. 6

దత్త్వా బహు ధనం రాజా
సమనుజ్ఞాప్య పార్థివమ్
ప్రవివేశ స్వనిలయం
మిథిలాం మిథిలేశ్వరః. 7

రాజాప్యయోధ్యాధిపతిట
సహ పుత్త్రైర్మహాత్మభిః
ఋషీన్ సర్వాన్ పురస్కృత్య
జగామ సబలానుగః. 8

గచ్ఛంతం తం నరవ్యాఘ్రం
సర్షిసంఘం సరాఘవమ్
ఘోరాః స్మ పక్షిణో వాచో
వ్యాహరంతి తతస్తతః. 9

భౌమాశ్చైవ మృగా స్సర్వే
గచ్ఛంతి స్మ ప్రదక్షిణమ్

తాన్ దృష్ట్వా రాజశార్దూలో
వసిష్ఠం పర్యపృచ్ఛత. 10

అసౌమ్యాః పక్షిణో ఘోరా
మృగాశ్చాపి ప్రదక్షిణాః
కిమిదం హృదయోత్కంపి
మనో మమ విషీదతి. 11

రాజ్ఞో దశరథస్యైతత్
శ్రుత్వా వాక్యం మహాన్ ఋషిః
ఉవాచ మధురాం వాణీం
శ్రూయతామ్ అస్య యత్ఫలమ్ 12

ఉపస్థితం భయం ఘోరం
దివ్యం పక్షిముఖాచ్చ్యుతమ్
మృగాః ప్రశమయంత్యేతే
సంతాపః త్యజ్యతామయమ్. 13

తేషాం సంవదతాం తత్ర
వాయుః ప్రాదుర్బభూవ హ
కంపయన్ పృథివీం సర్వాం
పాతయంశ్చ ద్రుమాన్ శుభాన్ 14

తమసా సంవృతస్సూర్యః
సర్వా న ప్రబభుర్దిశః
భస్మనాచావృతం సర్వం
సంమూఢమివ తద్బలమ్. 15

వసిష్ఠశ్చర్షయశ్చాన్యే
రాజా చ ససుతస్తదా
సంసజ్ఞా ఇవ తత్రాసన్
సర్వమన్యద్విచేతనమ్. 16

తస్మిం స్తమసి ఘోరే తు
భస్మచ్ఛన్నేవ సా చమూః
దదర్శ భీమసంకాశం
జటామండలధారిణమ్. 17

భార్గవం జామదగ్న్యం
తం రాజరాజవిమర్దినమ్
కైలాసమివ దుర్ధర్షం
కాలాగ్నిమివ దుస్సహమ్. 18

జ్వలంతమివ తేజోభిః
దుర్నిరీక్ష్యం పృథగ్జనైః
స్కంధేచాసజ్య పరశుం
ధనుర్విద్యుద్గణోపమమ్
ప్రగృహ్య శరముఖ్యం చ
త్రిపురఘ్నం యథా శివమ్. 19

తం దృష్ట్వా భీమసంకాశం
జ్వలంతమివ పావకమ్. 20

వసిష్ఠప్రముఖా విప్రా
జపహోమపరాయణాః
సంగతా మునయస్సర్వే
సంజజల్పురథో మిథః. 21

కచ్చిత్ పితృవధామర్షీ
క్షత్రం నోత్సాదయిష్యతి

పూర్వం క్షత్రవధం కృత్వా
గతమన్యుర్గతజ్వరః
క్షత్రస్యోత్సాదనం భూయో
న ఖల్వస్య చికీర్షితమ్. 22

ఏవముక్త్వాఽర్ఘ్యమాదాయ
భార్గవం భీమదర్శనమ్
ఋషయో రామ రామేతి
వచో మధురమబ్రువన్. 23

ప్రతిగృహ్య తు తాం పూజామ్
ఋషిదత్తాం ప్రతాపవాన్
రామం దాశరథిం రామో
జామదగ్న్యోఽభ్యభాషత. 24

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే చతుస్సప్తతితమస్సర్గః (74)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - పంచసప్తతిమస్సర్గః (75)

వైష్ణవధనుస్సును ఎక్కుపెట్టమని శ్రీరాముని ప్రేరేపించిన పరశురాముడు

రామ! దాశరథే! రామ!
వీర్యం తే శ్రూయతేఽద్భుతమ్
ధనుషో భేదనం చైవ
నిఖిలేన మయా శ్రుతమ్. 1

తదద్భుతమచింత్యం చ
భేదనం ధనుషస్త్వయా
తచ్ఛ్రుత్వాఽహమనుప్రాప్తో
ధనుర్గృహ్యాఽపరం శుభమ్. 2

తదిదం ఘోరసంకాశం
జామదగ్న్యం మహద్ధనుః
పూరయస్వ శరేణైవ
స్వబలం దర్శయస్వ చ. 3

తదహం తే బలం దృష్ట్వా
ధనుషోఽస్య ప్రపూరణే
ద్వంద్వయుద్ధం ప్రదాస్యామి
వీర్యశ్లాఘ్యస్య రాఘవ. 4

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
రాజా దశరథస్తదా
విషణ్ణవదనో దీనః
ప్రాంజలిర్వాక్యమబ్రవీత్. 5

క్షత్రరోషాత్ ప్రశాంతస్త్వం
బ్రాహ్మణశ్చ మహాయశాః
బాలానాం మమ పుత్రాణామ్
అభయం దాతుమర్హసి. 6

భార్గవాణాం కులే జాతః
స్వాధ్యాయవ్రతశాలినామ్
సహస్రాక్షే ప్రతిజ్ఞాయ
శస్త్రం నిక్షిప్తవానసి. 7

స త్వం ధర్మపరో భూత్వా
కాశ్యపాయ వసుంధరామ్
దత్త్వా వనముపాగమ్య
మహేంద్రకృతకేతనః. 8

మమ సర్వవినాశాయ
సంప్రాప్తస్త్వం మహామునే
న చైకస్మిన్ హతే రామే
సర్వే జీవామహే వయమ్. 9

బ్రువత్యేవం దశరథే
జామదగ్న్యః ప్రతాపవాన్.
అనాదృత్యైవ తద్వాక్యం
రామమేవాభ్యభాషత. 10

ఇమే ద్వే ధనుషీ శ్రేష్ఠే
దివ్యే లోకాభివిశ్రుతే
దృఢే బలవతీ ముఖ్యే
సుకృతే విశ్వకర్మణా. 11

అతిసృష్టం సురైరేకం
త్ర్యమ్బకాయ యుయుత్సవే
త్రిపురఘ్నం నరశ్రేష్ఠ
భగ్నం కాకుత్స్థ యత్ త్వయా
(ఇదం ద్వితీయం దుర్ధర్షం
విష్ణోర్దత్తం సురోత్తమైః). 12

తదిదం వైష్ణవం రామ
ధనుః పరమభాస్వరమ్
సమానసారం కాకుత్స్థ
రౌద్రేణ ధనుషా త్విదమ్. 13

తదా తు దేవతాస్సర్వాః
పృచ్ఛంతి స్మ పితామహమ్
శితికంఠస్య విష్ణోశ్చ
బలాబలనిరీక్షయా. 14

అభిప్రాయం తు విజ్ఞాయ
దేవతానాం పితామహః
విరోధం జనయామాస
తయో స్సత్యవతాం వరః. 15

విరోధే చ మహద్యుద్ధమ్
అభవద్రోమహర్షణమ్
శితికంఠస్య విష్ణోశ్చ
పరస్పరజిగీషుణోః. 16

తదా తు జృంభితం శైవం
ధనుర్భీమపరాక్రమమ్
హుంకారేణ మహాదేవః
స్తంభితోఽథ త్రిలోచనః. 17

దేవైస్తదా సమాగమ్య
సర్షిసంఘైస్సచారణైః
యాచితౌ ప్రశమం తత్ర
జగ్మతుస్తౌ సురోత్తమౌ. 18

జృంభితం తద్ధనుర్దృష్ట్వా
శైవం విష్ణుపరాక్రమైః
అధికం మేనిరే విష్ణుం
దేవాస్సర్షిగణాస్తదా. 19

ధనూ రుద్రస్తు సంకృద్ధో
విదేహేషు మహాయశాః
దేవరాతస్య రాజర్షేః
దదౌ హస్తే ససాయకమ్. 20

ఇదం చ వైష్ణవం రామ
ధనుః పరపురంజయమ్
ఋచీకే భార్గవే ప్రాదాత్
విష్ణుస్సన్యాసముత్తమమ్. 21

ఋచీకస్తు మహాతేజాః
పుత్రస్యాప్రతికర్మణః

పితుర్మమ దదౌ దివ్యం
జమదగ్నేర్మహాత్మనః. 22

న్యస్తశస్త్రే పితరి మే
తపోబలసమన్వితే
అర్జునో విదధే మృత్యుం
ప్రాకృతాం బుద్ధిమాస్థితః. 23

వధమప్రతిరూపం తు
పితుశ్శ్రుత్వా సుదారుణమ్
క్షత్రముత్సాదయన్ రోషాత్
జాతం జాతమనేకశః. 24

పృథివీం చాఖిలాం ప్రాప్య
కాశ్యపాయ మహాత్మనే
యజ్ఞస్యాంతే తదా రామ
దక్షిణాం పుణ్యకర్మణే. 25

దత్త్వా మహేంద్రనిలయః
తపోబలసమన్వితః
స్థితోఽస్మి తస్మింస్తప్యన్ వై
సుసుఖం సురసేవితే. 25

అద్యతూత్తమవీర్యేణ
త్వయా రామ మహాబల.
శ్రుతవాన్ ధనుషో భేదం
తతోఽహం ద్రుతమాగతః. 26

తదిదం వైష్ణవం రామ
పితృపైతామహం మహత్
క్షత్రధర్మం పురస్కృత్య
గృహ్ణీష్వ ధనురుత్తమమ్. 27

యోజయస్వ ధనుఃశ్రేష్ఠే
శరం పరపురంజయమ్
యది శక్నోషి కాకుత్స్థ
ద్వంద్వం దాస్యామి తే తతః. 28

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే పంచసప్తతితమస్సర్గః (75)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - షట్సప్తతిమస్సర్గః (76)

వైష్ణవ ధనస్సును ఎక్కుపెట్టిన శ్రీరాముడు
మహేంద్రగిరికి పయనమైన పరశురాముడు

శ్రుత్వా చ జామదగ్న్యస్య
వాక్యం దాశరథిస్తదా
గౌరవాద్యంత్రితకథః
పితూ రామమ్ అథాబ్రవీత్. 1

శ్రుతవానస్మి యత్కర్మ
కృతవానసి భార్గ
అనురుంధ్యామహే బ్రహ్మన్
పితురానృణ్యమాస్థితః. 2

వీర్యహీనమివాశక్తం
క్షత్రధర్మేణ భార్గవ
అవజానాసి మే తేజః
పశ్య మేఽద్య పరాక్రమమ్. 3

ఇత్యుక్త్వా రాఘవః క్రుద్ధో
భార్గవస్య శరాసనమ్
శరం చ ప్రతిజగ్రాహ
హస్తాల్లఘుపరాక్రమః. 4

ఆరోప్య స ధనూ రామః
శరం సజ్యం చకార హ
జామదగ్న్యం తతో రామం
రామః క్రుద్ధోఽబ్రవీద్వచః. 5

బ్రాహ్మణోఽసీతి పూజ్యో మే
విశ్వామిత్రకృతేన చ
తస్మాచ్ఛక్తో న తే రామ
మోక్తుం ప్రాణహరం శరమ్. 6

ఇమాం పాదగతిం రామ
తపోబలసమార్జితాన్
లోకానప్రతిమాన్ తే
హనిష్యామి యదిచ్ఛసి. 7

న హ్యాయం వైష్ణవో దివ్యః
శరః పరపురంజయః
మోఘః పతతి వీర్యేణ
బలదర్పవినాశనః. 8

వరాయుధధరం రామం
ద్రష్టుం సర్షిగణా స్సురాః
పితామహం పురస్కృత్య
సమేతాస్తత్ర సంఘశః. 9

గంధర్వాప్సరసశ్చైవ
సిద్ధచారణకిన్నరాః
యక్షరాక్షసనాగాశ్చ
తద్ద్రష్టుం మహదద్భుతమ్. 10

జడీకృతే తదాలోకే
రామే వరధనుర్ధరే
నిర్వీర్యో జామదగ్న్యోఽసౌ
రామో రామముదైక్షత. 11

తేజోభిహతవీర్యత్వాత్
జామదగ్న్యే జడీకృతః
రామం కమలపత్రాక్షం
మందం మందమువాచ హ. 12

కాశ్యపాయ మయా దత్తా
యదా పూర్వం వసుంధరా
విషయే మే న వస్తవ్యమ్
ఇతి మాం కాశ్యపోఽబ్రవీత్. 13

సోహం గురువచః కుర్వన్
పృథివ్యాం న వసే నిశామ్
కృతా ప్రతిజ్ఞా కాకుత్స్థ
కృతా భూః కాశ్యపస్య హి. 14

తదిమాం త్వం గతిం వీర
హంతుం నార్హసి రాఘవ
మనోజవం గమిష్యామి
మహేంద్రం పర్వతోత్తమమ్. 15

లోకాస్త్వప్రతిమా రామ
నిర్జితాస్తపసా మయా
జహి తాన్ శరముఖ్యేన
మా భూత్కాలస్య పర్యయః. 16

అక్షయం మధుహంతారం
జానామి త్వాం సురేశ్వరమ్
ధనుషోఽస్య పరామర్శాత్
స్వస్తి తేస్తు పరంతప. 17

ఏతే సురగణాస్సర్వే
నిరీక్షంతే సమాగతాః
త్వామప్రతిమకర్మాణమ్
అప్రతిద్వంద్వమాహవే. 18

న చేయం మమ కాకుత్స్థ
వ్రీడా భవితుమర్హతి
త్వయా త్రైలోక్యనాథేన
యదహం విముఖీకృతః. 19

శరమప్రతిమం రామ
మోక్తుమర్హసి సువ్రత
శరమోక్షే గమిష్యామి
మహేంద్రం పర్వతోత్తమమ్. 20

తథా బ్రువతి రామే తు
జామదగ్న్యే ప్రతాపవాన్
రామో దాశరథిః శ్రీమాన్
చిక్షేప శరముత్తమమ్. 21

స హతాన్ దృశ్య రామేణ
స్వాన్ లోకాంస్తపసార్జితాన్
జామదగ్న్యో జగామాశు
మహేంద్రం పర్వతోత్తమమ్. 22

తతో వితిమిరాస్సర్వా
దిశశ్చోపదిశస్తథా
సురాః సర్షిగణా రామం
ప్రశశంసురుదాయుధమ్. 23

రామం దాశరథిం రామో
జామదగ్న్యః ప్రశస్య చ
తతః ప్రదక్షిణం కృత్వా
జగామాత్మగతిం ప్రభుః. 24

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
బాలకాండే షట్సప్తతితమస్సర్గః (76)

శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామ

బాలకాండ - సప్తసప్తతిమస్సర్గః (77)

నూతన వధూవరులతో అయోధ్యకు చేరుకున్న దశరథుడు

గతే రామే ప్రశాంతాత్మా
రామో దాశరథిర్ధనుః
వరుణాయాప్రమేయాయ
దదౌ హస్తే ససాయకమ్. 1

అభివాద్య తతో రామో
వసిష్ఠప్రముఖాన్ ఋషీన్
పితరం విహ్వలం దృష్ట్వా
ప్రోవాచ రఘునందనః. 2

జామదగ్న్యో గతో రామః
ప్రయాతు చతురంగిణీ
అయోధ్యాభిముఖీ సేనా
త్వయా నాథేన పాలితా. 3

సందిశస్వ మహారాజ
సేనాం త్వచ్ఛాసనే స్థితామ్
శాసనం కాంక్షతే సేనా
చాతకాళిర్జలం యథా. 4

రామస్య వచనం శ్రుత్వా
రాజా దశరథ స్సుతమ్
బాహుభ్యాం సంపరిష్వజ్య
మూర్ధ్న్యుపాఘ్రాయ రాఘవమ్. 5

గతో రామ ఇతి శ్రుత్వా
హృష్టః ప్రముదితో నృపః
పునర్జాతం తదా మేనే
పుత్రమాత్మానమేవ చ. 6

చోదయామాస తాం సేనాం
జగామాశు తతః పురీమ్
పతాకాధ్వజినీం రమ్యాం
తూర్యోద్ఘుష్టనినాదితామ్. 7

సిక్తరాజ పథాం రమ్యాం
ప్రకీర్ణకుసుమోత్కరామ్
రాజప్రవేశసుముఖైః
పౌరైర్మంగళవాదిభిః. 8

సంపూర్ణాం ప్రావిశద్రాజా
జనౌఘైః సమలంకృతామ్
పౌరైః ప్రత్యుద్గతో దూరం
ద్విజైశ్చ పురవాసిభిః. 9

పుత్రైరనుగతః శ్రీమాన్
శ్రీమద్భిశ్చ మహాయశాః
ప్రవివేశ గృహం రాజా
హిమవత్సదృశం పునః

ననంద సజనో రాజా
గృహే కామై స్సుపూజితః. 10

కౌసల్యా చ సుమిత్రా చ
కైకేయీ చ సుమధ్యమా
వధూప్రతిగ్రహే యుక్తా
యాశ్చాన్యా రాజయోషితః. 11

తత స్సీతాం మహాభాగామ్
ఊర్మిళాం చ యశస్వినీమ్
కుశధ్వజసుతే చోభే
జగృహుర్నృపపత్నయః. 12

మంగళాలంభనైశ్చాపి
శోభితాః క్షౌమవాససః
దేవతాయతనాన్యాశు
సర్వాస్తాః ప్రత్యపూజయన్. 13

అభివాద్యాభివాద్యాంశ్చ
సర్వా రాజసుతాస్తదా
స్వం స్వం గృహమథాసాద్య
కుబేరభవనోపమమ్. 14

గోభిర్ధనైశ్చ ధాన్యైశ్చ
తర్పయిత్వా ద్విజోత్తమాన్
రేమిరే ముదితాః సర్వా
భర్తృభిః సహితా రహః. 15

కుమారాశ్చ మహాత్మానో
వీర్యేణాప్రతిమా భువి
కృతదారాః కృతాస్త్రాశ్చ
సధనాః ససుహృజ్జనాః. 16

శుశ్రూషమాణాః పితరం
వర్తయంతి నరర్షభాః
కస్యచిత్త్వథ కాలస్య
రాజా దశరథస్సుతమ్. 17

భరతం కైకయీపుత్రమ్
అబ్రవీద్రఘునందనః
అయం కేకయరాజస్య
పుత్రో వసతి పుత్రక. 18

త్వాం నేతుమాగతో వీర
యుధాజిన్మాతులస్తవ
ప్రార్థితస్తేన ధర్మజ్ఞ
మిథిలాయామహం తథా. 19

ఋషిమధ్యే తు తస్య త్వం
ప్రీతిం కర్తుమిహార్హసి.
శ్రుత్వా దశరథస్యైతత్
భరతః కైకయీసుతః. 20

అభివాద్య గురుం రామం
పరిష్వజ్య చ లక్ష్మణమ్
గమనాయాభిచక్రామ
శత్రుఘ్నసహితస్తదా. 21

ఆపృచ్ఛ్య పితరం శూరో
రామం చాక్లిష్టకారిణమ్

మాతౄశ్చాపి నరశ్రేష్ఠః
శత్రుఘ్నసహితో యయౌ. 22

గతే తు భరతే రామో
లక్ష్మణశ్చ మహాబలః
పితరం దేవసంకాశం
పూజయామాసతుస్తదా. 23

పితురాజ్ఞాం పురస్కృత్య
పౌరకార్యాణి సర్వశః
చకార రామో ధర్మాత్మా
ప్రియాణి చ హితాని చ. 24

మాతృభ్యో మాతృకార్యాణి
కృత్వా పరమయంత్రితః
గురూణాం గురుకార్యాణి
కాలే కాలేఽన్వవైక్షత. 25

ఏవం దశరథః ప్రీతో
బ్రాహ్మణా నైగమాస్తథా
రామస్య శీలవృత్తేన
సర్వే విషయవాసినః. 26

తేషామతియశా లోకే
రామ స్సత్యపరాక్రమః
స్వయంభూరివ భూతానాం
బభూవ గుణవత్తరః. 27

రామస్తు సీతయా సార్ధం
విజహార బహూన్ ఋతూన్
మనస్వీ తద్గతస్తస్యా
నిత్యం హృది సమర్పితః. 28

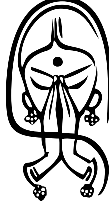
ప్రియా తు సీతా రామస్య
దారాః పితృకృతా ఇతి
గుణాద్రూపగుణాచ్చాపి
ప్రీతిర్భూయోఽభ్యవర్ధత. 29

తస్యాశ్చ భర్తా ద్విగుణం
హృదయే పరివర్తతే
అంతర్జాతమపి వ్యక్తమ్
ఆఖ్యాతి హృదయం హృదా. 30

తస్య భూయో విశేషేణ
మైథిలీ జనకాత్మజా
దేవతాభి స్సమా రూపే
సీతా శ్రీరివ రూపిణీ. 31

తయా స రాజర్షిసుతోఽభిరామయా
సమేయివానుత్తమరాజకన్యయా
అతీవ రామః శుశుభేభిరామయా
విభుశ్శ్రియా విష్ణురివామరేశ్వరః. 32

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే చతుర్వింశ- త్సహస్రికాయాం సంహితాయాం బాలకాండే సప్తసప్తతితమస్సర్గః (77)

ఇంటింటా శ్రీమద్రామాయణం

ఆదికావ్యమైన శ్రీమద్రామాయణం నిత్యపారాయణ గ్రంథం.
యుగాలు మారినా, తరాలు మారినా రామాయణగాథ
నిత్యనూతనంగా భాసిల్లుతూనే ఉంది. ఎందరో మహానుభావులు
వాల్మీకి మహర్షులు రాసిన శ్రీమద్రామాయణానికి పలు భాష్యములను
దర్శించి, రచించి మనకందించారు. అటువంటి పరమపవిత్రమైన
శ్రీమద్రామాయణ గ్రంథాన్ని ప్రతి ఇంటా, ప్రతి ఒక్కరూ పారాయణ
చేసుకునేందుకు వీలుగా 'ఇంటింటా శ్రీమద్రామాయణం' అనే
ప్రాజెక్టుకు శ్రీకారం చుట్టాం. అందులో భాగంగా శ్రీమద్రామాయణం
లోని ప్రథమకాండ అయిన 'బాలకాండ' మూలాన్ని పారాయణ
చేసుకునే విధంగా నిర్మించడం జరిగింది. ఆస్తికులంతా ఈ
'బాలకాండ' పారాయణ చేసుకుని శ్రీసీతారాముల అనుగ్రహమును
పొందెదరు గాక!

శ్రీ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర
ప్రభువనుగ్రహప్రసాద సిద్ధిరస్తు !

బుధజనవిధేయుడు,అయోధ్యారామసేవకుడు
ఆచార్య కొవ్వలి పద్మనాభశర్మ
సమర్పణం

సంకలనకర్త పరిచయం

ఆచార్య కొవ్వలి పద్మనాభ శర్మ

తలిదండ్రులు : శ్రీమతి కొవ్వలి అన్నపూర్ణ,
శ్రీకొవ్వలి వేంకటరాజగోపాలకృష్ణ
గోదావరీతీరంలో జననం. రమ్యగౌతమీ జలాల
సాక్షిగా విద్యాభ్యాసం.

జన్మనిచ్చిన తల్లిరుణమే కాదు. భరతమాత ఋణం కూడా తీర్చుకోవాలనే లక్ష్యంతో భారతీయ వాయుసేనలో సేవ. హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో కమ్యూనికేషన్ మరియు జర్నలిజంలోను, తెలుగులోను ఉన్నత విద్యాభ్యాసం. స్వర్ణపతాక విజేత. ప్రస్తుతం హైదరాబాదు లోని ఒక కార్పొరేటు కంపెనీలో అడ్మినిస్ట్రేషనులో ఉద్యోగం. జన్మపరంపరానుగత సుకృతంతో ప్రాప్తించిన గురువుల సేవనం, వారి ముఖతః అనేక మంచి విషయములను తెలుసుకుని అధ్యయనం, పరిశోధన, రచన, వీరి ప్రవృత్తి. వీరు ప్రత్యక్షంగా సేవచేసుకున్న వారిలో....
గోదావరీ తీరాన ఊనగట్ల గ్రామంలో శ్రీగాయత్రీ పీఠాధిపతులు,
పరమపూజ్య గురుదేవులు శ్రీశ్రీశ్రీ డా. బాదంపూడి వెంకయ్యగారు,
బృందావనమందు శ్రీరాధాఉపాసకులు బ్రహ్మశ్రీ రాళ్లబండి వీరభద్రరావుగారు (నాన్న).
తెనాలి పట్టణమందుండే శ్రీసుబ్రహ్మణ్యస్వామి ఉపాసకులు, మహాతపస్వి
శ్రీశ్రీశ్రీ వెంపటి సత్యనారాయణమూర్తిగారు,
హైదరాబాదు విద్యానగరులోని శ్రీకామేశ్వరీ పీఠాధిపతులు శ్రీశ్రీశ్రీ అయలసోమయాజుల శ్రీరామచంద్రమూర్తిగారు, బోయినపల్లిలోని శ్రీకామేశ్వరసాయి పీఠాధిపతులు బ్రహ్మశ్రీ కొండూరి కామేశ్వరరావుగారు, కుర్తాళ ప్రస్తుత పీఠాధిపతి పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య జగద్గురు శ్రీసిద్ధేశ్వరానంద భారతీ స్వామివారు, శృంగేరీ పీఠాధిపతులు జగద్గురు భారతీతీర్థ మహా స్వామివారు, కూకట్‌పల్లి శ్రీదత్తపీఠాధిపతులు భట్లపెనుమర్తి నారాయణమూర్తి గారు, మహాతపస్వి, గురుచరిత్ర వంటి అద్భుతగ్రంథరాజముతో పాటుగా ఎన్నో గ్రంథములను తెలుగువారికి అందించిన మహనీయులు శ్రీమదునూరి రామశర్మగారు, మహామహోపాధ్యాయ దేశికోత్తమ సద్గురు డా. కందుకూరి శివానందమూర్తిగారు ముఖ్యులు.
అయోధ్యారాముడు వచ్చిన వేళ తెలుగువారందరికీ శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణం ఏడు కాండలనూ అందిస్తున్న మహత్కార్యమిది. అనేక స్తోత్రసంకలనములతో పాటుగా, అప్పయ్యదీక్షిత విరచిత శ్రీశివకర్ణామృతము వీరు ప్రచురించారు. ప్రస్తుతము గంగాలహరి (గంగామాత విశేషములు, స్తోత్రములు) శ్రీరాధే!రాధే!, తులసీదాస్ హనుమాన్‌చాలీసా మధురవ్యాఖ్యలు అముద్రితములు.
తెలుగుభాషయన్నా, తెలుగు సంస్కృతియన్నా ఎనలేని మక్కువ గలిగిన
ఆచార్య కొవ్వలి పద్మనాభ శర్మగారు అందిస్తున్న సంపూర్ణ శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణం
ఆస్తికులకు ఆనందదాయిని. శ్రీరామ జయరామ జయజయ రామా !